

Europska komisija

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Izvešće

Terenski rad: Svibanj – lipanj 2023.

Posebno istraživanje Eurobarometra 538
Klimatske promjene

Ovaj dokument ne predstavlja stajalište Europske komisije. U njemu sadržana tumačenja i mišljenja isključivo su ona autora.

Naziv projekta: Posebno istraživanje Eurobarometra 538 o klimatskim promjenama – izvješće

Jezična verzija: HR

Kataloški broj: ML-03 – 23 – 358-EN-N

ISBN: 978 – 92 – 68 – 05355 – 3

DOI: 10.2834/653431

© Europska unija, 2023.

<https://www.europa.eu/eurobarometer>

Fotografija: Getty Slike

Dokument koji je pripremio Pierre Dieumegard za [Europu – demokracija-Esperanto](#)

Svrha je ovog „privremenog” dokumenta omogućiti većem broju ljudi u Europskoj uniji da postanu svjesni dokumenata koje je izradila Europska unija (i koji se financiraju njihovim porezima). **Bez prijevoda, ljudi su isključeni iz rasprave.**

Ovaj dokument „Eurobarometar” bio je [samo na engleskom jeziku](#) u PDF-datoteci. Iz ove početne datoteke napravili smo odt-datoteku, koju je pripremio Libre Office softver, za strojno prevođenje na druge jezike. Rezultati su sada [dostupni na svim službenim jezicima](#).

Poželjno je da uprava EU-a preuzme prijevod važnih dokumenata. „Važni dokumenti” nisu samo zakoni i propisi, već i važne informacije potrebne za zajedničko donošenje informiranih odluka.

Kako bismo zajedno razgovarali o zajedničkoj budućnosti i omogućili pouzdane prijevode, međunarodni jezik esperanto bio bi vrlo koristan zbog svoje jednostavnosti, pravilnosti i točnosti.

Kontaktirajte nas:

[Kontakto \(europokune.eu\)](mailto:europokune.eu)

<https://e-d-e.org/-Kontakti-EDE>

Sadržaj

UVOD.....	4
SAŽETAK.....	8
I. EUROPSKA PERCEPCIJA KLIMATSKIH PROMJENA.....	10
1. Predodžba o klimatskim promjenama kao globalnom problemu.....	11
2. Percipirana ozbiljnost klimatskih promjena.....	27
II. PODUZIMANJE MJERA ZA BORBUTIV KLIMATSKIH PROMJENA.....	32
1. Odgovornost za borbu protiv klimatskih promjena.....	33
2. Osobne mjere za borbu protiv klimatskih promjena.....	40
3. Vrste pojedinačnih mjera.....	43
III. STAVOVI O BORBI PROTIV KLIMATSKIH PROMJENA I PRIJELAZU NA ČISTU ENERGIJU.....	54
1. Stavovi prema poduzimanju mjera u vezi s klimatskim promjenama.....	57
2. Stavovi prema smanjenju uvoza fosilnih goriva.....	61
3. Stavovi prema javnoj financijskoj potpori za čistu energiju za razliku od subvencija za fosilna goriva.....	64
4. Stavovi prema prilagodbi negativnim utjecajima klimatskih promjena.....	68
5. Stavovi prema rješavanju pitanja klimatskih promjena i okoliša kao prioritet za poboljšanje javnog zdravlja.....	71
6. Stavovi o kompromisu između troškova uzrokovanih klimatskim promjenama i troškova zelene tranzicije.....	74
IV. GLEDANJE U BUDUĆNOST.....	77
1. Trenutačne mjere nacionalnih vlada za borbu protiv klimatskih promjena.....	78
2. Ciljevi za energiju iz obnovljivih izvora.....	81
3. Ciljevi energetske učinkovitosti.....	88
4. Klimatski neutralna Europa do 2050.....	95
V. EU I ENERGETSKA KRIZA.....	98
1. Odgovor EU-a i država članica na energetska krizu u pogledu politike zelene energije.....	99
2. Mjere EU-a i država članica za ublažavanje gospodarskog pritiska.....	103
VI. EUROPLJANI I NJIHOV PRIRODNI OKOLIŠ.....	113
1. Izloženost Europljana okolišnim i klimatskim rizicima i prijetnjama.....	114
2. Pristup Europljana prirodi i zelenim površinama.....	117
ZAKLJUČAK.....	120
Tehničke specifikacije.....	123
Upitnik.....	128
Komentari.....	135

UVOD

Europskim zelenim planom Europska unija obvezala se postati prvi klimatski neutralan kontinent. EU nastoji osigurati zeleni gospodarski rast, koji nije povezan s upotrebom resursa, pri čemu nijedna osoba ne smije biti zapostavljena. Zeleni plan pokrenut je 2020. uz obvezu smanjenja neto emisija stakleničkih plinova u EU-u za najmanje 55 % u odnosu na razine iz 1990. do 2030. i nulte neto stope do 2050. U lipnju 2021. donesen je Europski propis o klimi, kojim se državama članicama EU-a stvara pravna obveza da ispune oba cilja.

Za postizanje tih ciljeva ključno je donošenje niza prijedloga klimatske politike pod nazivom „Paket za ostvarivanje cilja od 55 %”. Taj paket za cijelo društvo uključuje pravila o energiji, prometu, trgovanju emisijama i smanjenju emisija te korištenju zemljišta i šumarstvu. Obuhvaća nove inicijative i revizije postojećeg zakonodavstva. Kako bi se financirala tranzicija prema klimatskoj neutralnosti, 30 % ukupnih rashoda EU-a bit će namijenjeno projektima povezanim s klimom do 2027¹.

Zelena tranzicija potrebna za provedbu tih reformi ključna je za dugoročno blagostanje EU-a. Klimatske promjene već znatno utječu na europsko gospodarstvo i njegove građane. Ljetna temperatura u Europi 2022. bila je najviša u povijesti mjerenja, sa znatnim utjecajem na zdravlje. Diljem Europe te je godine više od 61,000 smrtnih slučajeva pripisano uzrocima povezanim s toplinom². Na gospodarskom planu u posljednjih 40 godina klimatski događaji na globalnoj su razini prouzročili financijske gubitke u iznosu većem od 487 milijardi EUR; samo gospodarski troškovi riječnih poplava i šumskih požara u prosjeku premašuju 7 milijardi EUR godišnje³. Dan EU-a za žrtve globalne klimatske krize uspostavljen je 15. srpnja 2023. kako bi se obilježili gubici u katastrofama povezanim s klimom i podigla svijest o potrebi za jačanjem naše otpornosti na klimatske promjene na takve događaje.

Zelenom tranzicijom građanima i budućim generacijama pružit će se široke koristi, uključujući bolji i cjenovno pristupačniji javni prijevoz, sigurnu opskrbu čistom energijom, obnovu bioraznolikosti i čistijeg zraka te nova radna mjesta i osposobljavanje za vještine otporne na promjene u budućnosti.⁴

Ovo posebno istraživanje Eurobarometra najnovije je u nizu koji se usredotočuje na stavove Europljana prema

klimatskim promjenama, a posljednji je poseban Eurobarometar br. 513 iz ožujka i travnja 2021.⁵.

Ovo najnovije izdanje izvješća obuhvaća šest glavnih područja:

- Percepcija Europljana o ozbiljnosti klimatskih promjena.
- Poduzimanje mjera u području klimatskih promjena: WHO ima primarnu odgovornost za borbu protiv klimatskih promjena i vrste osobnih mjera koje se poduzimaju kako bi se pomoglo u borbi protiv klimatskih promjena.
- Stavovi o mjerama za borbu protiv klimatskih promjena i prijelazu na čistu energiju: uključujući stavove o poduzimanju mjera u vezi s klimatskim promjenama, potporu za smanjenje uvoza fosilnih goriva i pružanje javne financijske potpore za čistu energiju, troškovne implikacije djelovanja u odnosu na nedjelovanje te stavove prema prilagodbi negativnim učincima klimatskih promjena.
- Gledajući u budućnost: čine li nacionalne vlade dovoljno za borbu protiv klimatskih promjena; trebaju li nacionalne vlade ili Europska unija postaviti ciljeve za energiju iz obnovljivih izvora; važnost nacionalnih vlada i EU-a da poduzmu mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti; i potpora da gospodarstvo EU-a postane klimatski neutralno do 2050.
- EU i energetska kriza: povećala li se brzina zelene tranzicije s obzirom na trenutačnu energetska krizu i kako bi EU i nacionalne vlade trebali odgovoriti na ublažavanje gospodarskog pritiska uzrokovanog energetska krizom.
- Pristup Europljana prirodi i zelenim površinama
- Izloženost Europljana okolišnim i klimatskim rizicima i prijetnjama

Ako je moguće, rezultati će se usporediti s rezultatima iz prethodnih istraživanja. Međutim, zbog metodoloških razlika koje su posljedica pandemije bolesti COVID-19 trebalo bi voditi računa o usporedbi s prethodnom anketom 2021. Konkretno, mnogo veći udio ispitanika intervjuiran je na internetu, a ne osobno, za izdanje iz 2021. zbog ograničenja ograničenja kretanja koja su tada bila na snazi.

Istraživanje je provela mreža Kantar u 27 država članica Europske unije u razdoblju od 10. svibnja do 5. lipnja 2023.

1 <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/climate-change/>

2 <https://www.nature.com/articles/s41591-023-02419-z>

3 <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/climate-change/>

4 https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

5 [Klimatske promjene – srpanj 2021. – istraživanje Eurobarometra \(europa.eu\)](#)

Posebno istraživanje Eurobarometra 538
Klimatske promjene

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Metodologija korištena za ovu anketu

Ovo posebno istraživanje Eurobarometra br. 538 o klimatskim promjenama bilo je dio Eurobarometra 99.3 i provedeno je od 10. svibnja do 5. lipnja 2023. Primijenjena je metodologija standardnih istraživanja Eurobarometra koja je provela Glavna uprava za komunikaciju („Odjel za praćenje medija i Eurobarometra”)⁶. Razgovori su provedeni putem razgovora uživo, bilo fizički u domovima ljudi ili putem video interakcije na daljinu na odgovarajućem nacionalnom jeziku. Razgovori s video interakcijom na daljinu („online face-to-face” ili CAVI, računalno potpomognuti video intervjui) provedeni su samo u Češkoj, Danskoj, Malti i Finskoj. Ovom je izvješću priložena tehnička napomena o razgovorima koje su vodili instituti članovi mreže Kantar. Također određuje intervale pouzdanosti.

Rezultati se u cijelom izvješću uspoređuju s Posebnim istraživanjem Eurobarometra br. 513 iz 2021.⁷. Međutim, zbog učinka bolesti COVID-19 u nekim je zemljama metodologija koja se upotrebljavala 2021. bila računalno potpomognuta internetska intervjucija (CAWI). Zemlje u kojima se metodologija u potpunosti razlikuje od 2021. jesu Belgija, Češka, Danska, Estonija, Irska, Latvija, Litva, Luksemburg, Portugal, Finska i Švedska. Zemlje u kojima se metodologija djelomično razlikuje u odnosu na 2021. jesu Grčka, Malta, Nizozemska, Slovenija i Slovačka. Stoga bi promjene u odnosu na 2021. trebalo tumačiti s oprezom. Kada je to bilo moguće, rezultati su uspoređeni s Posebnim istraživanjem Eurobarometra 490 iz 2019.⁸ U tehničkoj napomeni priloženoj ovom izvješću navode se i razlike u metodologijama u razdoblju od 2023. do 2021.

U skladu s Općom uredbom EU-a o zaštiti podataka⁹ (GDPR), ispitanicima je postavljeno pitanje hoće li im se postaviti pitanja o pitanjima koja bi se mogla smatrati „osjetljivima”.

**Željeli bismo zahvaliti građanima diljem
Europske unije koji su ponudili svoje vrijeme za
sudjelovanje u ovoj anketi.**

**Bez njihova aktivnog sudjelovanja ova studija ne
bi bila moguća.**

Napomena: U ovom izvješću države članice EU-a navode se u njihovim službenim kraticama. Kratice koje se upotrebljavaju u ovom izvješću su:

Belgija	BITI	Litva	LT
Bugarska	BG	Luksemburg	LU
Češka	CZ	Mađarska	HU
Danska	DK	Malta	MT
Njemačka	DE	Nizozemska	NL
Estonija	EE	Austrija	NA
Irska	IE	Poljska	PL
Grčka	EL	Portugal	PT
Španjolska	ES	Rumunjska	RO
Francuska	FR	Slovenija	SI
Hrvatska	HR	Slovačka	SK
Italija	TO JE	Finska	FI
Republika Cipar	CY *	Švedska	SE
Latvija	LV		

Europska unija – ponderirani prosjek za 27 država članica EU27

BE, FR, IT, LU, DE, AT, ES, PT,
ODNOSNO, NL, FI, EL, EE, SI, CY, MT,
SK, LV, LT europodručje

BG, CZ, DK, HR, HU, PL, RO, SE Izvan
europodručja

Cipar u cjelini jedna je od 27 država članica Europske unije. Međutim, pravna stečevina EU-a suspendirana je u dijelu zemlje koji nije pod kontrolom vlade Republike Cipra. Iz praktičnih razloga u kategoriju „CY” i prosjek EU27 uključeni su samo razgovori provedeni u dijelu zemlje pod kontrolom vlade Republike Cipra.

6 <https://www.europa.eu/eurobarometer>

7 [Klimatske promjene – srpanj 2021. – istraživanje Eurobarometra \(europa.eu\)](#)

8 [Klimatske promjene – rujn 2019. – istraživanje Eurobarometra \(europa.eu\)](#)

9 2016/679

SAŽETAK

Klimatske promjene treći su najozbiljniji problem s kojim se svijet suočava u cjelini, a više od tri četvrtine Europljana smatra da su klimatske promjene samo po sebi vrlo ozbiljan problem.

- Prema ispitanicima, pri odabiru jedne opcije tri su najozbiljnija problema s kojima se svijet suočava u cjelini siromaštvo, glad i nedostatak pitke vode (20 %), oružani sukobi (19 %) i klimatske promjene (17 %).
- Ispitanici u sedam zemalja smatraju klimatske promjene najozbiljnijim problemom s kojim se svijet suočava: Belgija, Danska, Njemačka, Irska, Malta, Nizozemska, Austrija Finska i Švedska. Nalazi se među prva tri u 16 od 27 zemalja.
- Kada im se pruži prilika da spomenu više od jednog problema, 46 % ispitanika smatra da su klimatske promjene jedan od najozbiljnijih problema s kojima se svijet suočava, a na trećem mjestu su siromaštvo, glad i nedostatak pitke vode (58 %) i oružani sukobi (52 %). Više od jednog od pet ispitanika u svakoj državi članici smatra da su klimatske promjene jedan od najozbiljnijih problema s kojima se svijet suočava.
- Više od tri četvrtine (77 %) svih ispitanika smatra da su klimatske promjene u ovom trenutku vrlo ozbiljan problem, svrstavajući ozbiljnost klimatskih promjena između 7 i 10 na ljestvici 10. To vrijedi za većinu ispitanika u svakoj državi članici. U stvari, 31 % mu daje maksimalan rezultat od 10, što znači da misle da je to vrlo ozbiljan problem.

Više od devet od deset Europljana poduzelo je barem jednu mjeru za borbu protiv klimatskih promjena, iako većina misli da su vlade, poduzeća i industrija odgovorni u tom području.

- Većina Europljana smatra da su Europska unija (56 %), nacionalne vlade (56 %) te poduzeća i industrija (53 %) odgovorni za borbu protiv klimatskih promjena. Više od trećine smatra da su regionalne i lokalne vlasti odgovorne (36 %) ili se smatraju osobno odgovornima (35 %), dok 29 % smatra da su odgovorne skupine za zaštitu okoliša. Ispitanici su mogli odabrati više odgovora.
- Više od šest od deset (63 %) izjavilo je da je u posljednjih šest mjeseci poduzelo mjere za borbu protiv klimatskih promjena, a u 21 državi članici većina je izjavila da je poduzela mjere.
- Više od devet od deset ispitanika poduzelo je barem jednu mjeru kojom bi se pomoglo u borbi protiv klimatskih promjena, pri čemu je najmanje osam od

deset ispitanika u svakoj državi članici poduzelo barem jednu mjeru.

- Jedine mjere koje najmanje polovica poduzima su pokušaj smanjenja otpada i redovito odvajanje otpada za recikliranje (70 %) i pokušaj smanjenja potrošnje jednokratnih proizvoda (53 %). Obje su se mjere smanjile od 2021.
- Gotovo četiri od deset (37 %) kažu da je pri kupnji novog kućanskog uređaja niža potrošnja energije važan čimbenik u njihovom izboru. Taj je rezultat drugi uzastopni pad od 2019.
- Druge mjere koje poduzima najmanje jedna petina su kupnja i jedenje manje mesa (31 %), redovito korištenje ekološki prihvatljivih alternativa svojem privatnom automobilu kao što su pješaćenje, vožnja biciklom, javni prijevoz ili zajedničko korištenje automobila (28 %) ili kupnja i jedenje više ekološke hrane (28 %).

Većina Europljana slaže se da poduzimanje mjera u vezi s klimatskim promjenama može imati koristi

- Više od osam od deset ispitanika (84 %) slaže se da bi borba protiv klimatskih promjena i pitanja okoliša trebala biti prioritet za poboljšanje javnog zdravlja (41 % se u potpunosti slaže, 43 % se slaže).
- Gotovo osam od deset (78 %) slaže se da bi za prelazak na čistu energiju trebalo dodijeliti više javnih financijskih potpora, čak i ako to znači smanjenje subvencija za fosilna goriva (36 % se u potpunosti slaže, 42 % se slaže).
- Tri četvrtine ispitanika (75 %) slaže se da će poduzimanje mjera u području klimatskih promjena dovesti do inovacija koje će poduzeća iz EU-a učiniti konkurentnijima (29 % se u potpunosti slaže, 46 % se slaže).
- Gotovo svi (73 %) slažu se da je trošak štete prouzročene klimatskim promjenama mnogo veći od troška ulaganja u zelenu tranziciju (33 % se u potpunosti slaže, 40 % se slaže).
- Sedam od deset ispitanika (70 %) slaže se da se smanjenjem uvoza fosilnih goriva iz zemalja izvan EU-a može povećati energetska sigurnost i ostvariti gospodarske koristi EU-u (27 % se u potpunosti slaže, 43 % se obično slaže).
- Više od šest od deset (63 %) slaže se da prilagodba negativnim učincima klimatskih promjena može koristiti građanima u EU-u.

Postoji snažna potpora nacionalnim vladama i EU-u u postavljanju ciljeva u pogledu energije iz obnovljivih izvora i poduzimanju mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti do 2030.

- 67 % ispitanika smatra da njihova nacionalna vlada ne čini dovoljno za borbu protiv klimatskih promjena, što je pad od osam postotnih bodova od ožujka do travnja 2021. Ipak, uz iznimku ispitanika u Finskoj, većina u svakoj državi članici smatra da njihova vlada ne čini dovoljno.
- Gotovo devet od deset smatra da je važno da njihova nacionalna vlada (87 %) i Europska unija (87 %) poduzmu mjere za povećanje količine obnovljive energije koja se koristi do 2030. U slučaju nacionalne vlade to je najniža razina potpore ikad u usporedbi s prethodnim anketama.
- Više od osam od deset ispitanika smatra da je važno da njihova nacionalna vlada (86 %) i Europska unija (85 %) poduzmu mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti do 2030. (npr. poticanjem ljudi da izoliraju svoj dom, instaliraju solarne ploče ili kupuju električne automobile). Još jednom, u slučaju nacionalne vlade, to je najniža razina potpore ikad.
- Gotovo devet od deset (88 %) slaže se s tvrdnjom da bi emisije stakleničkih plinova trebalo smanjiti na najmanju moguću mjeru i istodobno neutralizirati preostale emisije kako bi gospodarstvo EU-a postalo klimatski neutralno do 2050. Najmanje sedam od deset ispitanika u svakoj državi članici misli na taj način.

Većina Europljana smatra da bi trebalo ubrzati prelazak na zeleno gospodarstvo

- Uzimajući u obzir porast cijena energije i ograničenja opskrbe plinom zbog djelovanja Rusije, 58 % ispitanika smatra da bi upotrebu obnovljivih izvora energije trebalo ubrzati, povećati energetske učinkovitost i ubrzati prijelaz na zeleno gospodarstvo. Četvrtina (25 %) smatra da bi trebalo zadržati tempo tranzicije. 12 % ispitanika smatra da bi se tijekom energetske krize trebalo koristiti više fosilnih goriva i da se prijelaz na zeleno gospodarstvo usporio.
- Ubrzavanje uvođenja obnovljivih izvora energije u EU-u kako bi se smanjili troškovi energije i postala energetski neovisnija (29 %) i poduzimanje gospodarskih mjera za ograničavanje cijene energije za kućanstva, kao što su oporezivanje dobiti energetskih poduzeća i određivanje gornjih granica cijena energije (29 %) najpoželjnije su mjere za ublažavanje gospodarskog pritiska uzrokovanog energetske krizom, a jedine mjere koje spominje barem jedna od četiriju.

Više od trećine osoba osjeća se osobno izloženim rizicima i prijetnjama povezanima s okolišem i klimom

- Gotovo četiri od deset (37 %) izjavilo je da su osobno izloženi rizicima i prijetnjama povezanima s okolišem i klimom (7 % vrlo izloženo, 30 % donekle izloženo). Postoje znatne razlike na nacionalnoj razini, pri čemu se udjeli koji se osjećaju izloženima kreću od 64 % u Portugalu do 9 % u Finskoj.

I. EUROPSKA PERCEPCIJA KLIMATSKIH PROMJENA

U prvom poglavlju ovog izvješća istražuje se smatraju li Europljani klimatske promjene najvećim ili jednim od najozbiljnijih problema s kojima se danas suočava svijet. Raspravlja se i o percepciji Europljana o ozbiljnosti klimatskih promjena.

1. Predodžba o klimatskim promjenama kao globalnom problemu

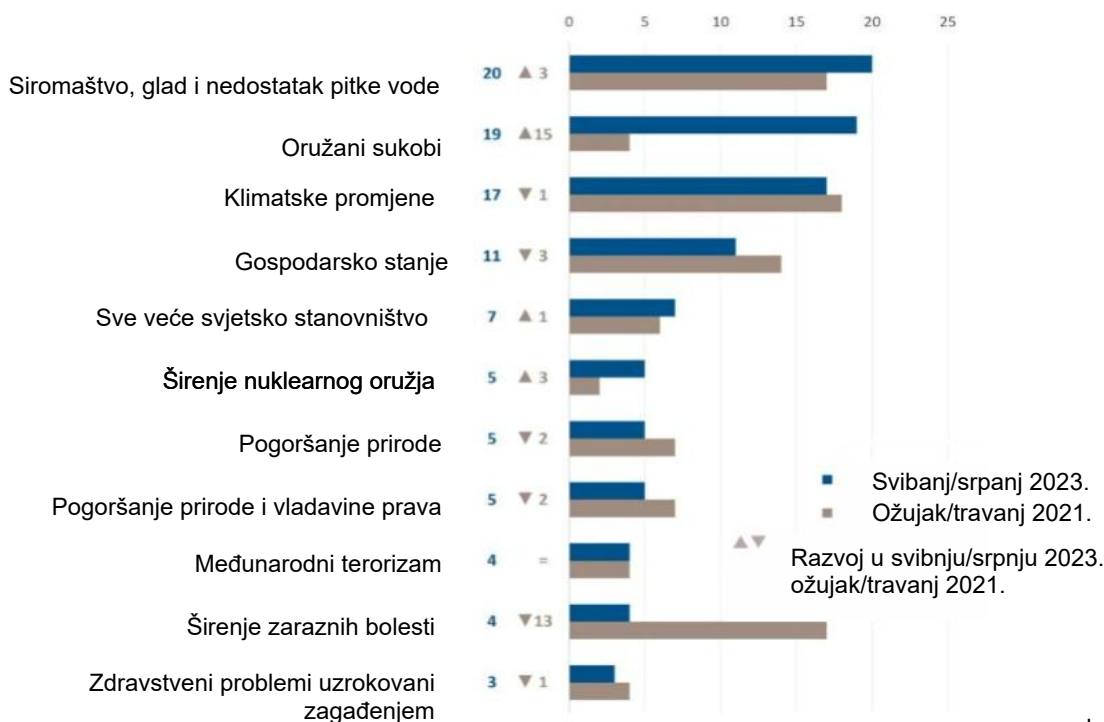
Klimatske promjene zauzimaju treće mjesto među najozbiljnijim problemima s kojima se svijet suočava u cjelini

Ispitanici su dobili popis od 11 problema i pitali koje su najozbiljnije s kojima se svijet danas suočava.¹⁰ Klimatske promjene su treći najveći problem, nakon „siromaštva, gladi i nedostatka pitke vode“ i „oružanih sukoba“.

Jedan od pet (20 %) spominje siromaštvo, glad i nedostatak pitke vode, povećanje od tri postotna boda od ožujka do travnja 2021. i povećanje s drugog na prvo mjesto.

Gotovo onoliko ispitanika spominje oružane sukobe (19 %,

QC1a Koji od sljedećeg smatrate jednim od najozbiljnijih problema s kojim se svijet suočava u cjelini? (% – EU27)

+ 15 postotnih bodova). Taj se problem pomaknuo s

¹⁰ QC1a. Koji od sljedećih problema smatrate jednim od najozbiljnijih problema s kojima se svijet suočava u cjelini?

osmog mjesta u prethodnom istraživanju na drugo mjesto u sadašnjem valu¹¹. To je vjerojatno posljedica izbijanja rata nakon ruske invazije na Ukrajinu u veljači 2022.

Gotovo svaki peti (17 %, -1 postotni bod) smatra da su klimatske promjene najozbiljniji problem. Sada je na trećem mjestu nakon što je 2021. na prvom mjestu.

Gospodarska situacija zadržava svoje stajalište (11 %, -3 postotna boda) i jedini je drugi problem koji spominje najmanje jedan od deset ispitanika. Porast svjetskog stanovništva porastao je sa sedmog na peto mjesto (7 %, + 1 postotni bod).

Ostale probleme spominje ne više od jednog od dvadeset: širenje nuklearnog oružja (5 %, + 3), pogoršanje prirode (5 %, -2 p.b.), pogoršanje demokracije i vladavine prava (5 %, -2 postotna boda), međunarodni terorizam (4 %, bez promjena), širenje zaraznih bolesti (4 %, -13 postotnih bodova) i zdravstveni problemi zbog onečišćenja (3 %, -1 postotni bod).

Važno je napomenuti da se broj spomena širenja zaraznih bolesti (- 13 postotnih bodova) znatno smanjio te je pao s trećeg na deveto mjesto¹².

Ukupno gledano, više od petine ispitanika (22 %) odabralo je klimatske promjene ili pogoršanje prirode kao najozbiljniji problem s kojim se svijet u cjelini suočava.

¹¹ Rusija je 24. veljače 2022., u razdoblju između terenskog rada za valove tog istraživanja 2021. i 2023., napala Ukrajinu, a njezina ratna agresija je u tijeku.

¹² Prethodna anketa provedena je otprilike godinu dana nakon pandemije bolesti COVID-19.

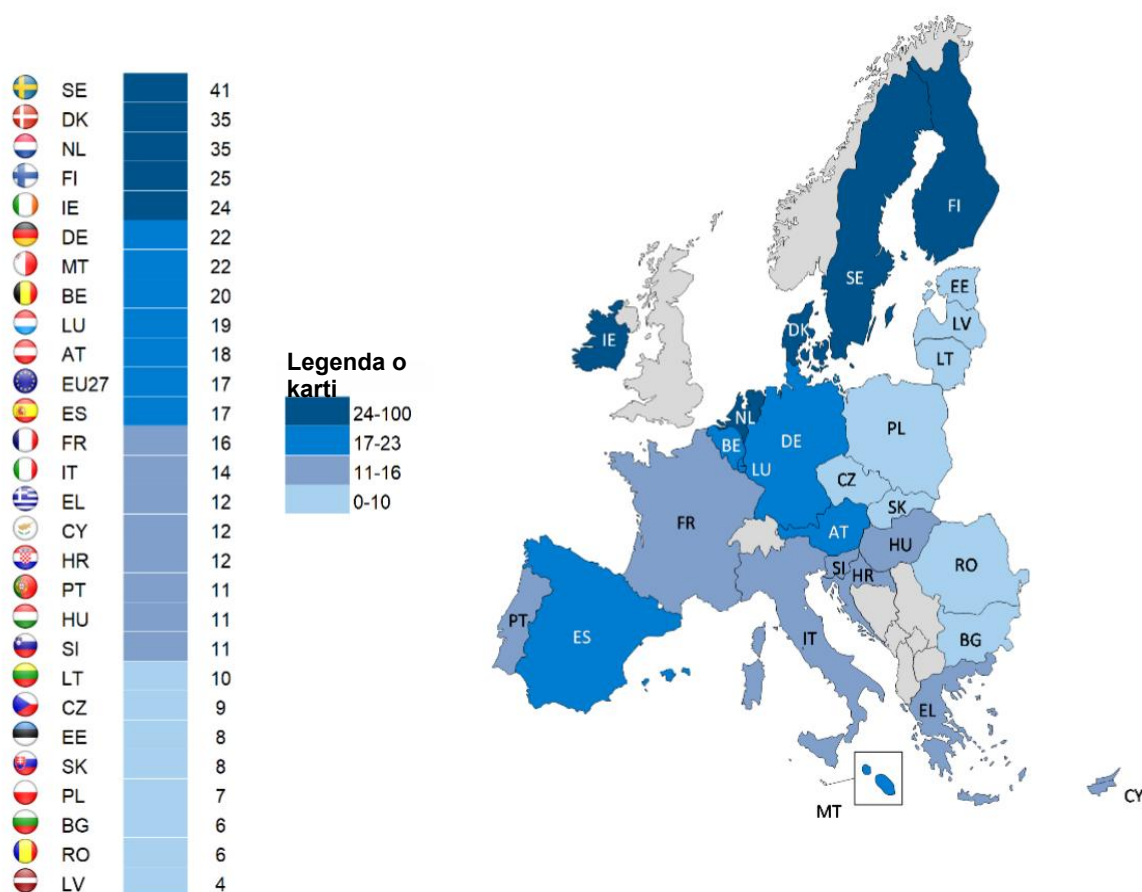
Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Postoje znatne geografske razlike u udjelu ispitanika koji klimatske promjene smatraju najozbiljnijim problemom s kojim se svijet suočava. Ovo je mišljenje najčešće zastupljeno u Švedskoj (41 %), Danskoj i Nizozemskoj (35 %), a najmanje u Latviji (4 %), Rumunjskoj i Bugarskoj (po 6 %).

Kao što je prikazano na karti, ispitanici koji žive u sjevernom i zapadnom dijelu EU-a općenito će najvjerovatnije smatrati klimatske promjene najozbiljnijim problemom, dok je u istočnim područjima općenito najmanje vjerovatno da će tako razmišljati.

QC1a Koji od sljedećeg smatrate jednim od najozbiljnijih problema s kojim se svijet suočava u cjelini? (% – EU27)

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Nacionalni rezultati pokazuju da se siromaštvo, glad i nedostatak pitke vode smatraju najozbiljnijim problemom s kojim se svijet suočava u osam zemalja, posebno u Luksemburgu (30 %), Grčkoj i Španjolskoj (29 %) te Francuskoj i Portugalu (obje 27 %). S druge strane, to se smatra najozbiljnijim problemom za samo 12 % u Malti i Latviji te 13 % u Poljskoj, Rumunjskoj i Italiji. Siromaštvo, glad i nedostatak pitke vode ubrajaju se među tri najbolje u 25 od ukupno 27 država članica EU-a.

Siromaštvo, glad i nedostatak pitke vode i klimatske promjene zauzimaju prvo mjesto u Belgiji (obje 20 %) i Austriji (18 %), dok u Mađarskoj siromaštvo, glad i nedostatak pitke vode dijele prvo mjesto s oružanim sukobima (17 %).

Oružani sukobi također su najozbiljniji problem za ispitanike u devet zemalja, uključujući Poljsku (37 %) i Estoniju (33 %), kao i Latviju i Češku (obje 28 %). Najmanje ih se spominje kao ozbiljan problem u Grčkoj (6 %), Nizozemskoj (8 %) i Švedskoj (11 %). Oružani sukobi među tri su najčešće spomenuta problema u 23 države članice.

Klimatske promjene jedini su drugi problem koji se nalazi na prvom mjestu u bilo kojoj zemlji, a najviše se spominje u sedam zemalja, uključujući Švedsku (41 %), Nizozemsku i Dansku (obje 35 %). S druge strane, 4 % ispitanika u Latviji, 6 % u Bugarskoj i 7 % u Poljskoj smatra da je to najozbiljniji problem. Klimatske promjene ubrajaju se među tri najbolje zemlje u ukupno 16 zemalja.

Šest drugih problema pojavljuje se u prva tri u najmanje jednoj zemlji:

- Gospodarsko stanje smatra se drugim ili trećim najvećim problemom u 17 zemalja, uključujući Grčku

(26 %), Portugal (24 %) i Italiju (20 %). Najmanje je vjerojatno da će se to spomenuti kao ozbiljan problem u Švedskoj (2 %), Nizozemskoj (3 %) i Finskoj (4 %).

- Porast svjetskog stanovništva zauzima treće mjesto u Nizozemskoj (16 %). Navodi ga i najmanje jedan od deset ispitanika u Finskoj (12 %), Njemačkoj (11 %) i Danskoj (10 %).
- Širenje nuklearnog oružja na drugom je mjestu u Litvi (14 %).
- Pogoršanje prirode treći je najveći problem u Sloveniji (15 %) i Mađarskoj (11 %).
- Pogoršanje demokracije i vladavine prava treći je najveći problem u Švedskoj (12 %).
- Međunarodni terorizam treći je najveći problem na Malti (14 %).

QC1a Koji od sljedećeg smatrate jednim od najozbiljnijih problema s kojim se svijet suočava u cjelini? (%)

	EU27	BITI	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	TO JE	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	NA	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE
Siromaštvo, glad i nedostatak pitke vode	20	20	16	14	14	18	10	20	29	29	28	21	13	27	12	14	30	17	12	17	18	13	28	13	19	21	14	15
Oružani sukobi	19						15	26	28	20	21	18	23	16	28	26	13	17	16	8	17	37	15	18	17	22	19	11
Klimatske promjene	17	20	6	9	35	22	8	24	12	17	16	12	14	12	4	10	19	11	22	35	18	7	11	6	11	8	25	41
Gospodarsko stanje	11	9	17	10	6	8	16	10	26	16	6	12	20	17	15	13	5	12	9	3	11	9	24	16	7	13	4	2
Sve veće svjetsko stanovništvo	7	8	3	9	10	11	5	6	4	3	6	3	3	1	4	4	9	9	4	16	7	5	3	6	6	5	12	6
Širenje nuklearnog oružja	5	6	6	5	2	3	4	5	4	4	4	9	5	6	9	14	3	7	7	2	4	6	3	8	8	7	6	4
Pogoršanje prirode	5	5	5	6	2	3	8	2	3	4	9	5	5	8	4	6	5	11	6	4	8	3	5	5	15	6	8	4
Pogoršanje demokracije i vladavine prava	5	5	5	4	5	7	3	3	5	6	7	3	3	2	4	2	6	3	6	8	5	2	2	9	5	5	6	12
Međunarodni terorizam	4	6	4	5	2	4	5	5	3	2	8	5	3	4	6	2	4	2	14	3	3	7	2	5	5	5	2	2
Širenje zaraznih bolesti	4	3	6	5	2	1	5	3	6	2	2	5	6	4	8	4	3	7	1	1	4	7	2	8	3	5	2	2
Zdravstveni problemi uzrokovani zagađenjem	3	3	5	2	2	1	3	4	2	2	3	7	4	3	5	4	3	4	3	1	3	4	4	5	4	3	1	1
Ostalo (spontano)	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	1	0
Nema (spontano)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ne znam	0	0	1	3	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0

Od ožujka do travnja 2021. najznačajnije su promjene na razini EU-a znatno manje vjerojatno da će ispitanici reći da je najozbiljniji problem širenje zaraznih bolesti (– 13 postotnih bodova) i znatno je vjerojatnije da će spomenuti oružane sukobe (+ 15 postotnih bodova). Te se promjene odražavaju i u rezultatima na nacionalnoj razini¹³.

U svakoj državi članici ispitanici su sada mnogo manje vjerojatno da će širenje zaraznih bolesti smatrati najozbiljnijim problemom s kojim se svijet suočava, a u sedam zemalja promjena iznosi najmanje 20 postotnih bodova: Bugarska (6 %, – 30 postotnih bodova), Italija (6 %, – 28 postotnih bodova), Malta (1 %, –28 postotni bod), Mađarska (7 %, –27 postotnih bodova), Hrvatska i Estonija (5 % svaka, – 24 postotna boda) i Slovačka (5 %, – 22 postotna boda).

Sada je vjerojatnije da će se oružani sukobi smatrati najozbiljnijim problemom od strane ispitanika u svakoj zemlji, a u pet zemalja povećanje iznosi najmanje 20 postotnih bodova: Poljska (37 %, + 28 postotnih bodova), Estonija (33 %, + 28 postotnih bodova), Bugarska (26 %, + 23 postotna boda), Češka (28 %, + 21 postotni bod) i Italija (23 %, + 21 postotni bod).

Iako su povećanja manja, važno je napomenuti da u svakoj zemlji ispitanici sada imaju veću vjerojatnost da će širenje nuklearnog oružja smatrati najtežim problemom, a to je osobito slučaj u Litvi (14 %, + 11 postotnih bodova).

Ostale značajne promjene od ožujka do travnja 2021. uključuju:

- Ispitanici u Portugalu sada su manje vjerojatno da će spomenuti klimatske promjene (11 %, –11 postotnih bodova) ili pogoršanje demokracije i vladavine prava (2 %, –12 postotnih bodova).
- Oni u Portugalu (24 %, + 10 postotnih bodova) sada imaju veću vjerojatnost da će gospodarsko stanje smatrati najtežim problemom, dok je za ispitanike u Italiji (20 %, –11 postotnih bodova) i Španjolskoj (16 %, – 10 postotnih bodova) sada manja vjerojatnost da će to učiniti.
- Ispitanici u Grčkoj (29 %, + 11 postotnih bodova) sada imaju veću vjerojatnost da će siromaštvo, glad i nedostatak pitke vode smatrati najtežim problemom.

¹³ Rusija je 24. veljače 2022., u razdoblju između terenskog rada za valove tog istraživanja 2021. i 2023., napala Ukrajinu te je u tijeku njezina ratna agresija. Anketa za 2021. provedena je otprilike godinu dana nakon pandemije bolesti COVID-19.

Sociodemografska analiza za najozbiljniji problem s kojim se svijet suočava pokazuje sljedeće:

- Žene će češće spomenuti siromaštvo, glad i nedostatak pitke vode nego muškarci (22 % u odnosu na 17 %).
- Što je ispitanik mlađi, to je vjerojatnije da će spominjati klimatske promjene, a manje je vjerojatno da će spomenuti oružane sukobe. Na primjer, 24 % osoba u dobi od 15 do 24 godine smatra da su klimatske promjene najozbiljniji problem s kojim se svijet suočava, u usporedbi s 14 % osoba starijih od 55 godina.
- Što duže ispitanik ostane u obrazovanju, to je vjerojatnije da će spomenuti klimatske promjene, a manje je vjerojatno da će spomenuti siromaštvo, glad i nedostatak pitke vode ili oružane sukobe. Na primjer, 21 % osoba koje su završile obrazovanje u dobi od 20 godina i više smatra da su klimatske promjene najozbiljniji problem, u usporedbi s 10 % osoba koje su završile obrazovanje u dobi od 15 godina ili mlađe.
- Studenti (30 %) su vjerojatniji od studenata u drugim društveno-zapošljajkim skupinama, a posebno kućnih osoba (8 %), da spomenemo klimatske promjene. Umirovljenici najčešće spominju oružane sukobe, posebno u usporedbi sa studentima (22 % u odnosu na 14 %), dok su stanari i nezaposleni (24 % svaki) skloniji nego u drugim skupinama da spomenu siromaštvo, glad i nedostatak pitke vode.
- Što je manje poteškoća s kojima se ispitanik suočava s plaćanjem računa, veća je vjerojatnost da će spomenuti oružane sukobe i klimatske promjene, a manje je vjerojatno da će spomenuti siromaštvo, glad i nedostatak pitke vode te gospodarsku situaciju. Na primjer, 19 % onih koji nikada ili gotovo nikada ne imaju poteškoća s plaćanjem računa spominju klimatske promjene, u usporedbi s 10 % onih koji imaju poteškoća većinu vremena.
- Što je viša društvena ljestvica koju ispitanik postavlja, veća je vjerojatnost da će misliti da su klimatske promjene najozbiljniji problem, a manje je vjerojatno da će spomenuti siromaštvo, glad i nedostatak pitke vode. Na primjer, 23 % onih koji smatraju da pripadaju višoj klasi spominju klimatske promjene, u usporedbi s 12 % onih koji se smatraju dijelom radničke klase.

Naposljetku, ispitanici koji su poduzeli osobne mjere za borbu protiv klimatskih promjena vjerojatnije će reći da su klimatske promjene najozbiljniji problem od onih koji nisu djelovali (20 % u odnosu na 11 %)¹⁴.

14 Za potpunu analizu rezultata o poduzimanju mjera vidjeti odjeljak 2. poglavlja 2.

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

QC1a Koji od sljedećeg smatrate jednim od najozbiljnijih problema s kojim se svijet suočava u cjelini? (% – EU)

	Klimatske promjene	Međunarodni terorizam	Siromaštvo, glad i nedostatak pitke vode	Širenje zaraznih bolesti	Gospodarsko stanje	Zdravstveni problemi uzrokovani zagađenjem	Širenje nuklearnog oružja	Oružani sukobi	Sve veće svjetsko stanovništvo	Pogoršanje prirode	Pogoršanje demokracije i vladavine prava
EU27	17	4	20	4	11	3	5	19	7	5	5
Spol											
Covjek	18	4	17	3	12	3	5	19	8	5	6
Zena	16	5	22	4	11	3	5	19	5	5	5
Dob											
15 – 24	24	4	20	3	12	2	4	16	5	6	4
25 – 39	18	4	20	4	13	3	4	17	7	5	5
40 – 54	17	4	19	4	12	2	4	19	7	5	7
55+	14	5	20	4	11	3	5	21	7	4	5
Obrazovanje (završetak)											
—15	10	4	25	4	13	3	5	22	4	4	4
16 – 19	13	5	20	4	13	3	5	20	7	5	5
20+	21	4	18	3	10	2	4	18	8	5	7
Još uvijek studira	30	3	18	2	11	1	4	14	5	6	5
Društveno-profesionalna kategorija											
Samozaposlena osoba	16	3	16	5	15	3	5	19	6	5	7
Menadžeri	23	3	19	2	10	2	4	17	9	4	6
Ostali bijeli ovrtnici	16	4	18	4	13	3	3	21	7	5	6
Manualni radnici	14	5	21	4	11	3	5	18	8	5	6
Osobe u kući	8	4	24	5	16	5	5	19	4	3	6
Nezaposlen	15	4	24	3	16	4	4	15	5	5	5
Umirovljeni	14	5	20	4	9	3	6	22	6	5	5
Studenti	30	3	18	2	11	1	4	14	5	6	5
Poteškoće s plaćanjem računa											
Većinu vremena	10	6	24	4	15	4	5	15	6	6	5
S vremena na vrijeme	13	4	19	4	16	3	5	17	6	6	6
Gotovo nikada/nikad	19	4	19	3	10	2	5	20	7	5	6
Razmotrite pripadnost											
Radnička klasa	12	5	24	4	12	3	4	20	6	5	4
Niža srednja klasa	15	4	21	3	11	2	5	22	6	4	6
Srednja klasa	18	4	18	4	12	3	5	18	7	5	6
Gornja srednja klasa	28	2	15	2	10	2	4	16	10	5	6
Gornji razred	23	7	13	4	8	1	6	21	9	5	3
Poduzeo mjere za borbu protiv klimatskih promjena											
Da	20	4	20	3	10	3	4	17	7	5	6
Nema	11	6	18	5	14	3	5	21	6	5	5

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

U naknadnom pitanju ispitanici su mogli predložiti najviše tri dodatna ozbiljna problema s istog popisa¹⁵. Rezultati prikazani u nastavku objedinjuju rezultate obaju pitanja. S obzirom na odgovore svih ispitanika, četiri najbolje rangirana problema ostaju ista. Gotovo šest od deset (58 %, + 4 postotna boda) smatra da su siromaštvo, glad i nedostatak pitke vode jedan od najozbiljnijih problema, dok 52 % to govori o oružanim sukobima, što je povećanje od 29 postotnih bodova od ožujka do travnja 2021. To su jedini problemi koje smatra ozbiljno najmanje polovica svih ispitanika.

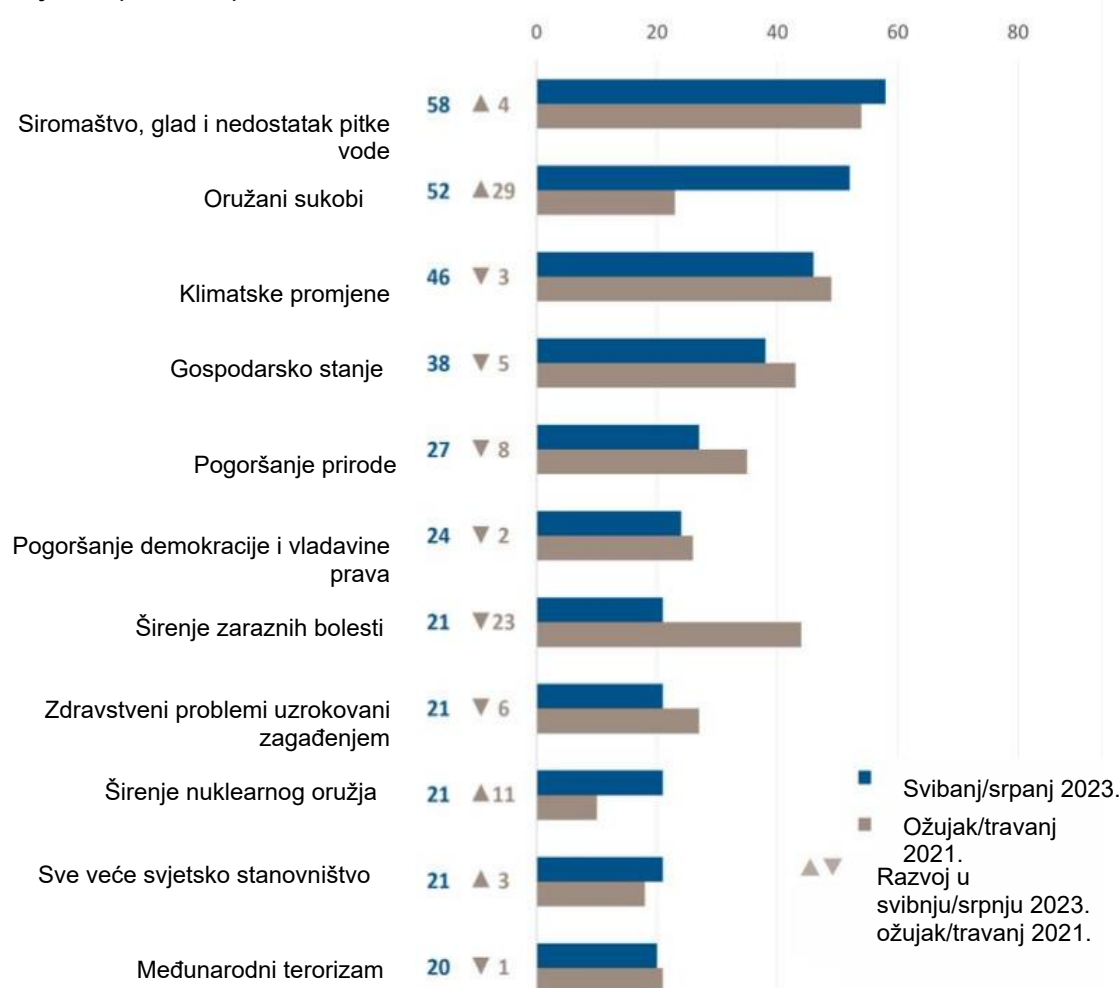
Više od četiri od deset ispitanika (46 %, -3 postotna boda) smatra da su klimatske promjene ozbiljan problem, dok 38 % (-5 postotnih bodova) spominje gospodarsku situaciju, a 27 % (-8 postotnih bodova) pogoršanje prirode.

Sve ostale probleme spominje barem jedan od pet: pogoršanje demokracije i vladavine prava (24 %, -2 postotna boda), širenje zaraznih bolesti (21 %, - 23 postotna boda), zdravstveni problemi zbog onečišćenja

(21 %, -6 postotnih bodova), širenje nuklearnog oružja (21 %, + 11 postotnih bodova), povećanje svjetskog stanovništva (21 %, 3 postotna boda) i međunarodni terorizam (20 %, -1 postotni bod).

U usporedbi s razdobljem od ožujka do travnja 2021. ispitanici su sada mnogo manje vjerojatno da će spomenuti širenje zaraznih bolesti, ali je mnogo vjerojatnije da će spomenuti oružane sukobe i širenje nuklearnog oružja.

QC1T Koji od sljedećeg smatrate jednim od najozbiljnijih problema s kojim se svijet suočava u cjelini? (% – EU27)

15 QC1T. Koji od sljedećih problema smatrate jednim od najozbiljnijih problema s kojima se svijet suočava u cjelini?

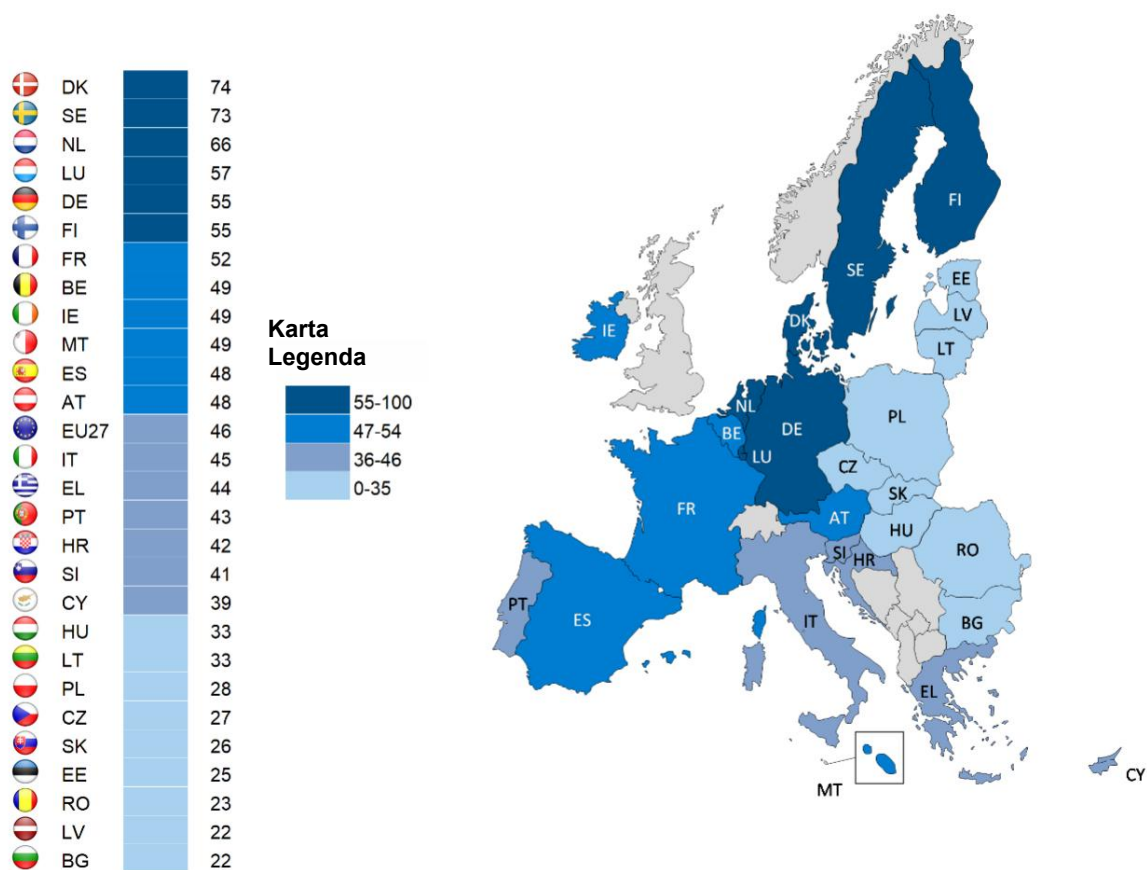
Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Nacionalni rezultati pokazuju da više od jednog od pet ispitanika u svakoj zemlji smatra da su klimatske promjene jedan od najozbiljnijih problema s kojima se suočava svijet. Udjeli se kreću od 74 % u Danskoj, 73 % u Švedskoj i 66 % u Nizozemskoj do 22 % u Latviji i Bugarskoj te 23 % u Rumunjskoj.

Karta pokazuje da su ispitanici koji smatraju da su klimatske promjene jedan od najozbiljnijih problema vjerojatnije da će se naći u sjevernim i zapadnim područjima EU-a.

QC1T Koji od sljedećeg smatrate jednim od najozbiljnijih problema s kojim se svijet suočava u cjelini? (% Klimatskih promjena)

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Tri problema su na prvom mjestu na nacionalnoj razini. U 16 zemalja najviše se spominje siromaštvo, glad i nedostatak pitke vode, s udjelom od 70 % ispitanika u Grčkoj i 69 % u Španjolskoj i Luksemburgu do 51 % u Irskoj i Malti. Oružani sukob najviše se spominje u osam zemalja, uključujući Estoniju (66 %). U Finskoj su siromaštvo, glad i nedostatak pitke vode i oružani sukobi na prvom mjestu (oboje 56 %). Klimatske promjene najveći su problem u Danskoj (74 %) i Švedskoj (73 %).

Nacionalni rezultati kombiniranih odgovora pokazuju da se siromaštvo, glad i nedostatak pitke vode u svakoj zemlji smatraju ozbiljnim problemom. Udjeli se kreću od 71 % u Švedskoj, 70 % u Grčkoj i 69 % u Španjolskoj i Luksemburgu do 35 % u Latviji i 41 % u Estoniji i Rumunjskoj. Siromaštvo, glad i nedostatak pitke vode ubrajaju se među tri najbolje države članice u 26 država članica.

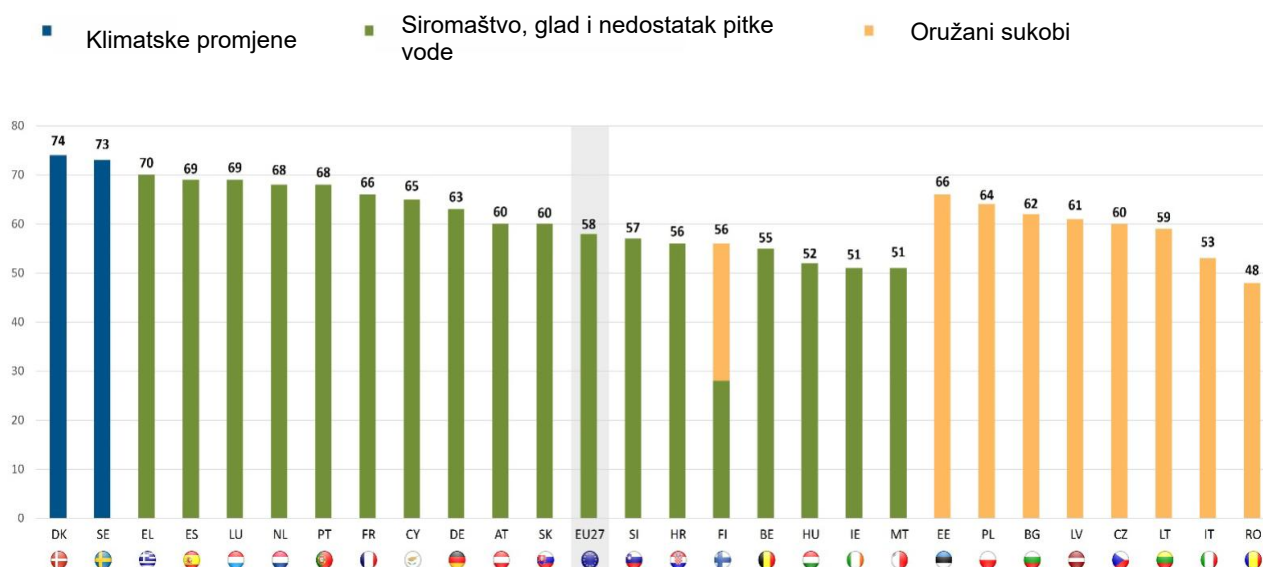
Oružani sukobi jedan su od tri najčešće spomenuta problema u 25 država članica. Udjeli se kreću od 66 % u Estoniji, 64 % u Poljskoj i 62 % u Bugarskoj do 38 % u Grčkoj, 40 % na Malti i 41 % u Portugalu.

Klimatske promjene su jedini problem koji se nalazi na prvom mjestu u bilo kojoj zemlji. To navodi više od jednog od pet ispitanika u svakoj državi članici. Oni u Danskoj (74 %), Švedskoj (73 %) i Nizozemskoj (66 %) smatraju da su klimatske promjene jedan od najozbiljnijih problema, u usporedbi s 22 % u Latviji i Bugarskoj te 23 % u Rumunjskoj koji misle na isti način. Klimatske promjene jedan su od tri najčešće spomenuta problema u 15 zemalja.

Četiri druga problema pojavljuju se u prva tri u najmanje jednoj zemlji:

- Gospodarsko stanje zauzima drugo ili treće mjesto u 13 zemalja. U svim državama članicama udio osoba koje to smatraju ozbiljnim problemom varira od 64 % u Grčkoj, 59 % u Portugalu i 56 % na Cipru do 14 % u Nizozemskoj, 17 % u Švedskoj i 20 % u Finskoj.
- Pogoršanje prirode drugi je najveći problem u Sloveniji (49 %), a treći u Mađarskoj (41 %) i Finskoj (38 %). Također se široko spominje u Austriji (39 %), ali je najmanje vjerojatno da će se spomenuti u Irskoj (14 %), Poljskoj (18 %) i Latviji (19 %).
- Pogoršanje demokracije i vladavine prava treća je najčešće spomenuta stavka u Švedskoj (56 % podijeljeno je s oružanim sukobima). Švedska je jedina zemlja u kojoj najmanje četiri od deset osoba to spominje kao ozbiljan problem za svijet, a slijedi 37 % u Nizozemskoj i 34 % u Njemačkoj. S druge strane, to spominje 11 % u Litvi i 12 % na Cipru.
- Širenje nuklearnog oružja treća je najčešće spomenuta stavka u Litvi (41 %), a Litva je jedina zemlja u kojoj se to pitanje spominje više od trećine.

QC1T Koji od sljedećeg smatrate jednim od najozbiljnijih problema s kojim se svijet suočava u cjelini? (% – najspominjeniji odgovor po zemljama)

Posebno istraživanje Eurobarometra 538
Klimatske promjene

QC1T Koji od sljedećeg smatrae jednim od najozbiljnijih problema s kojim se svijet suočava u cjelini? (%)	EU27	BITI	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	TO JE	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	NA	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE
Siromaštvo, glad i nedostatak pitke vode	58	55	51	49	61	63	41	51	70	69	66	56	43	65	35	44	69	52	51	68	60	43	68	41	57	60	56	71
Oružani sukobi	52	50	62	60	54	59	66	45	38	51	43	47	53	47	61	59	47	44	40	45	53	64	41	48	46	57	56	56
Klimatske promjene	46	49	22	27	74	55	25	49	44	48	52	42	45	39	22	33	57	33	49	66	48	28	43	23	41	26	55	73
Gospodarsko stanje	38	28	48	36	27	30	47	40	64	53	29	37	52	56	46	39	27	40	40	14	41	33	59	47	26	43	20	17
Pogoršanje prirode	27	28	28	28	20	23	35	14	26	26	38	30	23	35	19	28	33	41	25	33	39	18	27	24	49	31	38	23
Pogoršanje demokracije i vladavine prava	24	22	20	19	26	34	16	20	27	18	21	19	17	12	15	11	24	17	20	37	25	15	17	26	16	23	29	56
Širenje nuklearnog oružja	21	24	26	26	18	20	17	21	26	16	15	31	26	21	31	41	17	23	33	15	21	26	19	25	27	28	22	19
Sve veće svjetsko stanovništvo	21	28	13	30	33	31	22	21	15	13	19	15	13	9	12	13	21	29	18	41	28	17	11	17	20	17	34	23
Zdravstveni problemi uzrokovani zagađenjem	21	22	23	11	23	15	15	27	23	19	26	30	25	18	22	22	23	27	27	20	21	17	25	21	22	23	15	16
Širenje zaraznih bolesti	21	20	34	23	14	12	27	25	36	20	14	29	32	29	30	29	16	31	18	11	16	27	19	30	18	27	18	14
Međunarodni terorizam	20	26	24	22	17	18	22	27	16	12	28	19	18	19	24	20	21	13	39	23	17	28	17	23	25	18	19	15
Ostalo (spontano)	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	2	0	0	1	1	0	1	0
Nema (spontano)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Ne znam	0	0	1	3	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0

Klimatske promjene

Na razini EU-a spomenuta tri problema znatno su se promijenila od ožujka do travnja 2021.: oružani sukob (+ 29 postotnih bodova), širenje nuklearnog oružja (+ 11 postotnih bodova) i širenje zaraznih bolesti (– 23 postotna boda). Te se promjene odražavaju i na nacionalnoj razini¹⁶.

U svim državama članicama došlo je do znatnog porasta spominjanja oružanog sukoba kao ozbiljnog problema. Zapravo, u 13 država članica povećanje iznosi najmanje 30 postotnih bodova, a najveće je zabilježeno u Bugarskoj (62 %, + 43 postotna boda), Italiji (53 %, + 38 postotnih bodova) i Finskoj (56 %, + 36 postotnih bodova).

Porast je zabilježen i u pogledu širenja nuklearnog oružja u svakoj zemlji, pri čemu je najveći broj zabilježen među ispitanicima na Malti (33 %, + 26 postotnih bodova), Litvi (41 %, + 23 postotna boda), Hrvatskoj (31 %, + 18 postotnih bodova) i Sloveniji (27 %, + 18 postotnih bodova).

S druge strane, spomenici širenja zaraznih bolesti smanjili su se u svih 27 država članica, pri čemu je najveći broj ispitanika zabilježen na Malti (18 %, – 46 postotnih bodova), Italiji (32 %, – 38 postotnih bodova), Bugarskoj (34 %, – 32 postotna boda) i Austriji (16 %, – 32 postotna boda).

Iako je na razini EU-a došlo do relativno malih promjena u spominjanju klimatskih promjena, to prikriva znatne razlike na nacionalnoj razini. Spomenici su se smanjili u 19 zemalja, a u devet zemalja pad je iznosio najmanje deset postotnih bodova, a najveći je zabilježen u Portugalu (43 %, – 20 postotnih bodova), Estoniji (25 %, – 19 postotnih bodova) i Irskoj (49 %, – 17 postotnih bodova). Nasuprot tome, spomenici klimatskih promjena blago su se povećali u sedam zemalja (1 – 4 postotna boda), a u Španjolskoj nije bilo promjena (48 %).

Postoji šest drugih problema u kojima je od ožujka do travnja 2021. došlo do promjena na nacionalnoj razini od najmanje deset postotnih bodova.

- Udio ispitanika koji navode siromaštvo, glad i nedostatak pitke vode povećao se u 22 zemlje, uključujući Švedsku (71 %, + 14 postotnih bodova), Dansku (61 %, + 12 postotnih bodova), Slovačku (60 %, + 11 postotnih bodova), Finsku (56 %, + 11 postotnih bodova) i Austriju (60 %, + 10 postotnih bodova). Spomenici su se smanjili u tri zemlje, uključujući Rumunjsku (41 %, – 12 postotnih bodova), a ostali su nepromijenjeni na Cipru (65 %) i Latviji (35 %).
- Spomenici gospodarske situacije povećali su se u osam zemalja, uključujući Portugal (59 %, + 16 postotnih bodova), ali su se smanjili u 17 zemalja, osobito u Italiji (52 %, – 19 postotnih bodova), Hrvatskoj

(37 %, – 17 postotnih bodova), Španjolskoj (53 %, – 12 postotnih bodova) i Sloveniji (26 %, – 10 postotnih bodova). Nije bilo promjena u Slovačkoj (43 %) i Finskoj (20 %).

- Udio u kojem se navode zdravstveni problemi uzrokovani onečišćenjem smanjio se u 19 zemalja, uključujući Maltu (27 %, – 16 postotnih bodova), Rumunjsku (21 %, – 16 postotnih bodova), Poljsku (17 %, – 13 postotnih bodova), Italiju (25 %, – 12 postotnih bodova) i Njemačku (15 %, – 10 postotnih bodova). S druge strane, spomenici su se povećali u četiri zemlje, uključujući Irsku (27 %, + 10 postotnih bodova), a ostali su stabilni u četiri zemlje.
- Ispitanici u 18 zemalja, uključujući Švedsku (15 %, – 20 postotnih bodova), Dansku (17 %, – 18 postotnih bodova), Češku (22 %, – 16) i Finsku (19 %, – 15 postotnih bodova), sada su manje vjerojatno da će ih spomenuti međunarodni terorizam. Spomenici su se povećali u preostalih devet zemalja, uključujući Maltu (39 %, + 21 postotni bod) i Irsku (27 %, + 10 postotnih bodova).
- Spomenici pogoršanja prirode smanjili su se u 25 država članica. U devet zemalja pad je najmanje deset postotnih bodova, a u dvije zemlje pad je najmanje 20 bodova: Češka (28 %, – 21 postotni bod) i Irska (14 %, – 20 postotnih bodova). S druge strane, spomenici su se povećali u Austriji (39 %, + 4 postotna boda) i Mađarskoj (41 %, + 1 postotni bod).
- U 20 zemalja manje je vjerojatno da će se pogoršanje stanja demokracije i vladavine prava spomenuti nego 2021. U 11 zemalja pad je najmanje deset bodova, a najveći je zabilježen u Portugalu (17 %, – 22 postotna boda) i Irskoj (20 %, – 21 postotni bod). Spomenici su se povećali u šest zemalja, uključujući Švedsku (56 %, + 5 postotnih bodova), a ostali su nepromijenjeni u Francuskoj (21 %).

¹⁶ Rusija je 24. veljače 2022., u razdoblju između terenskog rada za valove tog istraživanja 2021. i 2023., napala Ukrajinu te je u tijeku njezina ratna agresija. Anketa za 2021. provedena je otprilike godinu dana nakon pandemije bolesti COVID-19.

Posebno istraživanje Eurobarometra 538
Klimatske promjene

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

QC1T Koji od sljedećeg smatrate jednim od najozbiljnijih problema s kojim se svijet suočava u cjelini? (%)

		EU27	BITI	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	TO JE	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	NA	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE
Klimatske promjene	Svibanj/srpanj 2023.	46	49	22	27	74	55	25	49	44	48	52	42	45	39	22	33	57	33	49	66	48	28	43	23	41	26	55	73
	Δ ožujak/travanj 2021.	▶3	▶12	▶6	▶11	Γ4	▶3	▶19	▶17	Γ3	=	Γ1	Γ1	Γ4	▶3	▶9	▶11	▶1	▶4	▶13	▶4	Γ1	▶13	„20”	▶3	▶6	▶13	Γ4	▶1
Međunarodni terorizam	Svibanj/srpanj 2023.	20	26	24	22	17	18	22	27	16	12	28	19	18	19	24	20	21	13	39	23	17	28	17	23	25	18	19	15
	Δ ožujak/travanj 2021.	▶1	▶3	7	16	▶18	▶2	▶4	Γ10	▶1	Γ4	▶4	7	Γ3	▶5	▶2	▶3	▶6	▶1	Γ21	▶3	▶9	Γ6	▶7	Γ8	Γ4	▶1	▶15	„20”
Siromaštvo, glad i nedostatak pitke vode	Svibanj/srpanj 2023.	58	55	51	49	61	63	41	51	70	69	66	56	43	65	35	44	69	52	51	68	60	43	68	41	57	60	56	71
	Δ ožujak/travanj 2021.	Γ4	Γ1	Γ3	Γ4	12	Γ3	Γ2	▶7	7	7	Γ3	Γ1	Γ5	=	=	Γ8	7	Γ1	7	Γ5	Γ10	Γ3	▶2	▶12	▲31	11	11	Γ14
Širenje zaraznih bolesti	Svibanj/srpanj 2023.	21	20	34	23	14	12	27	25	36	20	14	29	32	29	30	29	16	31	18	11	16	27	19	30	18	27	18	14
	Δ ožujak/travanj 2021.	[23]	▶6	[32]	▶17	[23]	▶21	[26]	[24]	▶8	[24]	▶14	▶31	▶38	▶1	▶14	▶21	▶13	„30”	▶46	▶15	[32]	[24]	▶15	[24]	▶19	▶28	▶19	▶11
Gospodarsko stanje	Svibanj/srpanj 2023.	38	28	48	36	27	30	47	40	64	53	29	37	52	56	46	39	27	40	40	14	41	33	59	47	26	43	20	17
	Δ ožujak/travanj 2021.	▶5	▶3	▶8	7	Γ2	Γ5	Γ9	Γ5	▶6	▶12	▶4	▶17	▶19	▶8	Γ1	▶2	▶1	▶5	▶3	▶4	▶6	▶9	Γ16	▶7	▶10	=	=	Γ2
Zdravstveni problemi uzrokovani zagađenjem	Svibanj/srpanj 2023.	21	22	23	11	23	15	15	27	23	19	26	30	25	18	22	22	23	27	27	20	21	17	25	21	22	23	15	16
	Δ ožujak/travanj 2021.	▶6	=	▶8	▶3	Γ5	▶10	▶5	Γ10	=	▶1	=	Γ1	▶12	▶7	▶4	▶1	▶1	▶8	16	▶8	▶7	▶13	Γ9	16	▶6	▶6	▶6	=
Širenje nuklearnog oružja	Svibanj/srpanj 2023.	21	24	26	26	18	20	17	21	26	16	15	31	26	21	31	41	17	23	33	15	21	26	19	25	27	28	22	19
	Δ ožujak/travanj 2021.	11	Γ14	17	Γ13	11	Γ9	Γ6	Γ10	11	Γ13	Γ6	18	Γ15	Γ8	Γ10	Γ23	11	Γ16	Γ26	7	Γ8	Γ13	Γ9	Γ15	18	17	Γ13	Γ10
Oružani sukobi	Svibanj/srpanj 2023.	52	50	62	60	54	59	66	45	38	51	43	47	53	47	61	59	47	44	40	45	53	64	41	48	46	57	56	56
	Δ ožujak/travanj 2021.	Γ29	Γ24	Γ43	Γ25	Γ30	Γ26	Γ34	Γ23	Γ13	Γ34	Γ23	Γ30	Γ38	Γ16	Γ16	Γ22	Γ22	Γ34	Γ30	Γ15	Γ30	Γ34	17	Γ35	Γ31	Γ29	Γ36	Γ23
Sve veće svjetsko stanovništvo	Svibanj/srpanj 2023.	21	28	13	30	33	31	22	21	15	13	19	15	13	9	12	13	21	29	18	41	28	17	11	17	20	17	34	23
	Δ ožujak/travanj 2021.	Γ3	▶5	Γ2	▶3	▶4	7	▶8	▶2	Γ3	Γ1	Γ4	Γ6	Γ2	Γ3	▶7	Γ1	▶6	7	Γ8	Γ5	Γ9	Γ4	▶2	Γ2	Γ2	Γ3	▶8	▶8
Pogoršanje prirode	Svibanj/srpanj 2023.	27	28	28	28	20	23	35	14	26	26	38	30	23	35	19	28	33	41	25	33	39	18	27	24	49	31	38	23
	Δ ožujak/travanj 2021.	▶8	▶9	▶6	▶21	▶3	▶15	▶7	„20”	▶10	▶4	▶6	▶5	▶4	▶12	▶15	▶9	▶10	Γ1	▶18	▶5	Γ4	▶6	▶7	▶8	▶1	▶10	▶8	▶7
Pogoršanje demokracije i vladavine prava	Svibanj/srpanj 2023.	24	22	20	19	26	34	16	20	27	18	21	19	17	12	15	11	24	17	20	37	25	15	17	26	16	23	29	56
	Δ ožujak/travanj 2021.	▶2	▶14	Γ1	▶14	▶9	Γ4	16	▶21	▶5	▶1	=	▶4	Γ3	▶12	▶13	▶14	▶15	▶4	▶2	Γ2	▶1	▶14	[22]	Γ3	▶17	▶1	▶8	Γ5
Ostalo (spontano)	Svibanj/srpanj 2023.	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	2	0	0	1	1	0	1	0
	Δ ožujak/travanj 2021.	=	=	=	=	=	=	Γ1	Γ1	Γ1	Γ1	=	=	=	=	Γ1	Γ1	=	=	=	=	Γ1	=	=	Γ1	=	▶1	Γ1	=
Nema (spontano)	Svibanj/srpanj 2023.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
	Δ ožujak/travanj 2021.	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	▶1	=	=	=	Γ1	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=
Ne znam	Svibanj/srpanj 2023.	0	0	1	3	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0
	Δ ožujak/travanj 2021.	▶1	=	=	Γ3	=	▶1	Γ1	=	=	▶1	▶1	=	Γ1	=	=	Γ1	=	=	=	Γ1	=	=	Γ1	▶1	▶1	=	▶1	=

Klimatske promjene

Sociodemografska analiza za kombinirane rezultate pokazuje da više od trećine u svakoj skupini spominje klimatske promjene i ističe sljedeće razlike:

- Što je ispitanik mlađi, to je vjerojatnije da će spomenuti klimatske promjene: To čini 52 % osoba u dobi od 15 do 24 godine u usporedbi s 43 % osoba starijih od 55 godina.
- Što dulje ispitanik ostane u obrazovanju, to je vjerojatnije da će spomenuti klimatske promjene: To čini 53 % ispitanika koji su završili obrazovanje u dobi od 20 i više godina, u usporedbi s 38 % onih koji su napustili obrazovanje u dobi od 15 godina ili mlađoj.
- Studenti (59 %) i rukovoditelji (57 %) najvjerojatnije će spomenuti klimatske promjene, posebno u usporedbi s kućnim osobama (38 %).
- Ispitanici koji nikada ili gotovo nikada nemaju poteškoća s plaćanjem računa (49 %) imaju veću vjerojatnost da će spomenuti klimatske promjene od onih koji imaju više poteškoća.
- Ispitanici koji se smatraju dijelom gornje srednje (60 %) ili više klase (57 %) skloniji su spominjanju klimatskih promjena od onih koji se smatraju pripadnicima srednje ili radničke klase (40 %).

Naposljetku, mnogo je vjerojatnije da će ispitanici koji su poduzeli mjere za borbu protiv klimatskih promjena smatrati da je to jedan od najozbiljnijih problema od onih koji nisu poduzeli nikakve mjere (53 % u odnosu na 35 %).

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

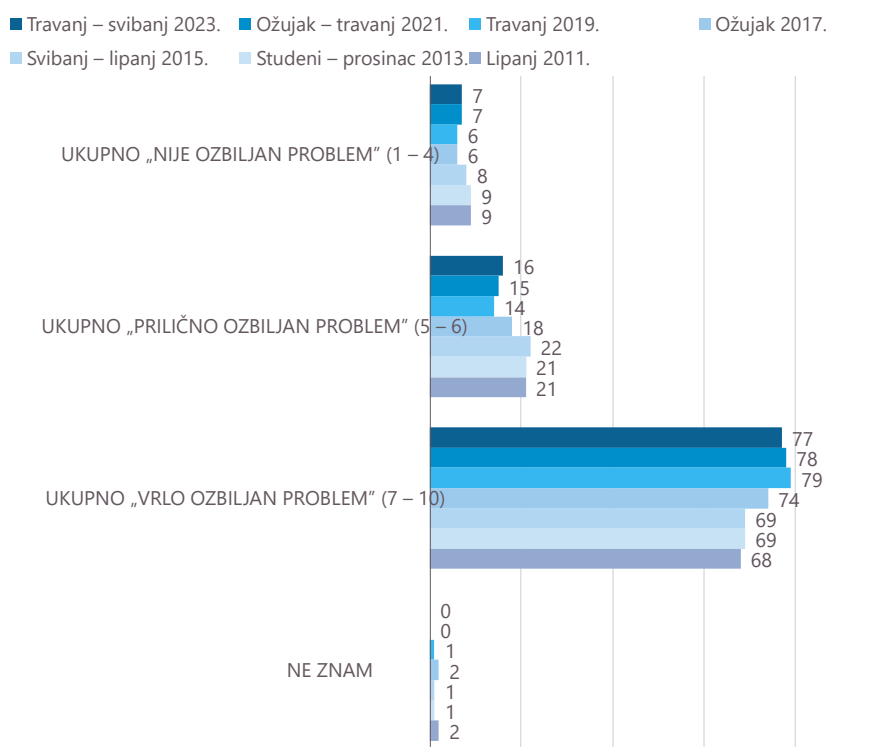
QC1T Koji od sljedećeg smatrate jednim od najozbiljnijih problema s kojim se svijet suočava u cjelini? (% – EU)											
	Klimatske promjene	Međunarodni terorizam	Siromaštvo, glad i nedostatak pitke vode	Širenje zaraznih bolesti	Gospodarsko stanje	Zdravstveni problemi uzrokovani zagađenjem	Širenje nuklearnog oružja	Oružani sukobi	Sve veće svjetsko stanovništvo	Pogoršanje prirode	Pogoršanje demokracije i vladavine prava
EU27	46	20	58	21	38	21	21	52	21	27	24
Spol											
Covjek	46	19	56	20	39	20	21	52	24	28	24
Zena	47	21	59	22	37	21	21	53	19	27	23
Dob											
15 – 24	52	18	59	19	38	21	20	49	20	32	23
25 – 39	48	18	58	19	39	22	20	50	22	28	25
40 – 54	47	20	56	20	39	20	21	53	23	27	24
55+	43	22	58	23	37	20	23	54	21	25	23
Obrazovanje (završetak)											
—15	38	20	60	26	45	21	22	55	17	23	17
16 – 19	42	22	55	22	41	21	22	52	21	26	22
20+	53	20	59	17	33	20	20	53	25	30	28
Još uvijek studira	59	16	62	17	34	21	20	48	20	32	26
Društveno-profesionalna kategorija											
Samozaposlena osoba	44	18	53	22	44	20	24	52	22	29	27
Menadžeri	57	16	58	14	33	20	19	55	26	30	29
Ostali bijeli ovratnici	45	20	55	22	39	20	20	52	23	27	25
Manualni radnici	43	22	57	21	40	21	21	51	22	26	22
Osobe u kući	38	21	58	28	43	26	19	51	15	22	22
Nezaposlen	48	21	62	24	48	21	17	50	19	25	21
Umirovljeni	42	24	58	22	35	20	24	55	20	25	21
Studenti	59	16	62	17	34	21	20	48	20	32	26
Poteškoće s plaćanjem računa											
Većinu vremena	39	24	58	23	44	23	21	46	19	31	22
S vremena na vrijeme	41	21	54	24	44	23	22	48	19	26	21
Gotovo nikada/nikad	49	20	59	19	35	19	21	55	22	27	25
Razmotrite pripadnost											
Radnička klasa	40	21	62	24	43	23	20	53	19	27	19
Niža srednja klasa	42	22	59	22	39	19	22	53	18	26	23
Srednja klasa	49	20	55	20	37	20	22	52	22	28	25
Gornja srednja klasa	60	15	57	15	32	20	21	51	30	28	33
Gornji razred	57	22	50	21	28	16	22	50	27	29	24
Poduzeo mjere za borbu protiv klimatskih promjena											
Da	53	18	62	19	35	21	20	52	22	29	26
Nema	35	24	49	25	43	20	23	53	20	23	20

2. Percipirana ozbiljnost klimatskih promjena

Gotovo osam od deset Europljana smatra da su klimatske promjene vrlo ozbiljan problem od tuženika da kažu koliko je ozbiljan problem za koji misle da su klimatske promjene u ovom trenutku, koristeći ljestvicu od 1 do 10. „1” znači „uopće nije ozbiljan problem” i „10” što znači da je „iznimno ozbiljan problem”¹⁷. Njihovi odgovori podijeljeni su u tri skupine: ispitanici koji klimatske promjene smatraju „vrlo ozbiljnim problemom” (odgovori 7 na 10), oni koji misle da je to „prilično ozbiljan problem” (odgovori 5 i 6) i oni koji misle da to „nije ozbiljan problem” (odgovori od 1. do 4.).

Više od tri četvrtine ispitanika (77 %, – 1 postotni bod od ožujka do travnja 2021.) smatra da su klimatske promjene u ovom trenutku vrlo ozbiljan problem. Zapravo, čak i kada se razmatraju samo odgovori od 8 do 10, više od šest od deset ispitanika smatra da je to ozbiljan problem. Čak i više, 31 % mu daje maksimalan rezultat od 10, što znači da misle da je to vrlo ozbiljan problem.

QC2R I koliko ozbiljan problem mislite da su klimatske promjene u ovom trenutku? Molimo upotrijebite ljestvicu od 1 do 10, s „1” što znači da „nije uopće ozbiljan problem” i „10” što znači da je „iznimno ozbiljan problem”. (% – EU27)

17 QC2R. I koliko ozbiljan problem mislite da su klimatske promjene u ovom trenutku? Molimo upotrijebite ljestvicu od 1 do 10, s „1” što znači da „nije uopće ozbiljan problem” i „10” što znači da je „iznimno ozbiljan problem”.

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

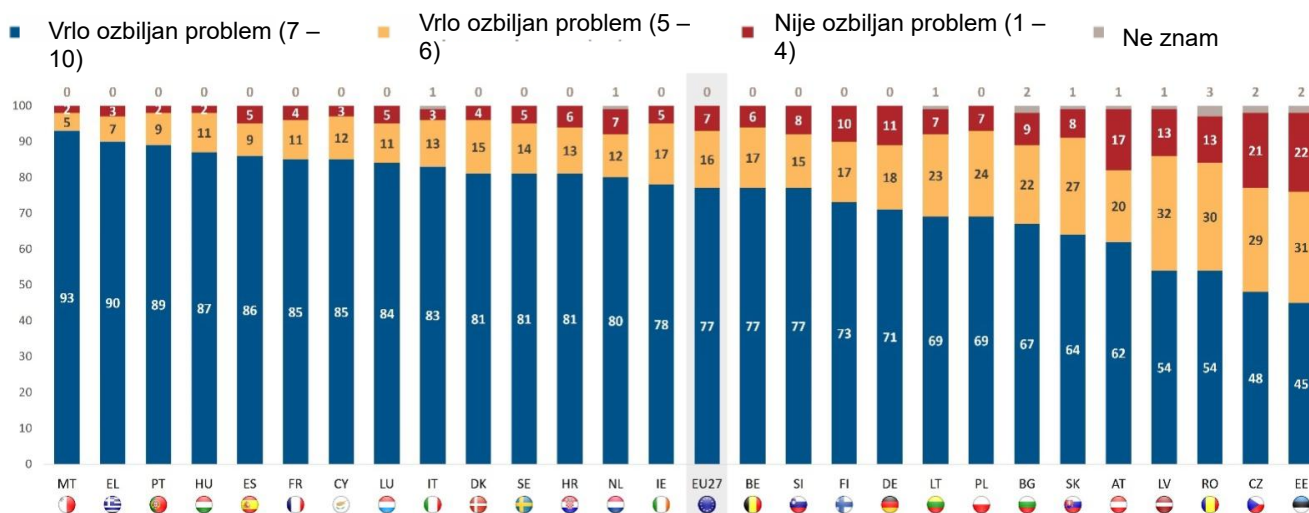
Klimatske promjene

U svakoj državi članici EU-a ispitanici će najvjerojatnije smatrati da su klimatske promjene u ovom trenutku vrlo ozbiljan problem. Udjeli variraju od 93 % na Malti, 90 % u Grčkoj i 89 % u Portugalu do 45 % u Estoniji, 48 % u Češkoj i 54 % u Rumunjskoj i Latviji.

Udio osoba koje smatraju da su klimatske promjene prilično ozbiljan problem kreće se od 32 % u Latviji, 31 % u Estoniji i 30 % u Rumunjskoj, do 5 % na Malti, 7 % u Grčkoj i 9 % u Portugalu i Španjolskoj.

Naposljetku, u sedam zemalja barem jedna od deset ispitanika smatra da klimatske promjene nisu ozbiljan problem: Estonija (22 %), Češka (21 %), Austrija (17 %), Latvija, Rumunjska (13 %), Njemačka (11 %) i Finska (10 %). Za razliku od toga, samo 2 % na Malti, Portugalu i Mađarskoj također daje taj odgovor.

QC2R I koliko ozbiljan problem mislite da su klimatske promjene u ovom trenutku? Molimo upotrijebite ljestvicu od 1 do 10, s '1' što znači da „nije uopće ozbiljan problem” i „10” što znači da je „iznimno ozbiljan problem”. (%)

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Promjene od ožujka do travnja 2021. neujednačene¹⁸ su. U deset zemalja ispitanici sada imaju veću vjerojatnost da će klimatske promjene smatrati vrlo ozbiljnim problemom, pri čemu je najveće povećanje zabilježeno u Malti (93 %, + 7 postotnih bodova u odnosu na 2021., + 1 postotni bod u odnosu na 2019.) i Finskoj (73 %, + 7 postotnih bodova od 2021., – 3 postotna boda od 2019.). S druge strane, to se stajalište smanjilo u 14 zemalja, a u četirima zemljama pad je iznosio najmanje deset postotnih bodova: Estonija (45 %, -18 postotnih bodova od 2021., – 14 postotnih bodova od 2019.), Češka (48 %, – 16 postotnih bodova od 2021., – 23 postotna boda od 2019.), Slovačka (64 %, – 13 postotnih bodova) i Rumunjska (54 %, – 12 postotnih bodova). Nije bilo promjena u Nizozemskoj (80 %), Sloveniji (77 %) i Poljskoj (69 %).

QC2R I koliko ozbiljan problem mislite da su klimatske promjene u ovom trenutku? Molimo upotrijebite ljestvicu od 1 do 10, s 1' što znači da „nije uopće ozbiljan problem” i „10” što znači da je „iznimno ozbiljan problem”. (%)

		EU27	MT	FI	EL	LU	HU	DK	ES	FR	HR	SE	NL	PL	SI	TO JE	PT	IE	LT	CY	BITI	LV	NA	BG	DE	RO	SK	CZ	EE
Nije ozbiljan problem (1 – 4)	Sviban j/srpanj 2023.	7	2	10	3	5	2	4	5	4	6	5	7	7	8	3	2	5	7	3	6	13	17	9	11	13	8	21	22
	Δ ožujak/travanj 2021.	=	▶3	▶8	▶2	=	▶3	▶5	Γ1	▶1	Γ1	▶3	Γ1	=	=	▶1	=	▶3	▶2	▶1	=	▶4	Γ5	Γ5	Γ3	Γ2	Γ4	Γ6	Γ6
Vrlo ozbiljan problem (5 – 6)	Sviban j/srpanj 2023.	16	5	17	7	11	11	15	9	11	13	14	12	24	15	13	9	17	23	12	17	32	20	22	18	30	27	29	31
	Δ ožujak/travanj 2021.	Γ1	▶3	Γ1	▶4	▶6	▶3	=	▶5	▶2	▶3	Γ1	▶2	=	=	Γ1	Γ2	Γ6	Γ4	Γ5	Γ5	Γ8	Γ1	Γ2	Γ5	Γ9	Γ9	Γ8	Γ10
Vrlo ozbiljan problem (7 – 10)	Sviban j/srpanj 2023.	77	93	73	90	84	87	81	86	85	81	81	80	69	77	83	89	78	69	85	77	54	62	67	71	54	64	48	45
	Δ ožujak/travanj 2021.	▶1	7	7	Γ6	Γ6	Γ6	Γ5	Γ5	Γ4	Γ2	Γ2	=	=	=	▶1	▶2	▶3	▶3	▶4	▶5	▶5	▶7	▶8	▶8	▶12	▶13	16	▶18
Ne znam	Sviban j/srpanj 2023.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	1	2	0	3	1	2	2
	Δ ožujak/travanj 2021.	=	▶1	=	=	=	=	=	▶1	▶1	=	=	Γ1	=	=	Γ1	=	=	Γ1	=	=	Γ1	Γ1	Γ1	=	Γ1	=	Γ2	Γ2

18 U usporedbi s 2021. metodologija primijenjena za provedbu ankete u potpunosti se razlikovala u BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE i djelomično u EL, MT, NL, SI, SK. Ako su razlike znatne, dodana je usporedba s rezultatima iz 2019.

Klimatske promjene

Sociodemografska analiza pokazuje da u svakoj skupini više od sedam od deset ispitanika smatra da su klimatske promjene vrlo ozbiljan problem. Međutim, postoje neke značajne razlike:

- Što je ispitanik mlađi, to je vjerojatnije da će tako razmišljati: 81 % osoba u dobi od 15 do 24 godine smatra da su klimatske promjene vrlo ozbiljan problem, u usporedbi sa 75 % osoba starijih od 55 godina.
- Što je dulje ispitanik ostao u obrazovanju, to je vjerojatnije da će misliti da je to vrlo ozbiljan problem: To čini 81 % osoba koje su završile obrazovanje u dobi od 20 i više godina, u usporedbi sa 74 % osoba koje su završile obrazovanje u dobi od 15 godina ili mlađe.
- Studenti (86 %) i rukovoditelji (82 %) smatraju da su klimatske promjene vrlo ozbiljan problem, posebno u usporedbi s kućnim osobama (73 %).
- Oni koji se svrstavaju u gornju srednju klasu (83 %) najvjerojatnije misle da su klimatske promjene vrlo ozbiljan problem, posebno u usporedbi s onima koji se nalaze u nižoj srednjoj klasi (72 %).

Analiza također pokazuje – možda ne iznenađujuće – da su ispitanici koji smatraju da su klimatske promjene najozbiljniji (94 %) ili jedan od najozbiljnijih (89 %) problema s kojima se svijet suočava mnogo vjerojatnije reći da je to vrlo ozbiljan problem od onih koji smatraju da klimatske promjene nisu jedan od najozbiljnijih svjetskih problema (64 %).

Naposljetku, vjerojatnije je da će ispitanici koji su poduzeli osobne mjere za borbu protiv klimatskih promjena smatrati da su klimatske promjene vrlo ozbiljan problem nego oni koji nisu poduzeli nikakve mjere (84 % u odnosu na 64 %).

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

	Nije ozbiljan problem (1 – 4)	Vrlo ozbiljan problem (5 – 6)	Vrlo ozbiljan problem (7 – 10)	Ne znam
QC2R I koliko ozbiljan problem mislite da su klimatske promjene u ovom trenutku? Molimo upotrijebite ljestvicu od 1 do 10, s ,1' što znači da „nije uopće ozbiljan problem” i „10” što znači da je „iznimno ozbiljan problem”. (% – EU)				
EU27	7	16	77	0
Spol				
Covjek	8	16	76	0
Zena	6	16	77	1
Dob				
15 – 24	4	15	81	0
25 – 39	7	14	79	0
40 – 54	8	15	77	0
55+	7	17	75	1
Obrazovanje (završetak)				
—15	6	19	74	1
16 – 19	8	19	73	0
20+	7	12	81	0
Još uvijek studira	3	11	86	0
Društveno-profesionalna kategorija				
Samozaposlena osoba	10	15	75	0
Menadžeri	6	12	82	0
Ostali bijeli ovratnici	6	17	77	0
Manualni radnici	9	16	75	0
Osobe u kući	6	20	73	1
Nezaposlen	8	16	76	0
Umirovljeni	7	18	74	1
Studenti	3	11	86	0
Poteškoće s plaćanjem računa				
Većinu vremena	8	16	75	1
S vremena na vrijeme	8	18	74	0
Gotovo nikada/nikad	7	15	78	0
Razmotrite pripadnost				
Radnička klasa	7	18	74	1
Niža srednja klasa	9	18	72	1
Srednja klasa	6	15	79	0
Gornja srednja klasa	5	12	83	0
Gornji razred	6	14	80	0
Klimatske promjene				
Najveći problem	1	5	94	0
Jedan od problema	2	9	89	0
Nije problem	12	23	64	1
Percepcija klimatskih promjena				
Nije ozbiljan problem	100	0	0	0
Prilično ozbiljan problem	0	100	0	0
Vrlo ozbiljan problem	0	0	100	0
Poduzeo mjere za borbu protiv klimatskih promjena				
Da	5	11	84	0
Nema	11	24	64	1

II. PODUZIMANJE MJERA ZA BORBU PROTIV KLIMATSKIH PROMJENA

Ovo poglavlje usredotočeno je na mjere za borbu protiv klimatskih promjena. U njemu se raspravlja o tome koji su akteri Europljani odgovorni za borbu protiv klimatskih promjena te se razmatraju mjere koje Europljani osobno poduzimaju u borbi protiv klimatskih promjena.

1. Odgovornost za borbu protiv klimatskih promjena

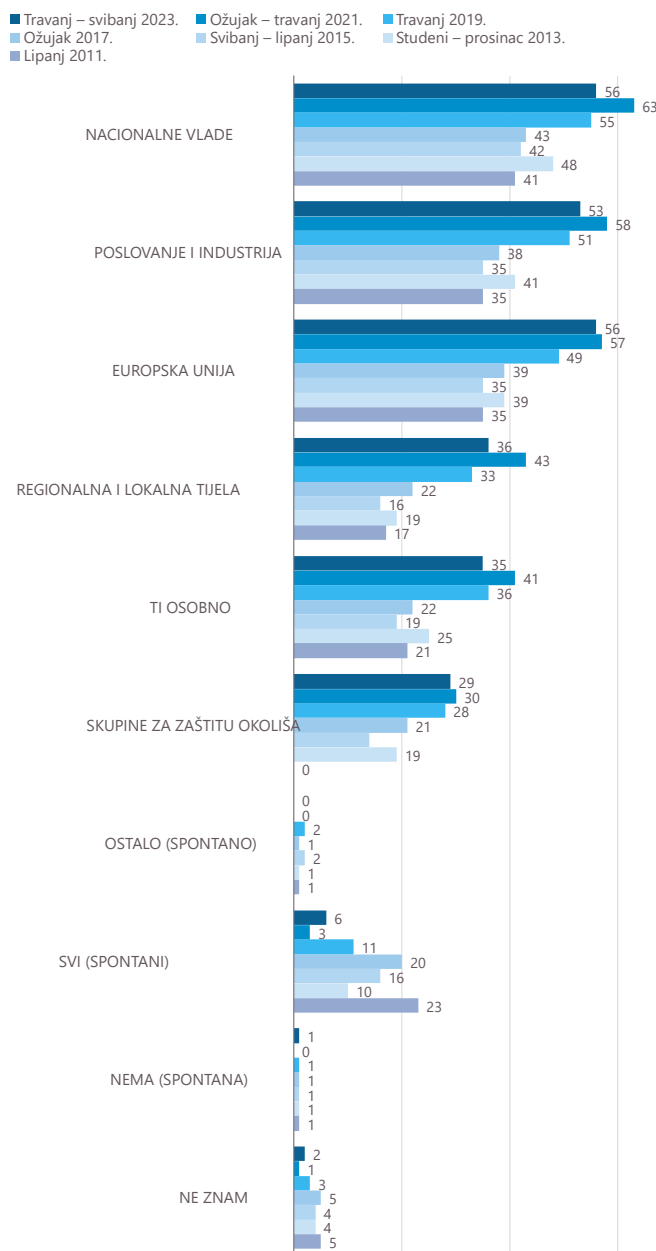
Većina Europljana smatra da su u EU-u Europska unija, nacionalne vlade te poduzeća i industrija odgovorni za borbu protiv klimatskih promjena.

Ispitanicima je postavljeno pitanje koji su akteri u EU-u (s popisa od šest) odgovorni za borbu protiv klimatskih promjena. Višestruki odgovori bili su mogući.¹⁹ Najviše se spominju Europska unija (56 %, - 1 postotni bod od ožujka do travnja 2021.) i nacionalne vlade (56 %, -6 postotnih bodova), nakon čega slijede poduzeća i industrija (53 %, -5 postotnih bodova). Manje je vjerojatno da će se sve to spomenuti nego u ožujku i travnju 2021., ali i dalje su jedini akteri koje spominje najmanje četiri od deset ispitanika. S obzirom na dulje stajalište, sada je mnogo vjerojatnije da će ispitanici sa svakim od njih preuzeti odgovornost za borbu protiv klimatskih promjena nego u razdoblju 2013. – 2017.

Više od trećine ispitanika smatra da su odgovorna regionalna i lokalna tijela (36 %, -7 postotnih bodova) ili osobno (35 %, -6 postotnih bodova), dok 29 % (- 1 postotni bod) smatra da su odgovorne skupine za zaštitu okoliša.

Nešto više od jednog od dvadeset (6 %, + 3 postotna boda) spontano kaže da su svi navedeni akteri unutar EU-a odgovorni za borbu protiv klimatskih promjena.

QC3 Prema vašem mišljenju, tko je u EU-u odgovoran za borbu protiv klimatskih promjena? (MOGUĆE JE VIŠE ODGOVORA)
(% – EU27)

19 QC3. Prema vašem mišljenju, tko je u EU-u odgovoran za borbu protiv klimatskih promjena?

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

U 14 država članica ispitanici će najvjerojatnije reći da su nacionalne vlade odgovorne za borbu protiv klimatskih promjena, a najveći udio zabilježen je među ispitanicima na Malti (84 %), Švedskoj (80 %) i Danskoj (77 %). Nasuprot tome, u Sloveniji (35 %), Rumunjskoj (40 %) i Latviji (43 %) manje ljudi misli na taj način. Nacionalne vlade nalaze se među trima najboljima u svih 27 država članica.

U Španjolskoj su nacionalne vlade i Europska unija na prvom mjestu (oboje 56 %), dok su u Bugarskoj (48 %) i Nizozemskoj (obje 68 %) nacionalne vlade na prvom mjestu s poduzećima i industrijom.

U 27 država članica Europska unija nalazi se među trima glavnim akterima koji se smatraju odgovornima za borbu protiv klimatskih promjena. Najviše se spominje u šest zemalja, uključujući Luksemburg (76 %), Francusku i Belgiju (65 %) i Španjolsku (53 %). Europsku uniju često spominju i ispitanici na Malti (79 %) i Danskoj (75 %). Najmanje je vjerojatno da će ispitanici u Rumunjskoj (37 %), Latviji (38 %) i Bugarskoj (39 %) smatrati EU odgovornim za borbu protiv klimatskih promjena.

U četiri zemlje ispitanici najčešće misle da su poduzeća i industrija odgovorni za borbu protiv klimatskih promjena: Njemačka (66 %), Mađarska (60 %), Austrija (59 %) i Slovenija (58 %). U Bugarskoj (48 %) i Nizozemskoj (68 %) poduzeća i industrija na prvom su mjestu kao i nacionalne vlade. Poduzeća i industrija također se često spominju u Grčkoj (73 %) i Malti (68 %). Švedska je jedina zemlja u kojoj se gospodarstvo i industrija ne nalaze među prva tri.

Luksemburgu (53 %) i Švedskoj (46 %). Najmanje ih spominju Češka (19 %) te Poljska, Latvija i Italija (svih 26 %).

Postoji pet zemalja u kojima najmanje polovica svih ispitanika smatra da su osobno odgovorni: Malta (63 %), Luksemburg (62 %), Švedska (60 %), Danska (54 %) i Nizozemska (53 %). Nasuprot tome, 16 % u Češkoj i 17 % u Bugarskoj i Poljskoj misle na isti način. To je treća najčešće spomenuta stavka u Švedskoj i Nizozemskoj (53 %).

Skupine za zaštitu okoliša treći su po broju spomenutih aktera u Austriji (zajedno s regionalnim i lokalnim tijelima, obje 43 %). Često ih spominju i oni na Malti (61 %), Luksemburgu (53 %) i Litvi (43 %), ali manje je vjerojatno da će ih ispitanici u Bugarskoj (16 %), Češkoj (17 %) i Italiji (18 %).

Važno je napomenuti da postoji pet zemalja u kojima najmanje jedna od deset spontano kaže da su svi ti akteri odgovorni za borbu protiv klimatskih promjena: Portugal (32 %), Španjolska (13 %), Austrija (11 %) te Litva i Bugarska (10 % svaka).

QC3 Prema vašem mišljenju, tko je u EU-u odgovoran za borbu protiv klimatskih promjena? (MOGUĆE JE VIŠE ODGOVORA) (%)

	EU27	BIT	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	TO JE	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	NA	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE
Nacionalne vlade	56	49	48	54	77	61	55	56	74	56	61	50	46	69	43	57	63	48	84	68	52	46	47	40	35	64	62	80
Europska unija	56	65	39	41	75	63	45	51	73	56	65	53	51	63	38	50	76	41	79	67	52	43	52	37	43	50	55	74
Poslovanje i industrija	53	52	48	46	65	66	44	42	73	54	56	47	43	67	39	56	66	60	68	68	59	34	41	33	58	63	60	55
Regionalna i lokalna tijela	36	35	33	19	44	44	30	34	45	38	40	41	26	38	26	37	53	29	67	35	43	26	35	31	28	34	29	46
Ti osobno	35	40	17	16	54	48	22	39	32	36	46	26	20	41	24	37	62	18	63	53	40	17	28	18	22	26	42	60
Skupine za zaštitu okoliša	29	29	16	17	33	31	23	30	32	29	42	42	18	39	26	43	53	24	61	19	43	22	31	21	23	28	24	28
Ostalo (spontano)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0
Svi (spontani)	6	3	10	4	4	4	5	9	5	13	4	3	9	4	4	10	2	8	2	2	11	3	32	5	8	3	1	1
Nema (spontano)	1	1	1	2	0	2	1	0	0	1	1	0	1	0	1	1	1	0	0	1	3	1	0	1	1	1	0	0
Ne znam	2	1	6	4	0	1	3	1	0	2	3	0	3	0	3	2	1	1	2	0	2	2	2	4	1	1	2	0

Regionalne i lokalne vlasti treći su najvažniji akter u Grčkoj (45 %), Austriji (43 %), Španjolskoj (38 %) i Bugarskoj (33 %), ali se najčešće spominju na Malti (67 %),

Na nacionalnoj razini mišljenja o tome tko je odgovoran za borbu protiv klimatskih promjena razlikovala su se od travnja do svibnja 2021²⁰.

Na razini EU-a zabilježen je pad od sedam postotnih bodova u udjelu koji smatraju odgovornima nacionalne vlade, a u 18 država članica taj se trend ponavlja. Zapravo, u 13 zemalja pad je za najmanje deset postotnih bodova, a najveći je zabilježen u Irskoj (56 %, - 18 postotnih bodova u usporedbi s 2021., + 8 postotnih bodova u odnosu na 2019.), Sloveniji (35 %, - 17 postotnih bodova od toga, -2 postotna boda od 2019.) i Italiji (46 %, - 17 postotnih bodova). Spomenici nacionalne vlade povećali su se u šest zemalja, uključujući Maltu (84 %, + 9 postotnih bodova od 2021., + 18 postotnih bodova od 2019.), a ostali su nepromijenjeni u Grčkoj (74 %), Slovačkoj (64 %) i Francuskoj (61 %).

Spomenici Europske unije povećali su se u 15 zemalja, uključujući Litvu (50 %, + 17 postotnih bodova), Dansku (75 %, + 15 postotnih bodova) i Maltu (79 %, + 10 postotnih bodova od 2021., + 20 postotnih bodova od 2019.). U preostalih 12 zemalja manje je vjerojatno da će ispitanici misliti da je EU odgovoran, a najveći pad zabilježen je u Rumunjskoj (37 %, -15 postotnih bodova), Irskoj (51 %, - 14 postotnih bodova od 2021., + 6 postotnih bodova od 2019.), Portugalu (52 %, - 12 postotnih bodova od 2021., - 4 postotna boda od 2019.) i Sloveniji (43 %, - 10 postotnih bodova od 2021., + 4 postotna boda od 2019.).

U 13 zemalja manje je vjerojatno da će ispitanici misliti da su odgovorne regionalne i lokalne vlasti, a u pet zemalja pad je za najmanje deset postotnih bodova: Poljska (26 %, -20 postotnih bodova), Italija (26 %, -20 postotnih bodova), Rumunjska (31 %, -15 postotnih bodova), Irska (34 %, - 11 postotnih bodova od 2021. + 1 postotni bod od 2019.) i Španjolska (38 %, -10 postotnih bodova). S druge strane, u 11 zemalja ispitanici sada imaju veću vjerojatnost da će spomenuti regionalne i lokalne vlasti, a to je posebno izraženo u Luksemburgu (53 %, + 18 postotnih bodova od 2021., + 23 postotna boda od 2019.), Malti (67 %, + 14 postotnih bodova od 2021., + 26 postotnih bodova od 2019.) i Litvi (37 %, + 10 postotnih bodova). Nije bilo promjena u mišljenju u Francuskoj (40 %) ili u Belgiji ili Portugalu (obje 35 %).

Na razini EU-a zabilježeno je smanjenje od pet točaka u pogledu poduzeća i industrije, a taj se trend ponavlja u 16 država članica, uključujući Rumunjsku (33 %, -16 postotnih bodova), Irsku (42 %, - 14 postotnih bodova od 2021., + 3 postotna boda od 2019.), Bugarsku (48 %, -10 postotnih bodova) i Italiju (43 %, -10 postotnih bodova). U preostalih 11 zemalja zabilježeno je povećanje, osobito u Grčkoj (73 %, + 11 postotnih bodova), Malti (68 %, + 11

postotnih bodova od 2021., + 25 postotnih bodova od 2019.) i Litvi (56 %, + 10 postotnih bodova).

U 18 zemalja manje je vjerojatno da će ispitanici misliti da su osobno odgovorni za borbu protiv klimatskih promjena, pri čemu je najveći pad zabilježen u Portugalu (28 %, -15 postotnih bodova od 2021., - 3 postotna boda od 2019.), Irskoj (39 %, -13 postotnih bodova od 2021., - 4 postotna boda od 2019.) i Poljskoj (17 %, - 13 postotnih bodova). Spomenici su se povećali u šest zemalja, uključujući Dansku (54 %, + 13 postotnih bodova od 2021., + 2 postotna boda od 2019.) i Maltu (63 %, + 11 postotnih bodova od 2021., + 23 postotna boda od 2019.), ali su ostale nepromijenjene u Francuskoj (46 %), Hrvatskoj i Slovačkoj (obje 26 %).

Spomenici skupina za zaštitu okoliša povećali su se u 15 zemalja, a u pet zemalja povećanje iznosi najmanje deset postotnih bodova: Luksemburg (53 %, + 28 postotnih bodova od 2021., + 22 postotna boda od 2019.), Litva (43 %, + 16 postotnih bodova od 2021., + 5 postotnih bodova od 2019.), Danska (33 %, + 15 postotnih bodova od 2021., + 10 postotnih bodova od 2019.), Malta (61 %, + 13 postotnih bodova) i Latvija (26 %, + 10 postotnih bodova od 2021., - 7 postotnih bodova od 2019.). S druge strane, spomenici su se smanjili u deset zemalja, uključujući Italiju (18 %, -14 postotnih bodova), Rumunjsku (21 %, - 13 postotnih bodova) i Cipar (39 %, -10 postotnih bodova).

20 U usporedbi s 2021. metodologija primijenjena za provedbu ankete u potpunosti se razlikovala u BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE i djelomično u EL, MT, NL, SI, SK. Ako su razlike znatne, dodana je usporedba s rezultatima iz 2019.

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

QC3 Prema vašem mišljenju, tko je u EU-u odgovoran za borbu protiv klimatskih promjena? (MOGUĆE JE VIŠE ODGOVORA) (%)

		EU27	MT	DK	LT	SE	LU	FI	EL	FR	SK	DE	CY	HR	NL	NA	PT	BITI	ES	RO	EE	HU	BG	LV	CZ	PL	TO JE	SI	IE
Nacionalne vlade	Svibanj /srpanj 2023.	56	84	77	57	80	63	62	74	61	64	61	69	50	68	52	47	49	56	40	55	48	48	43	54	46	46	35	56
	Δ ožujak/travanj 2021.	„7”	Γ9	Γ5	Γ5	Γ4	Γ3	Γ1	=	=	=	▶1	▶1	▶2	▶5	▶8	▶10	▶11	▶11	▶11	▶12	▶12	▶13	▶13	16	16	▶17	▶17	▶18
Europska unija	Svibanj /srpanj 2023.	56	79	75	50	74	76	55	73	65	50	63	63	53	67	52	52	65	56	37	45	41	39	38	41	43	51	43	51
	Δ ožujak/travanj 2021.	▶1	Γ10	Γ15	17	Γ5	Γ10	Γ2	Γ8	Γ3	Γ3	Γ1	▶6	Γ2	▶3	▶5	▶12	▶4	▶2	▶15	Γ6	▶2	▶7	Γ3	Γ4	Γ2	▶5	▶10	▶14
Regionalna i lokalna tijela	Svibanj /srpanj 2023.	36	67	44	37	46	53	29	45	40	34	44	38	41	35	43	35	35	38	31	30	29	33	26	19	26	26	28	34
	Δ ožujak/travanj 2021.	▶7	Γ14	7	Γ10	Γ2	18	Γ2	Γ2	=	Γ2	▶2	▶8	Γ5	▶5	▶3	=	=	▶10	▶15	▶2	▶8	▶7	Γ1	Γ2	„20”	„20”	▶7	▶11
Poslovanje i industrija	Svibanj /srpanj 2023.	53	68	65	56	55	66	60	73	56	63	66	67	47	68	59	41	52	54	33	44	60	48	39	46	34	43	58	42
	Δ ožujak/travanj 2021.	▶5	11	Γ9	Γ10	Γ4	Γ8	▶2	11	Γ4	Γ3	▶8	Γ6	▶3	▶4	▶7	▶7	▶5	▶6	16	▶5	▶5	▶10	Γ1	Γ5	▶9	▶10	▶4	▶14
Ne znam	Svibanj /srpanj 2023.	35	63	54	37	60	62	42	32	46	26	48	41	26	53	40	28	40	36	18	22	18	17	24	16	17	20	22	39
	Δ ožujak/travanj 2021.	▶6	11	Γ13	Γ9	Γ4	Γ8	▶4	▶1	=	=	▶7	▶5	=	▶4	▶8	▶15	▶1	▶6	▶8	▶4	▶5	▶4	Γ4	▶6	▶13	▶8	▶2	▶13
Ti osobno	Svibanj /srpanj 2023.	29	61	33	43	28	53	24	32	42	28	31	39	42	19	43	31	29	29	21	23	24	16	26	17	22	18	23	30
	Δ ožujak/travanj 2021.	▶1	Γ13	Γ15	Γ16	Γ6	Γ28	Γ5	7	Γ5	Γ2	=	▶10	Γ2	▶4	=	Γ8	Γ5	▶3	▶13	Γ3	▶3	▶7	Γ10	7	▶9	▶14	▶2	▶6
Skupine za zaštitu okoliša	Svibanj /srpanj 2023.	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Δ ožujak/travanj 2021.	=	=	=	Γ1	=	=	=	=	Γ1	Γ1	=	=	=	Γ1	=	=	=	=	Γ1	=	=	=	=	=	=	=	=	=
Ostalo (spontano)	Svibanj /srpanj 2023.	6	2	4	10	1	2	1	5	4	3	4	4	3	2	11	32	3	13	5	5	8	10	4	4	3	9	8	9
	Δ ožujak/travanj 2021.	Γ3	▶3	Γ4	Γ10	Γ1	Γ2	Γ1	Γ3	Γ3	=	Γ1	Γ1	Γ2	Γ2	Γ6	Γ32	Γ3	Γ6	Γ3	Γ5	Γ5	Γ3	Γ4	Γ4	Γ2	Γ5	Γ5	Γ9
Svi (spontani)	Svibanj /srpanj 2023.	1	0	0	1	0	1	0	0	1	1	2	0	0	1	3	0	1	1	1	1	0	1	1	2	1	1	1	0
	Δ ožujak/travanj 2021.	Γ1	=	=	Γ1	=	Γ1	▶1	=	=	Γ1	Γ1	▶1	=	Γ1	Γ3	=	Γ1	Γ1	=	Γ1	=	=	Γ1	Γ2	Γ1	Γ1	Γ1	=
Nema (spontano)	Svibanj /srpanj 2023.	2	2	0	2	0	1	2	0	3	1	1	0	0	0	2	2	1	2	4	3	1	6	3	4	2	3	1	1
	Δ ožujak/travanj 2021.	Γ1	Γ1	▶1	Γ2	=	=	Γ2	▶1	=	=	Γ1	=	=	=	Γ1	Γ2	Γ1	=	Γ1	Γ3	▶1	Γ4	Γ3	Γ4	Γ1	Γ1	Γ1	Γ1

U analizi sociodemografskih rezultata ističe se sljedeće:

- Što je dulje ispitanik ostao u obrazovanju, to je vjerojatnije da će svakom sudioniku dodijeliti odgovornost. Na primjer, 60 % osoba koje su završile obrazovanje u dobi od 20 ili više godina smatra da je EU odgovoran, u usporedbi s 52 % osoba koje su završile obrazovanje u dobi od 15 godina ili mlađe.
- Uz iznimku skupina za zaštitu okoliša, upravitelji će najvjerojatnije reći da je svaki sudionik odgovoran. Učenici i rukovoditelji najvjerojatnije će odgovornost dodijeliti EU-u (62 % svaki).
- Ispitanici koji nikada ili gotovo nikada nemaju poteškoća s plaćanjem računa najvjerojatnije misle da je svaki glumac odgovoran. Na primjer, 59 % to govori o nacionalnim vladama, u usporedbi s 52 % onih koji imaju poteškoća s plaćanjem računa većinu vremena.
- Oni koji se smatraju dijelom više srednje klase najvjerojatnije će reći da je svaki glumac odgovoran, iako u slučaju ekoloških skupina jednak udio onih koji se smatraju dijelom srednje klase također tako razmišlja (oboje 30 %).

Analiza također pokazuje da ispitanici koji smatraju da su klimatske promjene najozbiljniji problemi, ili jedan od najozbiljnijih problema, imaju veću vjerojatnost da će svaki akter smatrati odgovornim, u usporedbi s onima koji ne smatraju da su klimatske promjene ozbiljan problem. Na primjer, 70 % onih koji smatraju da su klimatske promjene najozbiljniji problem, a 64 % oni koji smatraju da su to jedan od najozbiljnijih problema također misle da je EU odgovoran, u usporedbi s 48 % onih koji ne smatraju da su klimatske promjene ozbiljan problem za svijet.

Što ozbiljnije ispitanik percipira klimatske promjene, to je vjerojatnije da će svaki akter smatrati odgovornim za njihovo rješavanje. Na primjer, 58 % onih koji smatraju da su klimatske promjene vrlo ozbiljan problem smatra da su poslovanje i industrija odgovorni, u usporedbi s 35 % koji smatraju da to nije ozbiljan problem. Isti obrazac vrijedi i kada usporedite one koji su poduzeli osobne akcije u borbi protiv klimatskih promjena.

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

QC3 Prema vašem mišljenju, tko je u EU-u odgovoran za borbu protiv klimatskih promjena? (MOGUĆE VIŠE ODGOVORA) (% – EU)

	Nacionalne vlade	Europska unija	Regionalna i lokalna tijela	Poslovanje i industrija	Ti osobno	Skupine za zaštitu okoliša	Ostalo (spontano)	Svi (spontani)
EU27	56	56	36	53	35	29	0	6
Spol								
Covjek	56	57	35	53	35	27	0	6
Zena	56	56	37	53	36	30	0	7
Dob								
15 – 24	56	59	34	53	34	30	0	6
25 – 39	56	58	38	56	37	31	0	6
40 – 54	57	57	36	54	37	28	0	7
55+	55	54	35	52	33	27	0	7
Obrazovanje (završetak)								
—15	51	52	32	49	28	24	0	10
16 – 19	53	54	35	53	33	29	0	6
20+	61	60	39	56	41	31	0	5
Još uvijek studira	59	62	37	58	37	29	0	6
Društveno-profesionalna kategorija								
Samozaposlena osoba	53	56	35	52	32	28	0	8
Menadžeri	63	62	42	59	44	31	0	5
Ostali bijeli ovratnici	56	58	34	53	34	28	0	6
Manualni radnici	52	54	35	52	35	29	0	7
Osobe u kući	52	52	30	45	27	23	0	11
Nezaposlen	55	58	37	55	37	37	0	6
Umirovljeni	55	53	35	52	33	28	0	6
Studenti	59	62	37	58	37	29	0	6
Poteškoće s plaćanjem računa								
Većinu vremena	52	55	35	50	27	27	0	9
S vremena na vrijeme	49	51	34	48	28	27	0	7
Gotovo nikada/nikad	59	59	37	56	39	30	0	6
Razmotrite pripadnost								
Radnička klasa	55	54	37	53	32	28	0	9
Niža srednja klasa	52	53	31	50	31	26	1	8
Srednja klasa	56	57	37	54	36	30	0	5
Gornja srednja klasa	63	65	40	60	46	30	1	4
Gornji razred	57	62	35	46	35	24	0	6
Klimatske promjene								
Najveći problem	66	70	45	61	47	35	0	5
Jedan od problema	62	64	42	60	44	34	0	6
Nije problem	49	48	30	47	27	24	0	7
Percepcija klimatskih promjena								
Nije ozbiljan problem	34	30	20	35	16	15	1	5
Prilično ozbiljan problem	44	44	27	41	23	23	0	6
Vrlo ozbiljan problem	60	62	39	58	40	31	0	7
Poduzeo mjere za borbu protiv klimatskih promjena								
Da	62	62	42	60	43	32	0	7
Nema	46	46	26	42	21	22	0	6

Posebno istraživanje Eurobarometra 538
Klimatske promjene

2. Osobne mjere za borbu protiv klimatskih promjena

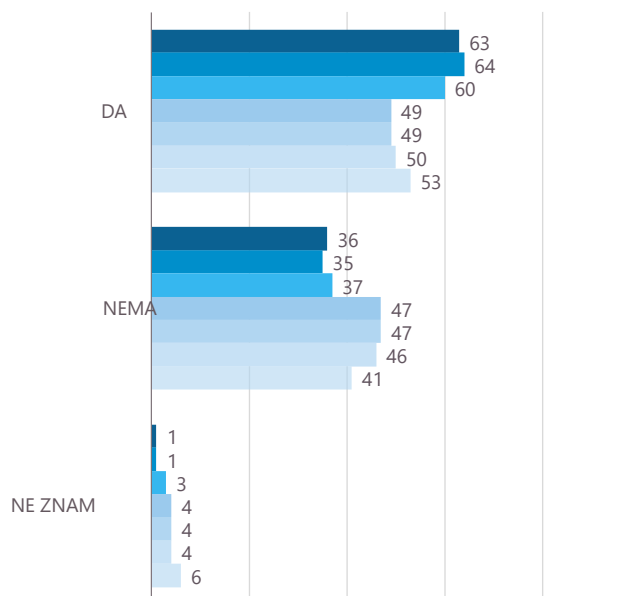
Više od šest od deset Europljana osobno je poduzelo mjere za borbu protiv klimatskih promjena u posljednjih šest mjeseci

Od ožujka do travnja 2021. došlo je do malih promjena u udjelu ispitanika koji tvrde da su poduzeli osobne mjere za borbu protiv klimatskih promjena u posljednjih šest mjeseci (63 %, -1 postotni bod)²¹. Više od jedne trećine (36 %, +1 postotni bod) izjavilo je da nisu poduzeli nikakve mjere, dok 1 % (bez promjene) tvrdi da ne zna.

U dugoročnom razdoblju udio poduzimanja mjera ostao je relativno stabilan od travnja 2019., ali znatno veći od razdoblja 2011. – 2017.

Jeste li osobno poduzeli mjere za borbu protiv klimatskih promjena u posljednjih šest mjeseci? (% – EU27)

■ Travanj – svibanj 2023.
 ■ Ožujak – travanj 2021.
 ■ Travanj 2019.
 ■ Ožujak 2017.
 ■ Svibanj – lipanj 2015.
 ■ Studeni – prosinac 2013.
 ■ Lipanj 2011.

21 QC5. Jeste li osobno poduzeli mjere za borbu protiv klimatskih promjena u posljednjih šest mjeseci?

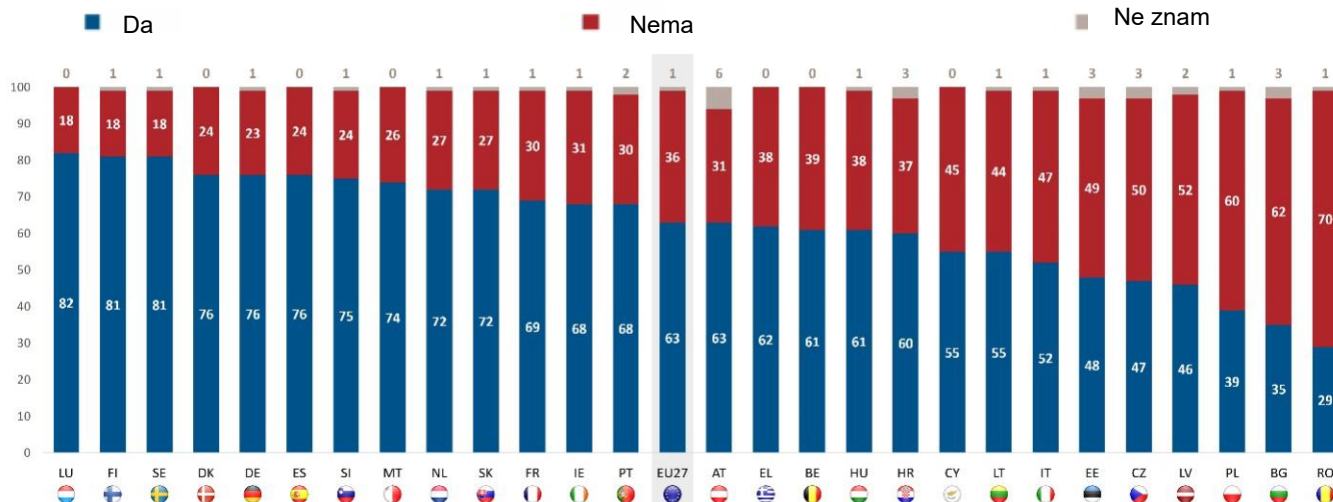
Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Na nacionalnoj razini većina ispitanika u 21 državi članici izjavila je da je osobno poduzela mjere za borbu protiv klimatskih promjena u posljednjih šest mjeseci, a u sedam zemalja to je učinilo najmanje tri četvrtine: Luksemburg (82 %), Finska i Švedska (81 % svaka), Danska, Njemačka i Španjolska (76 % svaka) i Slovenija (75 %).

promjena u posljednjih šest mjeseci, pri čemu je najveće povećanje zabilježeno među ispitanicima u Danskoj (76 %, + 14 postotnih bodova u odnosu na 2021., + 1 postotni bod u odnosu na 2019.), Nizozemskoj (72 %, + 11 postotnih bodova) i Luksemburgu (82 %, + 9 postotnih bodova od 2021., + 1 postotni bod od 2019.).

Jeste li osobno poduzeli mjere za borbu protiv klimatskih promjena u posljednjih šest mjeseci? (%)

Na drugom kraju ljestvice, samo 29 % ljudi u Rumunjskoj, 35 % u Bugarskoj i 39 % u Poljskoj kažu da su poduzeli osobne mjere u tom vremenskom okviru.

Kretanja od travnja do svibnja 2021. neujednačena²² su. U deset država članica sada je vjerojatnije da će ispitanici reći da su osobno razmišljali o borbi protiv klimatskih

S druge strane, ispitanici u jedanaest zemalja, uključujući Portugal (68 %, -15 postotnih bodova od 2021., - 6 postotnih bodova od 2019.), Poljsku (39 %, - 13 postotnih bodova) i Cipar (55 %, -10 postotnih bodova) sada su manje vjerojatno da su poduzeli mjere.

U preostalih šest zemalja nije bilo promjena.

Jeste li osobno poduzeli mjere za borbu protiv klimatskih promjena u posljednjih šest mjeseci? (%)

	EU27	DK	NL	LU	FI	LT	SE	EL	FR	HR	MT	SI	SK	BE	DE	RO	BG	CZ	IE	HU	PL	PT								
Da	63	76	72	82	81	55	81	62	52	46	48	76	69	60	74	75	72	61	76	29	35	47	68	61	63	55	39	68		
Δ ožujak/travanj 2021.	▶1	Γ1	4	11	Γ9	Γ8	7	7	Γ4	Γ4	Γ4	Γ1	=	=	=	=	=	=	▶1	▶2	▶2	▶3	▶3	▶4	▶4	▶6	▶8	▶10	▶13	▶15
Nema	36	24	27	18	18	44	18	38	47	52	49	24	30	37	26	24	27	39	23	70	62	50	31	38	31	45	60	30		
Δ ožujak/travanj 2021.	Γ1	▶14	▶12	▶9	▶9	▶8	▶8	▶4	▶4	▶6	▶4	Γ1	=	▶2	Γ2	▶1	▶1	Γ1	Γ2	Γ1	Γ3	=	Γ3	Γ6	Γ4	Γ1	Γ0	Γ1	Γ1	
Ne znam	1	0	1	0	1	1	1	0	1	2	3	0	1	3	0	1	1	0	1	1	3	3	1	1	6	0	1	2		
Δ ožujak/travanj 2021.	=	=	Γ1	=	Γ1	Γ1	Γ1	=	=	Γ2	Γ3	▶1	=	Γ2	▶2	Γ1	Γ1	=	=	Γ1	=	=	Γ1	=	Γ3	Γ1	=	Γ4	=	Γ2

EE, MT, PL, SE, SI, SK, FI, RO, BG, CY, HR, DE, IT, NL, DK, LU, FI, SE, EL, FR, HR, MT, SI, SK, BE, DE, RO, BG, CZ, IE, HU, PL, PT usporedba s rezultatima iz 2019.

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Više od polovice svih ispitanika u svakoj sociodemografskoj skupini izjavilo je da su osobno poduzeli mjere za borbu protiv klimatskih promjena, ali postoje neke značajne razlike:

- Ispitanici u dobnoj skupini od 25 do 54 godine (66 %) vjerojatnije će reći da su poduzeli mjere u usporedbi s mlađim (61 %) ili starijim ispitanicima (60 %).
- Što je dulje ispitanik ostao u obrazovanju, to je vjerojatnije da će reći da je poduzeo mjere: To je učinilo 71 % osoba koje su završile školovanje u dobi od 20 ili više godina, u usporedbi s 55 % koji su napustili obrazovanje u dobi od 15 godina ili mlađoj.
- Za rukovoditelje (74 %) vjerojatnije je da su poduzeli mjere od onih iz drugih društveno-stručnih skupina, posebno u usporedbi s nezaposlenima (57 %).
- Ispitanici koji nikada ili gotovo nikada nemaju poteškoća s plaćanjem računa (67 %) vjerojatnije će reći da su poduzeli mjere od onih koji imaju više poteškoća.
- Oni koji se smatraju dijelom više srednje klase (75 %) vjerojatnije će reći da su poduzeli mjere nego oni koji smatraju da su dio drugih kategorija društvenih ljestvi, a posebno radničke klase (59 %).

Analiza također pokazuje da su ispitanici koji smatraju da su klimatske promjene najozbiljniji (76 %) ili jedan od najozbiljnijih (71 %) problema s kojima se svijet suočava, vjerojatnije da su poduzeli mjere u usporedbi s onima koji klimatske promjene ne smatraju najozbiljnijim problemima (55 %).

Jeste li osobno poduzeli mjere za borbu protiv klimatskih promjena u posljednjih šest mjeseci? (% – EU)

	Da	Nema	Ne znam
EU27	63	36	1
Spol			
Covjek	61	38	1
Zena	65	34	1
Dob			
15 – 24	61	38	1
25 – 39	66	33	1
40 – 54	66	33	1
55+	60	38	2
Obrazovanje (završetak)			
—15	55	44	1
16 – 19	60	39	1
20+	71	28	1
Još uvijek studira	67	32	1
Društveno-profesionalna kategorija			
Samozaposlena osoba	65	34	1
Menadžeri	74	25	1
Ostali bijeli ovratnici	63	35	2
Manualni radnici	63	36	1
Osobe u kući	58	41	1
Nezaposlen	57	42	1
Umirovljeni	59	40	1
Studenti	67	32	1
Poteškoće s plaćanjem računa			
Većinu vremena	58	41	1
S vremena na vrijeme	55	44	1
Gotovo nikada/nikad	67	32	1
Razmotrite pripadnost			
Radnička klasa	59	40	1
Niža srednja klasa	60	39	1
Srednja klasa	64	35	1
Gornja srednja klasa	75	25	0
Gornji razred	65	35	0
Klimatske promjene			
Najveći problem	76	23	1
Jedan od problema	71	28	1
Nije problem	55	44	1
Percepcija klimatskih promjena			
Nije ozbiljan problem	41	57	2
Prilično ozbiljan problem	44	54	2
Vrlo ozbiljan problem	69	30	1

3. Vrste pojedinačnih mjera

Više od devet od deset Europljana poduzelo je barem jednu mjeru za borbu protiv klimatskih promjena.

Ispitanici su dobili popis od 15 mjera i pitali koje su mjere osobno poduzeli u borbi protiv klimatskih promjena²³. Više od devet od deset (93 %, – 3 postotna boda od ožujka do travnja 2021.) poduzelo je barem jednu mjeru.

Daleko najčešće spomenuto djelovanje je pokušaj smanjenja otpada i njegova redovitog odvajanja za recikliranje (70 %, -5 postotnih bodova). To i pokušaj smanjenja potrošnje potrošnih artikala (53 %, -6 postotnih bodova) jedine su mjere koje spominje najmanje polovina svih ispitanika. Međutim, u oba slučaja manje je vjerojatno da će ispitanici izjaviti da poduzimaju svaku mjeru nego 2021.

Gotovo četiri od deset (37 %) kažu da je pri kupnji novog kućanskog uređaja niža potrošnja energije važan čimbenik u njihovu izboru, pad od pet postotnih bodova od 2021. i drugi uzastopni pad od 2019.

Nešto više od tri od deset (31 %, bez promjene) kupuje i jede manje mesa.

Više od četvrtine ispitanika tvrdi da redovito koriste ekološki prihvatljive alternative svojim osobnim automobilima kao što su hodanje, vožnja biciklom, javni prijevoz ili zajedničko korištenje automobila (28 %, -2 postotna boda) ili da kupuju i jedu više ekološke hrane (28 %, -4 postotna boda).

Manje od jednog od pet ispitanika poduzelo je druge mjere, a od 2021. došlo je do malih promjena.

Više od jedne desetine tvrdi da su bolje izolirali svoj dom kako bi smanjili potrošnju energije (17 %, -1 postotni bod), smatraju ugljični otisak svoje kupnje hrane i ponekad prilagođavaju svoju kupnju u skladu s tim (15 %, -1 postotni bod),

Otprilike svaka deseta osoba instalirala je opremu u svojem domu kako bi kontrolirala i smanjila potrošnju energije (11 %, + 1 postotni bod), uzela u obzir ugljični otisak svojeg prijevoza pri planiranju odmora i drugih putovanja na duže udaljenosti te ponekad prilagodila svoje planove u skladu s tim (11 %, bez promjene) ili je prešla na dobavljača energije koji nudi veći udio energije iz obnovljivih izvora od prethodnog (10 %, bez promjene).

Manje od jedne desetine postavilo je solarne ploče u svom domu (9 %, + 1 postotni bod), kupilo novi automobil, a njegova niska potrošnja goriva bila je važan čimbenik u njihovom izboru (7 %, -1 postotni bod), kupila je dom s niskom potrošnjom energije (4 %, bez promjene) ili je kupila električni automobil (3 %, + 1 postotni bod).

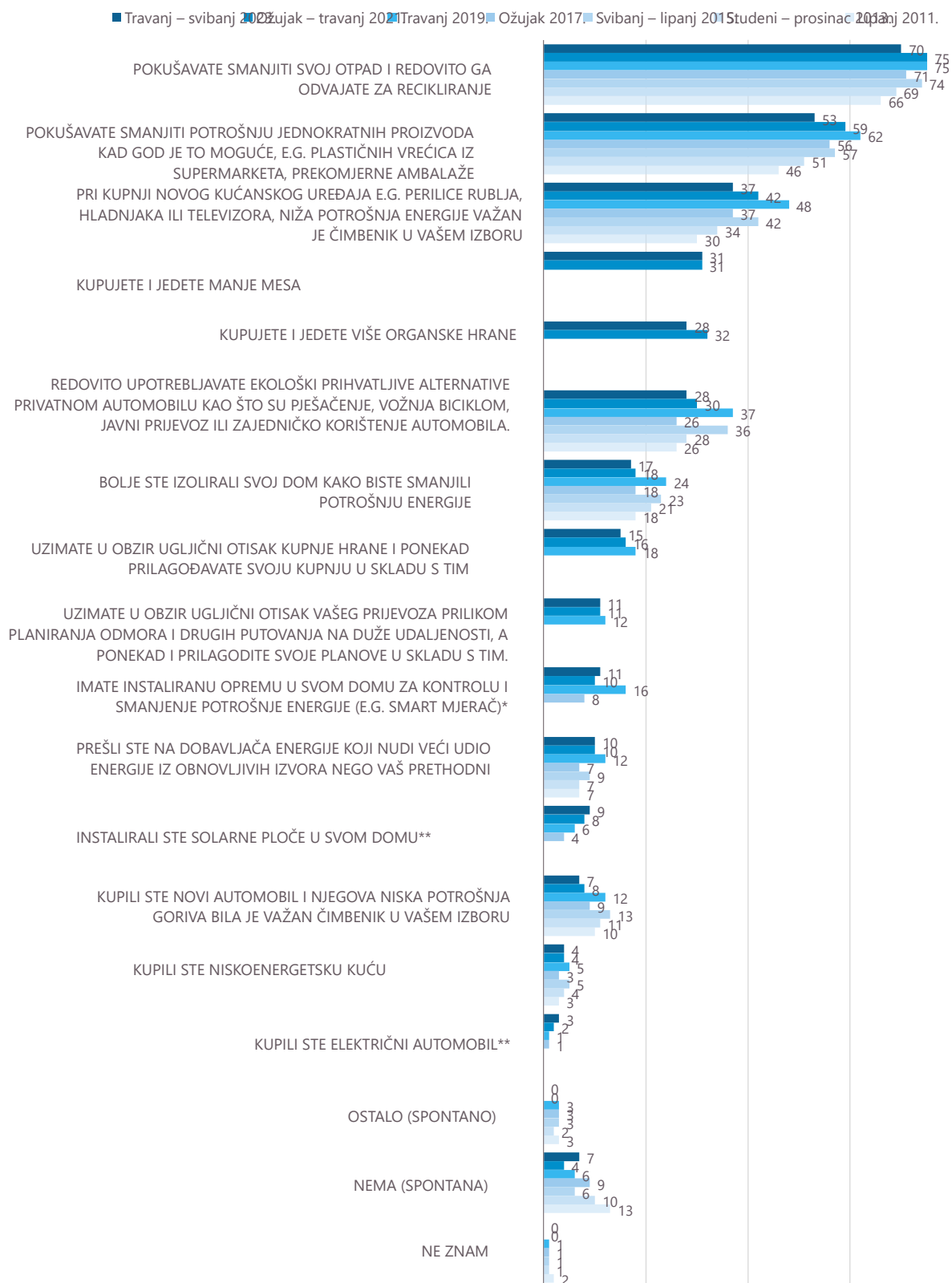
Dugoročniji trendovi pokazuju da je broj ljudi koji pokušavaju smanjiti svoj otpad ili smanjiti potrošnju jednokratnih proizvoda na najnižoj razini od 2013.

Udio ispitanika koji kažu da je niža potrošnja energije važan čimbenik pri kupnji novog kućanskog uređaja pao je na istu razinu kao 2017., dok je udio ispitanika koji su bolje izolirali svoj dom ili kupili nove automobile s niskom potrošnjom goriva sada na najnižim razinama ikad.

23 QC6. Koje se od sljedećih mjera, ako postoje, primjenjuju na vas? (MOGUĆE JE VIŠE ODGOVORA)

Posebno istraživanje Eurobarometra 538
Klimatske promjene

QC6 Koje od sljedećih radnji, ako postoje, vrijede za vas? (MOGUĆE VIŠE ODGOVORA) (% – EU27)

Klimatske promjene

Na nacionalnoj razini najmanje osam od deset ispitanika u svakoj državi članici izjavilo je da su u posljednjih šest mjeseci poduzeli barem jednu mjeru za borbu protiv klimatskih promjena. To kažu svi ispitanici na Malti (100 %), kao i 99 % u Švedskoj i 98 % u Luksemburgu, Sloveniji i Nizozemskoj. To je u usporedbi s 80 % u Bugarskoj, 83 % na Cipru i 85 % u Rumunjskoj.

U usporedbi s razdobljem od ožujka do travnja 2021.²⁴, manje je vjerojatno da će ispitanici u 21 zemlji reći da su poduzeli barem jednu mjeru, pri čemu je najveći pad zabilježen u Portugalu (87 %, – 13 postotnih bodova u odnosu na 2021., – 2 postotna boda u usporedbi s 2019.), Poljskoj (87 %, -10 postotnih bodova), Češkoj (91 %, – 8 postotnih bodova od 2021., – 3 postotna boda od 2019.) i Latviji (89 %, -8 postotnih bodova). Malta (100 %, + 3 postotna boda) i Rumunjska (85 %, + 2 postotna boda) jedine su zemlje u kojima je sada vjerojatnije da su ispitanici poduzeli barem jednu mjeru, dok u Švedskoj (99 %), Luksemburgu (98 %), Francuskoj (96 %) i Finskoj (95 %).

U svim zemljama osim u jednoj zemlji ispitanici najčešće kažu da pokušavaju smanjiti svoj otpad i redovito ga odvajati za recikliranje, iako se omjeri kreću od 91 % ispitanika na Malti i Švedskoj te 82 % u Francuskoj i Luksemburgu do 36 % u Rumunjskoj i 49 % u Poljskoj. Međutim, ta je mjera među trima najboljima u svim državama članicama jer je treća u Bugarskoj (26 %).

„Kada kupujete novi kućanski aparat, važno je odabrati manju potrošnju energije“ jedina je druga opcija koja se nalazi na prvom mjestu na nacionalnoj razini, a to je najspominjanija mjera u Bugarskoj (39 %). To djelovanje spominje i najmanje polovina svih ispitanika na Malti (67 %), Nizozemskoj (54 %), Švedskoj (52 %) i Sloveniji (51 %). To je treća najspominjanija mjera u 16 zemalja.

U 26 država članica koje pokušavaju smanjiti potrošnju potrošnih artikala kad god je to moguće, druga je mjera koja se kreće od 81 % ispitanika u Švedskoj, 78 % na Malti i 71 % u Nizozemskoj do 31 % u Rumunjskoj, 32 % u Bugarskoj i 36 % u Poljskoj. Ta se mjera nalazi među tri najbolja u svakoj državi članici, a u Bugarskoj zauzima drugo mjesto s boljom izolacijom doma kako bi se smanjila potrošnja energije.

Kupnja i konzumacija manje mesa treća je po redu mjera u Nizozemskoj (58 %), Njemačkoj (47 %) i Francuskoj (41 %), a spominje je i najmanje polovina svih ispitanika u Švedskoj i Luksemburgu (53 %). Nasuprot tome, samo 11 % u Poljskoj i 13 % u Portugalu i Litvi kažu da poduzimaju te mjere.

Redovito korištenje ekološki prihvatljivim alternativama privatnom automobilu treće je navedeno djelovanje u Švedskoj (63 %), Finskoj (45 %) i Irskoj (29 %), a također je široko navedeno u Nizozemskoj (56 %) i Luksemburgu

(47 %). To su najmanje spomenuli ispitanici u Poljskoj (12 %), Italiji i Hrvatskoj (14 %).

U četiri zemlje kupnja i jedenje više ekološke hrane treća je mjera koja se najviše spominje: Luksemburg (60 %), Slovenija (56 %), Danska (47 %) i Austrija (41 %). To se također spominje za najmanje polovicu u Švedskoj (52 %). S druge strane, 11 % u Mađarskoj, 12 % u Poljskoj i 14 % u Bugarskoj kažu da poduzimaju te mjere.

U Bugarskoj je bolja izolacija doma kako bi se smanjila potrošnja energije na drugom mjestu, uz pokušaj smanjenja potrošnje potrošnih artikala (obje 32 %). Bolju izolaciju doma spominje i 43 % ispitanika u Nizozemskoj i 32 % u Sloveniji.

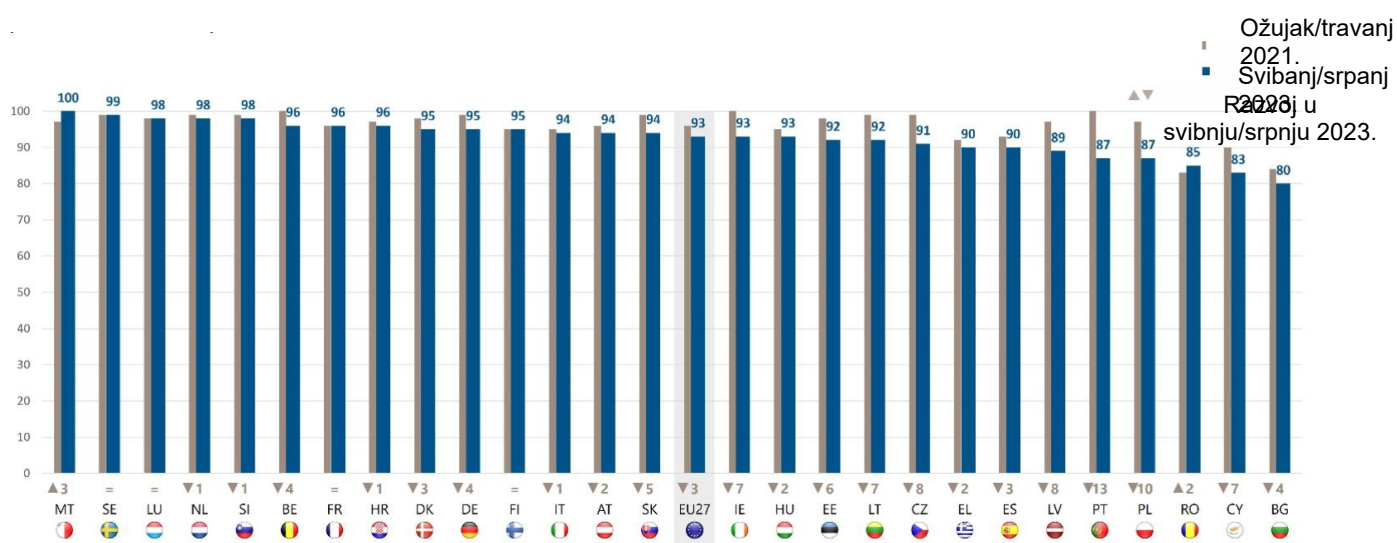
Nijedna druga akcija ne nalazi se u prva tri u bilo kojoj zemlji. Značajni rezultati preostalih mjera uključuju:

- Ispitanici u Švedskoj (46 %) i Nizozemskoj (41 %) vjerojatnije su nego u drugim zemljama da smatraju ugljični otisak svoje kupnje hrane i ponekad prilagode svoju kupnju.
- Ispitanici u Nizozemskoj (44 %) vjerojatnije su nego u drugim zemljama da kažu da su instalirali opremu u svom domu kako bi kontrolirali i smanjili potrošnju energije. Malta (33 %) i Luksemburg (20 %) jedine su druge zemlje u kojima je barem jedna od pet zemalja izjavila da je to učinila.
- Ispitanici u Švedskoj (43 %) imaju veću vjerojatnost od onih u drugim zemljama da smatraju ugljični otisak svojeg prijevoza pri planiranju odmora ili duljih putovanja.
- Švedska (25 %) je ujedno i jedina zemlja u kojoj je najmanje jedna petina izjavila da je prešla na dobavljača energije koji nudi veći udio energije iz obnovljivih izvora.
- Nizozemska (43 %), Cipar (25 %) i Malta (21 %) jedine su zemlje u kojima je najmanje jedna od pet država postavila solarne panele u svojoj kući.
- Gotovo jedan od pet ispitanika u Luksemburgu (19 %) kaže da je kupio niskoenergetsku kuću, a najmanje jedan od deset u Nizozemskoj (12 %) i Cipru (10 %) također kažu da su to učinili.

²⁴ U usporedbi s 2021. metodologija primijenjena za provedbu ankete u potpunosti se razlikovala u BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE i djelomično u EL, MT, NL, SI, SK. Ako su razlike znatne, dodana je usporedba s rezultatima iz 2019.

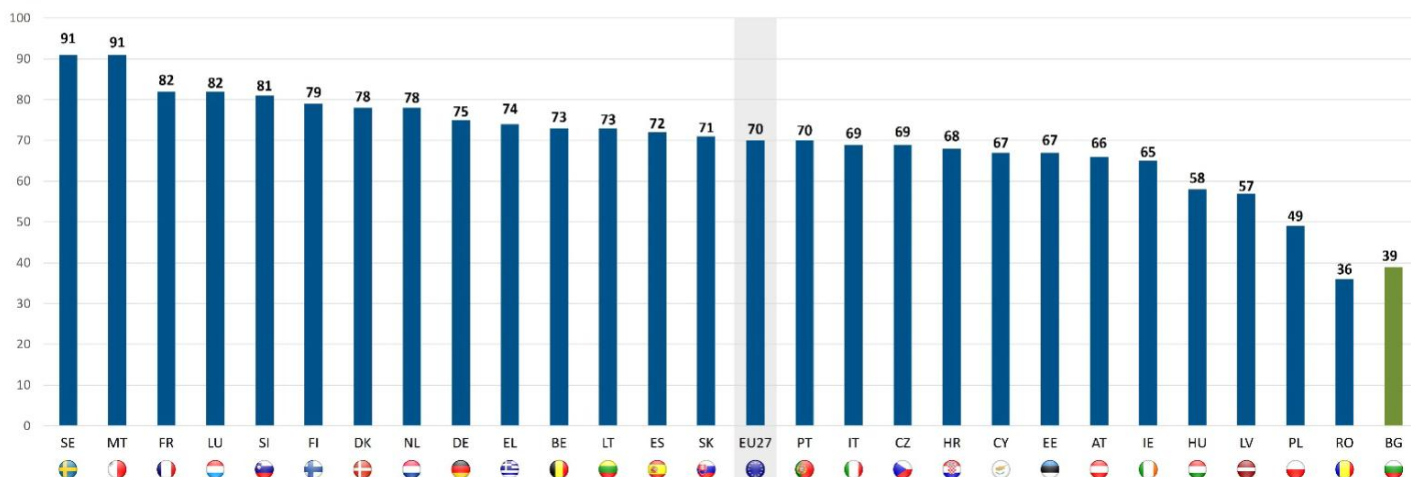
Posebno istraživanje Eurobarometra 538
Klimatske promjene

QC6 Koje od sljedećih radnji, ako postoje, vrijede za vas? (Više POSLOVANJA) (% ukupno „Najmanje jedna mjera”)

QC6. Koja se od sljedećih mjera, ako postoje, primjenjuje na vas? (Moguće je više odgovora) (% – Najspominjeniji odgovor po zemljama)

- Pokušavate smanjiti svoj otpad i redovito ga odvajate za recikliranje
- Pri kupnji novog kućanskog uređaja (npr. perilice rublja, hladnjaka ili televizora) manja potrošnja energije važan je čimbenik u vašem izboru.

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

QC6 Koje od sljedećih radnji, ako postoje, vrijede za vas? (MOGUĆE JE VIŠE ODGOVORA) (%)

	EU27	BIT	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	TO JE	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	NA	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE
Pokušavate smanjiti svoj otpad i redovito ga odvajate za recikliranje	70	73	26	69	78	75	67	65	74	72	82	68	69	67	57	73	82	58	91	78	66	49	70	36	81	71	79	91
Pokušavate smanjiti potrošnju jednokratnih proizvoda kad god je to moguće (npr. plastične vrećice iz supermarketa, prekomjerna ambalaža)	53	59	32	49	63	65	61	52	64	49	57	49	40	54	48	48	66	55	78	71	57	36	49	31	65	57	69	81
Pri kupnji novog kućanskog uređaja (npr. perilice rublja, hladnjaka ili televizora) manja potrošnja energije važan je čimbenik u vašem izboru.	37	43	39	46	46	41	40	28	40	34	38	34	31	46	41	37	48	37	67	54	38	24	31	27	51	40	42	52
Kupujete i jedete manje mesa	31	39	19	18	46	47	24	26	14	15	41	22	26	21	17	13	53	18	22	58	39	11	13	14	27	19	41	53
Redovito upotrebljavate ekološki prihvatljive alternative privatnom automobilu kao što su pješčenje, vožnja biciklom, javni prijevoz ili zajedničko korištenje automobila.	28	42	17	24	43	43	32	29	28	23	27	14	14	17	26	22	47	19	42	56	33	12	16	16	37	31	45	63
Kupujete i jedete više organske hrane	28	28	14	15	47	39	21	21	16	21	28	32	29	16	24	24	60	11	26	38	41	12	17	17	56	25	22	52
Bolje ste izolirali svoj dom kako biste smanjili potrošnju energije	17	28	32	20	22	10	26	22	19	11	21	20	13	27	16	17	28	19	13	43	11	12	11	20	32	24	19	17
Uzimete u obzir ugljični otisak kupnje hrane i ponekad prilagođavate svoju kupnju u skladu s tim	15	22	3	10	27	21	9	22	3	9	24	7	3	8	10	7	30	13	10	41	20	6	8	4	22	12	32	46
Imate instaliranu opremu u svom domu za kontrolu i smanjenje potrošnje energije (npr. pametno brojilo)	11	17	2	7	18	9	12	15	2	8	18	6	4	7	12	13	20	9	33	44	19	8	7	8	18	7	17	17
Uzimete u obzir ugljični otisak vašeg prijevoza prilikom planiranja odmora i drugih putovanja na duže udaljenosti, a ponekad i prilagodite svoje planove u skladu s tim.	11	15	3	6	21	16	4	12	2	4	16	3	4	7	5	3	25	8	10	32	19	3	5	6	10	6	30	43
Prešli ste na dobavljača energije koji nudi veći udio energije iz obnovljivih izvora nego vaš prethodni	10	14	1	4	15	15	8	13	6	5	9	5	9	3	6	8	16	4	1	19	11	4	7	6	16	4	17	25
Instalirani solarni paneli u svom domu	9	19	3	8	7	9	4	6	17	6	5	5	6	25	3	3	13	4	21	43	14	5	5	4	12	6	6	9
Kupili ste novi automobil i njegova niska potrošnja goriva bila je važan čimbenik u vašem izboru	7	10	7	11	15	6	11	9	2	5	11	4	6	12	8	8	16	4	14	12	9	4	4	4	16	6	13	17
Kupili ste niskoenergetsku kuću	4	6	3	2	8	2	5	6	1	3	6	1	3	10	2	2	19	6	9	12	4	3	2	4	6	2	4	4
Kupili ste električni automobil	3	3	1	2	9	3	2	5	1	2	2	3	5	1	2	1	8	2	6	9	7	1	2	2	3	1	7	9
Ostalo (spontano)	0	0	0	0	2	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0
Nema (spontano)	7	4	18	9	5	5	8	5	9	10	4	3	6	16	9	8	2	7	0	2	6	12	12	15	2	6	4	1
Ne znam	0	0	2	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	1	0
Ukupno „najmanje jedna mjera“	93	96	80	91	95	95	92	93	90	90	96	96	94	83	89	92	98	93	100	98	94	87	87	85	98	94	95	99

Klimatske promjene

Na općoj razini EU-a od travnja do svibnja 2021. općenito je došlo do malih promjena²⁵. Međutim, tim se mjerama prikrivaju veće promjene na nacionalnoj razini od najmanje deset postotnih bodova za 13 od 15 zatraženih mjera.

U 20 zemalja manje je vjerojatno da će ispitanici reći da pokušavaju smanjiti svoj otpad i odvojiti ga za recikliranje, a u pet zemalja pad iznosi najmanje deset postotnih bodova: Irska (65 %, – 24 postotna boda u usporedbi s 2021., – 5 postotnih bodova u usporedbi s 2019.), Češka (69 %, – 19 postotnih bodova od 2021., – 7 postotnih bodova od 2019.), Belgija (73 %, – 13 postotnih bodova od 2021., – 5 postotnih bodova od 2019.), Portugal (70 %, – 12 postotnih bodova od 2021., – 6 postotnih bodova od 2019.) i Poljska (49 %, – 11 postotnih bodova). U šest zemalja, uključujući Maltu (91 %, + 9 postotnih bodova) ispitanici sada imaju veću vjerojatnost da će poduzeti tu mjeru, dok u Sloveniji nije bilo promjena (81 %).

U 21 zemlji udio ispitanika koji tvrde da pokušavaju smanjiti potrošnju potrošnih artikala gdje je to moguće smanjio se, a u trima zemljama za više od 20 postotnih bodova: Portugal (49 %, – 26 postotnih bodova od 2021., – 4 postotna boda od 2019.), Irska (52 %, – 25 postotnih bodova od 2021., – 8 postotnih bodova od 2019.) i Češka (49 %, – 22 postotna boda od 2021., – 5 postotnih bodova od 2019.). Zabilježeno je i znatno smanjenje među ispitanicima u Estoniji (61 %, – 15 postotnih bodova od 2021., – 7 postotnih bodova od 2019.), Italiji (40 %, – 11 postotnih bodova), Latviji (48 %, – 10 postotnih bodova) i Poljskoj (36 %, – 10 postotnih bodova). S druge strane, spomenici te mjere povećali su se u pet zemalja, uključujući Maltu (78 %, + 7 postotnih bodova od 2021., + 17 postotnih bodova od 2019.), dok u Mađarskoj nije bilo promjena (55 %).

Došlo je do još većih nacionalnih promjena u udjelu ispitanika koji kažu da je pri kupnji novih kućanskih uređaja potrošnja energije važan čimbenik u njihovu izboru, pri čemu je znatan pad zabilježen u Portugalu (31 %, – 42 postotna boda od 2021., – 11 postotnih bodova od 2019.), Irskoj (28 %, – 28 postotnih bodova od 2021., – 10 postotnih bodova od 2019.), Češkoj (46 %, – 22 postotna boda od 2021., – 5 postotnih bodova od 2019.) i Estoniji (40 %, – 22 postotna boda od 2021., – 18 postotnih bodova od 2019.). Pad spomenutih slučajeva zabilježen je u ukupno 19 zemalja. Postoji pet zemalja, uključujući Švedsku (52 %, + 11 postotnih bodova od 2021., – 9 postotnih bodova od 2019.) i Finsku (42 %, + 12 postotnih bodova od 2021., – 9 postotnih bodova od 2019.), u kojima je sada vjerojatnije da ispitanici tvrde da su poduzeli tu mjeru. Promjena nije zabilježena u Luksemburgu (48 %) ili Austriji (38 %).

Evolucije za kupnju i jedenje manje mesa su mješovite. Ispitanici u 15 zemalja sada će vjerojatnije reći da to čine, a najveći porast zabilježen je u Luksemburgu (53 %, + 7 postotnih bodova) i Švedskoj (53 %, + 7 postotnih bodova). S druge strane, spomenici su se smanjili u devet

zemalja, a posebno u Portugalu (13 %, – 26 postotnih bodova) i Irskoj (26 %, – 12 postotnih bodova). Nije bilo promjena u Francuskoj (41 %), Latviji (17 %) ili Španjolskoj (15 %).

U usporedbi s 2021. ispitanici u 19 zemalja sada su manje vjerojatno da će reći da kupuju i jedu više ekološke hrane, a to je posebno slučaj u Portugalu (17 %, – 18 postotnih bodova), Francuskoj (28 %, – 13 postotnih bodova) i Irskoj (21 %, – 12 postotnih bodova). U preostalih osam država članica ispitanici sada imaju veću vjerojatnost da će poduzeti tu mjeru, a najveći porast zabilježen je u Luksemburgu (60 %, + 12 postotnih bodova). U Italiji nije bilo promjena (29 %).

U 15 zemalja, uključujući Portugal (16 %, – 22 postotna boda od 2021., + 2 postotna boda od 2019.), Irska (29 %, – 11 postotnih bodova od 2021., – 7 postotnih bodova od 2019.) i Češka (24 %, – 11 postotnih bodova od 2021., – 5 postotnih bodova od 2019.) i Finska (45 %, + 14 postotnih bodova od 2021., + 21 postotni bod od 2021., 2 postotna boda od 2019.), Malta (42 %, + 16 postotnih bodova od 2021., + 11 postotnih bodova od 2019.) i Finska (45 %, + 14 postotnih bodova od 2021., – 3 postotna boda od 2019.). U Latviji nije bilo promjena (26 %).

Udio ispitanika koji bolje izoliraju svoj dom kako bi smanjili potrošnju energije smanjio se u 13 zemalja, uključujući Irsku (22 %, – 15 postotnih bodova od 2021., – 10 postotnih bodova od 2019.) i Portugal (11 %, – 18 postotnih bodova od 2021., – 7 postotnih bodova od 2019.). S druge strane, spomenici su se povećali u 12 zemalja, osobito u Luksemburgu (28 %, + 13 postotnih bodova od 2021., – 2 postotna boda od 2019.) i Finskoj (19 %, + 11 postotnih bodova od 2021., – 3 postotna boda od 2019.). Nije bilo promjena u Sloveniji (32 %) ili Latviji (16 %).

U 16 zemalja smanjio se udio ispitanika koji smatraju ugljični otisak svoje kupnje hrane i ponekad prilagođavaju svoju kupnju u skladu s time, pri čemu je najveći udio zabilježen u Portugalu (8 %, – 21 postotni bod od 2021., + 3 postotna boda od 2019.), Irskoj (22 %, – 18 postotnih bodova od 2021., – 3 postotna boda od 2019.), Češkoj (10 %, – 14 postotnih bodova od 2021., + 1 postotni bod od 2019.) i Belgiji (22 %, – 11 postotnih bodova od 2021., – 7 postotnih bodova od 2019.). To se ponašanje povećalo u devet zemalja, uključujući Švedsku (46 %, + 12 postotnih bodova od 2021., – 1 postotni bod od 2019.) i ostaje nepromijenjeno u četiri zemlje.

Udio ispitanika koji su u svojem domu instalirali opremu za kontrolu i smanjenje potrošnje energije povećao se u 18 zemalja, uključujući Finsku (17 %, + 10 postotnih bodova od 2021., – 4 postotna boda od 2019.). Smanjila se u šest zemalja, uključujući Portugal (7 %, – 9 postotnih bodova od 2021., + 1 postotni bod od 2019.), a ostala je nepromijenjena u Austriji (20 %), Hrvatskoj (7 %) i Bugarskoj (3 %).

Ispitanici u Švedskoj (43 %, + 16 postotnih bodova od 2021., + 1 postotni bod od 2019.) sada imaju mnogo veću vjerojatnost da će pri planiranju odmora i drugih putovanja na duže udaljenosti uzeti u obzir ugljični otisak svojeg prijevoza te ponekad u skladu s time prilagoditi svoje

25 U usporedbi s 2021. metodologija primijenjena za provedbu ankete u potpunosti se razlikovala u BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE i djelomično u EL, MT, NL, SI, SK. Ako su razlike znatne, dodana je usporedba s rezultatima iz 2019.

planove. Ukupno gledajući, udio ispitanika koji su poduzeli tu mjeru povećao se u 14 zemalja, smanjio se u 12, a ostao nepromijenjen u Sloveniji (10 %).

U usporedbi s 2021. ispitanici u deset zemalja, uključujući Belgiju (14 %, – 11 postotnih bodova) i Irsku (13 %, -10 postotnih bodova od 2021., – 1 postotni bod od 2019.) sada su manje vjerojatno da su prešli na dobavljača energije koji nudi veći udio energije iz obnovljivih izvora. U 13 zemalja ispitanici sada imaju veću vjerojatnost da će poduzeti tu mjeru, dok u preostale četiri zemlje nije bilo promjena.

Ugradnja solarnih panela u domovinu smanjila se u sedam zemalja, uključujući Portugal (5 %, -12 postotnih bodova od 2021., + 1 postotni bod od 2019.), povećala se u 16 zemalja, uključujući Nizozemsku (43 %, + 7 postotnih bodova od 2021., + 20 postotnih bodova od 2019.) i ostala je nepromijenjena u četiri zemlje.

Naposljetku, ispitanici u Luksemburgu (19 %, + 10 postotnih bodova) sada će vjerojatnije reći da su kupili niskoenergetsku kuću. Cipar (10 %, + 6 postotnih bodova) jedina je druga zemlja u kojoj je kretanje više od četiri postotna boda u oba smjera.

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

QC6 Koje od sljedećih radnji, ako postoje, vrijede za vas? (MOGUĆE JE VIŠE ODGOVORA) (%)

		EU27	BITI	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	TO JE	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	NA	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	
Pokušavate smanjiti svoj otpad i redovito ga odvajate za recikliranje	Svibanj/ srpanj 2023.	70	73	26	69	78	75	67	65	74	72	82	68	69	67	57	73	82	58	91	78	66	49	70	36	81	71	79	91	
	Δ ožujak/travanj 2021.	▶5	▶13	▶5	▶19	▶2	▶6	▶6	[24]	Γ5	▶6	▶1	Γ1	▶5	▶8	▶2	Γ4	▶1	▶5	Γ9	▶9	▶1	▶11	▶12	▶2	=	▶5	Γ4	Γ5	
Pokušavate smanjiti potrošnju jednokratnih proizvoda kad god je to moguće (npr. plastične vrećice iz supermarketa, prekomjerna ambalaža)	Svibanj/ srpanj 2023.	53	59	32	49	63	65	61	52	64	49	57	49	40	54	48	48	66	55	78	71	57	36	49	31	65	57	69	81	
	Δ ožujak/travanj 2021.	▶6	▶5	▶7	[22]	▶6	▶9	▶15	25	▶2	▶4	Γ3	▶1	▶11	Γ1	▶10	▶9	▶4	=	7	▶2	▶3	▶10	[26]	▶3	▶1	▶9	Γ1	Γ1	
Pri kupnji novog kućanskog uređaja (npr. perilice rublja, hladnjaka ili televizora) manja potrošnja energije važan je čimbenik u vašem izboru.	Svibanj/ srpanj 2023.	37	43	39	46	46	41	40	28	40	34	38	34	31	46	41	37	48	37	67	54	38	24	31	27	51	40	42	52	
	Δ ožujak/travanj 2021.	▶5	▶14	▶2	[22]	▶3	▶8	[22]	▶28	▶11	Γ5	▶3	Γ1	▶5	Γ1	▶13	▶14	=	▶4	Γ9	▶11	=	▶4	▶42	▶3	▶6	▶4	12	11	
Kupujete i jedete manje mesa	Svibanj/ srpanj 2023.	31	39	19	18	46	47	24	26	14	15	41	22	26	21	17	13	53	18	22	58	39	11	13	14	27	19	41	53	
	Δ ožujak/travanj 2021.	=	▶5	Γ4	▶8	Γ2	▶2	Γ2	▶12	▶7	=	=	Γ4	Γ3	Γ3	=	▶6	7	Γ4	Γ5	Γ3	Γ6	▶3	[26]	Γ2	Γ1	▶5	Γ5	7	
Kupujete i jedete više organske hrane	Svibanj/ srpanj 2023.	28	28	14	15	47	39	21	21	16	21	28	32	29	16	24	24	60	11	26	38	41	12	17	17	56	25	22	52	
	Δ ožujak/travanj 2021.	▶4	▶6	Γ2	▶5	▶4	▶6	▶5	▶12	▶6	Γ3	▶13	Γ4	=	▶6	▶1	▶5	12	▶1	Γ9	▶2	▶7	▶7	▶18	▶7	7	▶1	Γ2	Γ8	
Redovito upotrebljavate ekološki prihvatljive alternative privatnom automobilu kao što su pješčenje, vožnja biciklom, javni prijevoz ili zajedničko korištenje automobila.	Svibanj/ srpanj 2023.	28	42	17	24	43	43	32	29	28	23	27	14	14	17	26	22	47	19	42	56	33	12	16	16	37	31	45	63	
	Δ ožujak/travanj 2021.	▶2	Γ3	▶3	▶11	7	▶7	▶3	▶11	▶9	▶3	Γ4	▶3	▶3	Γ1	=	▶6	Γ8	Γ3	Γ16	=	▶1	▶2	[22]	▶1	Γ2	▶5	Γ14	Γ21	
Bolje ste izolirali svoj dom kako biste smanjili potrošnju energije	Svibanj/ srpanj 2023.	17	28	32	20	22	10	26	22	19	11	21	20	13	27	16	17	28	19	13	43	11	12	11	20	32	24	19	17	
	Δ ožujak/travanj 2021.	▶1	▶3	Γ1	▶9	Γ5	▶6	▶9	▶15	▶5	Γ2	▶1	▶2	Γ3	Γ4	=	▶5	Γ13	Γ4	Γ2	Γ6	▶1	▶1	▶18	▶3	=	Γ5	11	7	
Uzimete u obzir ugljični otisak kupnje hrane i ponekad prilagodavate svoju kupnju u skladu s tim	Svibanj/ srpanj 2023.	15	22	3	10	27	21	9	22	3	9	24	7	3	8	10	7	30	13	10	41	20	6	8	4	22	12	32	46	
	Δ ožujak/travanj 2021.	▶1	▶11	=	▶14	Γ2	▶1	▶4	▶18	▶3	Γ2	Γ2	=	▶1	Γ3	Γ3	▶3	▶2	▶3	=	Γ6	=	▶2	▶21	▶1	▶3	▶1	▶1	12	
Imate instaliranu opremu u svom domu za kontrolu i smanjenje potrošnje energije (npr. pametno brojljo)	Svibanj/ srpanj 2023.	11	17	2	7	18	9	12	15	2	8	18	6	4	7	12	13	20	9	33	44	19	8	7	8	18	7	17	17	
	Δ ožujak/travanj 2021.	Γ1	Γ5	=	▶2	Γ8	=	Γ4	▶6	▶2	Γ2	Γ4	Γ1	▶2	Γ3	=	Γ3	Γ8	Γ1	Γ4	Γ1	Γ5	Γ1	▶9	Γ3	Γ4	▶3	Γ10	Γ8	
Uzimete u obzir ugljični otisak vašeg prijevoza prilikom planiranja odмора i drugih putovanja na duže udaljenosti, a ponekad i prilagodite svoje planove u skladu s tim.	Svibanj/ srpanj 2023.	11	15	3	6	21	16	4	12	2	4	16	3	4	7	5	3	25	8	10	32	19	3	5	6	10	6	30	43	
	Δ ožujak/travanj 2021.	=	▶2	Γ1	▶6	Γ4	▶4	▶2	▶3	▶2	Γ1	Γ4	▶1	Γ2	Γ4	Γ3	▶3	Γ9	▶1	Γ6	Γ6	Γ3	▶1	▶3	Γ1	=	▶3	Γ8	Γ16	
Prešli ste na dobavljača energije koji nudi veći udio energije iz obnovljivih izvora nego vaš prethodni	Svibanj/ srpanj 2023.	10	14	1	4	15	15	8	13	6	5	9	5	9	3	6	8	16	4	1	19	11	4	7	6	16	4	17	25	
	Δ ožujak/travanj 2021.	=	▶11	=	▶1	Γ2	▶2	Γ4	▶10	▶3	Γ3	▶1	Γ2	Γ1	Γ1	Γ2	=	Γ9	Γ1	=	▶2	▶2	▶1	▶4	Γ2	=	Γ1	Γ6	Γ8	
Instalirani solarni paneli u svom domu	Svibanj/ srpanj 2023.	9	19	3	8	7	9	4	6	17	6	5	5	6	25	3	3	13	4	21	43	14	5	5	4	12	6	6	9	
	Δ ožujak/travanj 2021.	Γ1	▶7	=	Γ2	▶1	Γ1	=	▶5	▶3	Γ3	Γ2	Γ2	Γ1	Γ6	Γ2	▶1	=	=	Γ2	7	Γ5	▶2	▶12	Γ2	Γ4	Γ3	Γ3	Γ4	
Kupili ste novi automobil i njegova niska potrošnja goriva bila je važan čimbenik u vašem izboru	Svibanj/ srpanj 2023.	7	10	7	11	15	6	11	9	2	5	11	4	6	12	8	8	16	4	14	12	9	4	4	4	4	16	6	13	17
	Δ ožujak/travanj 2021.	▶1	=	Γ2	▶1	Γ4	▶6	▶6	▶4	▶5	Γ3	Γ2	▶2	▶1	▶1	▶1	▶1	Γ6	▶1	Γ3	Γ1	▶1	▶2	▶6	=	Γ2	▶1	Γ3	Γ4	
Kupili ste niskoenergetsku kuću	Svibanj/ srpanj 2023.	4	6	3	2	8	2	5	6	1	3	6	1	3	10	2	2	19	6	9	12	4	3	2	4	6	2	4	4	
	Δ ožujak/travanj 2021.	=	▶2	▶1	▶2	Γ4	▶1	▶2	Γ1	▶3	Γ2	Γ2	▶1	=	Γ6	=	=	Γ10	Γ1	Γ2	Γ2	Γ1	▶3	▶4	Γ2	Γ1	Γ1	Γ3	Γ2	
Kupili ste električni automobil	Svibanj/ srpanj 2023.	3	3	1	2	9	3	2	5	1	2	2	3	5	1	2	1	8	2	6	9	7	1	2	2	3	1	7	9	
	Δ ožujak/travanj 2021.	Γ1	=	Γ1	Γ1	Γ6	=	Γ1	Γ1	=	Γ1	Γ1	Γ2	Γ1	Γ1	Γ2	=	Γ2	Γ1	Γ5	Γ4	Γ4	▶1	▶2	=	Γ1	▶1	Γ4	Γ5	
Ostalo (spontano)	Svibanj/ srpanj 2023.	0	0	0	0	2	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Δ ožujak/travanj 2021.	=	=	=	=	Γ2	Γ1	Γ1	=	=	Γ1	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	▶1	=	
Nema (spontano)	Svibanj/ srpanj 2023.	7	4	18	9	5	5	8	5	9	10	4	3	6	16	9	8	2	7	0	2	6	12	12	15	2	6	4	1	
	Δ ožujak/travanj 2021.	Γ3	Γ4	Γ2	Γ8	Γ3	Γ4	Γ6	Γ5	Γ1	Γ3	Γ1	=	Γ2	Γ6	Γ6	7	=	Γ2	▶1	Γ1	Γ3	Γ9	12	▶1	Γ1	Γ5	▶1	=	
Ne znam	Svibanj/ srpanj 2023.	0	0	2	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	1	0	
	Δ ožujak/travanj 2021.	=	=	Γ1	Γ1	=	=	=	Γ1	=	=	▶1	=	▶1	=	Γ1	Γ1	▶1	▶1	▶1	=	▶1	=	Γ1	▶1	=	Γ1	Γ1	=	
Ukupno „najmanje jedna mjera“	Svibanj/ srpanj 2023.	93	96	80	91	95	95	92	93	90	90	96	96	94	83	89	92	98	93	100	98	94	87	87	85	98	94	95	99	
	Δ ožujak/travanj 2021.	▶3	▶4	▶4	▶8	▶3	▶4	▶6	▶7	▶2	▶3	=	▶1	▶1	▶7	▶8	▶7	=	▶2	Γ3	▶1	▶2	▶10	▶13	Γ2	▶1	▶5	=	=	

Izdvajanja iz sociodemografske analize uključuju sljedeće:

- Veća je vjerojatnost da žene od muškaraca kažu da pokušavaju smanjiti potrošnju jednokratnih proizvoda (56 % u odnosu na 50 %), da kupuju i jedu manje mesa (35 % u odnosu na 26 %) ili da kupuju i jedu više organske hrane (31 % u odnosu na 24 %).
- Što je ispitanik mlađi, to je vjerojatnije da će redovito upotrebljavati ekološki prihvatljive alternative svojem privatnom automobilu: 33 % osoba u dobi od 15 do 24 godine kaže to u usporedbi s 26 % osoba u dobi od 55 ili više godina.
- Ispitanici koji su završili obrazovanje starije od 20 godina imaju veću vjerojatnost da su poduzeli svaku od mjera nego oni koji su završili obrazovanje u mlađoj dobi. Na primjer, 34 % ljudi kupuje i jede više organske hrane u usporedbi s 20 % osoba koje su završile obrazovanje u dobi od 15 godina ili mlađe.
- Rukovoditelji su dosljedno među društveno-profesionalnim skupinama koje su najvjerojatnije poduzele svaku od mjera. Na primjer, 61 % tvrdi da pokušava smanjiti upotrebu jednokratnih proizvoda, u usporedbi s 50 % fizičkih radnika.
- Ispitanici koji nikada ili gotovo nikada nemaju poteškoća s plaćanjem računa imaju veću vjerojatnost da će poduzeti svaku od radnji od onih koji imaju veće poteškoće. Na primjer, 73 % pokušava smanjiti svoj otpad i reciklirati, u usporedbi sa 65 % koji imaju poteškoća s plaćanjem računa većinu vremena.
- Za svaku od 15 aktivnosti ispitanici koji se smatraju dijelom gornjeg srednjeg ili višeg razreda češće su ih prihvatili u usporedbi s ispitanicima koji se smatraju dijelom drugih kategorija društvenih ljestvi.

Analiza također pokazuje da ispitanici koji vjeruju da su klimatske promjene najozbiljniji ili jedan od najozbiljnijih problema s kojima se svijet suočava imaju veću vjerojatnost da su poduzeli svaku od mjera nego oni koji smatraju da klimatske promjene nisu ozbiljan problem. Osim toga, ispitanici koji smatraju da su klimatske promjene vrlo ozbiljan problem imaju veću vjerojatnost da su poduzeli svaku od mjera nego oni koji misle da su manje ozbiljni.

Naposljetku, zanimljivo je napomenuti da dio ispitanika koji tvrde da nisu poduzeli mjere za borbu protiv klimatskih promjena zapravo izvješćuje o poduzimanju svake od tih mjera. Na primjer, 50 % onih koji kažu da nisu djelovali također kažu da pokušavaju smanjiti svoj otpad i odvojiti ga za recikliranje.

Posebno istraživanje Eurobarometra 538
Klimatske promjene

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

QC6 Koje od sljedećih radnji, ako postoje, vrijede za vas? (MOGUĆE VIŠE ODGOVORA) (% – EU)

	Kupili ste novi automobil i njegova potrošnja goriva bila je važan čimbenik u vašem izboru	Kupili ste električni automobil	Redovito upotrebljavate ekološki prihvatljive alternativne privatnom automobilu kao što su pješaćenje, vožnja biciklom, javni prijevoz ili zajedničko korištenje automobila.	Bolje ste izolirali svoj dom kako biste smanjili potrošnju energije	Kupili ste niskoenergetsku kuću	Pri kupnji novog kućanskog uređaja (npr. perilica rublja, hladnjaka ili televizora) manja potrošnja energije važan je čimbenik u vašem izboru.	Prešli ste na dobavljača energije koji nudi veći udio energije iz obnovljivih izvora nego vaš prethodni	Imate instaliranu opremu u svom domu za kontrolu i smanjenje potrošnje energije (npr. pametno brojilo)	Instalirani solarni paneli u svom domu	Uzimete u obzir ugljični otisak vašeg prijevoza prilikom planiranja odmora i drugih putovanja na duže udaljenosti, a ponekad i prilagodite svoje planove u skladu s tim.	Uzimete u obzir ugljični otisak kupnje hrane i ponekad prilagodavate svoju kupnju u skladu s tim	Kupujete i jedete manje mesa	Kupujete i jedete više organske hrane	Pokušavate smanjiti svoj otpad i redovito ga odvajate za recikliranje	Pokušavate smanjiti potrošnju jednokratnih proizvoda kad god je to moguće (npr. plastične vrećice iz supermarketa, prekomjerna ambalaža)	Ostalo (spontano)	Nema (spontano)	Ne znam	Ukupno „najmanje jedna mjera“
EU27	7	3	28	17	4	37	10	11	9	15	11	31	28	70	53	0	7	0	93
Spol																			
Covjek	8	4	28	18	4	37	10	12	9	14	11	26	24	68	50	0	8	0	92
Zena	6	3	29	16	3	37	10	10	8	17	12	35	31	72	56	0	6	0	94
Dob																			
15 – 24	4	3	33	9	2	24	8	8	6	17	14	32	28	68	50	0	7	0	92
25 – 39	7	4	31	17	5	41	12	11	7	17	12	32	31	68	55	0	5	0	94
40 – 54	9	5	27	20	5	41	11	13	10	16	13	29	28	70	53	0	6	0	94
55+	7	2	26	17	3	36	8	11	9	13	10	31	25	71	53	0	8	1	91
Obrazovanje (završetak)																			
—15	3	1	20	10	2	30	6	5	4	6	3	24	20	70	47	0	11	0	88
16 – 19	6	3	23	16	4	37	8	10	7	12	8	26	24	67	50	0	7	0	93
20+	11	5	35	23	5	44	14	17	13	22	18	38	34	74	60	0	4	0	96
Još uvijek studira	4	3	41	9	1	24	8	7	6	19	17	38	37	73	55	0	6	1	93
Društveno-profesionalna kategorija																			
Samozaposlena osoba	9	7	27	24	5	46	16	15	16	14	12	30	32	71	55	1	4	0	95
Menadžeri	12	7	35	22	6	46	15	17	13	23	19	39	37	72	61	0	3	0	97
Ostali bijeli ovrtnici	7	4	28	19	6	40	12	13	8	16	12	30	28	68	51	0	7	0	93
Manualni radnici	8	3	26	16	4	36	8	10	7	13	10	25	24	67	50	0	7	0	93
Osobe u kući	4	3	20	13	4	33	7	9	7	9	5	24	23	64	51	1	9	0	91
Nezaposlen	3	1	22	9	1	31	8	6	5	13	9	27	18	69	51	0	11	1	89
Umirovljeni	7	2	26	17	3	35	7	11	8	13	9	31	24	72	53	0	9	1	91
Studenti	4	3	41	9	1	24	8	7	6	19	17	38	37	73	55	0	6	1	93
Poteškoće s plaćanjem računa																			
Većinu vremena	4	3	23	10	2	30	6	8	5	11	8	27	20	65	48	0	11	1	89
S vremena na vrijeme	5	2	23	14	3	33	9	8	6	12	8	25	23	62	46	1	9	0	90
Gotovo nikada/nikad	8	4	31	19	4	39	10	13	10	17	13	34	31	73	57	0	5	0	94
Razmotrite pripadnost																			
Radnička klasa	5	1	23	12	2	30	5	8	4	11	6	22	18	69	50	0	9	1	90
Niža srednja klasa	6	1	24	14	3	36	9	9	6	13	9	29	22	68	53	1	9	0	91
Srednja klasa	8	4	30	18	4	39	11	12	9	16	12	33	31	70	54	0	6	0	94
Gornja srednja klasa	12	9	42	27	7	42	16	22	19	27	24	45	44	74	60	0	3	0	97
Gornji razred	11	11	35	25	13	49	15	23	21	25	19	35	34	72	63	0	2	2	96
Klimatske promjene																			
Najveći problem	9	5	43	19	4	43	13	14	11	26	23	46	39	77	63	0	4	0	96
Jedan od problema	8	4	32	19	4	41	11	13	9	19	13	36	32	78	61	0	3	0	96
Nije problem	6	3	22	15	4	33	8	10	7	10	7	23	22	63	46	1	10	1	90
Percepcija klimatskih promjena																			
Nije ozbiljan problem	7	3	18	14	4	29	5	10	7	7	5	15	16	55	38	1	14	0	85
Prilično ozbiljan problem	7	3	21	13	4	29	7	10	8	10	6	22	19	54	41	1	12	1	87
Vrlo ozbiljan problem	7	4	31	18	4	39	11	12	9	17	13	34	31	74	57	0	5	0	95
Poduzeo mjere za borbu protiv klimatskih promjena																			
Da	9	4	36	20	4	44	12	15	11	21	15	39	35	81	64	0	0	0	99
Nema	5	2	14	11	3	24	6	6	5	6	5	17	15	50	33	0	18	1	81

III. STAVOVI O BORBI PROTIV KLIMATSKIH PROMJENA I PRIJELAZU NA ČISTU ENERGIJU

Klimatske promjene

U ovom se poglavlju istražuju stavovi Europljana prema borbi protiv klimatskih promjena i prijelazu na čistu energiju. To uključuje moguće pozitivne učinke smanjenja uvoza fosilnih goriva, prilagodbe klimatskim promjenama, povećanu javnu financijsku potporu za prelazak na čistu energiju i učinke klimatskih promjena na zdravlje.

imati koristi za građane u EU-u, uključujući 23 % onih koji se „potpuno slažu”.

za građane EU-a, uključujući 23 % onih koji se „potpuno slažu”. (**napomena*: pogreška u kopiji/zalijepi?**)

Više od osam od deset Europljana smatra da bi borba protiv klimatskih promjena i pitanja okoliša trebala biti prioritet za poboljšanje javnog zdravlja

Ispitanicima je postavljeno pitanje u kojoj se mjeri slažu ili ne slažu sa šest izjava povezanih s borbom protiv klimatskih promjena i prijelazom na čistu energiju²⁶. Više od šest od deset slaže se sa svakom izjavom.

Više od osam od deset ispitanika (84 %, -3 postotna boda od ožujka do travnja 2021.) slaže se da bi borba protiv klimatskih promjena i pitanja okoliša trebala biti prioritet za poboljšanje javnog zdravlja, a 41 % ispitanika izjavilo je da se „potpuno slažu”.

Gotovo osam od deset (78 %, -3 postotna boda) slaže se da bi trebalo dati veću javnu financijsku potporu prijelazu na čistu energiju, čak i ako to znači smanjenje subvencija za fosilna goriva, pri čemu se 36 % u potpunosti slaže s tom izjavom.

Tri četvrtine (75 %, -3 postotna boda) slaže se da će poduzimanje mjera u području klimatskih promjena dovesti do inovacija koje će poduzeća iz EU-a učiniti konkurentnijima, uključujući 29 % onih koji se „potpuno slažu”. Gotovo svi (73 %, - 1 postotni bod) slažu se da su troškovi štete uzrokovane klimatskim promjenama znatno viši od troškova ulaganja potrebnih za zelenu tranziciju, uključujući 33 % onih koji se „potpuno slažu”.

Sedam od deset ispitanika (70 %, bez promjena) slaže se da smanjenje uvoza fosilnih goriva iz zemalja izvan EU-a može povećati energetske sigurnost i donijeti gospodarsku korist EU-u, pri čemu se 27 % u potpunosti slaže. Naposljetku, 63 % ispitanika (- 1 postotni bod) slaže se da prilagodba negativnim učincima klimatskih promjena može

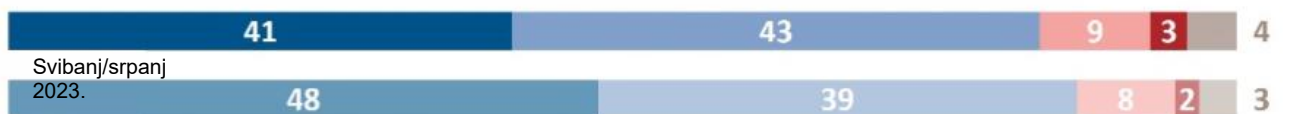
26 QC4. U kojoj se mjeri slažete ili ne slažete sa svakom od sljedećih izjava? QC4.1 Borba protiv klimatskih promjena i pitanja okoliša trebala bi biti prioritet za poboljšanje javnog zdravlja; QC4.2. Troškovi štete uzrokovane klimatskim promjenama znatno su viši od troškova ulaganja potrebnih za zelenu tranziciju; QC4.3 Smanjenje uvoza fosilnih goriva iz zemalja izvan EU-a može povećati energetske sigurnost i donijeti gospodarsku korist EU-u; QC 4.4. Poduzimanje mjera u području klimatskih promjena dovest će do inovacija koje će poduzeća iz EU-a učiniti konkurentnijima; QC4.5 Potrebno je dati veću javnu financijsku potporu prijelazu na čistu energiju, čak i ako to znači smanjenje subvencija za fosilna goriva; QC4.6 Prilagodba negativnim učincima klimatskih promjena može imati koristi za građane u EU-u.

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

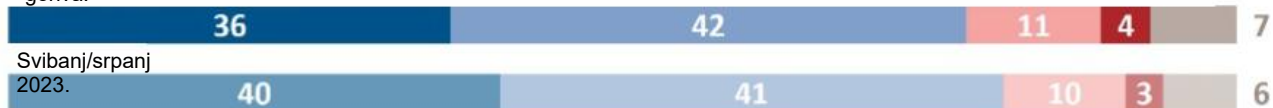
Klimatske promjene

QC4. U kojoj se mjeri slažete sa svakom od sljedećih izjava? (% – EU27)

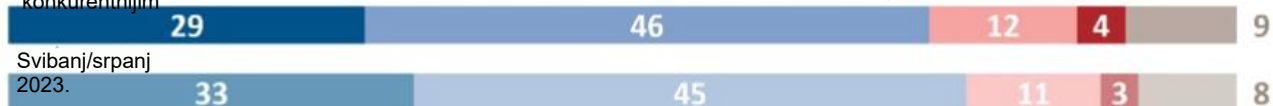
Borba protiv klimatskih promjena i pitanja okoliša trebala bi biti prioritet za poboljšanje javnog zdravlja

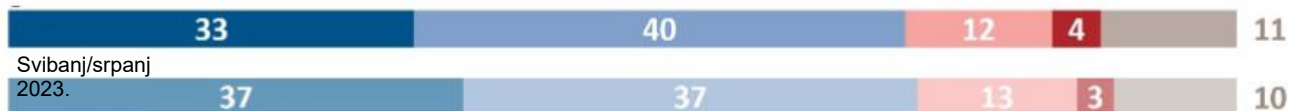
Ožujak/travanj 2021.
Za prelazak na čistu energiju trebalo bi dati veću javnu financijsku potporu, čak i ako to znači smanjenje subvencija za fosilna goriva.

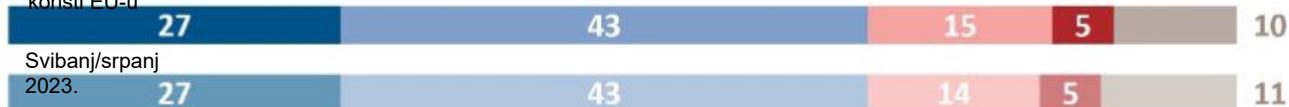
Ožujak/travanj 2021.
Poduzimanje mjera u području klimatskih promjena dovest će do inovacija koje će EU učiniti konkurentnijim

Ožujak/travanj 2021.
Troškovi štete zbog klimatskih promjena znatno su viši od troškova ulaganja potrebnih za zelenu tranziciju.

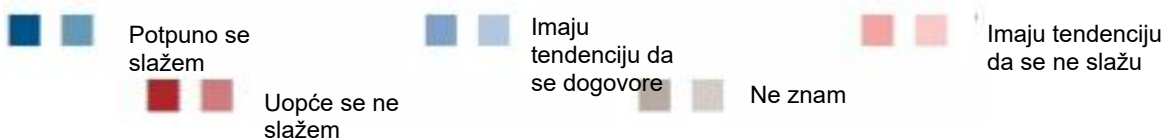
Ožujak/travanj 2021.
Smanjenjem uvoza fosilnih goriva iz zemalja izvan EU-a može se povećati energetska sigurnost i ostvariti gospodarske koristi EU-u

Ožujak/travanj 2021.
Ulagodba negativnim učincima klimatskih promjena može imati koristi za građane u EU-u

Ožujak/travanj 2021.

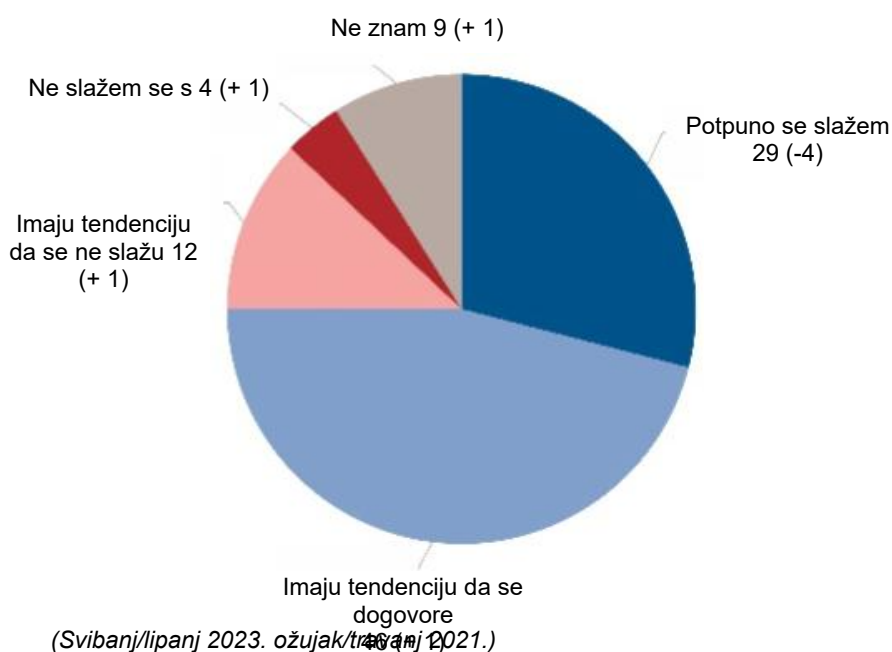
1. Stavovi prema poduzimanju mjera u vezi s klimatskim promjenama

Udio ispitanika koji kažu da „ne znaju” posebno je visok u Latviji i Estoniji (20 %).

Tri četvrtine Europljana slaže se da će poduzimanje mjera u području klimatskih promjena dovesti do inovacija koje će poduzeća iz EU-a učiniti konkurentnijima.

Tri četvrtine ispitanika (75 %, -3 postotna boda) slaže se da će poduzimanje mjera u području klimatskih promjena dovesti do inovacija koje će poduzeća iz EU-a učiniti konkurentnijima, uključujući 29 % (-4 postotna boda) koji se „potpuno slažu”. Nešto više od jedne desetine (16 %, -2 postotna boda) ne slaže se, dok 9 % (+ 1 postotni bod)

QC4.4 U kojoj se mjeri slažete ili se ne slažete sa svakom od sljedećih izjava? Poduzimanje mjera u području klimatskih promjena dovest će do inovacija koje će EU učiniti konkurentnijim (% – EU27)

tvrdi da ne zna.

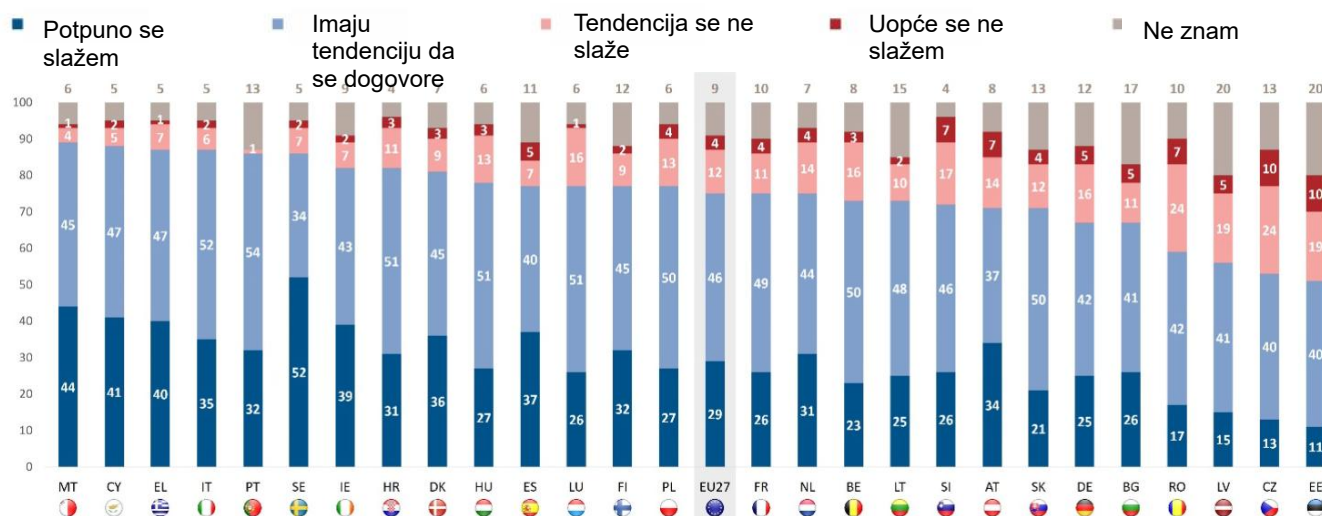
U svakoj državi članici više od polovice svih ispitanika slaže se da će poduzimanje mjera u području klimatskih promjena dovesti do inovacija koje će poduzeća iz EU-a učiniti konkurentnijima, s razinama od 89 % na Malti, 88 % na Cipru i 87 % u Grčkoj i Italiji do 51 % u Estoniji, 53 % u Češkoj i 56 % u Latviji.

U 23 zemlje najmanje jedna od pet zemalja „potpuno se slaže” s tom izjavom, a najveći udio zabilježen je u Švedskoj (52 %), Malti (44 %) i Cipru (41 %). S druge strane, 11 % u Estoniji, 13 % u Češkoj i 15 % u Latviji također se „potpuno slaže”.

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

QC4.4 U kojoj se mjeri slažete ili se ne slažete sa svakom od sljedećih izjava? (% – poduzimanje mjera u području klimatskih promjena dovest će do inovacija koje će EU učiniti konkurentnijim)

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

U usporedbi s razdobljem od ožujka do²⁷travnja 2021. ispitanici u 21 zemlji sada su manje vjerojatno da će se složiti da će poduzimanje mjera u području klimatskih promjena dovesti do inovacija koje će poduzeća iz EU-a učiniti konkurentnijima. Pad u Estoniji (51 %, – 26 postotnih bodova) znatno je veći nego u bilo kojoj drugoj zemlji (međutim, kad se uspoređi s rezultatima iz 2019., smanjenje iznosi -5 postotnih bodova), iako u pet drugih zemalja pad iznosi najmanje deset postotnih bodova: Latvija (56 %, – 13 postotnih bodova), Češka (53 %, – 13 postotnih bodova), Belgija (73 %, – 13 postotnih bodova od 2021., – 9 postotnih bodova od 2019.), Slovačka (71 %, – 12 postotnih bodova) i Luksemburg (77 %, -10 postotnih bodova od 2021., + 4 postotna boda od 2019.). S druge strane, sporazum se povećao u pet zemalja, uključujući Italiju (87 %, + 5 postotnih bodova), a u Mađarskoj nije došlo do promjena (78 %).

Važno je napomenuti da su se razine „neznanja” povećale za više od deset postotnih bodova u šest zemalja, pri čemu su najveća povećanja zabilježena u Estoniji (20 %, + 20 postotnih bodova od 2021., – 9 postotnih bodova od 2019.), Latviji (20 %, + 20 postotnih bodova od 2021., + 2 postotna boda od 2019.).

QC4.4 U kojoj se mjeri slažete ili se ne slažete sa svakom od sljedećih izjava?

Poduzimanje mjera u području klimatskih promjena dovest će do inovacija koje će poduzeća iz EU-a učiniti konkurentnijima (%)

	EU27	TO JE	MT	CY	EL	PL	HU	FR	BG	HR	SE	DE	NA	IE	FI	DK	ES	NL	LT	PT	RO	SI	LU	SK	BITI	CZ	LV	EE
Ukupno Svibanj/ srpanj 2023.	75	87	89	88	87	77	78	75	67	82	86	67	71	82	77	81	77	75	73	86	59	72	77	71	73	53	56	51
„Slažete se” Δ ožujak/trav anj 2021.	▶3	Γ5	Γ3	Γ2	Γ1	Γ1	=	▶1	▶2	▶2	▶2	▶4	▶4	▶5	▶5	▶6	▶6	▶6	▶8	▶8	▶8	▶8	▶10	▶12	▶13	▶13	▶13	[26]
Ukupno „Disagr ee” Svibanj/ srpanj 2023.	16	8	5	7	8	17	16	15	16	14	9	21	21	9	11	12	12	18	12	1	31	24	17	16	19	34	24	29
Δ ožujak/trav anj 2021.	Γ2	▶4	=	Γ1	=	Γ4	Γ4	Γ1	7	Γ2	▶3	Γ2	Γ4	▶4	▶7	=	Γ6	Γ4	▶7	▶4	Γ10	Γ6	Γ4	7	Γ6	Γ1	▶7	Γ6
Ne znam Svibanj/ srpanj 2023.	9	5	6	5	5	6	6	10	17	4	5	12	8	9	12	7	11	7	15	13	10	4	6	13	8	13	20	20
Δ ožujak/trav anj 2021.	Γ1	▶1	▶3	▶3	▶1	▶5	▶4	=	▶5	=	Γ5	Γ2	=	Γ9	12	Γ6	=	Γ2	Γ15	12	▶2	Γ2	Γ6	Γ5	7	12	Γ20	Γ20

27 U usporedbi s 2021. metodologija primijenjena za provedbu ankete u potpunosti se razlikovala u BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE i djelomično u EL, MT, NL, SI, SK. Ako su razlike znatne, dodana je usporedba s rezultatima iz 2019.

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Sociodemografska analiza pokazuje da se više od dvije trećine ispitanika u svakoj skupini slaže da će poduzimanje mjera u području klimatskih promjena dovesti do inovacija koje će poduzeća iz EU-a učiniti konkurentnijima. U njemu se također prikazuje sljedeće:

- Što je ispitanik mlađi, veća je vjerojatnost da će se složiti: To čini 83 % osoba u dobi od 15 do 24 godine, u usporedbi sa 71 % osoba starijih od 55 godina.
- Ispitanici koji su završili obrazovanje u dobi od 20 ili više godina (79 %) imaju veću vjerojatnost da će se složiti u odnosu na one koji su završili u mlađoj dobi.
- Studenti (84 %) imaju veću vjerojatnost da će se složiti u odnosu na druge društveno-stručne skupine, a posebno umirovljenike (69 %).
- Ispitanici koji se smatraju dijelom gornje srednje (82 %) ili više klase (81 %) imaju veću vjerojatnost da će se složiti od onih koji se smatraju dijelom nižih kategorija društvenih ljestvi.

Analiza također pokazuje da su ispitanici koji vjeruju da su klimatske promjene najozbiljniji (86 %) ili jedan od najozbiljnijih problema (81 %) s kojima se suočava svijet vjerojatnije da će se složiti od onih koji smatraju da klimatske promjene nisu jedan od najozbiljnijih problema (69 %). Osim toga, vjerojatnije je da će se ispitanici koji smatraju da su klimatske promjene vrlo ozbiljan problem (81 %) složiti nego oni koji smatraju da su to manje ozbiljan problem. Naposljetku, vjerojatnije je da će se ispitanici koji su poduzeli mjere za borbu protiv klimatskih promjena složiti nego oni koji to nisu učinili (80 % u odnosu na 68 %).

QC4_4 U kojoj se mjeri slažete ili se ne slažete sa svakom od sljedećih izjava?

Poduzimanje mjera u području klimatskih promjena dovest će do inovacija koje će poduzeća iz EU-a učiniti konkurentnijima.

(% – EU)

	Ukupno „Slažem se“	Ukupno „Disagree“	Ne znam
EU27	75	16	9
Spol			
Covjek	76	17	7
Zena	73	16	11
Dob			
15 – 24	83	11	6
25 – 39	77	16	7
40 – 54	75	18	7
55+	71	16	13
Obrazovanje (završetak)			
—15	70	12	18
16 – 19	72	19	9
20+	79	15	6
Još uvijek studira	84	10	6
Društveno-profesionalna kategorija			
Samozaposlena osoba	76	18	6
Menadžeri	79	16	5
Ostali bijeli ovratnici	78	16	6
Manualni radnici	74	18	8
Osobe u kući	72	15	13
Nezaposlen	72	17	11
Umirovljeni	69	16	15
Studenti	84	10	6
Poteškoće s plaćanjem računa			
Većinu vremena	72	17	11
S vremena na vrijeme	71	19	10
Gotovo nikada/nikad	76	15	9
Razmotrite pripadnost			
Radnička klasa	70	15	15
Niža srednja klasa	72	18	10
Srednja klasa	77	16	7
Gornja srednja klasa	82	15	3
Gornji razred	81	17	2
Klimatske promjene			
Najveći problem	86	10	4
Jedan od problema	81	11	8
Nije problem	69	20	11
Percepcija klimatskih promjena			
Nije ozbiljan problem	42	47	11
Prilično ozbiljan problem	63	26	11
Vrlo ozbiljan problem	81	11	8
Poduzeo mjere za borbu protiv klimatskih promjena			
Da	80	13	7
Nema	68	21	11

2. Stavovi prema smanjenju uvoza fosilnih goriva

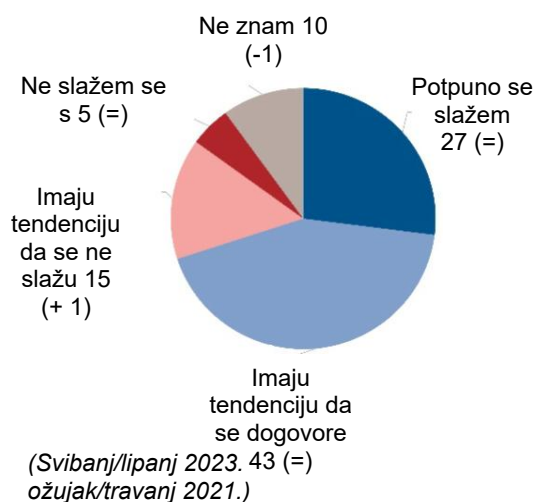
Velika većina Europljana slaže se da se smanjenjem uvoza fosilnih goriva iz zemalja izvan EU-a može povećati energetska sigurnost i ostvariti gospodarske koristi EU-u

Sedam od deset ispitanika (70 %, bez promjena od ožujka do travnja 2021.) slaže se da se smanjenjem uvoza fosilnih goriva iz zemalja izvan EU-a može povećati energetska sigurnost i ostvariti gospodarske koristi EU-u, pri čemu se 27 % (bez promjena) u potpunosti slaže. U usporedbi s tim, 20 % (+ 1 postotni bod) tvrdi da se ne

U svakoj državi članici ispitanici će se najvjerojatnije složiti da se smanjenjem uvoza fosilnih goriva iz zemalja izvan EU-a može povećati energetska sigurnost i ostvariti gospodarske koristi EU-u. Najviše razine dogovora zabilježene su u Italiji (85 %), Portugalu (84 %) i Malti (83 %), a najnižoj u Estoniji (46 %, a 34 % se ne slaže), Češkoj (49 % u odnosu na 38 %) i Latviji (55 %).

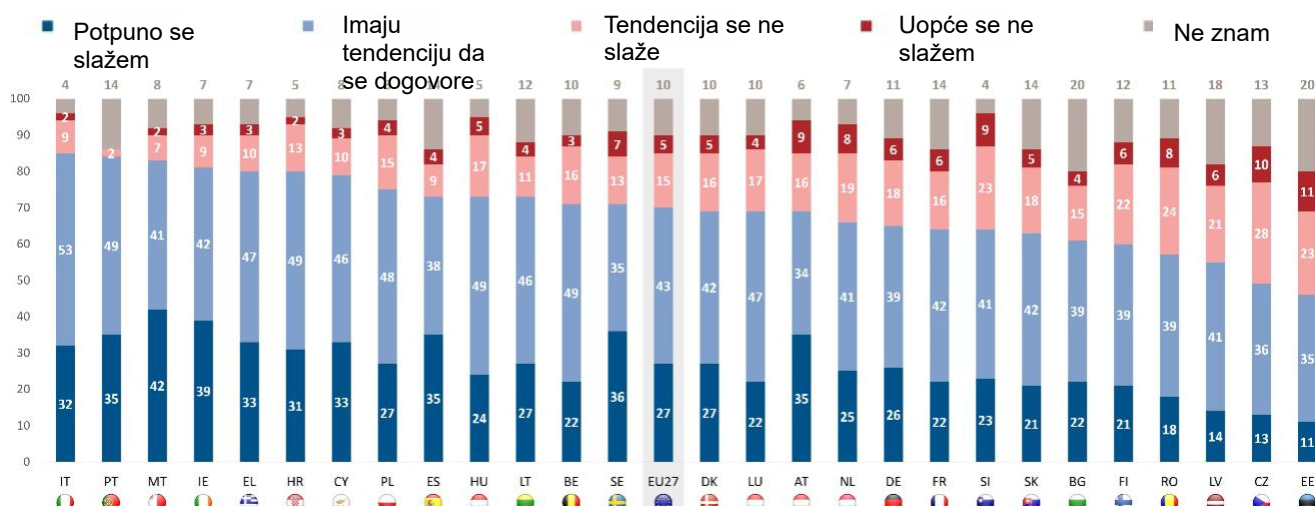
U deset zemalja najmanje tri od deset „potpuno se slažu” s tom izjavom, s najvišim razinama zabilježenima u Malti (42 %), Irskoj (39 %) i Švedskoj (36 %). S druge strane, 11 % ispitanika u Estoniji, 13 % u Češkoj i 14 % u Latviji izjavilo je da se „potpuno slaže”. Udio ispitanika koji kažu da ne znaju posebno je visok u Bugarskoj, Estoniji (20 %) i Latviji (18 %).

QC4.3 U kojoj se mjeri slažete ili se ne slažete sa svakom od sljedećih izjava? Smanjenjem uvoza fosilnih goriva iz zemalja izvan EU-a može se povećati energetska sigurnost i ostvariti gospodarske koristi EU-u (% – EU27)

slaže, a 10 % (-1 postotni bod) tvrdi da ne zna.

QC4.3 U kojoj se mjeri slažete ili se ne slažete sa svakom od sljedećih izjava? (% – smanjenje uvoza fosilnih goriva iz zemalja izvan EU-a može povećati energetska sigurnost i donijeti korist EU-u)

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

U 17 država članica ispitanici su sada manje vjerojatno da će se dogovorom o smanjenju uvoza fosilnih goriva iz zemalja izvan EU-a nego u razdoblju od ožujka²⁸ do travnja 2021. povećati energetska sigurnost i ostvariti gospodarske koristi EU-u, pri čemu je najveći pad zabilježen u Estoniji (46 %, – 28 postotnih bodova u odnosu na 2021., – 2 postotna boda u odnosu na 2019.), Slovačkoj (63 %, -15 postotnih bodova od 2021., – 11 postotnih bodova od 2019.), Češkoj (49 %, -15 postotnih bodova od 2021., – 8 postotnih bodova od 2019.) i Danskoj (69 %, -10 postotnih bodova od 2021., – 2 postotna boda od 2019.).

U preostalih deset zemalja razina sporazuma povećala se, pri čemu je najveća zabilježena u Cipru (79 %, + 9 postotnih bodova), Italiji (85 %, + 7 postotnih bodova) i Malti (83 %, + 6 postotnih bodova od 2021., + 1 postotni bod od 2019.) i Grčkoj (80 %, + 6 postotnih bodova od 2021., nema promjena u odnosu na 2019.).

Razine „neznanja” povećale su se ili smanjile za najmanje deset postotnih bodova u devet zemalja, osobito u Estoniji (20 %, + 20 postotnih bodova od 2021., – 13 postotnih bodova od 2019.), Latviji (18 %, + 18 postotnih bodova od 2021., – 3 postotna boda od 2019.) i Portugalu (14 %, + 13 postotnih bodova od 2021., + 2 postotna boda od 2019.).

QC4.3 U kojoj se mjeri slažete ili se ne slažete sa svakom od sljedećih izjava?

Smanjenjem uvoza fosilnih goriva iz zemalja izvan EU-a može se povećati energetska sigurnost i ostvariti gospodarske koristi EU-u (%)

	EU27	CY	TO JE	EL	MT	FR	PL	BG	HR	HU	NL	BITI	DE	LT	NA	PT	RO	IE	ES	SI	FI	LV	LU	SE	DK	CZ	SK	EE
Svibanj/srpanj 2023.	70	79	85	80	83	64	75	61	80	73	66	71	65	73	69	84	57	81	73	64	60	55	69	71	69	49	63	46
Ne znam																												
Δ ožujka/travanj 2021.	=	Γ9	7	Γ6	Γ6	Γ5	Γ4	Γ3	Γ3	Γ1	Γ1	▶1	▶1	▶1	▶3	▶3	▶4	▶6	▶6	▶7	▶7	▶8	▶9	▶9	▶10	▶15	▶15	▶28
Svibanj/srpanj 2023.	20	13	11	13	9	22	19	19	15	22	27	19	24	15	25	2	32	12	13	32	28	27	21	20	21	38	23	34
Ukupno „Slažem se”																												
Δ ožujka/travanj 2021.	Γ1	▶2	▶3	▶3	=	Γ2	Γ3	7	=	Γ5	=	▶9	Γ2	▶11	Γ5	▶10	Γ9	▶1	Γ6	Γ6	▶5	▶10	▶1	=	Γ1	Γ3	Γ10	Γ8
Svibanj/srpanj 2023.	10	8	4	7	8	14	6	20	5	5	7	10	11	12	6	14	11	7	14	4	12	18	10	9	10	13	14	20
Ukupno „Disagree”																												
Δ ožujka/travanj 2021.	▶1	▶7	▶4	▶3	▶6	▶7	▶7	▶10	▶3	▶6	▶1	Γ10	▶1	12	▶2	Γ13	▶5	7	=	Γ1	12	18	Γ10	Γ9	Γ9	12	Γ5	Γ20

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Sociodemografska analiza pokazuje da se više od šest od deset ispitanika u svakoj skupini slaže da smanjenje uvoza fosilnih goriva iz zemalja izvan EU-a može povećati energetska sigurnost i donijeti gospodarsku korist EU-u. U njemu se ističu i sljedeće razlike:

- Što je ispitanik mlađi, veća je vjerojatnost da će se složiti: 76 % osoba u dobi od 15 do 24 godine to čini, u usporedbi sa 67 % osoba starijih od 55 godina.
- Što dulje ispitanik ostane u obrazovanju, veća je vjerojatnost da će se složiti: 72 % osoba koje su završile obrazovanje u dobi od 20 ili više godina slaže se s tim, u usporedbi s 64 % osoba koje su završile obrazovanje u dobi od 15 godina ili mlađe.
- Studenti (76 %), rukovoditelji (75 %) i ostali radnici u bijelom ovratniku (74 %) najvjerojatnije će se slagati, posebno u usporedbi s umirovljenicima (65 %).
- Što je viša društvena ljestvica koju ispitanik smatra, to je vjerojatnije da će se složiti.

Analiza također pokazuje da su ispitanici koji vjeruju da su klimatske promjene najozbiljniji (78 %) ili jedan od najozbiljnijih problema (76 %) s kojima se suočava svijet vjerojatnije da će se slagati nego oni koji ne smatraju da su klimatske promjene jedan od najozbiljnijih problema (64 %). Slično tome, ispitanici koji smatraju da su klimatske promjene vrlo ozbiljan problem (76 %) imaju veću vjerojatnost da će se složiti od onih koji misle da su to manje ozbiljan problem. Naposljetku, vjerojatnije je da će se ispitanici koji su poduzeli mjere za borbu protiv klimatskih promjena složiti nego oni koji to nisu učinili (74 % u odnosu na 65 %).

QC4_3 U kojoj se mjeri slažete ili se ne slažete sa svakom od sljedećih izjava?

Smanjenjem uvoza fosilnih goriva iz zemalja izvan EU-a može se povećati energetska sigurnost i ostvariti gospodarske koristi EU-u (% – EU)

	Ukupno „Slažem se“	Ukupno „Disagree“	Ne znam
EU27	70	20	10
Spol			
Covjek	71	22	7
Zena	69	18	13
Dob			
15 – 24	76	15	9
25 – 39	71	21	8
40 – 54	72	20	8
55+	67	20	13
Obrazovanje (završetak)			
—15	64	17	19
16 – 19	69	21	10
20+	72	21	7
Još uvijek studira	76	15	9
Društveno-profesionalna kategorija			
Samozaposlena osoba	72	21	7
Menadžeri	75	19	6
Ostali bijeli ovratnici	74	19	7
Manualni radnici	69	22	9
Osobe u kući	67	18	15
Nezaposlen	72	16	12
Umirovljeni	65	20	15
Studenti	76	15	9
Poteškoće s plaćanjem računa			
Većinu vremena	67	20	13
S vremena na vrijeme	69	20	11
Gotovo nikada/nikad	71	19	10
Razmotrite pripadnost			
Radnička klasa	65	19	16
Niža srednja klasa	69	21	10
Srednja klasa	72	20	8
Gornja srednja klasa	76	20	4
Gornji razred	79	16	5
Klimatske promjene			
Najveći problem	78	15	7
Jedan od problema	76	15	9
Nije problem	64	24	12
Percepcija klimatskih promjena			
Nije ozbiljan problem	40	49	11
Prilično ozbiljan problem	60	28	12
Vrlo ozbiljan problem	76	15	9
Poduzeo mjere za borbu protiv klimatskih promjena			
Da	74	17	9
Nema	65	23	12

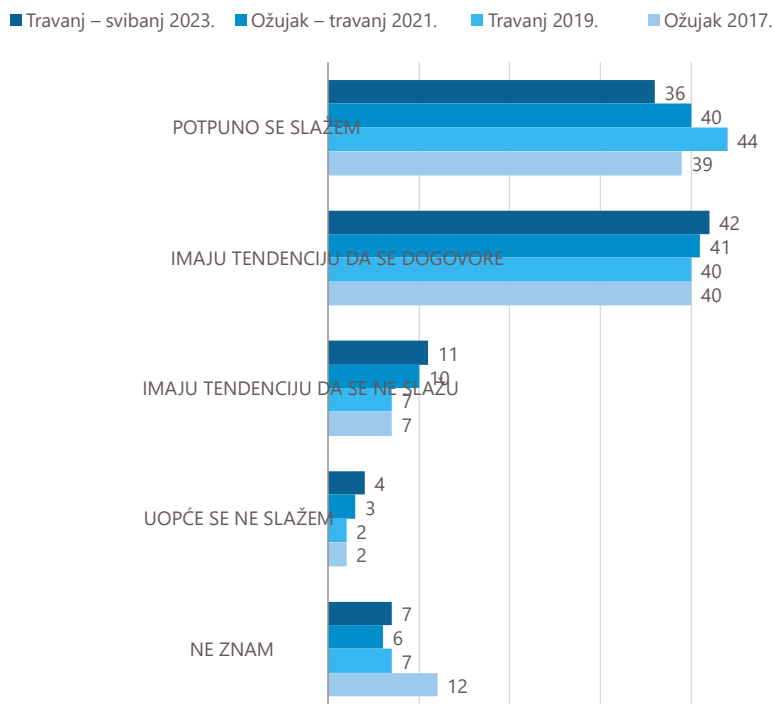
3. Stavovi prema javnoj financijskoj potpori za čistu energiju za razliku od subvencija za fosilna goriva

Više od tri četvrtine Europljana slaže se da bi za prelazak na čistu energiju trebalo dati više javnih financijskih potpora, čak i ako to znači smanjenje subvencija za fosilna goriva.

Gotovo osam od deset ispitanika (78 %, -3 postotna boda) slaže se da bi trebalo dati veću javnu financijsku potporu prijelazu na čistu energiju, čak i ako to znači smanjenje subvencija za fosilna goriva, pri čemu 36 % (-4 postotna boda) kaže da se „potpuno slažu” s ovom izjavom. Više od jedne desetine (15 %, + 2 postotna boda) ne slaže se, dok 7 % (+ 1 postotni bod) tvrdi da ne zna.

Dugoročniji trend pokazuje da je to najniža razina ukupnog dogovora jer je to pitanje prvi put postavljeno 2017. godine, a udio ispitanika koji se u potpunosti slažu također je na najnižoj razini ikad.

QC4.5 U kojoj se mjeri slažete ili se ne slažete sa svakom od sljedećih izjava?
Za prelazak na čistu energiju trebalo bi dati veću javnu financijsku potporu, čak i ako to znači smanjenje subvencija za fosilna goriva (% – EU27)

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

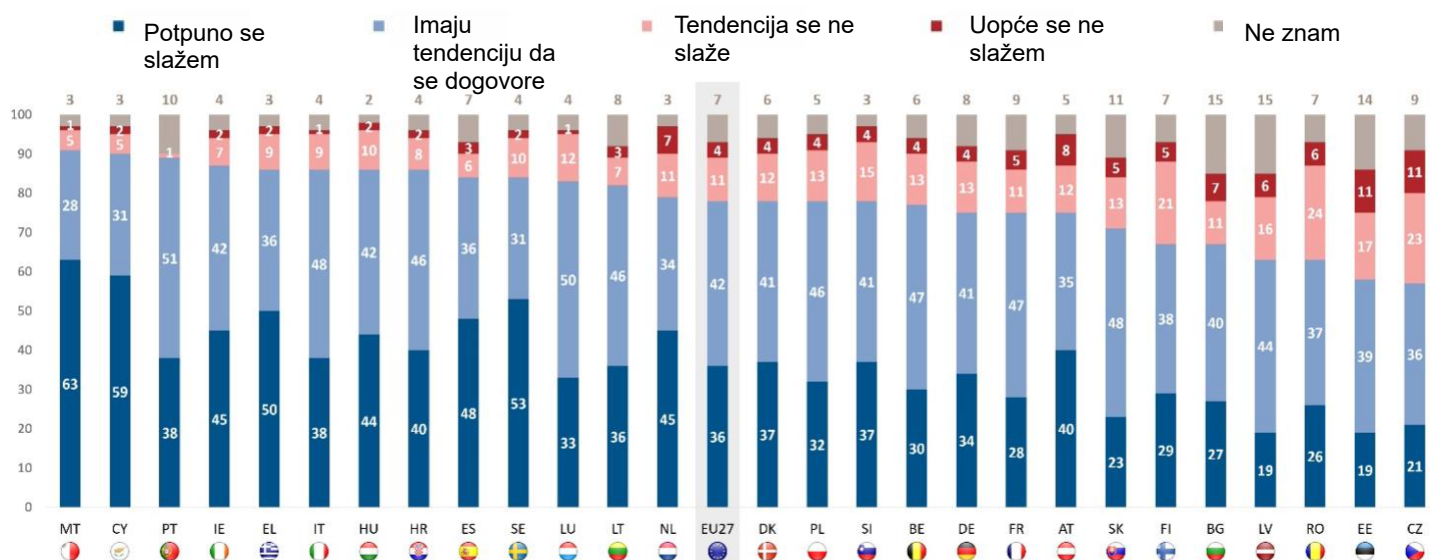
Klimatske promjene

Na nacionalnoj razini, više od polovice ispitanika u svakoj zemlji slaže se da bi za prelazak na čistu energiju trebalo dati veću javnu financijsku potporu, čak i ako to znači smanjenje subvencija za fosilna goriva. Potpora je najviša u Malti (91 %), Cipru (90 %) i Portugalu (89 %), ali 57 % u Češkoj, 58 % u Estoniji i 63 % u Latviji i Rumunjskoj.

Postoje četiri zemlje u kojima se većina u potpunosti slaže s tom izjavom: Malta (63 %), Cipar (59 %), Švedska (53 %) i Grčka (50 %). S druge strane, samo 19 % u Latviji i Estoniji u potpunosti se slaže.

QC4.5 U kojoj se mjeri slažete ili se ne slažete sa svakom od sljedećih izjava?

(% – za prelazak na čistu energiju trebalo bi dati više javnih financijskih potpora, čak i ako to znači smanjenje subvencija za fosilna goriva)

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Dogovor s izjavom smanjio se u 21 zemlji od ožujka do travnja 2021.,²⁹ pri čemu je najveći pad zabilježen u Estoniji (58 %, – 23 postotna boda u odnosu na 2021., – 16 postotnih bodova u odnosu na 2019.), Češkoj (57 %, - 18 postotnih bodova), Slovačkoj (71 %, – 13 postotnih bodova) i Belgiji (77 %, – 13 postotnih bodova od 2021., – 8 postotnih bodova od 2019.). U trima zemljama došlo je do malog povećanja (1 – 2 postotna boda), a mišljenje ostaje nepromijenjeno u trima zemljama.

Razine „neznanja” povećale su se za najmanje deset postotnih bodova u tri zemlje: Latvija (15 %, + 15 postotnih bodova od 2021., bez promjena u odnosu na 2019.), Estonija (14 %, + 14 postotnih bodova od 2021., – 3 postotna boda od 2019.) i Portugal (10 %, + 10 postotnih bodova od 2021., nema promjena u odnosu na 2019.).

QC4.5 U kojoj se mjeri slažete ili se ne slažete sa svakom od sljedećih izjava?

Za prelazak na čistu energiju trebalo bi dati veću javnu financijsku potporu, čak i ako to znači smanjenje subvencija za fosilna goriva (%)

	EU27	TO JE	CY	MT	BG	PL	SE	DE	HU	ES	EL	HR	LU	NA	IE	LT	RO	FR	FI	DK	PT	SI	NL	LV	BITI	SK	CZ	EE	
Ukupno „Slažete se”	Svibanj/ srpanj 2023.	78	86	90	91	67	78	84	75	86	84	86	83	75	87	82	63	75	67	78	89	78	79	63	77	71	57	58	
Δ	ožujak/travanj 2021.	▶3	Γ2	Γ1	Γ1	=	=	=	▶1	▶1	▶2	▶3	▶3	▶3	▶4	▶4	▶4	▶5	▶5	▶6	▶6	▶7	▶8	▶9	▶13	▶13	▶18	[23]	
Ukupno „Disagreete”	Svibanj/ srpanj 2023.	15	10	7	6	18	17	12	17	12	9	11	10	13	20	9	10	30	16	26	16	1	19	18	22	17	18	34	28
Δ	ožujak/travanj 2021.	Γ2	=	Γ3	Γ2	Γ8	Γ3	▶4	Γ1	Γ3	Γ2	Γ4	Γ2	▶1	Γ4	=	▶4	Γ8	Γ5	▶2	Γ1	▶4	Γ5	Γ6	▶6	7	Γ9	Γ9	Γ9
Ne znam	Svibanj/ srpanj 2023.	7	4	3	3	15	5	4	8	2	7	3	4	4	5	4	8	7	9	7	6	10	3	3	15	6	11	9	14
Δ	ožujak/travanj 2021.	Γ1	▶2	▶4	▶3	▶8	▶3	Γ4	=	▶2	=	▶1	Γ1	Γ4	▶1	Γ4	Γ8	▶4	=	7	Γ5	Γ10	Γ2	Γ2	Γ15	Γ6	Γ4	Γ9	Γ14

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Sociodemografska analiza pokazuje da se više od sedam od deset ispitanika u svakoj skupini slaže da bi trebalo dati veću javnu financijsku potporu prijelazu na čistu energiju, čak i ako to znači smanjenje subvencija za fosilna goriva. U njemu se također ističe sljedeće:

- Što je ispitanik mlađi, veća je vjerojatnost da će se složiti: To čini 84 % osoba u dobi od 15 do 24 godine, u usporedbi sa 75 % osoba starijih od 55 godina.
- Što dulje ispitanik ostane u obrazovanju, veća je vjerojatnost da će se složiti: 81 % osoba koje su završile obrazovanje u dobi od 20 ili više godina slaže se s tim, u usporedbi sa 73 % osoba koje su završile obrazovanje u dobi od 15 godina ili mlađe.
- Studenti (87 %) imaju veću vjerojatnost da će se slagati od ostalih društveno-stručnih skupina, a posebno kućnih osoba i umirovljenika (obje 74 %).
- Što je manje poteškoća s kojima se ispitanik suočava s plaćanjem računa, veća je vjerojatnost da će se složiti: 80 % onih koji nikada ili gotovo nikada nemaju poteškoća slažu se, u usporedbi sa 72 % onih koji se suočavaju s poteškoćama većinu vremena.

Analiza također pokazuje da su ispitanici koji vjeruju da su klimatske promjene najozbiljniji problem (90 %) s kojim se suočava svijet vjerojatnije da će se složiti od onih koji smatraju da su klimatske promjene jedan od najozbiljnijih problema (84 %) ili ne ozbiljan problem (71 %). Osim toga, vjerojatnije je da će se ispitanici koji smatraju da su klimatske promjene vrlo ozbiljan problem (84 %) složiti nego oni koji smatraju da su to manje ozbiljan problem. Naposljetku, vjerojatnije je da će se ispitanici koji su poduzeli mjere za borbu protiv klimatskih promjena složiti nego oni koji to nisu učinili (83 % u odnosu na 70 %).

QC4_5 U kojoj se mjeri slažete ili se ne slažete sa svakom od sljedećih izjava?

Za prelazak na čistu energiju trebalo bi dati veću javnu financijsku potporu, čak i ako to znači smanjenje subvencija za fosilna goriva (% – EU)

	Ukupno „Slažem se”	Ukupno „Disagree”	Ne znam
EU27	78	15	7
Spol			
Covjek	79	16	5
Zena	78	14	8
Dob			
15 – 24	84	12	4
25 – 39	80	16	4
40 – 54	79	16	5
55+	75	16	9
Obrazovanje (završetak)			
—15	73	13	14
16 – 19	76	17	7
20+	81	15	4
Još uvijek studira	87	9	4
Društveno-profesionalna kategorija			
Samozaposlena osoba	80	16	4
Menadžeri	83	14	3
Ostali bijeli ovratnici	79	16	5
Manualni radnici	76	18	6
Osobe u kući	74	17	9
Nezaposlen	75	16	9
Umirovljeni	74	15	11
Studenti	87	9	4
Poteškoće s plaćanjem računa			
Većinu vremena	72	18	10
S vremena na vrijeme	76	17	7
Gotovo nikada/nikad	80	14	6
Razmotrite pripadnost			
Radnička klasa	75	14	11
Niža srednja klasa	76	17	7
Srednja klasa	79	16	5
Gornja srednja klasa	84	14	2
Gornji razred	83	17	0
Klimatske promjene			
Najveći problem	90	7	3
Jedan od problema	84	10	6
Nije problem	71	21	8
Percepcija klimatskih promjena			
Nije ozbiljan problem	44	49	7
Prilično ozbiljan problem	62	28	10
Vrlo ozbiljan problem	84	10	6
Poduzeo mjere za borbu protiv klimatskih promjena			
Da	83	12	5
Nema	70	21	9

4. Stavovi prema prilagodbi negativnim utjecajima klimatskih promjena

Više od šest od deset Europljana slaže se da prilagodba negativnim učincima klimatskih promjena može imati pozitivne rezultate za građane u EU-u.

Gotovo dvije trećine ispitanika (63 %, + 1 postotni bod) slaže se da prilagodba negativnim učincima klimatskih promjena može imati koristi za građane EU-a, uključujući 23 % (bez promjena) koji se „potpuno slažu”. S druge strane, više od jedne četvrtine (26 %, -2 postotna boda) ne slaže se, dok 11 % (+ 1 postotni bod) tvrdi da ne zna.

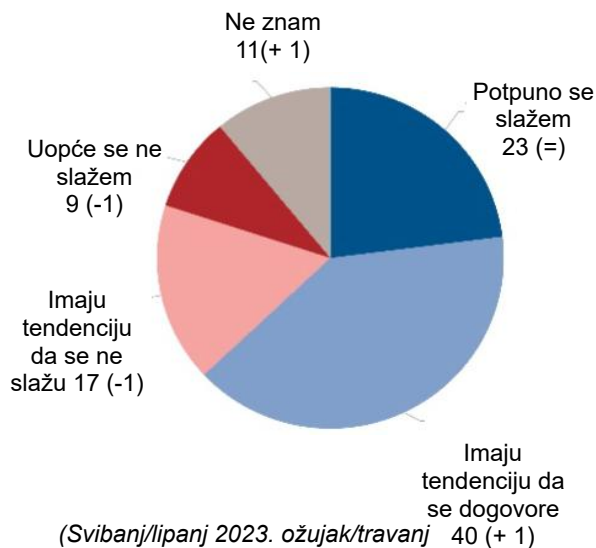
U svim državama članicama osim jedne, ispitanici će se najvjerojatnije složiti da prilagodba negativnim učincima klimatskih promjena može imati koristi za građane u EU-u, iako se udjeli znatno razlikuju: s 87 % u Irskoj, 86 % na Malti i 85 % u Portugalu na 48 % u Češkoj (u usporedbi s 42 % ne slaže se) i 53 % u Finskoj.

S druge strane, ispitanici u Estoniji imaju veću vjerojatnost da se ne slažu nego da se slože (45 % u odnosu na 36 %).

Postoji sedam zemalja u kojima se najmanje tri od deset ispitanika u potpunosti slaže, a najveći udio zabilježen je u Malti (54 %) i Irskoj (43 %). Za razliku od toga, 8 % u Estoniji u potpunosti se slaže.

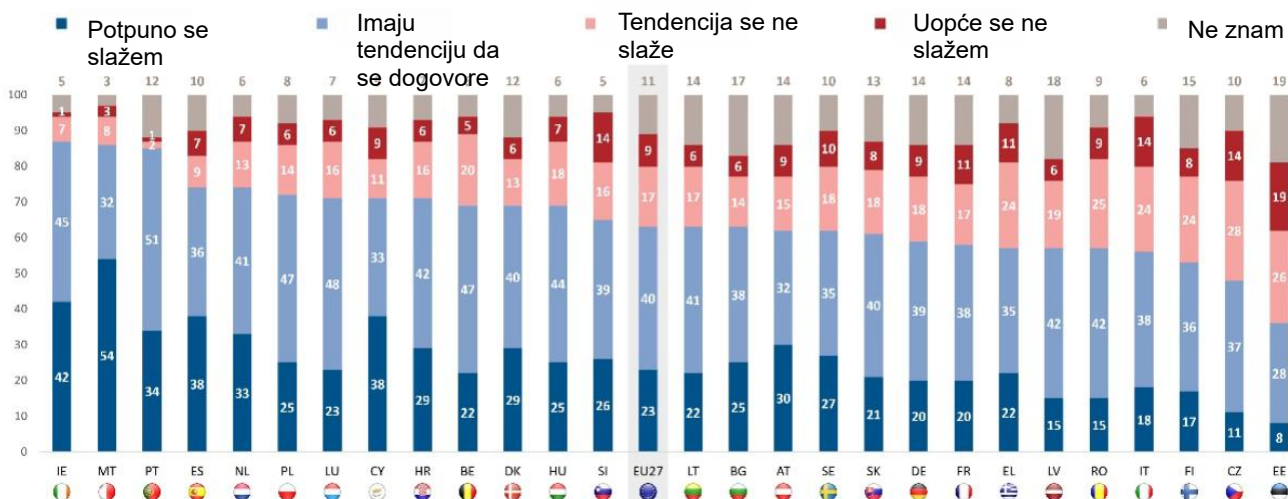
Vrijedi napomenuti i da postoji 14 zemalja u kojima najmanje jedna od deset ispitanika kaže da ne zna, a najviša razina zabilježena je u Estoniji (19 %).

QC4.6 U kojoj se mjeri slažete ili se ne slažete sa svakom od sljedećih izjava? Prilagodba negativnim učincima klimatskih promjena može imati koristi za građane u EU-u (% – EU27)

(Svibanj/lipanj 2023. ožujak/travanj 2021.)

QC4.6 U kojoj se mjeri slažete ili se ne slažete sa svakom od sljedećih izjava? (% – prilagodba negativnim učincima klimatskih promjena može imati koristi za građane u EU-u)

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Kad je riječ o dogovoru s izjavom „prilagodba negativnim učincima klimatskih promjena može imati koristi za građane u EU-u”, trendovi od ožujka do travnja 2021. neujednačeni³⁰ su.

Sporazum se povećao u 13 zemalja, uključujući Portugal (85 %, + 15 postotnih bodova u odnosu na 2021., – 2 postotna boda u odnosu na 2019.), Bugarsku (63 %, + 9 postotnih bodova) i Poljsku (72 %, + 6 postotnih bodova). S druge strane, sporazum se smanjio u 13 zemalja, osobito u Danskoj (69 %, -13 postotnih bodova), Estoniji (36 %, – 12 postotnih bodova od 2021., – 3 postotna boda od 2019.) i Slovačkoj (61 %, – 9 postotnih bodova od 2021., – 14 postotnih bodova od 2019.). U Francuskoj nije bilo promjena u mišljenju (58 %).

Razine „neznanja” povećale su se za najmanje deset postotnih bodova u osam zemalja, najviše u Estoniji (19 %, + 19 postotnih bodova od 2021., – 4 postotna boda od 2019.), Latviji (18 %, + 18 postotnih bodova od 2021. + 1 postotni bod od 2019.) i Finskoj (15 %, + 14 postotnih bodova od 2021., + 4 postotna boda od 2019.) i Litvi (14 %, + 14 postotnih bodova od 2021., -5 postotnih bodova od 2019.).

QC4.6 U kojoj se mjeri slažete ili se ne slažete sa svakom od sljedećih izjava?

Prilagodba negativnim učincima klimatskih promjena može imati koristi za građane u EU-u (%)

		EU27	PT	BG	PL	TO JE	LU	MT	DE	IE	BIT I	HU	NA	RO	SI	FR	CY	HR	FI	EL	LV	LT	CZ	ES	NL	SE	SK	EE	DK
Ukupno „Slažem se”	Svibanj/srpanj 2023.	63	85	63	72	56	71	86	59	87	69	69	62	57	65	58	71	71	53	57	57	63	48	74	74	62	61	36	69
	Δ ožujak/travanj 2021.	Γ1	Γ15	Γ9	Γ6	Γ5	Γ5	Γ5	Γ2	Γ2	Γ1	Γ1	Γ1	Γ1	Γ1	=	▶1	▶2	▶2	▶3	▶3	▶3	▶5	▶5	▶5	▶8	▶9	▶12	▶13
Ukupno „Disagree”	Svibanj/srpanj 2023.	26	3	20	20	38	22	11	27	8	25	25	24	34	30	28	20	22	32	35	25	23	42	16	20	28	26	45	19
	Δ ožujak/travanj 2021.	▶2	[26]	=	=	▶5	▶12	=	▶1	▶7	▶6	Γ3	▶3	Γ5	▶4	Γ3	Γ4	Γ1	▶12	Γ4	▶15	▶11	▶5	Γ5	Γ3	▶2	Γ5	▶7	Γ2
Ne znam	Svibanj/srpanj 2023.	11	12	17	8	6	7	3	14	5	6	6	14	9	5	14	9	7	15	8	18	14	10	10	6	10	13	19	12
	Δ ožujak/travanj 2021.	Γ1	11	▶9	▶6	=	7	▶5	▶1	Γ5	Γ5	▶4	Γ2	▶6	Γ3	▶3	▶3	Γ1	Γ14	▶1	18	Γ14	Γ10	=	Γ2	Γ10	Γ4	19	11

30 U usporedbi s 2021. metodologija primijenjena za provedbu ankete u potpunosti se razlikovala u BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE i djelomično u EL, MT, NL, SI, SK. Ako su razlike znatne, dodana je usporedba s rezultatima iz 2019.

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Sociodemografska analiza pokazuje da se više od dvije trećine ispitanika u svakoj skupini slaže da prilagodba negativnim učincima klimatskih promjena može imati koristi za građane u EU-u. U njemu su također prikazani:

- Ispitanici u dobi od 55 ili više godina (58 %) imaju manju vjerojatnost da će se složiti u odnosu na mlađe ispitanike, a posebno osobe u dobi od 25 do 39 godina (69 %).
- Što dulje ispitanik ostane u obrazovanju, veća je vjerojatnost da će se složiti: 66 % osoba koje su završile obrazovanje u dobi od 20 ili više godina to čini, u usporedbi s 57 % osoba koje su završile obrazovanje u dobi od 15 godina ili mlađe.
- Manje je vjerojatno da će se umirovljenici (56 %) složiti nego u drugim društveno-profesionalnim skupinama.
- Ispitanici koji nikada ili gotovo nikada nemaju poteškoća s plaćanjem računa (65 %) imaju veću vjerojatnost da će se složiti, nego oni koji imaju više poteškoća.
- Ispitanici koji se smatraju višim razredom (77 %) imaju veću vjerojatnost da će se složiti od onih koji se smatraju dijelom nižih kategorija društvenih ljestvi, a posebno u radničkoj klasi (61 %).

Analiza pokazuje i da su ispitanici koji vjeruju da su klimatske promjene najozbiljniji (70 %) ili jedan od najozbiljnijih problema (66 %) s kojima se suočava svijet vjerojatnije da će se složiti s onima koji smatraju da klimatske promjene nisu jedan od najozbiljnijih problema (59 %).

Osim toga, što su ispitanici ozbiljnije ocijenili klimatske promjene kao problem, to je vjerojatnije da će se složiti: 67 % ispitanika smatra da su klimatske promjene vrlo ozbiljan problem, u usporedbi s 42 % onih koji smatraju da to nije ozbiljan problem. Naposljetku, vjerojatnije je da će se ispitanici koji su poduzeli mjere za borbu protiv klimatskih promjena složiti nego oni koji to nisu učinili (66 % u odnosu na 58 %).

QC4_6 U kojoj se mjeri slažete ili se ne slažete sa svakom od sljedećih izjava?

Prilagodba negativnim učincima klimatskih promjena može imati koristi za građane u EU-u (% – EU)

	Ukupno „Slažem se”	Ukupno „Disagree”	Ne znam
EU27	63	26	11
Spol			
Covjek	64	27	9
Zena	62	26	12
Dob			
15 – 24	66	27	7
25 – 39	69	23	8
40 – 54	65	27	8
55+	58	28	14
Obrazovanje (završetak)			
—15	57	25	18
16 – 19	62	28	10
20+	66	26	8
Još uvijek studira	67	26	7
Društveno-profesionalna kategorija			
Samozaposlena osoba	66	28	6
Menadžeri	68	25	7
Ostali bijeli ovrtnici	66	27	7
Manualni radnici	64	27	9
Osobe u kući	61	23	16
Nezaposlen	64	23	13
Umirovljeni	56	28	16
Studenti	67	26	7
Poteškoće s plaćanjem računa			
Većinu vremena	57	31	12
S vremena na vrijeme	59	30	11
Gotovo nikada/nikad	65	25	10
Razmotrite pripadnost			
Radnička klasa	61	24	15
Niža srednja klasa	60	28	12
Srednja klasa	65	27	8
Gornja srednja klasa	68	26	6
Gornji razred	77	18	5
Klimatske promjene			
Najveći problem	70	23	7
Jedan od problema	66	25	9
Nije problem	59	29	12
Percepcija klimatskih promjena			
Nije ozbiljan problem	42	43	15
Prilično ozbiljan problem	54	33	13
Vrlo ozbiljan problem	67	24	9
Poduzeo mjere za borbu protiv klimatskih promjena			
Da	66	25	9
Nema	58	30	12

5. Stavovi prema rješavanju pitanja klimatskih promjena i okoliša kao prioritet za poboljšanje javnog zdravlja

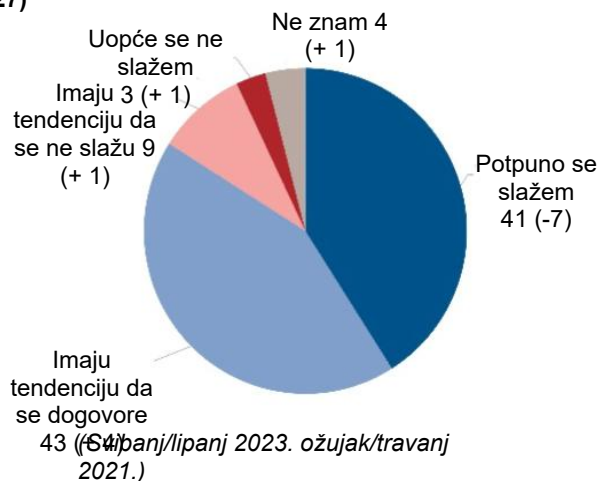
Najmanje šest od deset u svakoj državi članici slaže se da bi borba protiv klimatskih promjena i pitanja okoliša trebala biti prioritet za poboljšanje javnog zdravlja.

Nešto više od osam od deset ispitanika u EU-u slaže se da bi borba protiv klimatskih promjena i pitanja okoliša trebala biti prioritet za poboljšanje javnog zdravlja (84 %, -3 postotna boda od ožujka do travnja 2021.), a 41 % (-7 postotnih bodova) izjavilo je da se „potpuno slažu”. Nešto više od jednog od deset ispitanika (12 %, +2 postotna boda) ne slaže se, dok 4 % (+1 postotni bod) tvrdi da ne zna.

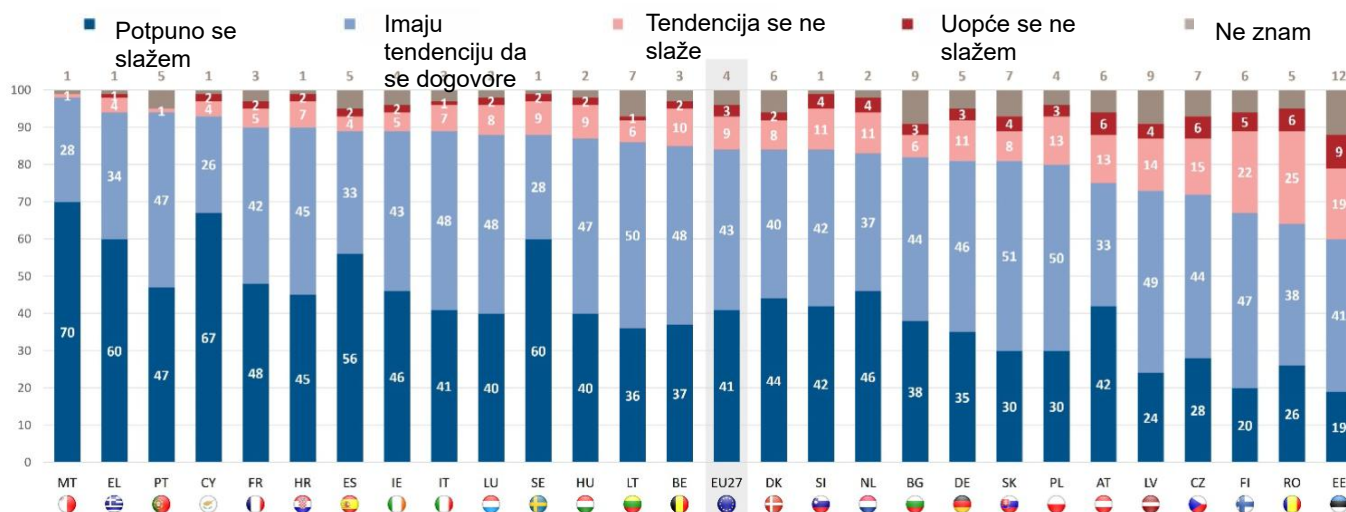
Najmanje šest od deset ispitanika u svakoj državi članici slaže se da bi borba protiv klimatskih promjena i pitanja okoliša trebala biti prioritet za poboljšanje javnog zdravlja, pri čemu se udjeli kreću od 98 % na Malti i 94 % u Grčkoj i Portugalu do 60 % u Estoniji, 64 % u Rumunjskoj i 67 % u Finskoj.

Postoji pet zemalja u kojima se najmanje polovica „potpuno slaže”: Malta (70 %), Cipar (67 %), Grčka i Švedska (60 %) i Španjolska (56 %). S druge strane, 19 % u Estoniji i 20 % u Finskoj kažu da se „potpuno slažu”.

QC4.1 U kojoj se mjeri slažete ili se ne slažete sa svakom od sljedećih izjava? Borba protiv klimatskih promjena i pitanja okoliša trebala bi biti prioritet za poboljšanje javnog zdravlja (% – EU27)

QC4.1 U kojoj se mjeri slažete ili se ne slažete sa svakom od sljedećih izjava? (Postotak borbe protiv klimatskih promjena i pitanja okoliša trebao bi biti prioritet za poboljšanje javnog zdravlja)

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Udio ispitanika koji se slažu da bi borba protiv klimatskih promjena i pitanja okoliša trebala biti prioritet za poboljšanje javnog zdravlja smanjio se u 20 zemalja od ožujka do travnja 2021., a³¹ najveće smanjenje zabilježeno je u Estoniji (60 %, -16 postotnih bodova), Češkoj (72 %, -14 postotnih bodova) i Slovačkoj (81 %, -8 postotnih bodova). Razine dogovora povećale su se u pet zemalja, uključujući Maltu (98 %, +5 postotnih bodova), ali ostaju nepromijenjene u Grčkoj (94 %) i Francuskoj (90 %).

QC4.1 U kojoj se mjeri slažete ili se ne slažete sa svakom od sljedećih izjava?

Borba protiv klimatskih promjena i pitanja okoliša trebala bi biti prioritet za poboljšanje javnog zdravlja (%)

	EU27	MT	TO JE	HU	CY	SE	EL	FR	HR	FI	DK	IE	ES	LT	LU	SI	PL	PT	BIT I	BG	NL	LV	NA	DE	RO	SK	CZ	EE
Sviba nj/ srpanj 2023.	84	98	89	87	93	88	94	90	90	67	84	89	89	86	88	84	80	94	85	82	83	73	75	81	64	81	72	60
Ukupno „Slažem se”																												
Δ ožujka k/trav anj 2021.	▶3	Γ5	Γ4	Γ2	Γ1	Γ1	=	=	▶1	▶1	▶2	▶2	▶2	▶2	▶2	▶2	▶3	▶3	▶4	▶4	▶4	▶5	▶5	▶6	▶7	▶8	▶14	16
Sviba nj/ srpanj 2023.	12	1	8	11	6	11	5	7	9	27	10	7	6	7	10	15	16	1	12	9	15	18	19	14	31	12	21	28
Ukupno „Disagree”																												
Δ ožujka k/trav anj 2021.	Γ2	▶2	▶3	=	Γ2	▶2	=	Γ1	Γ1	▶5	▶3	▶2	Γ1	▶5	Γ1	Γ2	Γ5	▶1	Γ1	Γ5	Γ3	▶4	Γ2	Γ5	11	Γ6	7	Γ4
Sviba nj/ srpanj 2023.	4	1	3	2	1	1	1	3	1	6	6	4	5	7	2	1	4	5	3	9	2	9	6	5	5	7	7	12
Ne znam																												
Δ ožujka k/trav anj 2021.	Γ1	▶3	▶1	▶2	▶3	Γ1	=	▶1	=	Γ6	Γ5	Γ4	Γ1	7	Γ1	=	▶2	Γ4	Γ3	▶1	Γ1	Γ9	Γ3	Γ1	▶4	Γ2	7	12

EL, MT, NL, SI, SK. To je bila nova stavka 2021., stoga nema usporedbe za 2019.

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Sociodemografska analiza pokazuje da se najmanje osam od deset ispitanika u svakoj skupini slaže s rješavanjem pitanja klimatskih promjena, a okolišna pitanja trebala bi biti prioritet za poboljšanje javnog zdravlja. S obzirom na visoku razinu slaganja, relativno je malo značajnih razlika:

- Što je ispitanik mlađi, veća je vjerojatnost da će se složiti: To čini 88 % osoba u dobi od 15 do 24 godine, u usporedbi s 82 % osoba starijih od 55 godina.
- Što dulje ispitanici ostanu u obrazovanju, to je vjerojatnije da će se složiti: To čini 86 % osoba koje su završile obrazovanje u dobi od 20 ili više godina, u usporedbi s 80 % osoba koje su završile obrazovanje u dobi od 15 godina ili mlađe.

Mišljenja o klimatskim promjenama su, međutim, utjecajna. Ispitanici koji smatraju da su klimatske promjene najozbiljniji (93 %) ili jedan od najozbiljnijih problema (90 %) s kojima se svijet suočava imaju veću vjerojatnost da će se složiti s onima koji smatraju da klimatske promjene nisu jedan od najozbiljnijih problema (78 %).

Osim toga, ispitanici koji smatraju da su klimatske promjene vrlo ozbiljan problem (91 %) vjerojatnije se slažu s time nego oni koji smatraju da su to prilično ozbiljne (70 %) ili nisu ozbiljne (45 %). Naposljetku, vjerojatnije je da će se ispitanici koji su poduzeli mjere za borbu protiv klimatskih promjena složiti nego oni koji to nisu učinili (89 % u odnosu na 75 %).

QC4_1 U kojoj se mjeri slažete ili se ne slažete sa svakom od sljedećih izjava?

Borba protiv klimatskih promjena i pitanja okoliša trebala bi biti prioritet za poboljšanje javnog zdravlja (% – EU)

	Ukupno „Slažem se”	Ukupno „Disagree”	Ne znam
EU27	84	12	4
Spol			
Covjek	84	13	3
Zena	84	11	5
Dob			
15 – 24	88	10	2
25 – 39	85	12	3
40 – 54	84	13	3
55+	82	12	6
Obrazovanje (završetak)			
—15	80	10	10
16 – 19	84	13	3
20+	86	12	2
Još uvijek studira	90	8	2
Društveno-profesionalna kategorija			
Samozaposlena osoba	85	13	2
Menadžeri	87	12	1
Ostali bijeli ovratnici	85	12	3
Manualni radnici	83	14	3
Osobe u kući	82	12	6
Nezaposlen	82	13	5
Umirovljeni	82	11	7
Studenti	90	8	2
Poteškoće s plaćanjem računa			
Većinu vremena	82	13	5
S vremena na vrijeme	81	14	5
Gotovo nikada/nikad	86	10	4
Razmotrite pripadnost			
Radnička klasa	82	11	7
Niža srednja klasa	82	14	4
Srednja klasa	86	11	3
Gornja srednja klasa	86	13	1
Gornji razred	86	13	1
Klimatske promjene			
Najveći problem	93	5	2
Jedan od problema	90	7	3
Nije problem	78	16	6
Percepcija klimatskih promjena			
Nije ozbiljan problem	45	49	6
Prilično ozbiljan problem	70	23	7
Vrlo ozbiljan problem	91	6	3
Poduzeo mjere za borbu protiv klimatskih promjena			
Da	89	8	3
Nema	75	19	6

6. Stavovi o kompromisu između troškova uzrokovanih klimatskim promjenama i troškova zelene tranzicije

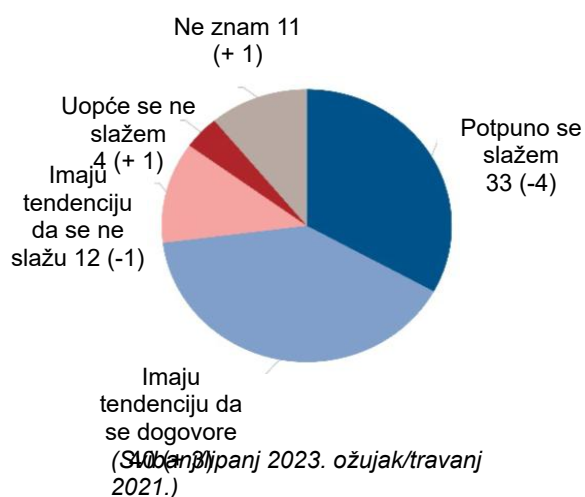
Gotovo tri četvrtine Europljana slaže se da su troškovi štete prouzročene klimatskim promjenama znatno viši od troškova ulaganja potrebnih za zelenu tranziciju.

Više od sedam od deset ispitanika (73 %, – 1 postotni bod od ožujka do travnja 2021.) slaže se da je trošak štete zbog klimatskih promjena znatno viši od troška ulaganja potrebnih za zelenu tranziciju, uključujući 33 % (-4 postotna boda) koji se „potpuno slažu”. S druge strane, 16 % (bez promjene) ne slaže se s tom izjavom, dok 11 % (+ 1 postotni bod) kaže da „ne znaju”.

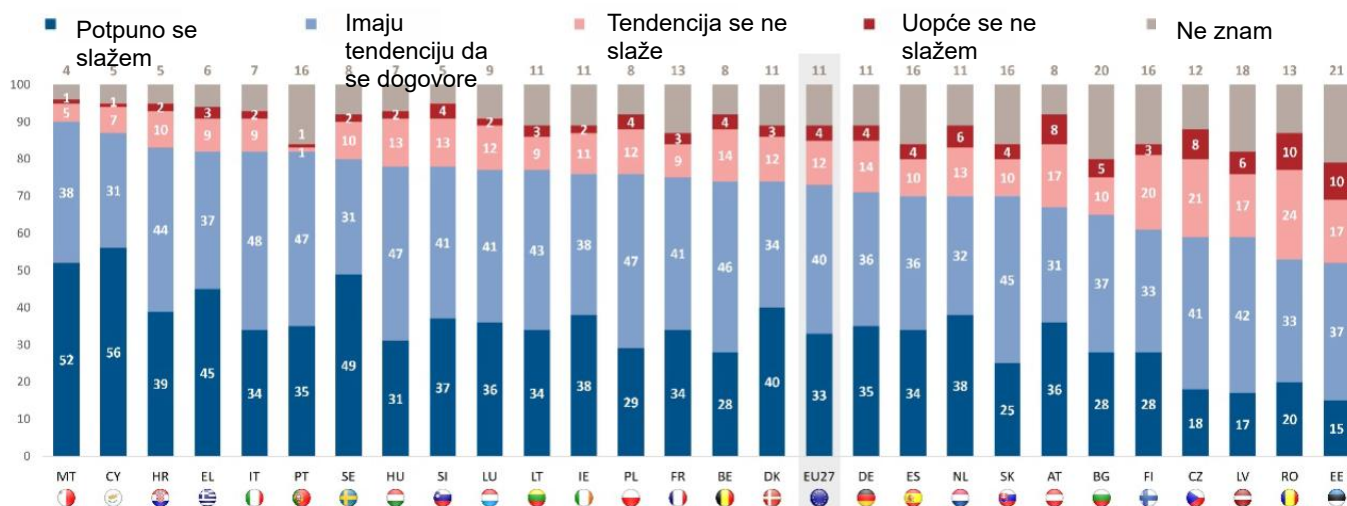
Većina ispitanika u svakoj državi članici slaže se da je trošak štete zbog klimatskih promjena mnogo viši od troška ulaganja potrebnih za zelenu tranziciju. Najviše razine slaganja zabilježene su među ispitanicima na Malti (90 %), Cipru (87 %) i Hrvatskoj (83 %), a više od polovine u Estoniji (52 %), Rumunjskoj (53 %), Latviji i Češkoj (59 %) također se slaže.

Cipar (56 %) i Malta (52 %) jedine su zemlje u kojima se najmanje polovica smatra da se „potpuno slažu” s tom izjavom, iako 49 % u Švedskoj odgovara na taj način. Na drugom kraju ljestvice 15 % u Estoniji, 17 % u Latviji i 18 % u Češkoj „potpuno se slaže”.

QC4.2 U kojoj se mjeri slažete ili se ne slažete sa svakom od sljedećih izjava? Troškovi štete uzrokovane klimatskim promjenama znatno su viši od troškova ulaganja potrebnih za zelenu tranziciju (% – EU27)

QC4.2 U kojoj se mjeri slažete ili se ne slažete sa svakom od sljedećih izjava? (% Troškovi štete uzrokovane klimatskim promjenama znatno su viši od troškova ulaganja potrebnih za zelenu tranziciju)

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Od ožujka do travnja 2021. razina³²izjave smanjila se u 18 država članica, uključujući Estoniju (52 %, – 23 postotna boda), Slovačku (70 %, – 12 postotnih bodova), Češku (59 %, -12 postotnih bodova), Latviju (59 %, -10 postotnih bodova) i Irsku (76 %, -10 postotnih bodova). S druge strane, sporazum se povećao u osam zemalja, uključujući Maltu (90 %, + 9 postotnih bodova), Francusku (75 %, + 6 postotnih bodova) i Mađarsku (78 %, + 6 postotnih bodova). U Nizozemskoj nije bilo promjena u mišljenju (70 %).

Razine „neznanja” povećale su se za najmanje deset postotnih bodova u osam zemalja, osobito u Estoniji (21 %, + 21 postotni bod), Latviji (18 %, + 18 postotnih bodova) i Finskoj (16 %, + 16 postotnih bodova).

QC4.2 U kojoj se mjeri slažete ili se ne slažete sa svakom od sljedećih izjava?

Troškovi štete zbog klimatskih promjena znatno su viši od troškova ulaganja potrebnih za zelenu tranziciju (%)

	EU27	MT	FR	HU	TO JE	BG	PL	ES	CY	NL	DE	SE	DK	EL	HR	LT	NA	LU	SI	RO	BIT I	PT	FI	IE	LV	CZ	SK	EE	
Ukupno „Slažem se”	Svibanj/ srpanj 2023.	73	90	75	78	82	65	76	70	87	70	71	80	74	82	83	77	67	77	78	53	74	82	61	76	59	59	70	52
	Δ ožujak/trav anj 2021.	▶1	Γ9	Γ6	Γ4	Γ3	Γ3	Γ1	Γ1	=	▶2	▶2	▶3	▶3	▶3	▶4	▶4	▶6	▶6	▶8	▶9	▶9	▶9	▶10	▶10	▶12	▶12	[23]	
Ukupno „Disagree”	Svibanj/ srpanj 2023.	16	6	12	15	11	15	16	14	8	19	18	12	15	12	12	12	25	14	17	34	18	2	23	13	23	29	14	27
	Δ ožujak/trav anj 2021.	=	▶1	▶1	▶1	▶4	Γ6	=	=	Γ1	▶1	Γ2	▶6	▶7	Γ1	Γ2	▶7	Γ5	▶3	Γ2	11	Γ1	▶6	▶7	▶1	▶8	Γ1	Γ6	Γ2
Ne znam	Svibanj/ srpanj 2023.	11	4	13	7	7	20	8	16	5	11	11	8	11	6	5	11	8	9	5	13	8	16	16	11	18	12	16	21
	Δ ožujak/trav anj 2021.	Γ1	▶8	▶5	▶5	=	▶9	▶3	▶1	▶2	Γ1	=	Γ8	Γ10	Γ2	Γ1	11	▶1	Γ9	Γ4	▶3	Γ8	Γ15	Γ16	11	18	11	Γ6	Γ21

32 U usporedbi s 2021. metodologija primijenjena za provedbu ankete u potpunosti se razlikovala u BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE i djelomično u EL, MT, NL, SI, SK. To je bila nova stavka 2021., stoga nema usporedbe za 2019.

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Sociodemografska analiza pokazuje da se najmanje dvije trećine ispitanika u svakoj skupini slaže da su troškovi štete uzrokovane klimatskim promjenama znatno viši od troškova ulaganja potrebnih za zelenu tranziciju. U njemu se također ističe sljedeće:

- Što je ispitanik mlađi, veća je vjerojatnost da će se složiti: To čini 80 % osoba u dobi od 15 do 24 godine, u usporedbi sa 68 % osoba starijih od 55 godina.
- Što dulje ispitanik ostane u obrazovanju, veća je vjerojatnost da će se složiti: 77 % osoba koje su završile obrazovanje u dobi od 20 ili više godina slaže se s tim, u usporedbi sa 66 % osoba koje su završile obrazovanje u dobi od 15 godina ili mlađe.
- Veća je vjerojatnost da će se studenti (80 %) složiti u odnosu na druge društveno-stručne skupine, a posebno umirovljenike i kućne osobe (67 %).
- Ispitanici koji se smatraju višom srednjom klasom (80 %) najvjerojatnije se slažu, posebno u usporedbi s onima koji se smatraju dijelom radničke klase (67 %).

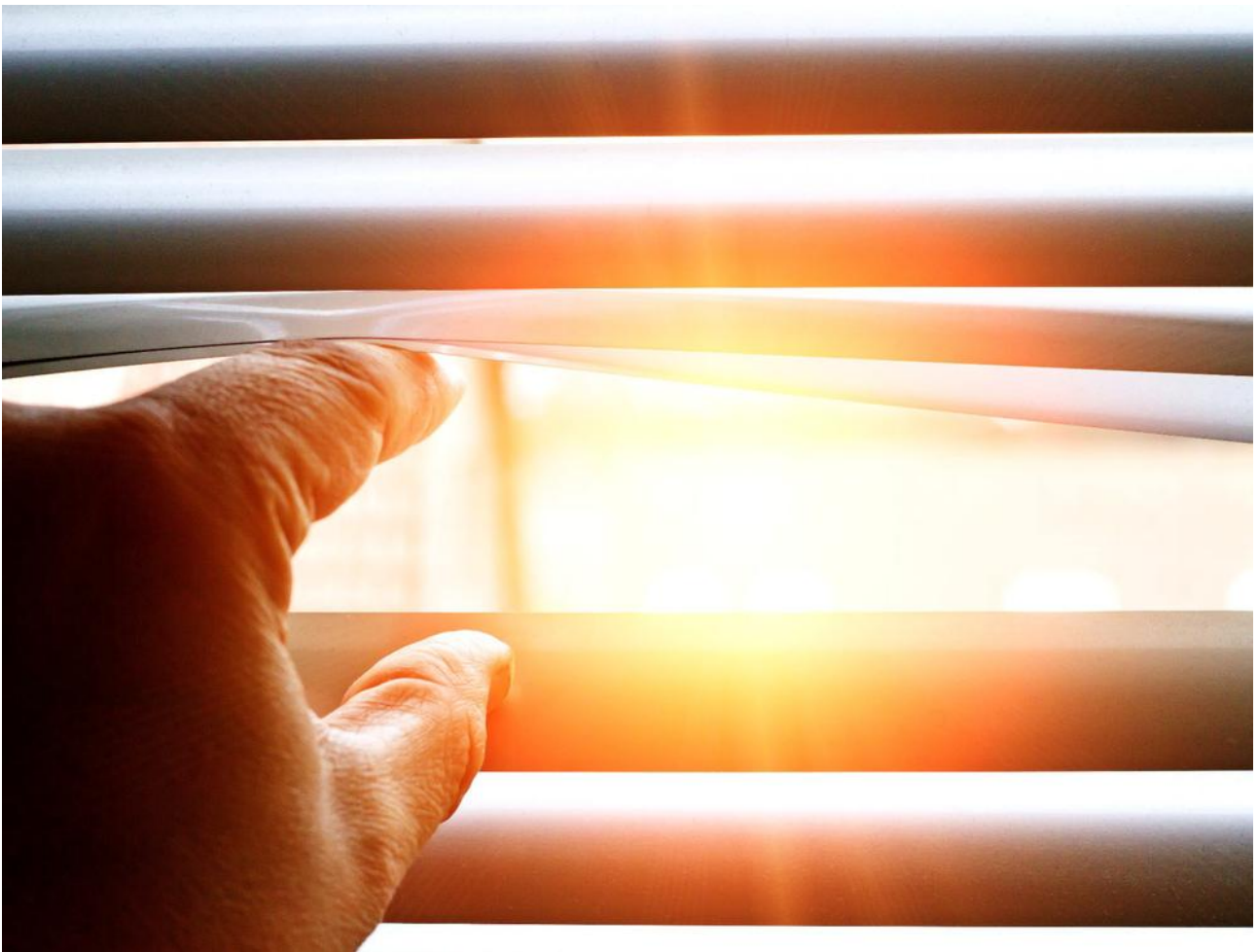
Analiza također pokazuje da su ispitanici koji vjeruju da su klimatske promjene najozbiljniji (85 %) ili jedan od najozbiljnijih problema (79 %) s kojima se suočava svijet vjerojatnije da će se složiti s onima koji ne misle da su klimatske promjene jedan od najozbiljnijih problema (67 %). Također pokazuje da ispitanici koji smatraju da su klimatske promjene vrlo ozbiljan problem (80 %) imaju veću vjerojatnost da će se složiti nego oni koji smatraju da je to prilično ozbiljan problem (60 %) ili da nije ozbiljan (36 %). Naposljetku, vjerojatnije je da će se ispitanici koji su poduzeli mjere za borbu protiv klimatskih promjena složiti nego oni koji to nisu učinili (78 % u odnosu na 66 %).

QC4_2 U kojoj se mjeri slažete ili se ne slažete sa svakom od sljedećih izjava?

Troškovi štete uzrokovane klimatskim promjenama znatno su viši od troškova ulaganja potrebnih za zelenu tranziciju (% – EU)

	Ukupno „Slažem se”	Ukupno „Disagree”	Ne znam
EU27	73	16	11
Spol			
Covjek	74	17	9
Zena	72	15	13
Dob			
15 – 24	80	12	8
25 – 39	76	16	8
40 – 54	76	16	8
55+	68	16	16
Obrazovanje (završetak)			
—15	66	12	22
16 – 19	72	18	10
20+	77	15	8
Još uvijek studira	80	12	8
Društveno-profesionalna kategorija			
Samozaposlena osoba	75	17	8
Menadžeri	79	15	6
Ostali bijeli ovratnici	78	15	7
Manualni radnici	72	18	10
Osobe u kući	67	17	16
Nezaposlen	70	17	13
Umirovljeni	67	15	18
Studenti	80	12	8
Poteškoće s plaćanjem računa			
Većinu vremena	71	16	13
S vremena na vrijeme	72	17	11
Gotovo nikada/nikad	75	14	11
Razmotrite pripadnost			
Radnička klasa	67	15	18
Niža srednja klasa	73	16	11
Srednja klasa	76	16	8
Gornja srednja klasa	80	15	5
Gornji razred	75	17	8
Klimatske promjene			
Najveći problem	85	9	6
Jedan od problema	79	11	10
Nije problem	67	20	13
Percepcija klimatskih promjena			
Nije ozbiljan problem	36	52	12
Prilično ozbiljan problem	60	26	14
Vrlo ozbiljan problem	80	10	10
Poduzeo mjere za borbu protiv klimatskih promjena			
Da	78	13	9
Nema	66	20	14

IV. GLEDANJE U BUDUĆNOST

1. Trenutačne mjere nacionalnih vlada za borbu protiv klimatskih promjena

Gotovo sedam od deset Europljana smatra da njihova nacionalna vlada ne čini dovoljno u borbi protiv klimatskih promjena

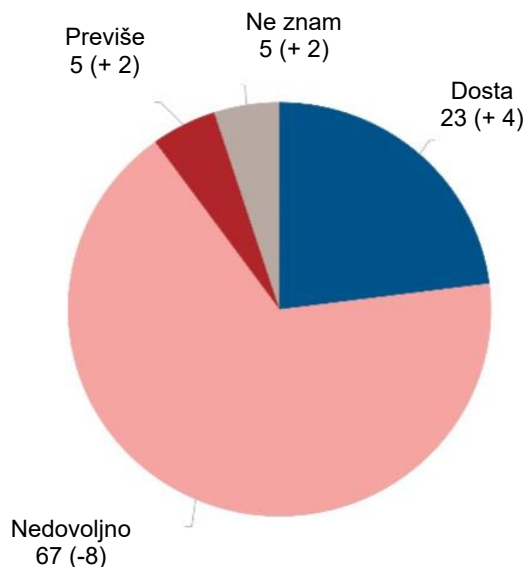
Na pitanje, 67 % ispitanika smatra da njihova nacionalna vlada ne čini dovoljno za borbu protiv klimatskih promjena. To je smanjenje od osam postotnih bodova od ožujka do travnja 2021.³³ Gotovo četvrtina (23 %, + 4 postotna boda) smatra da njihova nacionalna vlada čini dovoljno, dok 5 % (+ 2 postotna boda) kaže da se previše radi. Svaka dvadeseta (5 %, + 2 postotna boda) kaže da ne zna.

U svim državama članicama osim u jednoj, ispitanici će najvjerojatnije reći da njihova nacionalna vlada ne čini dovoljno za borbu protiv klimatskih promjena. Najmanje osam od deset u Hrvatskoj (85 %), Cipru (83 %) i Španjolskoj i Švedskoj (po 80 %) razmišlja na taj način, kao i 37 % u Estoniji (u odnosu na 34 % onih koji kažu „dovoljno“), 50 % u Danskoj i 51 % u Austriji.

Iznimka je Finska, gdje 40 % smatra da njihova nacionalna vlada čini dovoljno, a 38 % tvrdi da ne čini dovoljno. Najmanje tri od deset ispitanika u Danskoj (39 %), Luksemburgu (38 %), Njemačkoj, Estoniji (34 %) i Poljskoj (31 %) također smatra da njihova vlada čini dovoljno.

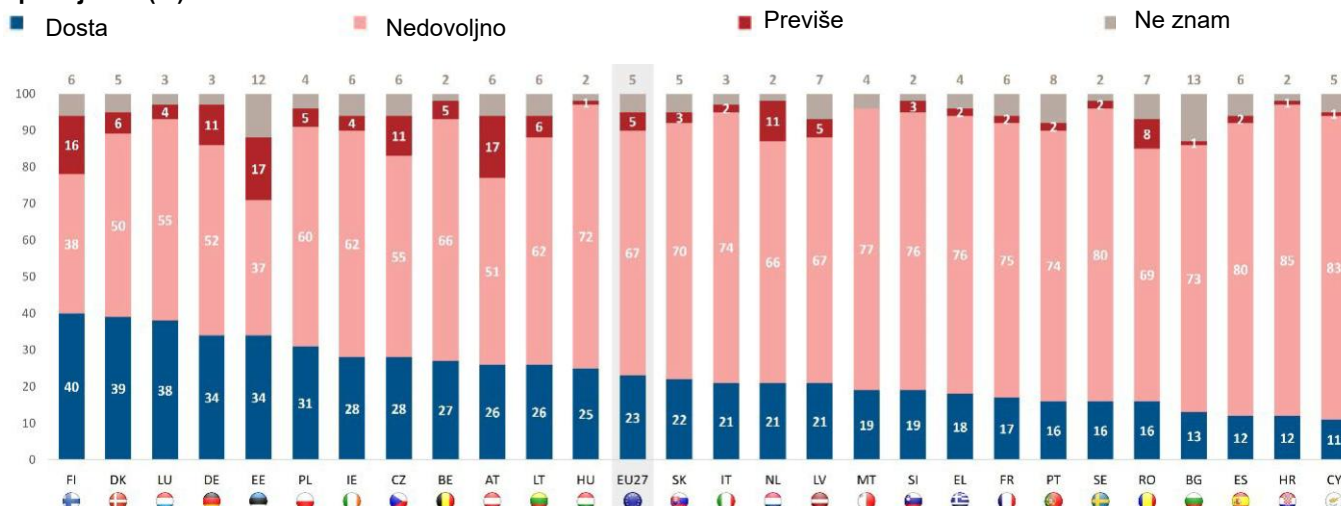
U šest zemalja najmanje jedan od deset ispitanika smatra da njihova vlada previše radi na borbi protiv klimatskih promjena: Austrija i Estonija (17 % svaka), Finska (16 %) te Nizozemska, Češka i Njemačka (11 % svaka).

QC7. Smatrate li da vlada (nacionalnosti) čini dovoljno, nedovoljno ili previše za borbu protiv klimatskih promjena? (% EI27)

(Svibanj/lipanj 2023. ožujak/travanj 2021.)

QC7. Smatrate li da vlada (nacionalnosti) čini dovoljno, nedovoljno ili previše za borbu protiv klimatskih promjena? (%)

33 QC7. Smatrate li da vlada (nacionalnosti) čini dovoljno, nedovoljno ili previše za borbu protiv klimatskih promjena?

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Nacionalna kretanja od ožujka do travnja 2021.³⁴ općenito odgovaraju općem trendu u EU-u: ispitanici sada imaju veću vjerojatnost da će misliti da nacionalna vlada čini dovoljno, a manja je vjerojatnost da će misliti da ne čini dovoljno.

Udio ispitanika koji smatraju da njihova nacionalna vlada čini dovoljno za borbu protiv klimatskih promjena povećao se u 19 zemalja, uključujući Belgiju (27 %, + 13 postotnih bodova) i Irsku (28 %, + 10 postotnih bodova). Smanjila se u četiri zemlje, uključujući Austriju (26 %, -7 postotnih bodova), a ostala je stabilna u četiri zemlje.

U 23 države članice ispitanici su sada manje vjerojatno da će reći da njihova nacionalna vlada ne čini dovoljno. Zapravo, u deset zemalja pad je najmanje deset postotnih bodova, a najveći je zabilježen u Estoniji (37 %, - 29 postotnih bodova), Češkoj (55 %, -22 postotna boda) i Litvi (62 %, -18 postotnih bodova). U preostale četiri zemlje taj je trend preokrenut, a najveći porast zabilježen je u Švedskoj (80 %, + 11 postotnih bodova).

Estonija (17 %, + 11 postotnih bodova) jedina je zemlja u kojoj je došlo do promjene od najmanje deset bodova u udjelu ispitanika koji smatraju da njihova nacionalna vlada previše radi.

QC7 Mislite li da vlada (nacionalnosti) čini dovoljno, nedovoljno ili previše za borbu protiv klimatskih promjena?

		EU27	BITI	IE	TO JE	LT	SK	CZ	DE	LU	RO	EE	FR	BG	EL	PL	SI	DK	HR	MT	PT	ES	LV	HU	FI	NL	SE	CY	NA
Dosta	Svibanj/srpanj 2023.	23	27	28	21	26	22	28	34	38	16	34	17	13	18	31	19	39	12	19	16	12	21	25	40	21	16	11	26
	Δ ožujak/travanj 2021.	Γ4	Γ13	Γ10	Γ9	Γ9	Γ9	Γ8	Γ8	Γ8	7	Γ6	Γ5	Γ3	Γ3	Γ3	Γ3	Γ2	Γ2	Γ2	Γ2	=	=	=	=	►2	►5	►6	►7
Nedovoljno	Svibanj/srpanj 2023.	67	66	62	74	62	70	55	52	55	69	37	75	73	76	60	76	50	85	77	74	80	67	72	38	66	80	83	51
	Δ ožujak/travanj 2021.	►8	16	►15	►10	►18	►12	[22]	►15	►8	►10	►29	►6	►5	►2	►7	►6	►6	►4	►2	►11	►2	►4	Γ1	Γ4	►5	11	7	►3
Previše	Svibanj/srpanj 2023.	5	5	4	2	6	3	11	11	4	8	17	2	1	2	5	3	6	1	0	2	2	5	1	16	11	2	1	17
	Δ ožujak/travanj 2021.	Γ2	Γ2	►1	Γ1	Γ3	Γ2	Γ8	7	►2	Γ1	11	=	=	=	Γ2	Γ2	►1	Γ1	►1	Γ1	Γ1	►3	=	►9	Γ6	►8	►2	Γ9
Ne znam	Svibanj/srpanj 2023.	5	2	6	3	6	5	6	3	3	7	12	6	13	4	4	2	5	2	4	8	6	7	2	6	2	2	5	6
	Δ ožujak/travanj 2021.	Γ2	Γ1	Γ6	=	Γ6	Γ1	Γ6	=	Γ2	Γ2	12	Γ1	Γ2	►1	Γ2	Γ1	Γ5	Γ1	Γ1	Γ8	Γ1	7	►1	Γ5	Γ1	Γ2	Γ1	Γ1

34 U usporedbi s 2021. metodologija primijenjena za provedbu ankete u potpunosti se razlikovala u BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE i djelomično u EL, MT, NL, SI, SK. To je bilo novo pitanje 2021., stoga nema usporedbe za 2019.

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Sociodemografska analiza usmjerena je na ispitanike koji smatraju da njihova nacionalna vlada ne čini dovoljno za borbu protiv klimatskih promjena. U njemu se ističe da najmanje šest od deset u svakoj skupini drži ovo mišljenje te se također pokazuje sljedeće:

- Što je ispitanik mlađi, veća je vjerojatnost da će reći da njihova nacionalna vlada ne čini dovoljno: To kaže 75 % osoba u dobi od 15 do 24 godine, u usporedbi sa 63 % osoba starijih od 55 godina.
- Što je dulje ispitanik ostao u obrazovanju, to je vjerojatnije da će misliti da njihova vlada ne čini dovoljno: 69 % onih koji su navršili 20 ili više godina, u usporedbi sa 61 % koji su navršili 15 godina ili mlađi.
- Studenti (76 %) su mnogo vjerojatniji od ostalih društveno-stručnih skupina da kažu da vlada ne čini dovoljno.
- Što je viša društvena ljestvica koju ispitanik smatra samim sobom, veća je vjerojatnost da će reći da nacionalna vlada ne čini dovoljno.

Analiza također naglašava da ispitanici koji vjeruju da su klimatske promjene najozbiljniji problem za svijet (80 %) imaju veću vjerojatnost da će tako razmišljati od onih koji smatraju da su klimatske promjene jedan od najozbiljnijih (72 %) ili ne jedan od najozbiljnijih problema (60 %). Također pokazuje da ispitanici koji smatraju da su klimatske promjene vrlo ozbiljan problem (74 %) imaju mnogo veću vjerojatnost da će misliti da njihova nacionalna vlada ne čini dovoljno u usporedbi s onima koji smatraju da je to manje ozbiljan problem. Naposljetku, vjerojatnije je da će ispitanici koji su poduzeli mjere za borbu protiv klimatskih promjena misliti da nacionalna vlada ne čini dovoljno od onih koji nisu poduzeli mjere (70 % u odnosu na 61 %).

QC7 Mislite li da vlada (nacionalnosti) čini dovoljno, nedovoljno ili previše za borbu protiv klimatskih promjena?

(% – EU)

	Dosta	Nedovoljno	Previše	Ne znam
EU27	23	67	5	5
Spol				
Covjek	23	66	7	4
Zena	23	68	4	5
Dob				
15 – 24	18	75	2	5
25 – 39	21	70	6	3
40 – 54	25	66	6	3
55+	25	63	6	6
Obrazovanje (završetak)				
—15	26	61	4	9
16 – 19	25	65	6	4
20+	22	69	5	4
Još uvijek studira	18	76	2	4
Društveno-profesionalna kategorija				
Samozaposlena osoba	22	69	7	2
Menadžeri	23	69	6	2
Ostali bijeli ovratnici	24	67	6	3
Manualni radnici	24	65	7	4
Osobe u kući	24	65	4	7
Nezaposlen	21	68	6	5
Umirovljeni	24	63	5	8
Studenti	18	76	2	4
Poteškoće s plaćanjem računa				
Većinu vremena	19	70	6	5
S vremena na vrijeme	23	67	5	5
Gotovo nikada/nikad	24	66	6	4
Razmotrite pripadnost				
Radnička klasa	23	65	4	8
Niža srednja klasa	23	67	6	4
Srednja klasa	24	68	5	3
Gornja srednja klasa	22	71	5	2
Gornji razred	20	75	5	0
Klimatske promjene				
Najveći problem	16	80	1	3
Jedan od problema	22	72	2	4
Nije problem	26	60	8	6
Percepcija klimatskih promjena				
Nije ozbiljan problem	32	31	32	5
Prilično ozbiljan problem	35	49	9	7
Vrlo ozbiljan problem	20	74	2	4
Poduzeo mjere za borbu protiv klimatskih promjena				
Da	23	70	4	3
Nema	25	61	8	6

2. Ciljevi za energiju iz obnovljivih izvora

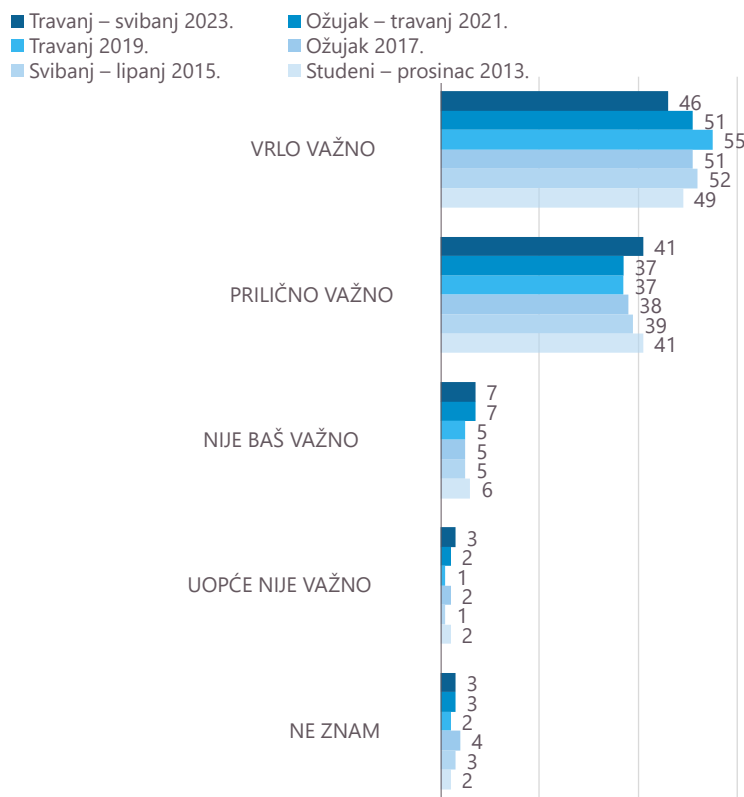
Gotovo devet od deset Europljana smatra da je važno da njihova nacionalna vlada i Europska unija postave ambiciozne ciljeve za povećanje količine energije iz obnovljivih izvora do 2030.

Ispitanici su upitani koliko smatraju da je njihova nacionalna vlada i Europska unija postavila ambiciozne ciljeve za povećanje količine energije iz obnovljivih izvora, kao što su energija vjetra ili solarna energija, do 2030.³⁵

Gotovo devet od deset (87 %, -1 postotni bod od ožujka do travnja 2021.) smatra da je važno da njihova nacionalna vlada postavi ambiciozne ciljeve u tom području, a 46 % (-5 postotnih bodova) smatra da je to „vrlo važno”. Za razliku od toga, 10 % (+ 1 postotni bod) smatra da to nije važno, dok 3 % (bez promjene) kaže da

Dugoročni trend pokazuje da je ukupni dogovor sada na najnižoj razini ikad. Osim toga, udio ispitanika koji smatraju da su ambiciozni ciljevi „vrlo važni” također je na najnižoj razini ikad, tri boda ispod prethodne najniže razine iz 2013.

QC8.1 Koliko je važno da sljedeća tijela postave ambiciozne ciljeve za povećanje količine energije iz obnovljivih izvora, kao što su energija vjetra ili solarna energija, do 2030.? (Nacionalna vlada (% – EU27)

ne zna.

³⁵ QC8. Koliko je važno da sljedeća tijela poduzmu mjere i povećaju količinu energije iz obnovljivih izvora, kao što su energija vjetra ili solarna energija, do 2030.? QC8.1 Vlada (nacionalnosti); QC8.2 Europska unija.

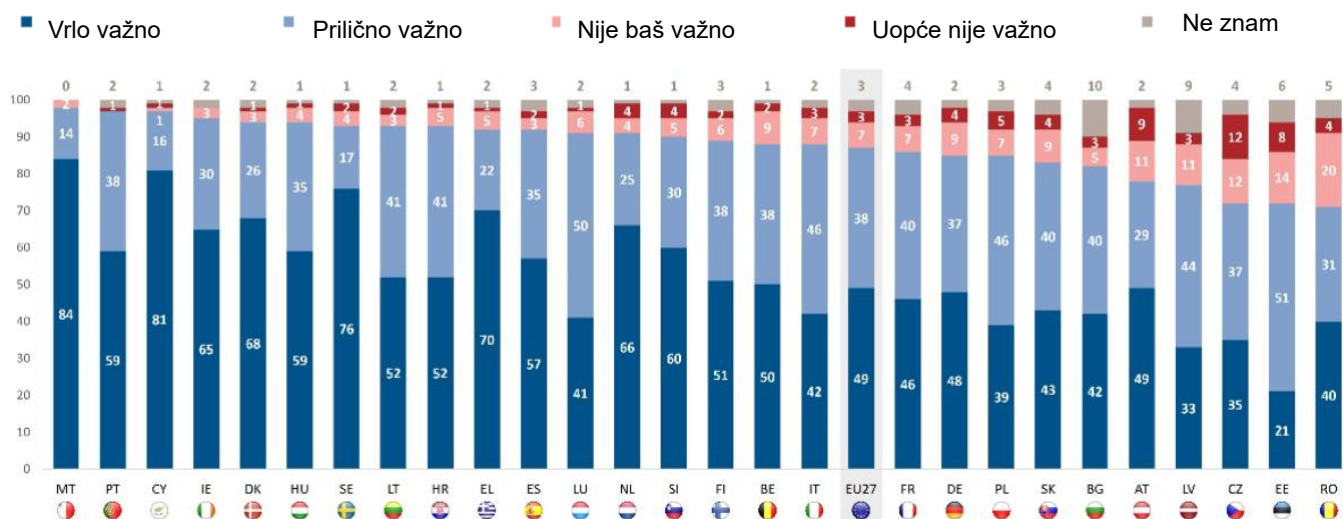
Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Na nacionalnoj razini više od dvije trećine ispitanika u svakoj zemlji smatra da je važno da njihova nacionalna vlada postavi ambiciozne ciljeve za povećanje potrošnje energije iz obnovljivih izvora do 2030. To je stajalište gotovo univerzalno u Malti i Portugalu (98 % u svakoj) i Cipru (97 %), pri čemu se slaže i 69 % u Estoniji, 71 % u Češkoj i 75 % u Latviji.

U 12 država članica najmanje polovica svih ispitanika smatra da je „vrlo važno” da njihova nacionalna vlada postavlja te ciljeve, a na Malti (83 %), Cipru (79 %) i Švedskoj (70 %) najmanje sedam od deset država članica tako razmišlja. Za razliku od toga, 19 % u Estoniji, 30 % u Latviji i 31 % u Poljskoj također smatra da je to „vrlo važno”.

QC8.2 Koliko je važno da sljedeća tijela poduzmu mjere i povećaju količinu energije iz obnovljivih izvora, kao što su energija vjetera ili solarna energija, do 2030.? (% – Europska unija)

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Kretanja nanacionalnoj razini od ožujka do travnja 2021. neujednačena³⁶ su. Udio ispitanika koji smatraju da je važno da nacionalna vlada poveća količinu energije iz obnovljivih izvora do 2030. povećao se u 12 zemalja, uključujući Finsku (86 %, + 11 postotnih bodova u odnosu na 2021., – 3 postotna boda u odnosu na 2019.), ali se smanjio u 14 zemalja, uključujući Estoniju (69 %, – 14 postotnih bodova od 2021., – 19 postotnih bodova od 2019.) i Češku (71 %, -10 postotnih bodova). U Luksemburgu nije bilo promjena u mišljenju (92 %).

QC8.1 Koliko je važno da sljedeća tijela poduzmu mjere i povećaju količinu energije iz obnovljivih izvora, kao što su energija vjetra ili solarna energija, do 2030.?

(Nacionalna vlada (%))

		EU27	FI	MT	LT	PL	TO JE	SE	DK	IE	FR	EL	CY	PT	LU	HU	NL	HR	BIT I	DE	ES	SI	NA	LV	RO	BG	SK	CZ	EE
Ukupno „važno“	Svibanj/srpanj 2023.	87	86	98	92	85	89	92	93	96	87	92	97	98	92	94	91	91	89	85	91	89	81	75	76	82	82	71	69
	Δ ožujak/travanj 2021.	▶1	11	Γ5	Γ4	Γ4	Γ3	Γ3	Γ2	Γ2	Γ2	Γ1	Γ1	Γ1	=	▶1	▶1	▶2	▶3	▶3	▶3	▶3	▶4	▶6	▶7	▶8	▶8	▶10	▶14
Ukupno „nije važno“	Svibanj/srpanj 2023.	10	12	1	6	12	9	7	5	3	9	6	3	1	6	5	7	8	10	13	6	10	16	16	21	9	14	25	25
	Δ ožujak/travanj 2021.	Γ1	▶13	▶1	▶6	▶2	▶2	▶4	▶4	▶3	▶1	▶1	Γ1	▶2	▶2	Γ1	▶1	Γ1	Γ2	Γ3	Γ2	Γ3	Γ3	▶3	Γ9	Γ5	Γ8	Γ6	Γ8
Ne znam	Svibanj/srpanj 2023.	3	2	1	2	3	2	1	2	1	4	2	0	1	2	1	2	1	1	2	3	1	3	9	3	9	4	4	6
	Δ ožujak/travanj 2021.	=	Γ2	▶4	Γ2	▶2	▶1	Γ1	Γ2	Γ1	▶1	=	▶2	Γ1	Γ2	=	Γ2	Γ1	Γ1	=	Γ1	=	Γ1	Γ9	▶2	Γ3	=	Γ4	Γ6

³⁶ U usporedbi s 2021. metodologija primijenjena za provedbu ankete u potpunosti se razlikovala u BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE i djelomično u EL, MT, NL, SI, SK. Ako su razlike znatne, dodana je usporedba s rezultatima iz 2019.

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Sociodemografska analiza naglašava da više od osam od deset u svakoj skupini smatra da je važno da nacionalna vlada poveća količinu obnovljive energije koja se koristi do 2030. godine. S obzirom na visoku razinu općeg slaganja, malo je značajnih razlika:

- Osobe u dobi od 15 do 24 godine najvjerojatnije će reći da je to važno, osobito u usporedbi s onima u dobi od 55 godina i starijima (91 % u odnosu na 85 %).
- Oni koji rijetko ili nikada nemaju poteškoća s plaćanjem računa (89 %) imaju veću vjerojatnost da će misliti da je to važno od onih koji imaju veće poteškoće.

Međutim, analiza pokazuje da ispitanici koji vjeruju da su klimatske promjene najozbiljniji (95 %) ili jedan od najozbiljnijih (93 %) problema s kojima se svijet suočava imaju veću vjerojatnost da će smatrati da je to djelovanje nacionalne vlade važno od onih koji ne smatraju da su klimatske promjene ozbiljan problem (81 %). Također pokazuje da što ozbiljnije ispitanici gledaju na klimatske promjene, veća je vjerojatnost da će nacionalne vlade poduzeti mjere za povećanje uporabe energije iz obnovljivih izvora: 93 % onih koji smatraju da je to vrlo ozbiljan problem smatra da je to važno, u usporedbi s 50 % koji kažu da klimatske promjene nisu ozbiljan problem.

QC8_1

Koliko je važno da sljedeća tijela poduzmu mjere i povećaju količinu energije iz obnovljivih izvora, kao što su energija vjetra ili solarna energija, do 2030.?

(Nacionalna) vlada (% – EU)

	Ukupno „važno“	Ukupno „nije važno“	Ne znam
EU27	87	10	3
Spol			
Covjek	86	12	2
Zena	88	9	3
Dob			
15 – 24	91	7	2
25 – 39	87	11	2
40 – 54	87	11	2
55+	85	11	4
Obrazovanje (završetak)			
—15	85	9	6
16 – 19	86	12	2
20+	89	9	2
Još uvijek studira	93	5	2
Društveno-profesionalna kategorija			
Samozaposlena osoba	89	9	2
Menadžeri	90	9	1
Ostali bijeli ovratnici	88	10	2
Manualni radnici	84	14	2
Osobe u kući	87	10	3
Nezaposlen	87	9	4
Umirovljeni	85	11	4
Studenti	93	5	2
Poteškoće s plaćanjem računa			
Većinu vremena	84	12	4
S vremena na vrijeme	83	14	3
Gotovo nikada/nikad	89	9	2
Razmotrite pripadnost			
Radnička klasa	86	10	4
Niža srednja klasa	86	12	2
Srednja klasa	88	10	2
Gornja srednja klasa	91	8	1
Gornji razred	93	7	0
Klimatske promjene			
Najveći problem	95	4	1
Jedan od problema	93	5	2
Nije problem	81	15	4
Percepcija klimatskih promjena			
Nije ozbiljan problem	50	46	4
Prilično ozbiljan problem	74	21	5
Vrlo ozbiljan problem	93	5	2
Poduzeo mjere za borbu protiv klimatskih promjena			
Da	92	6	2
Nema	79	17	4

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

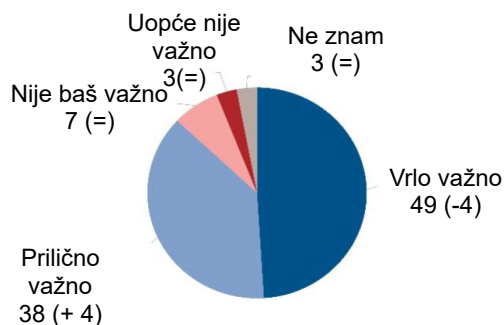
Klimatske promjene

Gotovo devet od deset ispitanika (87 %, nema promjena od ožujka do travnja 2021.) slaže se da je važno da Europska unija postavi ambiciozne ciljeve za povećanje količine energije iz obnovljivih izvora do 2030., pri čemu 49 % (-4 postotna boda) smatra da je to „vrlo važno“. Za razliku od toga, 10 % (bez promjene) kaže da to nije važno, dok 3 % (bez promjene) kaže da „ne znaju“.

Više od sedam od deset ispitanika u svakoj zemlji smatra da je važno da Europska unija postavi ambiciozne ciljeve u tom području, pri čemu se udjeli kreću od 98 % na Malti i 97 % u Cipru i Portugalu do 71 % u Rumunjskoj i 72 % u Češkoj i Estoniji.

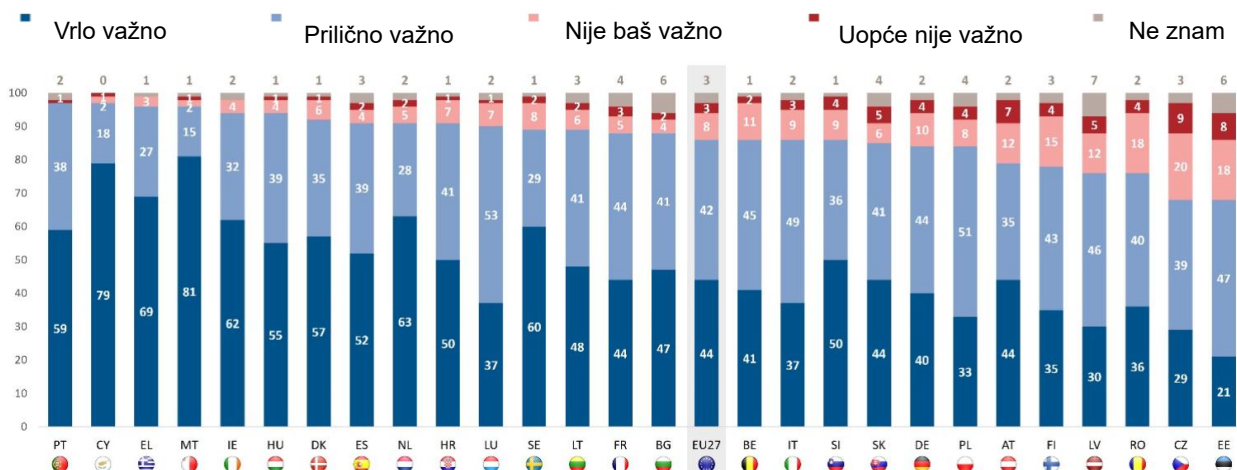
Najmanje tri četvrtine ispitanika na Malti (84 %), Cipru (81 %) i Švedskoj (76 %) smatra da je postavljanje ambicioznih ciljeva EU-a u tom području vrlo važno, u usporedbi s 21 % u Estoniji, 33 % u Latviji i 35 % u Češkoj koji misle na isti način.

QC8.2 Koliko je važno da sljedeća tijela poduzmu mjere i povećaju količinu energije iz obnovljivih izvora, kao što su energija vjetra ili solarna energija, do 2030.? Europska unija (% – EU27)

(Svibanj/lipanj 2023. ožujak/travanj 2021.)

QC9.1 Koliko je važno da sljedeća tijela poduzmu mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti do 2030. (npr. poticanjem ljudi da izoliraju svoj dom, instaliraju solarne ploče ili kupuju električne automobile)? (% (nacionalna) vlada)

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Kretanja na nacionalnoj razini od ožujka do travnja 2021. ponovno³⁷ su neujednačena. Udio ispitanika koji smatraju da je važno da EU poveća količinu energije iz obnovljivih izvora do 2030. povećao se u 12 zemalja, uključujući Finsku (89 %, + 7 postotnih bodova), ali se smanjio u 14 zemalja, uključujući Estoniju (72 %, – 13 postotnih bodova) i Latviju (77 %, -10 postotnih bodova). U Mađarskoj nije bilo promjena u mišljenju (94 %).

QC8.2 Koliko je važno da sljedeća tijela poduzmu mjere i povećaju količinu energije iz obnovljivih izvora, kao što su energija vjetra ili solarna energija, do 2030.?

Europska unija (%)

		EU27	FI	MT	TO JE	DK	FR	SE	HR	PL	EL	CY	LT	NL	HU	IE	DE	ES	PT	LU	SI	BIT I	NA	BG	RO	SK	CZ	LV	EE
Ukupno „važno“	Svibanj/srpanj 2023.	87	89	98	88	94	86	93	93	85	92	97	93	91	94	95	85	92	97	91	90	88	78	82	71	83	72	77	72
	Δ ožujak/travanj 2021.	=	7	Γ5	Γ4	Γ3	Γ3	Γ3	Γ2	Γ2	Γ1	Γ1	Γ1	Γ1	=	▶1	▶2	▶2	▶2	▶3	▶3	▶4	▶4	▶7	▶8	▶8	▶9	▶10	▶13
Ukupno „nije važno“	Svibanj/srpanj 2023.	10	8	2	10	4	10	6	6	12	6	2	5	8	5	3	13	5	1	7	9	11	20	8	24	13	24	14	22
	Δ ožujak/travanj 2021.	=	▶10	=	▶3	▶5	▶1	▶4	▶2	Γ1	=	=	▶3	▶1	=	▶1	Γ3	Γ2	=	Γ1	Γ3	Γ3	Γ6	Γ4	Γ9	7	Γ5	Γ1	7
Ne znam	Svibanj/srpanj 2023.	3	3	0	2	2	4	1	1	3	2	1	2	1	1	2	2	3	2	2	1	1	2	10	5	4	4	9	6
	Δ ožujak/travanj 2021.	=	Γ3	▶5	▶1	Γ2	▶2	Γ1	=	▶3	▶1	▶1	Γ2	=	=	Γ2	▶1	=	Γ2	Γ2	=	Γ1	▶2	Γ3	▶1	Γ1	Γ4	Γ9	Γ6

37 U usporedbi s 2021. metodologija primijenjena za provedbu ankete u potpunosti se razlikovala u BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE i djelomično u EL, MT, NL, SI, SK. To je bila nova stavka 2021., stoga nema usporedbe za 2019.

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Sociodemografska analiza otkriva da više od osam od deset u svakoj skupini smatra da je važno da EU poveća količinu obnovljive energije koja se koristi do 2030. Visoka ukupna razina slaganja znači da postoji samo jedna značajna razlika: oni koji rijetko ili nikada nemaju poteškoća s plaćanjem računa (89 %) imaju veću vjerojatnost da će to smatrati važnim od onih koji imaju veće poteškoće (83 %).

Međutim, analiza pokazuje da ispitanici koji vjeruju da su klimatske promjene najozbiljniji (95 %) ili jedan od najozbiljnijih (93 %) problema imaju veću vjerojatnost da će to smatrati važnim od onih koji to ne čine (81 %). Također pokazuje da što ozbiljnije ispitanici gledaju na klimatske promjene, veća je vjerojatnost da će EU smatrati da je važno da EU poduzme mjere za povećanje uporabe energije iz obnovljivih izvora: 93 % ispitanika smatra da je to vrlo ozbiljan problem, u usporedbi s 51 % koji tvrde da klimatske promjene nisu ozbiljan problem.

QC8_2 Koliko je važno da sljedeća tijela poduzmu mjere i povećaju količinu energije iz obnovljivih izvora, kao što su energija vjetra ili solarna energija, do 2030.?

Europska unija (% – EU)

	Ukupno „važno“	Ukupno „nije važno“	Ne znam
EU27	87	10	3
Spol			
Covjek	85	12	3
Zena	88	9	3
Dob			
15 – 24	91	7	2
25 – 39	88	10	2
40 – 54	86	12	2
55+	86	10	4
Obrazovanje (završetak)			
—15	84	9	7
16 – 19	86	12	2
20+	89	9	2
Još uvijek studira	92	6	2
Društveno-profesionalna kategorija			
Samozaposlena osoba	88	10	2
Menadžeri	90	9	1
Ostali bijeli ovratnici	88	10	2
Manualni radnici	84	13	3
Osobe u kući	84	12	4
Nezaposlen	88	9	3
Umirovljeni	85	10	5
Studenti	92	6	2
Poteškoće s plaćanjem računa			
Većinu vremena	83	13	4
S vremena na vrijeme	83	14	3
Gotovo nikada/nikad	89	9	2
Razmotrite pripadnost			
Radnička klasa	86	9	5
Niža srednja klasa	85	13	2
Srednja klasa	87	11	2
Gornja srednja klasa	91	8	1
Gornji razred	91	9	0
Klimatske promjene			
Najveći problem	95	4	1
Jedan od problema	93	5	2
Nije problem	81	15	4
Percepcija klimatskih promjena			
Nije ozbiljan problem	51	44	5
Prilično ozbiljan problem	74	21	5
Vrlo ozbiljan problem	93	5	2
Poduzeo mjere za borbu protiv klimatskih promjena			
Da	92	6	2
Nema	78	17	5

3. Ciljevi energetske učinkovitosti

Više od osam od deset Europljana smatra da je važno da njihova nacionalna vlada i Europska unija poduzmu mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti do 2030.

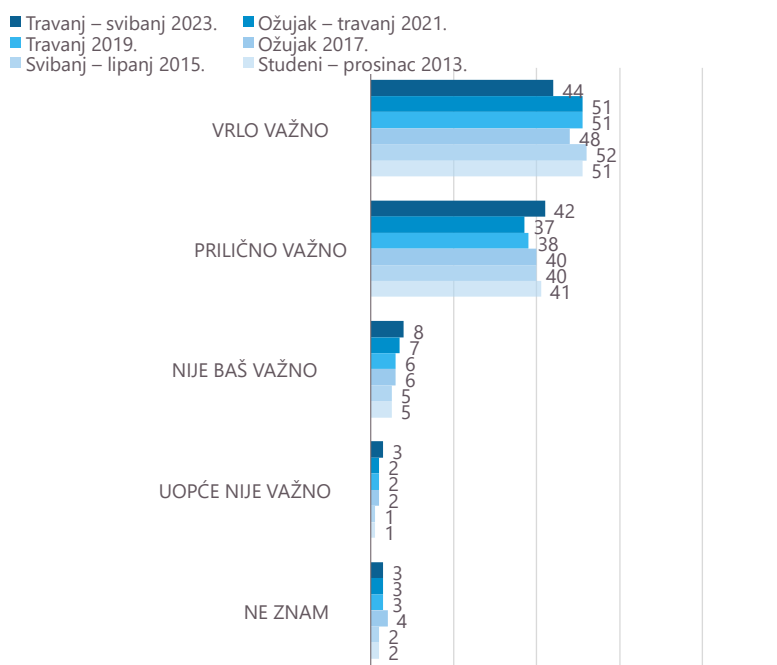
Ispitanici su upitani koliko je važno da njihova nacionalna vlada i Europska unija poduzmu mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti do 2030. (npr. poticanjem ljudi da izoliraju svoj dom, instaliraju solarne ploče ili kupuju električne automobile).³⁸³⁹

Znatna većina (86 %, -2 postotna boda od ožujka do travnja 2021.) smatra da je važno da njihova nacionalna vlada poduzme mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti do 2030., a 44 % (-7 postotnih bodova) smatra da je to „vrlo važno“. S druge strane, 11 % (+ 2

postotna boda) smatra da to nije važno, dok 3 % (=) kaže da ne zna.

Dugoročniji trend pokazuje da je udio onih koji smatraju da je to važno sada na najnižoj razini ikad, dva boda ispod prethodne najniže razine od ožujka do travnja 2021. i šest bodova niže od najviših razina u razdoblju 2013. – 2015. Udio onih koji misle da je „vrlo važno“ da nacionalna vlada poduzme mjere također je na najnižoj razini ikad.

QC9.1 Koliko je važno da sljedeća tijela poduzmu mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti do 2030. (npr. poticanjem ljudi da izoliraju svoj dom, instaliraju solarne ploče ili kupuju električne automobile)? (Nacionalna) vlada (% – EU27)

38 QC9. Prema vašem mišljenju, koliko je važno da sljedeća tijela poduzmu mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti do 2030. (npr. poticanjem ljudi da izoliraju svoj dom, instaliraju solarne ploče ili kupuju električne automobile)? QC9.1 Vlada (nacionalnosti); QC9.2 Europska unija.

39 Tekst pitanja promijenio se od 2021. kada je bilo važno da sljedeća tijela pruže potporu poboljšanju energetske učinkovitosti do 2030. (npr. poticanjem ljudi da izoliraju svoj dom, instaliraju solarne ploče ili kupuju električne automobile). Kao rezultat toga, rezultate trenda treba tumačiti s oprezom.

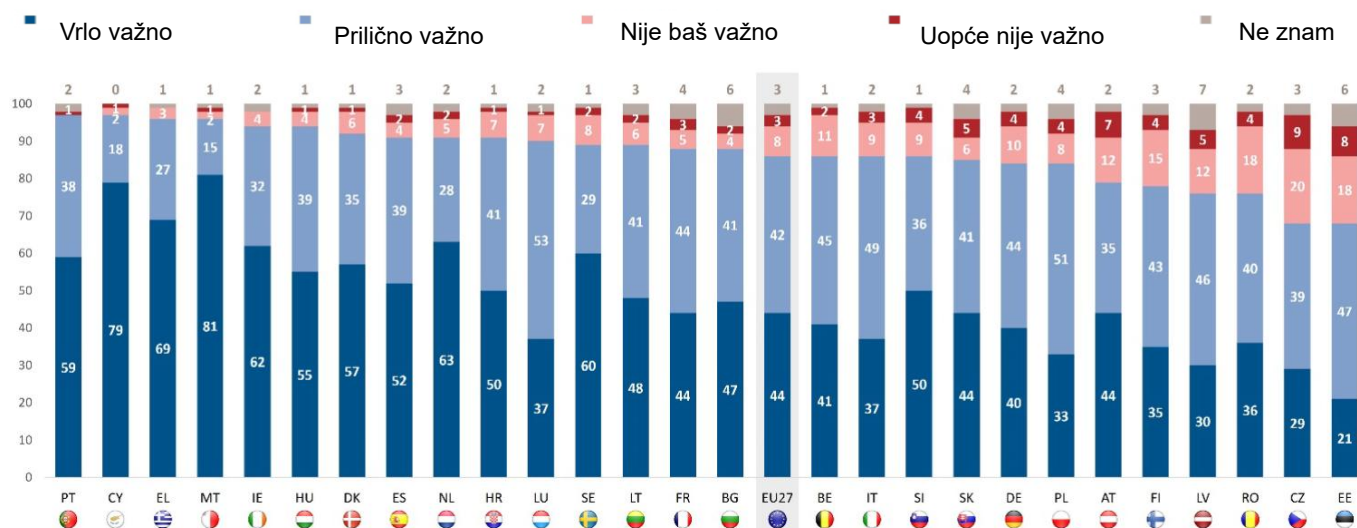
Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Više od dvije trećine ispitanika u svakoj državi članici smatra da je važno da njihova nacionalna vlada poduzme mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti, pri čemu se udjeli kreću od 97 % u Cipru i Portugalu te 96 % u Grčkoj i Malti do 68 % u Estoniji i Češkoj te 76 % u Latviji i Rumunjskoj.

U 12 zemalja najmanje polovica smatra da je „vrlo važno” da njihova nacionalna vlada poduzme tu mjeru, a najviša razina zabilježena je u Malti (81 %), Cipru (79 %) i Grčkoj (69 %). Za razliku od toga, 21 % u Estoniji, 29 % u Češkoj i 30 % u Latviji smatra da je to vrlo važno.

QC9.1 Koliko je važno da sljedeća tijela poduzmu mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti do 2030. (npr. poticanjem ljudi da izoliraju svoj dom, instaliraju solarne ploče ili kupuju električne automobile)? (% nacionalna vlada)

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Nacionalna kretanja od ožujka do travnja 2021.⁴⁰ pokazuju da je u 18 zemalja manje vjerojatno da će ispitanici misliti da je važno da nacionalna vlada poduzme mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti do 2030., a najveći pad zabilježen je u Estoniji (68 %, -19 postotnih bodova), Češkoj (68 %, -14 postotnih bodova) i Rumunjskoj (76 %, - 8 postotnih bodova). S druge strane, udio koji smatra da je to važno povećao se u osam zemalja, uključujući Finsku (78 %, + 5 postotnih bodova u usporedbi s 2021., - 5 postotnih bodova u odnosu na 2019.). U Francuskoj nije bilo promjena u mišljenju (88 %).

QC9.1 Koliko je važno da sljedeća tijela poduzmu mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti do 2030. (npr. poticanjem ljudi da izoliraju svoj dom, instaliraju solarne ploče ili kupuju električne automobile)?

(Nacionalna) vlada (%)

		EU27	FI	MT	DK	EL	HR	TO JE	CY	SE	FR	IE	ES	LT	LU	PL	BG	HU	PT	NL	NA	DE	SK	LV	SI	BIT I	RO	CZ	EE
Ukupno „važno“	Svibanj/srpanj 2023.	86	78	96	92	96	91	86	97	89	88	94	91	89	90	84	88	94	97	91	79	84	85	76	86	86	76	68	68
	Δ ožujak/travanj 2021.	▶2	Γ5	Γ3	Γ2	Γ1	Γ1	Γ1	Γ1	Γ1	=	▶1	▶1	▶1	▶1	▶1	▶2	▶2	▶2	▶3	▶4	▶5	▶5	▶6	▶6	▶7	▶8	▶14	▶19
Ukupno „nije važno“	Svibanj/srpanj 2023.	11	19	3	7	3	8	12	3	10	8	4	6	8	8	12	6	5	1	7	19	14	11	17	13	13	22	29	26
	Δ ožujak/travanj 2021.	Γ2	▶8	=	▶3	▶1	▶1	=	Γ1	▶2	=	▶1	Γ2	▶2	▶1	Γ2	Γ2	Γ1	=	Γ1	Γ5	Γ5	Γ5	▶1	Γ5	Γ6	Γ10	11	Γ13
Ne znam	Svibanj/srpanj 2023.	3	3	1	1	1	1	2	0	1	4	2	3	3	2	4	6	1	2	2	2	2	4	7	1	1	2	3	6
	Δ ožujak/travanj 2021.	=	Γ3	▶3	Γ1	=	=	▶1	▶2	Γ1	=	Γ2	▶1	Γ3	Γ2	▶1	=	Γ1	Γ2	Γ2	▶1	=	=	7	Γ1	Γ1	▶2	Γ3	Γ6

40 U usporedbi s 2021. metodologija primijenjena za provedbu ankete u potpunosti se razlikovala u BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE i djelomično u EL, MT, NL, SI, SK. Ako su razlike znatne, dodana je usporedba s rezultatima iz 2019.

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Sociodemografska analiza pokazuje da više od osam od deset ispitanika u svakoj skupini smatra da je važno da nacionalna vlada poduzme mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti do 2030. Kao rezultat ove visoke razine slaganja, postoji nekoliko značajnih razlika:

- Ispitanici u dobi od 15 do 24 godine (91 %) smatraju da je važno da nacionalna vlada poduzme mjere nego stariji ispitanici.
- Ispitanici koji nikada ili gotovo nikada nemaju poteškoća s plaćanjem računa imaju veću vjerojatnost da će misliti da je to važno od onih koji imaju poteškoće češće (88 % u odnosu na 83 %).
- Što više ispitanik smatra da je na društvenoj ljestvici, to je vjerojatnije da će misliti da je to važno.

Analiza pokazuje da ispitanici koji vjeruju da su klimatske promjene najozbiljniji (95 %) ili jedan od najozbiljnijih (92 %) problema s kojima se svijet suočava imaju veću vjerojatnost da će poduzeti mjere od onih koji to ne čine (80 %). Osim toga, što ozbiljnije ispitanici gledaju na klimatske promjene, veća je vjerojatnost da će nacionalne vlade poduzeti mjere za povećanje uporabe energije iz obnovljivih izvora: 92 % ispitanika smatra da je to vrlo ozbiljan problem, u usporedbi s 52 % koji tvrde da klimatske promjene nisu ozbiljan problem.

QC9_1 Koliko je važno da sljedeća tijela poduzmu mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti do 2030. (npr. poticanjem ljudi da izoliraju svoj dom, instaliraju solarne ploče ili kupuju električne automobile)? (Nacionalna) vlada

(% – EU)

	Ukupno „važno“	Ukupno „nije važno“	Ne znam
EU27	86	11	3
Spol			
Covjek	86	12	2
Zena	87	10	3
Dob			
15 – 24	91	7	2
25 – 39	87	11	2
40 – 54	86	12	2
55+	84	12	4
Obrazovanje (završetak)			
—15	84	10	6
16 – 19	85	13	2
20+	88	10	2
Još uvijek studira	93	6	1
Društveno-profesionalna kategorija			
Samozaposlena osoba	88	10	2
Menadžeri	88	11	1
Ostali bijeli ovratnici	87	11	2
Manualni radnici	84	13	3
Osobe u kući	86	11	3
Nezaposlen	87	9	4
Umirovljeni	83	12	5
Studenti	93	6	1
Poteškoće s plaćanjem računa			
Većinu vremena	83	13	4
S vremena na vrijeme	83	14	3
Gotovo nikada/nikad	88	10	2
Razmotrite pripadnost			
Radnička klasa	85	10	5
Niža srednja klasa	85	12	3
Srednja klasa	87	11	2
Gornja srednja klasa	90	9	1
Gornji razred	91	9	0
Klimatske promjene			
Najveći problem	95	4	1
Jedan od problema	92	6	2
Nije problem	80	16	4
Percepcija klimatskih promjena			
Nije ozbiljan problem	52	44	4
Prilično ozbiljan problem	74	21	5
Vrlo ozbiljan problem	92	6	2
Poduzeo mjere za borbu protiv klimatskih promjena			
Da	91	7	2
Nema	78	18	4

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

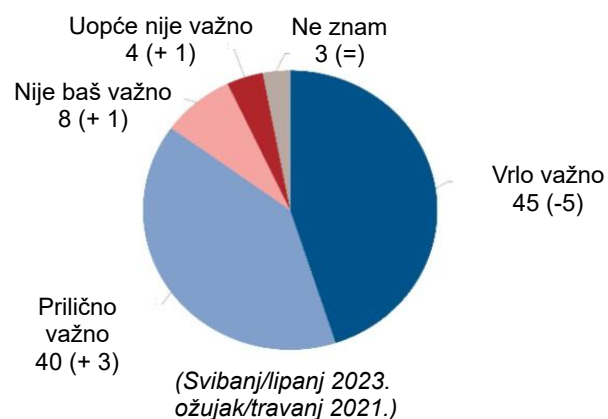
Klimatske promjene

Više od osam od deset ispitanika (85 %, -2 postotna boda od ožujka do travnja 2021.) smatra da je važno da Europska unija poduzme mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti do 2030., a 45 % (-5 postotnih bodova) smatra da je to „vrlo važno“. Nešto više od jednog od deset (12 %, +2 postotna boda) smatra da nije važno djelovanje EU-a, a 3 % (bez promjene) tvrdi da ne zna.

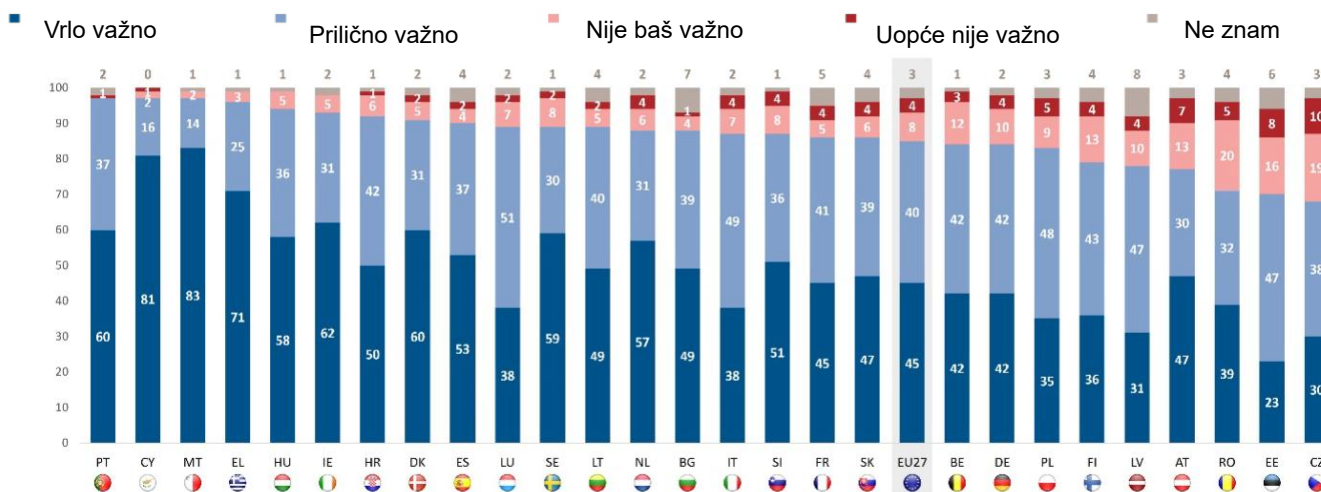
Nacionalna analiza pokazuje da više od dvije trećine ispitanika u svakoj državi članici smatra da je važno da EU poduzme mjere u tom području. To je stajalište gotovo univerzalno u Cipru, Malti i Portugalu (97 % u svakoj) i Grčkoj (96 %). Rasprostranjena je i u Češkoj (68 %), Estoniji (70 %) i Rumunjskoj (71 %).

U 12 zemalja većina smatra da je vrlo važno da EU poduzme mjere, a to je osobito slučaj u Malti (83 %) i Cipru (81 %). Za razliku od toga, 23 % u Estoniji, 30 % u Češkoj i 31 % u Latviji smatra isto.

QC9.2 Koliko je važno da sljedeća tijela poduzmu mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti do 2030. (npr. poticanjem ljudi da izoliraju svoj dom, instaliraju solarne ploče ili kupuju električne automobile)? Europska unija. (% – EU27)

QC9.2 Koliko je važno da sljedeća tijela poduzmu mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti do 2030. (npr. poticanjem ljudi da izoliraju svoj dom, instaliraju solarne ploče ili kupuju električne automobile)? (% Europska unija)

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Kretanja od ožujka do travnja 2021. neujednačena⁴¹ su. U 15 zemalja manje je vjerojatno da će ispitanici reći da je važno da EU poduzme mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti do 2030., a najveći pad zabilježen je u Estoniji (70 %, -17 postotnih bodova), Češkoj (68 %, -12 postotnih bodova) i Latviji (78 %, -10 postotnih bodova). S druge strane, sporazum se povećao u deset zemalja, uključujući Dansku (91 %, + 5 postotnih bodova), Italiju (87 %, + 5 postotnih bodova) i Finsku (79 %, + 5 postotnih bodova). Mišljenje nije bilo u Mađarskoj (94 %) i Francuskoj (86 %).

QC9.2 Koliko je važno da sljedeća tijela poduzmu mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti do 2030. (npr. poticanjem ljudi da izoliraju svoj dom, instaliraju solarne ploče ili kupuju električne automobile)?

Europska unija (%)

	EU27	DK	TO JE	FI	MT	HR	SE	EL	CY	LU	NL	FR	HU	ES	PT	BG	NA	DE	IE	PL	LT	SK	SI	BIT I	RO	LV	CZ	EE	
Ukupno „važno”	Svibanj/ srpanj 2023.	85	91	87	79	97	92	89	96	97	89	88	86	94	90	97	88	77	84	93	83	89	86	87	84	71	78	68	70
	Δ ožujak/travanj 2021.	▶2	Γ5	Γ5	Γ5	Γ4	Γ2	Γ2	Γ1	Γ1	Γ1	=	=	▶1	▶1	▶2	▶2	▶3	▶3	▶3	▶3	▶4	▶4	▶5	▶6	▶9	▶10	▶12	▶17
Ukupno "Nije važno	Svibanj/ srpanj 2023.	12	7	11	17	2	7	10	3	3	9	10	9	5	6	1	5	20	14	5	14	7	10	12	15	25	14	29	24
	Δ ožujak/travanj 2021.	Γ2	▶6	▶4	▶9	▶1	▶2	▶3	▶1	Γ2	▶3	▶2	Γ1	=	Γ2	▶1	Γ1	Γ3	Γ4	Γ1	Γ5	=	Γ4	Γ5	Γ5	Γ10	Γ2	Γ9	11
Ne znam	Svibanj/ srpanj 2023.	3	2	2	4	1	1	1	0	2	2	5	1	4	2	7	3	2	2	3	4	4	1	1	4	8	3	6	
	Δ ožujak/travanj 2021.	=	Γ1	▶1	Γ4	▶3	=	Γ1	=	▶3	Γ2	Γ1	▶1	=	▶1	Γ2	Γ1	▶1	▶1	Γ2	▶2	Γ4	=	=	Γ1	▶1	Γ8	Γ3	Γ6

41 U usporedbi s 2021. metodologija primijenjena za provedbu ankete u potpunosti se razlikovala u BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE i djelomično u EL, MT, NL, SI, SK. To je bila nova stavka 2021., stoga nema usporedbe za 2019.

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Sociodemografska analiza još jednom pokazuje visoku razinu slaganja s više od osam od deset ispitanika u svakoj skupini koji smatraju da je važno da EU poduzme mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti do 2030. Kao rezultat toga, postoji nekoliko značajnih razlika:

- Ispitanici u dobi od 15 do 24 godine (91 %) smatraju da je ta mjera važna u usporedbi sa starijim ispitanicima.
- Ispitanici koji nikada ili gotovo nikada nemaju poteškoća s plaćanjem računa imaju veću vjerojatnost da će misliti da je to važno od onih koji imaju poteškoće češće (88 % u odnosu na 82 %).
- Što ih više ispitanik smatra da su na društvenoj ljestvici, to je vjerojatnije da će misliti da je to važno.

Analiza pokazuje da su ispitanici koji vjeruju da su klimatske promjene najozbiljniji (94 %) ili jedan od najozbiljnijih (91 %) problema s kojima se svijet suočava vjerojatnije misle da je važno da EU poduzme mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti do 2030. od onih koji to ne čine (80 %). Također pokazuje da što ozbiljnije ispitanici gledaju na klimatske promjene, veća je vjerojatnost da će EU smatrati da je važno da EU poduzme mjere za povećanje uporabe energije iz obnovljivih izvora: 92 % ispitanika koji smatraju da je to vrlo ozbiljan problem smatra da je djelovanje EU-a važno, u usporedbi s 50 % koji tvrde da klimatske promjene nisu ozbiljan problem.

QC9_2

Prema vašem mišljenju, koliko je važno da sljedeća tijela poduzmu mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti do 2030. (npr. poticanjem ljudi da izoliraju svoj dom, instaliraju solarne ploče ili kupuju električne automobile)?

Europska unija (% – EU)

	Ukupno „važno“	Ukupno „nije važno“	Ne znam
EU27	85	12	3
Spol			
Covjek	85	12	3
Zena	86	11	3
Dob			
15 – 24	91	7	2
25 – 39	86	12	2
40 – 54	85	13	2
55+	84	12	4
Obrazovanje (završetak)			
—15	84	9	7
16 – 19	84	13	3
20+	87	11	2
Još uvijek studira	92	7	1
Društveno-profesionalna kategorija			
Samozaposlena osoba	88	11	1
Menadžeri	88	11	1
Ostali bijeli ovratnici	87	11	2
Manualni radnici	83	14	3
Osobe u kući	84	13	3
Nezaposlen	86	10	4
Umirovljeni	84	11	5
Studenti	92	7	1
Poteškoće s plaćanjem računa			
Većinu vremena	82	15	3
S vremena na vrijeme	82	15	3
Gotovo nikada/nikad	88	10	2
Razmotrite pripadnost			
Radnička klasa	84	10	6
Niža srednja klasa	85	12	3
Srednja klasa	86	12	2
Gornja srednja klasa	90	9	1
Gornji razred	91	9	0
Klimatske promjene			
Najveći problem	94	5	1
Jedan od problema	91	7	2
Nije problem	80	16	4
Percepcija klimatskih promjena			
Nije ozbiljan problem	50	45	5
Prilično ozbiljan problem	73	21	6
Vrlo ozbiljan problem	92	6	2
Poduzeo mjere za borbu protiv klimatskih promjena			
Da	90	8	2
Nema	77	18	5

QC10. U kojoj se mjeri slažete sa sljedećom izjavom: Emisije stakleničkih plinova trebali bismo smanjiti na najmanju moguću mjeru i istodobno neutralizirati preostale emisije, primjerice povećanjem šumskih područja, kako bi gospodarstvo EU-a postalo klimatski neutralno do 2050. (% – EU27)

4. Klimatski neutralna Europa do 2050.

Gotovo devet od deset Europljana smatra da bi emisije stakleničkih plinova trebalo smanjiti na najmanju moguću mjeru i istodobno neutralizirati preostale emisije kako bi gospodarstvo EU-a postalo klimatski neutralno do 2050.

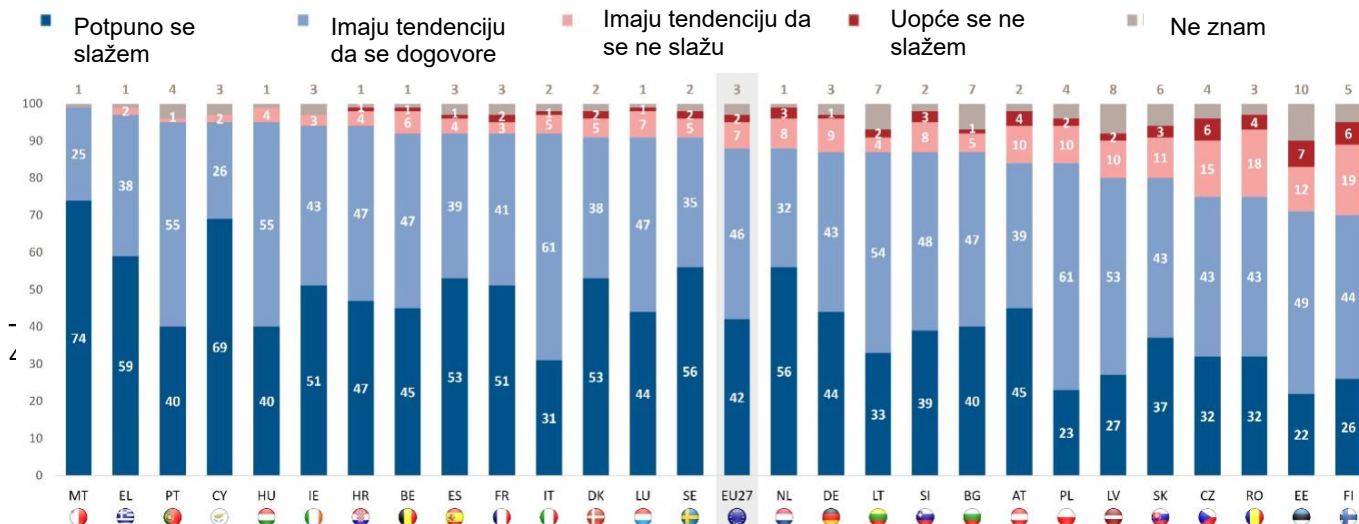
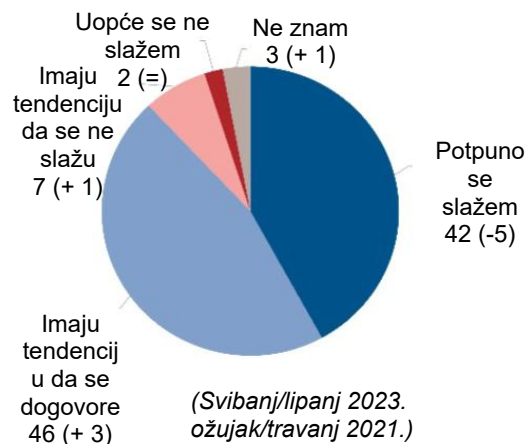
Ispitanicima je postavljeno pitanje u kojoj se mjeri slažu ili ne slažu sa sljedećom izjavom: „Trebali bismo smanjiti emisije stakleničkih plinova na najmanju moguću mjeru i istodobno neutralizirati preostale emisije, primjerice povećanjem šumskih područja, kako bi gospodarstvo EU-a postalo klimatski neutralno do 2050.“⁴²

Gotovo devet od deset (88 %, -2 postotna boda od ožujka do travnja 2021.) slaže se s tom izjavom, a 42 % (-5 postotnih bodova) izjavilo je da se „potpuno slaže“. Gotovo jedan od deset ispitanika (9 %, + 1 postotni bod) ne slaže se, dok 3 % (+ 1 postotni bod) tvrdi da ne zna.

Na nacionalnoj razini najmanje sedam od deset ispitanika u svakoj zemlji slaže se da bi emisije stakleničkih plinova trebalo smanjiti na najmanju moguću mjeru i istodobno neutralizirati preostale emisije kako bi gospodarstvo EU-a postalo klimatski neutralno do 2050. Razine dogovora kreću se od 99 % na Malti, 97 % u Grčkoj i 95 % ispitanika na Cipru, Mađarskoj i Portugalu do 70 % u Finskoj, 71 % u Estoniji i 75 % u Češkoj i Rumunjskoj.

Postoji devet zemalja u kojima se najmanje polovica svih ispitanika u potpunosti slaže s tom izjavom, s najvišim razinama zabilježenima u Malti (74 %), Cipru (69 %) i Grčkoj (59 %). S druge strane, 22 % u Estoniji, 23 % u Poljskoj i 26 % u Finskoj u potpunosti se slaže.

QC10. U kojoj se mjeri slažete sa sljedećom izjavom: Emisije stakleničkih plinova trebali bismo smanjiti na najmanju moguću mjeru i istodobno neutralizirati preostale emisije, primjerice povećanjem šumskih područja, kako bi gospodarstvo EU-a postalo klimatski neutralno do 2050.

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Na nacionalnoj razini dogovor da „trebamo smanjiti emisije stakleničkih plinova na najmanju moguću mjeru i istodobno neutralizirati preostale emisije, primjerice povećanjem šumskih područja, kako bi gospodarstvo EU-a postalo klimatski neutralno do 2050.“ smanjio se u 19 država članica,⁴³ osobito u Estoniji (71 %, -18 postotnih bodova u usporedbi s 2021., - 14 postotnih bodova u odnosu na 2019.), Češkoj (75 %, -12 postotnih bodova), Poljskoj (84 %, - 8 postotnih bodova) i Slovačkoj (80 %, - 8 postotnih bodova). S druge strane, razine dogovora povećale su se u šest zemalja, uključujući Grčku (97 %, + 5 postotnih bodova), a ostale su nepromijenjene u Irskoj (94 %) i Francuskoj (92 %).

QC10 U kojoj se mjeri slažete ili se ne slažete sa sljedećom izjavom: Emisije stakleničkih plinova trebali bismo smanjiti na najmanju moguću mjeru i istodobno neutralizirati preostale emisije, primjerice povećanjem šumskih područja, kako bi gospodarstvo EU-a do 2050. postalo klimatski neutralno.

(%)

		EU27	EL	MT	TO JE	DK	CY	SE	IE	FR	BIT I	HR	HU	NA	BG	SI	ES	DE	PT	RO	LT	LU	NL	FI	LV	PL	SK	CZ	EE
Ukupno „Slažem se”	Svibanj/srpanj 2023.	88	97	99	92	91	95	91	94	92	92	94	95	84	87	87	92	87	95	75	87	91	88	70	80	84	80	75	71
	Δ ožujak/travanj 2021.	▶2	Γ5	Γ4	Γ3	Γ1	Γ1	Γ1	=	=	▶1	▶1	▶1	▶1	▶2	▶2	▶3	▶4	▶4	▶4	▶5	▶5	▶5	▶5	▶7	▶8	▶8	▶12	▶18
Ukupno „Disagree”	Svibanj/srpanj 2023.	9	2	6	7	2	7	3	5	7	5	4	14	6	11	5	10	1	22	6	8	11	25	12	12	14	21	19	
	Δ ožujak/travanj 2021.	Γ1	▶3	▶3	▶4	▶2	▶1	▶3	▶3	▶1	=	Γ1	Γ1	Γ1	Γ1	Γ1	Γ2	Γ3	=	Γ5	▶2	Γ4	Γ4	=	▶1	Γ6	Γ5	Γ8	Γ8
Ne znam	Svibanj/srpanj 2023.	3	1	1	2	2	3	2	3	3	1	1	1	2	7	2	3	3	4	3	7	1	1	5	8	4	6	4	10
	Δ ožujak/travanj 2021.	Γ1	▶2	▶1	Γ1	Γ1	=	Γ2	Γ3	Γ1	Γ1	=	=	=	Γ1	Γ1	Γ1	Γ1	Γ4	▶1	7	Γ1	Γ1	Γ5	Γ8	Γ2	Γ3	Γ4	Γ10

43 U usporedbi s 2021. metodologija primijenjena za provedbu ankete u potpunosti se razlikovala u BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE i djelomično u EL, MT, NL, SI, SK. Ako su razlike znatne, dodana je usporedba s rezultatima iz 2019.

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Odražavajući opću visoku razinu dogovora, socio-demografska analiza pokazuje da se više od osam od deset ispitanika u svakoj skupini slaže da bi emisije stakleničkih plinova trebalo smanjiti na najmanju moguću mjeru i istodobno neutralizirati preostale emisije, primjerice povećanjem pošumljenih područja, kako bi gospodarstvo EU-a postalo klimatski neutralno do 2050.

Ne postoje značajne razlike u temeljnim sociodemografskim skupinama. Međutim, analiza pokazuje da ispitanici koji smatraju da su klimatske promjene najozbiljniji (96 %) ili jedan od najozbiljnijih (94 %) problema s kojima se svijet suočava imaju veću vjerojatnost da će to smatrati važnim od onih koji to ne čine (83 %). Također pokazuje da što ozbiljnije ispitanici gledaju na klimatske promjene, to je vjerojatnije da će se složiti: 94 % ispitanika smatra da je riječ o vrlo ozbiljnom problemu, u usporedbi s 76 % koji smatraju da je to prilično ozbiljan problem, a 59 % smatra da klimatske promjene nisu ozbiljan problem.

QC10 U kojoj se mjeri slažete ili se ne slažete sa sljedećom izjavom: Emisije stakleničkih plinova trebali bismo smanjiti na najmanju moguću mjeru i istodobno neutralizirati preostale emisije, primjerice povećanjem šumskih područja, kako bi gospodarstvo EU-a do 2050. postalo klimatski neutralno. (% – EU)

	Ukupno „Slažem se”	Ukupno „Disagree”	Ne znam
EU27	88	9	3
Spol			
Covjek	88	10	2
Zena	89	8	3
Dob			
15 – 24	92	6	2
25 – 39	89	9	2
40 – 54	89	9	2
55+	86	9	5
Obrazovanje (završetak)			
—15	88	6	6
16 – 19	87	11	2
20+	90	8	2
Još uvijek studira	94	4	2
Društveno-profesionalna kategorija			
Samozaposlena osoba	88	10	2
Menadžeri	91	8	1
Ostali bijeli ovratnici	90	9	1
Manualni radnici	87	11	2
Osobe u kući	87	10	3
Nezaposlen	88	8	4
Umirovljeni	86	8	6
Studenti	94	4	2
Poteškoće s plaćanjem računa			
Većinu vremena	86	11	3
S vremena na vrijeme	85	12	3
Gotovo nikada/nikad	89	8	3
Razmotrite pripadnost			
Radnička klasa	87	8	5
Niža srednja klasa	88	9	3
Srednja klasa	89	9	2
Gornja srednja klasa	90	9	1
Gornji razred	87	11	2
Klimatske promjene			
Najveći problem	96	3	1
Jedan od problema	94	4	2
Nije problem	83	13	4
Percepcija klimatskih promjena			
Nije ozbiljan problem	59	36	5
Prilično ozbiljan problem	76	19	5
Vrlo ozbiljan problem	94	4	2
Poduzeo mjere za borbu protiv klimatskih promjena			
Da	93	5	2
Nema	80	15	5

V. EU I ENERGETSKA KRIZA

1. Odgovor EU-a i država članica na energetska krizu u pogledu politike zelene energije

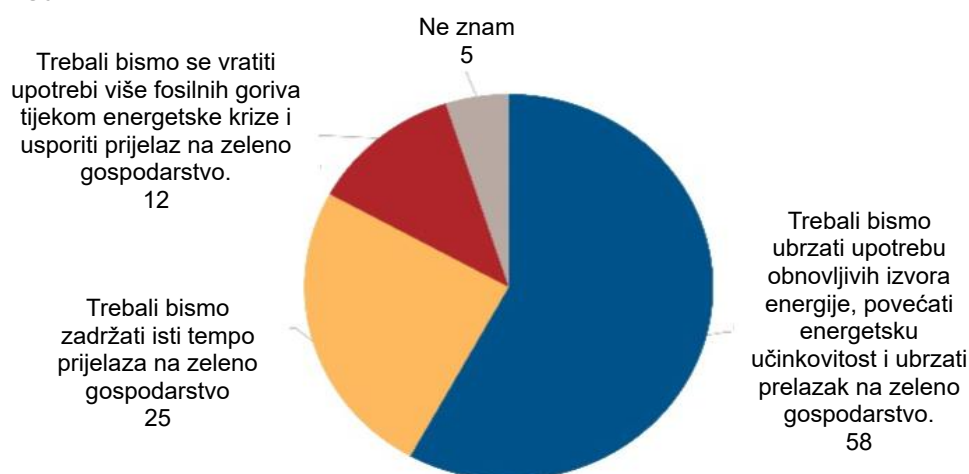
Većina Europljana smatra da bi trebalo ubrzati prelazak na zeleno gospodarstvo

Od ispitanika se tražilo da razmotre porast cijena energije i ograničenja opskrbe plinom zbog djelovanja Rusije te da kažu kako smatraju da bi EU i države članice trebali odgovoriti u pogledu politike zelene energije⁴⁴.

Gotovo šest od deset (58 %) smatra da bi uporabu obnovljivih izvora energije trebalo ubrzati, povećati energetska učinkovitost i ubrzati prijelaz na zeleno gospodarstvo. Četvrtina (25 %) smatra da bi trebalo zadržati tempo tranzicije, dok 12 % smatra da bi se više fosilnih goriva trebalo upotrebljavati tijekom energetske krize i usporavanja prelaska na zeleno gospodarstvo.

Postoje znatne razlike u razinama suglasnosti na nacionalnoj razini da bi uporabu obnovljivih izvora energije trebalo ubrzati, povećati energetska učinkovitost i ubrzati prijelaz na zeleno gospodarstvo. Udjeli se kreću od 84 % na Malti, 77 % u Portugalu i 76 % na Cipru do 30 % u Estoniji, 33 % u Češkoj i 34 % u Bugarskoj. Ispitanici u istočnim područjima EU-a općenito imaju niže razine slaganja.

QC11 S obzirom na porast cijena energije i ograničenja opskrbe plinom zbog djelovanja Rusije, kako bi EU i njegove države članice trebali odgovoriti u pogledu politike zelene energije? (% – EU27)

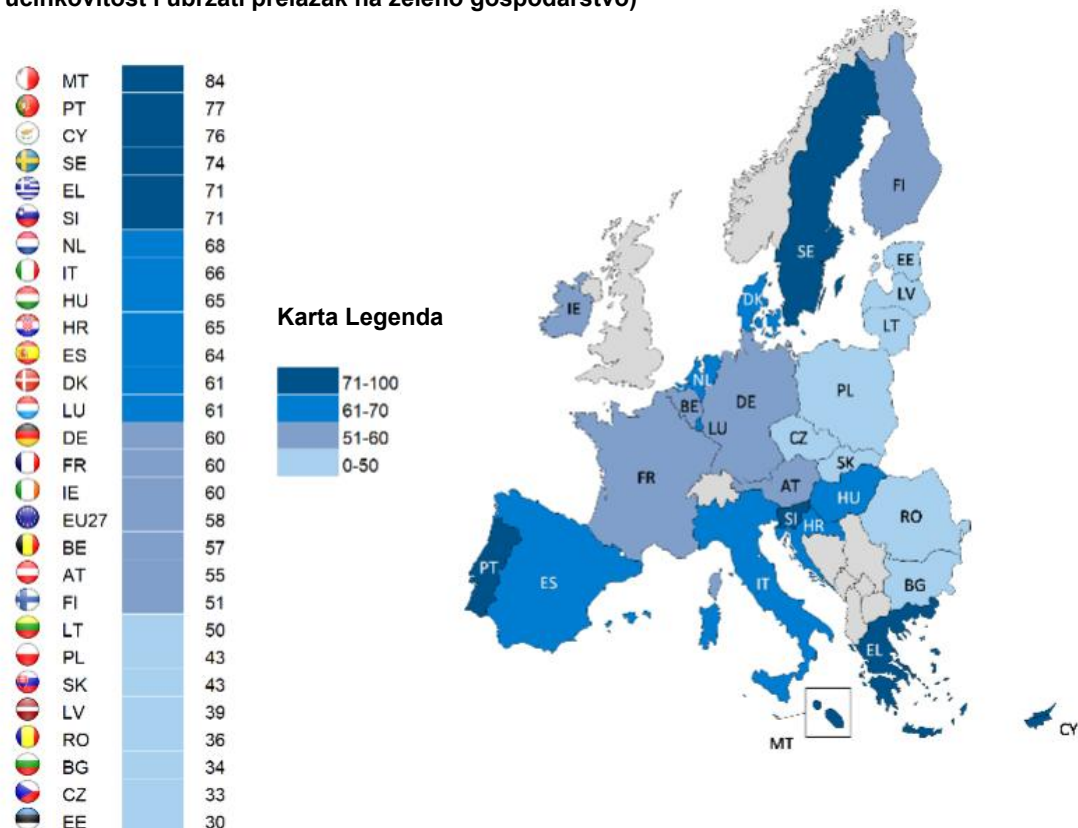

(Svibanj/lipanj 2023.)

⁴⁴ QC11. S obzirom na porast cijena energije i ograničenja opskrbe plinom zbog djelovanja Rusije, kako bi EU i njegove države članice trebali odgovoriti u pogledu politike zelene energije?

QC11. S obzirom na porast cijena energije i ograničenja opskrbe plinom zbog djelovanja Rusije, kako bi EU i njegove države članice trebali odgovoriti u pogledu politike zelene energije?

(% – trebali bismo ubrzati upotrebu obnovljivih izvora energije, povećati energetske učinkovitost i ubrzati prelazak na zeleno gospodarstvo)

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

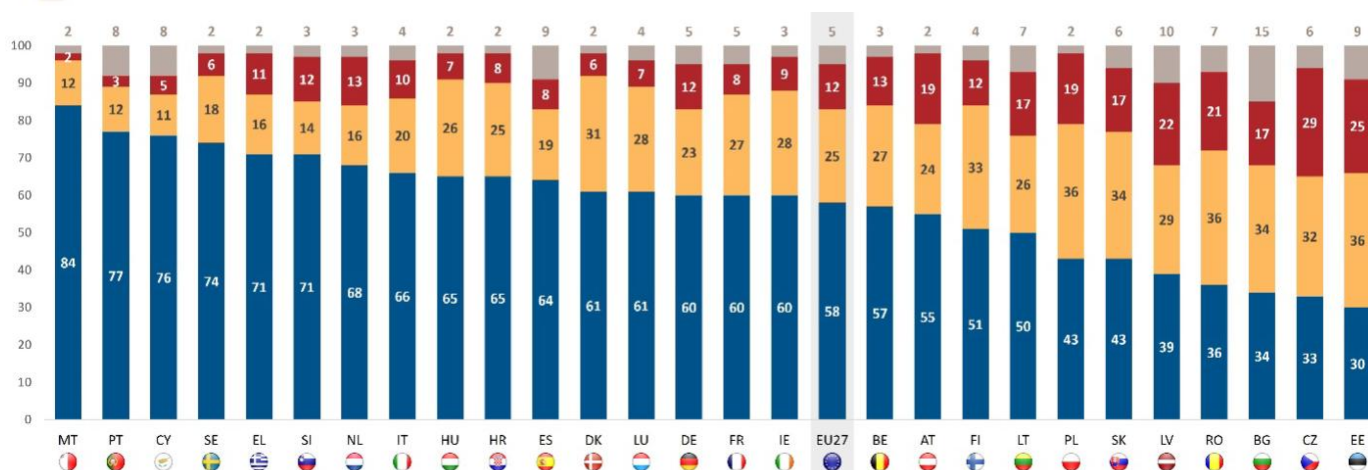
U 24 države članice ispitanici će najvjerojatnije misliti da bi prelazak na zeleno gospodarstvo trebao biti ubrzan, čime bi se povećala upotreba obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost, a u 20 zemalja barem polovina njih razmišlja na taj način. To je stajalište najčešće zastupljeno u Malti (84 %), Portugalu (77 %) i Cipru (76 %), a najmanje u Estoniji (30 %), Češkoj (33 %) i Bugarskoj (34 %).

U Estoniji je najčešći odgovor da bi, s obzirom na okolnosti, trebalo zadržati tempo zelene tranzicije (36 %). To stajalište zauzimaju i najmanje tri od deset ispitanika u Rumunjskoj i Poljskoj (36 %), Bugarskoj i Slovačkoj (34 %), Finskoj (33 %) i Češkoj (32 %).

Mišljenje je podijeljeno u Rumunjskoj (36 % ubrzanja u odnosu na 36 % održavanja ritma) i Bugarskoj (34 % ubrzanja u odnosu na 34 % održavanja tempa). U četiri zemlje najmanje jedna od pet zemalja smatra da bi s obzirom na okolnosti trebalo upotrijebiti više fosilnih goriva i usporiti zelenu tranziciju: Češka (29 %), Estonija (25 %), Latvija (22 %) i Rumunjska (21 %).

QC11. S obzirom na porast cijena energije i ograničenja opskrbe plinom zbog djelovanja Rusije, kako bi EU i njegove države članice trebali odgovoriti u pogledu politike zelene energije? (%)

- Trebali bismo ubrzati upotrebu obnovljivih izvora energije, povećati energetska učinkovitost i ubrzati prelazak na zeleno gospodarstvo.
- Trebali bismo zadržati isto tempo prijelaza na zeleno gospodarstvo
- Trebali bismo se vratiti upotrebi više fosilnih goriva tijekom energetske krize i usporiti prijelaz na zeleno gospodarstvo.
- Ne znam

Sociodemografska analiza pokazuje da većina u svakoj skupini smatra da korištenje obnovljivih izvora energije treba ubrzati, povećati energetske učinkovitost i ubrzati prijelaz na zeleno gospodarstvo. Također otkriva sljedeće razlike:

- Ispitanici u dobi od 15 do 54 godine imaju veću vjerojatnost od onih u dobi od 55 godina i starijih da misle da bi zelenu tranziciju trebalo ubrzati. Na primjer, 64 % osoba u dobi od 15 do 24 godine misli na takav način, u usporedbi s 54 % osoba starijih od 55 godina.
- Ispitanici koji su završili obrazovanje u dobi od 20 ili više godina (64 %) imaju veću vjerojatnost da razmišljaju na taj način nego oni koji su završili obrazovanje u dobi od 15 godina ili mlađoj.
- Studenti (72 %) i rukovoditelji (67 %) najvjerojatnije će tako razmišljati, osobito u usporedbi s nezaposlenima (50 %).
- Ispitanici koji se smatraju višim srednjim klasama (74 %) najvjerojatnije će tako razmišljati, posebno u usporedbi s onima koji se smatraju dijelom radničke klase (52 %).

Analiza također pokazuje da ispitanici koji smatraju da su klimatske promjene najozbiljniji (77 %) ili jedan od najozbiljnijih (70 %) problema s kojima se svijet suočava češće misle da bi zelenu tranziciju trebalo ubrzati od onih koji smatraju da to nije ozbiljan problem (47 %).

Osim toga, mnogo je vjerojatnije da će ispitanici koji klimatske promjene smatraju vrlo ozbiljnim problemom (67 %) misliti da bi zelenu tranziciju trebalo ubrzati od onih koji klimatske promjene smatraju manje ozbiljnim. Naposljetku, vjerojatnije je da će ispitanici koji su poduzeli osobne mjere za borbu protiv klimatskih promjena misliti da bi zelenu tranziciju trebalo ubrzati od onih koji nisu poduzeli nikakve mjere (67 % u odnosu na 43 %).

QC11 S obzirom na porast cijena energije i ograničenja opskrbe plinom zbog djelovanja Rusije, kako bi EU i njegove države članice trebali odgovoriti u pogledu politike zelene energije? (% – EU)

	Trebali bismo ubrzati upotrebu obnovljivih izvora energije, povećati energetske učinkovitost i ubrzati prelazak na zeleno gospodarstvo.	Trebali bismo zadržati isto tempo prijelaza na zeleno gospodarstvo	Trebali bismo se vratiti upotrebi više fosilnih goriva tijekom energetske krize i usporiti prijelaz na zeleno gospodarstvo.
EU27	58	25	12
Spol			
Covjek	58	26	12
Zena	59	24	11
Dob			
15 – 24	64	24	8
25 – 39	62	24	10
40 – 54	60	25	11
55+	54	25	14
Obrazovanje (završetak)			
—15	51	23	15
16 – 19	55	27	13
20+	64	23	10
Još uvijek studira	72	19	6
Društveno-profesionalna kategorija			
Samozaposlena osoba	61	24	11
Menadžeri	67	23	8
Ostali bijeli ovratnici	61	25	11
Manualni radnici	55	27	13
Osobe u kući	52	26	12
Nezaposlen	50	29	14
Umirovljeni	54	24	15
Studenti	72	19	6
Poteškoće s plaćanjem računa			
Većinu vremena	57	21	15
S vremena na vrijeme	54	27	13
Gotovo nikada/nikad	61	24	11
Razmotrite pripadnost			
Radnička klasa	52	26	13
Niža srednja klasa	54	27	14
Srednja klasa	61	25	11
Gornja srednja klasa	74	16	9
Gornji razred	62	24	10
Klimatske promjene			
Najveći problem	77	16	5
Jedan od problema	70	21	6
Nije problem	47	29	17
Percepcija klimatskih promjena			
Nije ozbiljan problem	22	28	41
Prilično ozbiljan problem	34	39	19
Vrlo ozbiljan problem	67	22	7
Poduzeo mjere za borbu protiv klimatskih promjena			
Da	67	21	8
Nema	43	32	18

2. Mjere EU-a i država članica za ublažavanje gospodarskog pritiska

Ubrzavanje uvođenja obnovljivih izvora energije u EU-u i poduzimanje gospodarskih mjera za ograničavanje cijena računa za energiju za kućanstva najpoželjnije su mjere Europljana za ublažavanje gospodarskog pritiska uzrokovanog energetsom krizom.

Ispitanici su dobili popis od pet opcija i pitali su kako bi EU i vlade država članica trebali odgovoriti kako bi ublažili gospodarski pritisak uzrokovan energetsom krizom⁴⁵. Rezultati u nastavku pokazuju njihov prvi odgovor.

Gotovo tri od deset (29 %) kažu da bi EU i države članice trebali ubrzati uvođenje obnovljivih izvora energije u EU-u kako bi smanjili troškove energije i postali energetski neovisniji, a isti udio kaže da bi ta tijela trebala poduzeti gospodarske mjere kako bi ograničila cijenu računa za energiju za kućanstva, kao što su oporezivanje dobiti energetskih poduzeća i određivanje gornjih granica cijena energije.

učinkovitosti (npr. poboljšana izolacija) (15 %). Nešto više od jedne dvadesete (6 %) smatra da bi EU i države članice trebali diversificirati opskrbu fosilnim gorivima koja se uvoze u EU.

QC12a. Na koji bi od sljedećih načina EU i vlade država članica trebali odgovoriti kako bi ublažili gospodarski pritisak uzrokovan energetsom krizom? Prvo? (% – EU27)

Više od desetine ispitanika podržava pružanje izravne financijske potpore ekonomski najranjivijim članovima društva (16 %) ili veće ulaganje u mjere energetske

⁴⁵ QC12a. Na koji bi od sljedećih načina EU i vlade država članica trebali odgovoriti kako bi ublažili gospodarski pritisak uzrokovan energetsom krizom? Prvo?

Poduzimanje gospodarskih mjera kako bi se ograničila cijena računa za energiju za kućanstva, kao što su oporezivanje dobiti energetske poduzeća i određivanje gornjih granica cijena energije, najspominjenije je djelovanje u 13 zemalja i nalazi se među trima najvećima u svakoj državi članici. Najčešće ga spominju Austrija (39 %), Češka (37 %) i Nizozemska (35 %), a najmanje ih spominju Mađarska (20 %), Cipar (21 %) i Švedska (22 %).

koja se uvoze u EU: Poljska (12 %), Rumunjska (11 %), Estonija i Češka (obje 10 %).

U Francuskoj je poduzimanje gospodarskih mjera za ograničavanje cijena računa za energiju za kućanstva na prvom mjestu kao ubrzavanje uvođenja energije iz obnovljivih izvora kako bi se smanjili troškovi energije i postala energetska neovisnija (po 27 %).

U 12 država članica ispitanici najčešće kažu da bi uvođenje obnovljivih izvora energije u EU-u trebalo ubrzati kako bi se smanjili troškovi energije i povećala energetska neovisnost, a to je osobito slučaj u Švedskoj (51 %), Portugalu (42 %) i Finskoj (37 %). S druge strane, najmanje je vjerojatno da će se to spomenuti u Bugarskoj (15 %), Rumunjskoj i Latviji (19 %). Ta se akcija nalazi među trima najboljima u 25 zemalja.

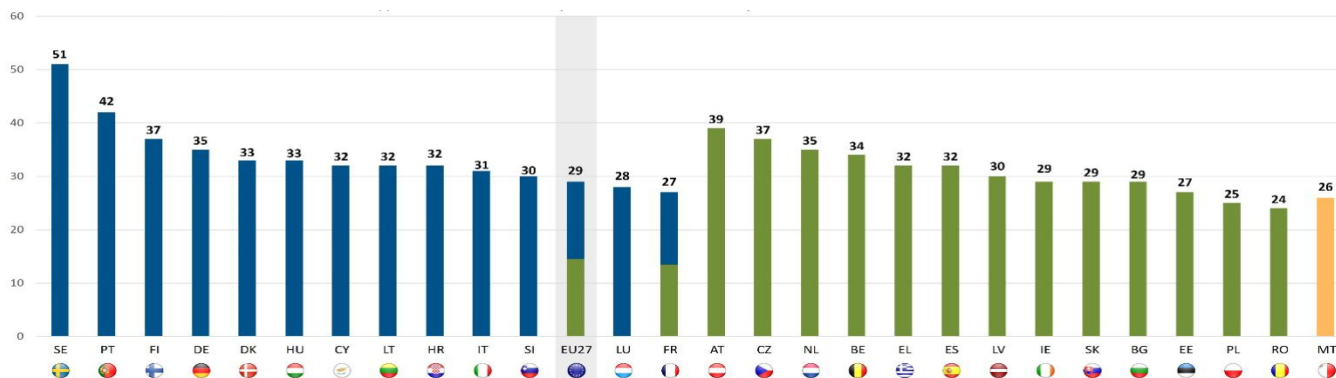
Pružanje izravne financijske potpore ekonomski najranjivijim članovima društva najspominjenije je djelovanje na Malti (26 %) i svrstava se među tri najbolja u ukupno 23 zemlje. Ispitanici u Bugarskoj (25 %), Irskoj, Cipru i Grčkoj (po 24 %), ali je najmanje vjerojatno da će se spomenuti među ispitanicima u Portugalu, Italiji i Češkoj (svih 12 %).

Ulaganje više u mjere energetske učinkovitosti jedina je druga akcija koja se nalazi među trima najboljima u bilo kojoj zemlji. Više ulaganja najčešće spominju oni u Rumunjskoj (22 %), Mađarskoj i Francuskoj (21 %) i Malti (20 %), a najmanje se spominju u Finskoj (8 %).

Postoje četiri zemlje u kojima barem jedna od deset zemalja spominje diversifikaciju opskrbe fosilnim gorivima

QC12a. Na koji bi od sljedećih načina EU i vlade država članica trebali odgovoriti kako bi ublažili gospodarski pritisak uzrokovan energetsom krizom? Prvo? (% – najviše spominjani odgovor po zemljama)

- Ubrzati uvođenje obnovljivih izvora energije u EU-u kako bi se smanjili troškovi energije i povećala energetska neovisnost
- Poduzeti gospodarske mjere kako bi se ograničila cijena računa za energiju za kućanstva, kao što je dobit poreznih poduzeća za energiju, i uvesti gornje granice cijena energije
- Pružanje izravne financijske potpore ekonomski najranjivijim članovima društva

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

QC12a. Na koji bi od sljedećih načina EU i vlade država članica trebali odgovoriti kako bi ublažili gospodarski pritisak uzrokovan energetsom krizom? Prvo? (%)

	EU27	BI TI	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	T O JE	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	N A	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE
Ubrzati uvođenje obnovljivih izvora energije u EU-u kako bi se smanjili troškovi energije i povećala energetska neovisnost	29	28	15	20	33	35	22	26	26	25	27	32	31	32	19	32	28	33	25	31	30	23	42	19	30	23	37	51
Poduzeti gospodarske mjere kako bi se ograničila cijena računa za energiju za kućanstva, kao što je dobit poreznih energetskih poduzeća, i uvesti gornje granice cijena energije	29	34	29	37	24	28	27	29	32	32	27	26	30	21	30	27	26	20	23	35	39	25	26	24	24	29	34	22
Pružanje izravne financijske potpore ekonomski najranjivijim članovima društva	16	17	25	12	18	15	16	24	24	18	15	18	12	24	23	20	23	20	26	14	13	22	12	21	23	18	16	13
Više ulaganja u mjere energetske učinkovitosti (npr. poboljšana izolacija)	15	14	19	16	14	10	17	13	12	14	21	18	16	12	14	14	13	21	20	14	9	14	9	22	15	19	8	9
Diversifikacija opskrbe fosilnim gorivima koja se uvoze u EU	6	5	5	10	6	6	10	7	4	5	4	5	8	5	7	2	7	5	6	3	6	12	3	11	5	7	2	2
Ostalo (spontano)	1	0	0	0	1	2	1	0	0	1	1	0	1	0	2	0	0	0	0	1	2	0	0	1	1	1	0	1
Ne znam	4	2	7	5	4	4	7	1	2	5	5	1	2	6	5	5	3	1	0	2	1	4	8	2	2	3	3	2

Sociodemografska analiza pokazuje sljedeće značajne razlike:

- Osobe u dobi od 15 do 24 godine (24 %) manje su vjerojatno od starijih ispitanika, a posebno onih u dobi od 40 do 54 godine (31 %), da smatraju da bi EU i nacionalne vlade trebali poduzeti ekonomske mjere kako bi ograničili cijenu računa za energiju za kućanstva.
- Ispitanici koji su završili obrazovanje u dobi od 20 ili više godina najvjerojatnije će misliti da bi EU i nacionalne vlade trebale ubrzati uvođenje obnovljivih izvora energije (35 %), ali je najmanje vjerojatno da bi vlade trebale poduzeti ekonomske mjere kako bi ograničile cijenu računa za energiju za kućanstva (26 %).
- Upravitelji (38 %) smatraju da bi EU i nacionalne vlade trebale ubrzati uvođenje obnovljivih izvora energije, posebno u usporedbi s domaćim osobama (25 %).
- Što je manje poteškoća s plaćanjem računa, veća je vjerojatnost da će spomenuti ubrzavanje uvođenja obnovljivih izvora energije, a manje je vjerojatno da će spomenuti pružanje izravne financijske potpore ekonomski najranjivijim članovima društva. Na primjer, 31 % onih koji nikada ili gotovo nikada nemaju poteškoća s plaćanjem računa smatra da bi uvođenje obnovljivih izvora energije trebalo ubrzati, u usporedbi s 24 % koji imaju poteškoća većinu vremena.
- Što je više ispitanika na društvenoj ljestvici, veća je vjerojatnost da će EU i nacionalne vlade ubrzati uvođenje obnovljivih izvora energije, ali manje je vjerojatno da bi vlade trebale poduzeti ekonomske mjere kako bi ograničile cijenu računa za energiju za kućanstva.

Analiza pokazuje i da su ispitanici koji smatraju da su klimatske promjene najozbiljniji (37 %) ili jedan od najozbiljnijih (35 %) problema s kojima se svijet suočava češće spomenuti ubrzavanje uvođenja obnovljivih izvora energije od onih koji smatraju da to nije problem (24 %). Osim toga, što je ozbiljniji problem koji ispitanici smatraju klimatskim promjenama, veća je vjerojatnost da će EU i nacionalne vlade misliti da bi EU i nacionalne vlade trebale ubrzati uvođenje obnovljivih izvora energije u EU-u.

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

QC12a Na koji bi od sljedećih načina EU i vlade država članica trebali odgovoriti kako bi ublažili gospodarski pritisak uzrokovan energetsom krizom? Prvo? (% – EU)

	Ubrzati uvođenje obnovljivih izvora energije u EU-u kako bi se smanjili troškovi energije i povećala energetska neovisnost	Diversifikacija opskrbe fosilnim gorivima koja se uvoze u EU	Više ulaganja u mjere energetske učinkovitosti (npr. poboljšana izolacija)	Poduzeti gospodarske mjere kako bi se ograničila cijena računa za energiju za kućanstva, kao što je dobit poreznih energetskih poduzeća, i uvesti gornje granice cijena energije	Pružanje izravne financijske potpore ekonomski najranjivijim članovima društva	Ostalo (spontano)	Ne znam
EU27	29	6	15	29	16	1	4
Spol							
Covjek	29	7	15	29	16	1	3
Zena	29	6	15	28	17	1	4
Dob							
15 – 24	31	6	17	24	19	0	3
25 – 39	33	6	14	28	16	1	2
40 – 54	30	7	14	31	16	0	2
55+	26	6	15	29	17	1	6
Obrazovanje (završetak)							
—15	23	8	13	31	15	1	9
16 – 19	26	6	15	31	17	1	4
20+	35	6	16	26	15	0	2
Još uvijek studira	35	5	16	24	17	0	3
Društveno-profesionalna kategorija							
Samozaposlena osoba	31	8	14	30	14	1	2
Menadžeri	38	6	14	27	14	0	1
Ostali bijeli ovratnici	31	7	16	27	16	1	2
Manualni radnici	26	6	14	32	18	1	3
Osobe u kući	25	6	16	29	16	1	7
Nezaposlen	27	5	16	27	19	1	5
Umirovljeni	26	5	15	29	17	1	7
Studenti	35	5	16	24	17	0	3
Poteškoće s plaćanjem računa							
Većinu vremena	24	5	14	30	22	0	5
S vremena na vrijeme	26	7	15	30	17	1	4
Gotovo nikada/nikad	31	6	15	28	16	1	3
Razmotrite pripadnost							
Radnička klasa	24	6	14	30	19	1	6
Niža srednja klasa	26	7	15	29	18	1	4
Srednja klasa	30	6	16	29	15	1	3
Gornja srednja klasa	42	5	14	24	14	0	1
Gornji razred	41	5	17	20	15	1	1
Klimatske promjene							
Najveći problem	37	4	15	26	16	0	2
Jedan od problema	35	5	14	29	15	0	2
Nije problem	24	8	15	29	18	1	5
Percepcija klimatskih promjena							
Nije ozbiljan problem	13	13	12	33	19	4	6
Prilično ozbiljan problem	20	9	16	29	19	1	6
Vrlo ozbiljan problem	33	5	15	28	16	0	3
Poduzeo mjere za borbu protiv klimatskih promjena							
Da	33	5	15	29	15	1	2
Nema	23	8	15	28	19	1	6

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

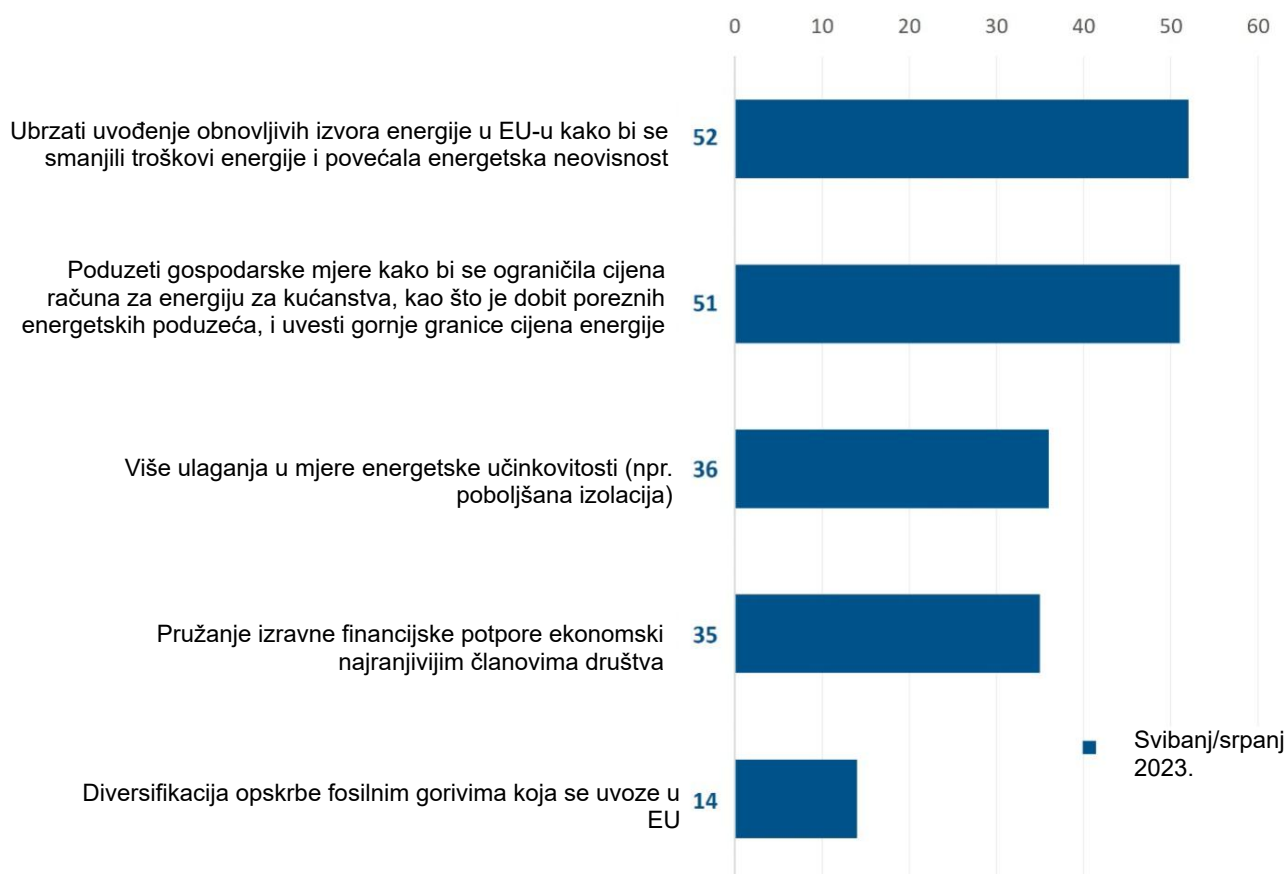
Klimatske promjene

U naknadnom pitanju ispitanici su dobili mogućnost davanja dodatnih odgovora. U rezultatima prikazanim u nastavku detaljno se opisuje ukupni odgovor na to pitanje (prvi i naknadni odgovori).

Nešto više od polovice svih ispitanika smatra da bi EU i države članice trebali ubrzati uvođenje obnovljivih izvora energije u EU-u kako bi smanjili troškove energije i postali energetski neovisniji (52 %) ili poduzeti gospodarske mjere za ograničavanje cijene energije za kućanstva, kao što je dobit poreznih energetskih poduzeća i uvođenje gornjih granica cijena energije (51 %).

Više od jedne trećine zalaže se za veće ulaganje u mjere energetske učinkovitosti (36 %) ili pružanje izravne financijske potpore ekonomski najugroženijim članovima društva (35 %). Više od jedne desetine (14 %) smatra da bi EU i države članice trebali diversificirati opskrbu fosilnim gorivima koja se uvoze u EU.

QC12T. Na koji bi od sljedećih načina EU i vlade država članica trebali odgovoriti kako bi ublažili gospodarski pritisak uzrokovan energetsom krizom? Prvo? A onda? (% – EU27)

Klimatske promjene

Promatrajući nacionalne rezultate za sve mjere koje ispitanici smatraju da bi trebalo poduzeti, pokazuje da su ubrzavanje uvođenja obnovljivih izvora energije u EU-u kako bi se smanjili troškovi energije i postali energetske neovisni te poduzimanje gospodarskih mjera za ograničavanje cijena računa za energiju za kućanstva jedina opcija koja je na prvom mjestu u bilo kojoj zemlji.

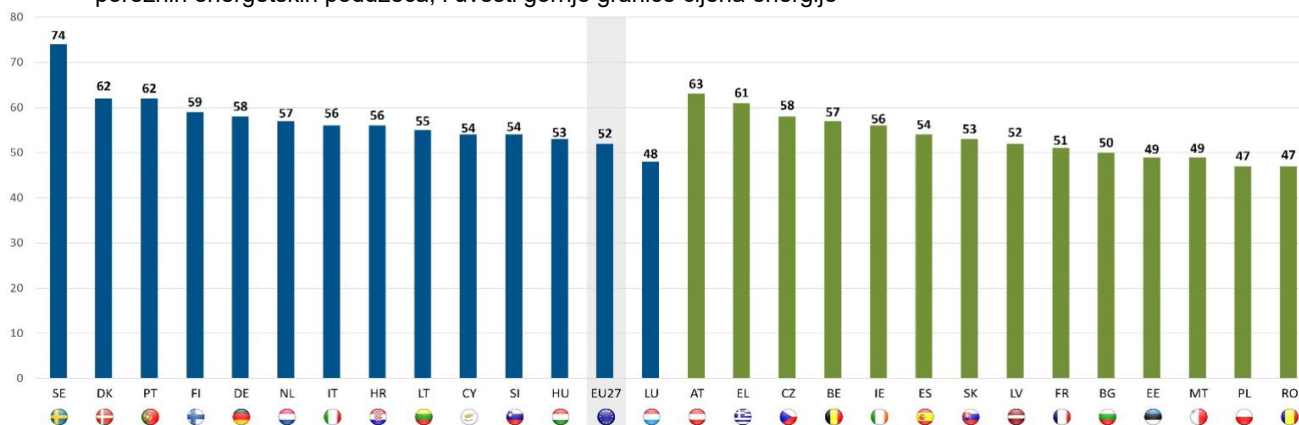
U 13 zemalja koje ubrzavaju uvođenje obnovljivih izvora energije najviše se spominju mjere koje se ubrajaju u tri najbolje mjere u ukupno 25 zemalja. Najčešće ga spominju Švedska (74 %), Danska i Portugal (obje 62 %), a najmanje ih spominju Bugarska (33 %), Estonija (36 %) i Latvija (38 %).

Poduzimanje gospodarskih mjera kako bi se ograničila cijena računa za energiju za kućanstva najviše je navedeno u 14 država članica i nalazi se među trima najboljima u ukupno 26 zemalja. To najviše spominju ispitanici u Austriji (63 %), Grčkoj (61 %) i Češkoj (58 %), a najmanje navode u Mađarskoj (39 %), Švedskoj (42 %) te Sloveniji i Cipru (obje 43 %).

Naposlijetku, među ispitanicima u Poljskoj, Rumunjskoj (23 %) i Češkoj (19 %), a najmanje u Litvi (6 %), Grčkoj (8 %) te Francuskoj i Finskoj (obje 9 %). Ta se mjera ne nalazi u trima najboljima u bilo kojoj državi članici.

QC12T Na koji bi od sljedećih načina EU i vlade država članica trebali odgovoriti kako bi ublažili gospodarski pritisak uzrokovan energetske krizom? Prvo? A onda? (% – najviše spominjani odgovor po zemljama)

- Ubrzati uvođenje obnovljivih izvora energije u EU-u kako bi se smanjili troškovi energije i povećala energetska neovisnost
- Poduzeti gospodarske mjere kako bi se ograničila cijena računa za energiju za kućanstva, kao što je dobit poreznih energetske poduzeća, i uvesti gornje granice cijena energije

Mađarska (52 %) je jedina zemlja u kojoj najmanje polovica smatra da bi EU i nacionalne vlade trebali više ulagati u mjere energetske učinkovitosti, nakon čega slijedi 44 % ispitanika u Francuskoj i 42 % na Malti. S druge strane, ta mogućnost spominje se 22 % u Austriji i 27 % u Portugalu i Grčkoj. Više ulaganja u energetske učinkovitost zauzima drugo ili treće mjesto u 13 zemalja.

Pružanje izravne financijske potpore ekonomski najranjivijim članovima društva drugo je ili treće najviše spomenuto djelovanje u 20 država članica. Grčka (53 %) jedina je zemlja u kojoj se ta mjera spominje barem polovina, a slijedi je 49 % ispitanika u Bugarskoj i 48 % u Latviji. To djelovanje najmanje spominju Italija (28 %), Švedska (30 %) te Francuska i Češka (31 % svaka).

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

QC12T Na koji bi od sljedećih načina EU i vlade država članica trebali odgovoriti kako bi ublažili gospodarski pritisak uzrokovan energetsom krizom? Prvo? A onda? (%)

	EU27	BI TI	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	T O JE	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	N A	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE
Ubrzati uvođenje obnovljivih izvora energije u EU-u kako bi se smanjili troškovi energije i povećala energetska neovisnost	52	51	33	44	62	58	36	48	49	45	50	56	56	54	38	55	48	53	48	57	55	44	62	40	54	43	59	74
Poduzeti gospodarske mjere kako bi se ograničila cijena računa za energiju za kućanstva, kao što je dobit poreznih energetske poduzeća, i uvesti gornje granice cijena energije	51	57	50	58	45	48	49	56	61	54	51	52	55	43	52	45	46	39	49	53	63	47	45	47	43	53	56	42
Više ulaganja u mjere energetske učinkovitosti (npr. poboljšana izolacija)	36	36	40	35	37	32	38	34	27	33	44	40	36	31	31	39	36	52	42	40	22	33	27	41	39	41	31	38
Pružanje izravne financijske potpore ekonomski najranjivijim članovima društva	35	37	49	31	32	33	37	45	53	39	31	40	28	47	48	42	46	43	46	35	36	42	33	41	44	38	32	30
Diversifikacija opskrbe fosilnim gorivima koja se uvoze u EU	14	13	12	19	13	14	18	13	8	14	9	10	17	10	15	6	17	10	13	9	16	23	15	23	12	15	9	10
Ostalo (spontano)	1	0	0	0	2	3	3	0	0	1	1	1	1	0	2	1	1	0	0	1	4	0	1	1	1	2	0	1
Ne znam	4	2	7	5	4	4	7	2	1	5	5	1	3	6	5	5	3	1	0	2	1	4	8	3	2	3	3	2

Sociodemografska analiza svih odgovora pokazuje sljedeće:

- Osobe u dobi od 55 i više godina manje su vjerojatno od mlađih ispitanika da misle da bi EU i nacionalne vlade trebali ubrzati uvođenje obnovljivih izvora energije u EU-u kako bi smanjili troškove energije i postali energetske neovisniji, a to je posebno slučaj u usporedbi s onima u dobi od 25 do 39 godina (47 % u odnosu na 58 %).
- Što dulje ispitanik ostane u obrazovanju, veća je vjerojatnost da će EU i nacionalne vlade misliti da bi EU i nacionalne vlade trebali ubrzati uvođenje obnovljivih izvora energije u EU-u ili da bi trebalo više ulagati u mjere energetske učinkovitosti. Na primjer, 58 % osoba koje su završile obrazovanje u dobi od 20 ili više godina smatra da bi uvođenje energije iz obnovljivih izvora trebalo ubrzati, u usporedbi s 42 % osoba u dobi od 15 godina ili mlađih.
- Upravitelji (62 %) najvjerojatnija su skupina koja smatra da bi EU i nacionalne vlade trebali ubrzati uvođenje obnovljivih izvora energije u EU-u kako bi smanjili troškove energije i postali energetske neovisniji, posebno u usporedbi s domaćim stanovništvom (43 %).
- Što je manje poteškoća s kojima se ispitanici suočavaju s plaćanjem računa, veća je vjerojatnost da će spomenuti ubrzavanje uvođenja obnovljivih izvora energije ili ulaganje više u energetske učinkovitost, a manje je vjerojatno da će spomenuti pružanje izravne financijske potpore ekonomski najugroženijim članovima društva. Na primjer, 38 % onih koji nikada ili gotovo nikada nemaju poteškoća s plaćanjem računa spominje više ulaganja u energetske učinkovitost, u usporedbi s 31 % koji se suočavaju s poteškoćama većinu vremena.
- Što veći ispitanik smatra da je na društvenoj ljestvici, veća je vjerojatnost da će EU i nacionalne vlade misliti da bi EU i nacionalne vlade trebali ubrzati uvođenje obnovljivih izvora energije u EU-u ili više ulagati u mjere energetske učinkovitosti, ali manje je vjerojatno da bi vlade trebale poduzeti ekonomske mjere kako bi ograničile cijenu računa za energiju za kućanstva ili pružile izravnu financijsku potporu ekonomski najranjivijim članovima društva.

izvora energije u EU-u ili više ulagati u mjere energetske učinkovitosti.

Analiza pokazuje i da su ispitanici koji smatraju da su klimatske promjene najozbiljniji (62 %) ili jedan od najozbiljnijih (59 %) problema s kojima se svijet suočava češće spomenuti ubrzavanje uvođenja obnovljivih izvora energije u EU-u kako bi smanjili troškove energije i postali energetske neovisniji od onih koji ne smatraju da je to problem (45 %). Osim toga, što je ozbiljniji problem koji ispitanici smatraju klimatskim promjenama, veća je vjerojatnost da će EU i nacionalne vlade misliti da bi EU i nacionalne vlade trebali ubrzati uvođenje obnovljivih

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

QC12T Na koji bi od sljedećih načina EU i vlade država članica trebali odgovoriti kako bi ublažili gospodarski pritisak uzrokovan energetsom krizom? Prvo? A onda? (% – EU)

	Ubrzati uvođenje obnovljivih izvora energije u EU-u kako bi se smanjili troškovi energije i povećala energetska neovisnost	Diversifikacija opskrbe fosilnim gorivima koja se uvoze u EU	Više ulaganja u mjere energetske učinkovitosti (npr. poboljšana izolacija)	Poduzeti gospodarske mjere kako bi se ograničila cijena računa za energiju za kućanstva, kao što je dobit poreznih poduzeća za energiju, i uvesti gornje granice cijena energije	Pružanje izravne financijske potpore ekonomski najranjivijim članovima društva
EU27	52	14	36	51	35
Spol					
Covjek	52	15	37	50	35
Zena	52	14	35	52	36
Dob					
15 – 24	56	14	37	49	37
25 – 39	58	15	36	50	34
40 – 54	53	16	36	52	35
55+	47	13	35	51	36
Obrazovanje (završetak)					
—15	42	14	32	53	36
16 – 19	49	15	35	53	37
20+	58	14	40	49	32
Još uvijek studira	60	13	35	51	35
Društveno-profesionalna kategorija					
Samozaposlena osoba	57	16	36	52	31
Menadžeri	62	15	38	49	30
Ostali bijeli ovratnici	53	17	40	50	34
Manualni radnici	50	15	34	52	38
Osobe u kući	43	17	35	53	34
Nezaposlen	47	13	36	49	40
Umirovljeni	46	12	35	51	37
Studenti	60	13	35	51	35
Poteškoće s plaćanjem računa					
Većinu vremena	46	13	31	52	42
S vremena na vrijeme	48	17	33	53	37
Gotovo nikada/nikad	54	14	38	50	34
Razmotrite pripadnost					
Radnička klasa	44	13	33	52	40
Niža srednja klasa	49	16	35	51	38
Srednja klasa	55	15	37	51	34
Gornja srednja klasa	64	13	41	47	31
Gornji razred	63	14	48	40	29
Klimatske promjene					
Najveći problem	62	11	39	49	32
Jedan od problema	59	12	38	52	34
Nije problem	45	17	34	51	37
Percepcija klimatskih promjena					
Nije ozbiljan problem	28	26	30	51	37
Prilično ozbiljan problem	40	19	34	51	38
Vrlo ozbiljan problem	57	12	37	51	35
Poduzeo mjere za borbu protiv klimatskih promjena					
Da	57	13	37	52	34
Nema	44	17	34	50	38

VI. EUROPLJANI I NJIHOV PRIRODNI OKOLIŠ

1. Izloženost Europljana okolišnim i klimatskim rizicima i prijetnjama

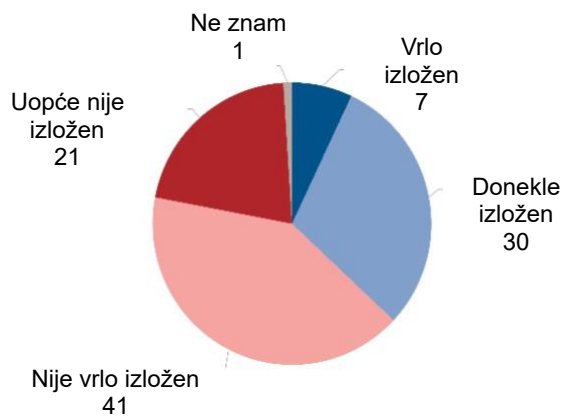
Gotovo četiri od deset Europljana osjeća se osobno izloženim rizicima i prijetnjama povezanim s okolišem i klimom.

Ispitanicima je postavljeno pitanje: „koliko su osobno izloženi rizicima i prijetnjama povezanim s okolišem i klimom (npr. požari, poplave, zagađenje, ekstremni vremenski uvjeti itd.)?“⁴⁶ Gotovo četiri od deset (37 %) kažu da su izložene, a 7 % ih je izjavilo da su „vrlo izloženi“. S druge strane, većina (62 %) kaže da nisu izložena tim rizicima i prijetnjama, a nešto više od jedne petine (21 %) izjavilo je da „nisu uopće izloženi“.

Nacionalna analiza pokazuje znatne razlike među državama članicama. U sedam zemalja većina ispitanika kaže da je izložena rizicima i prijetnjama povezanim s okolišem i klimom: Portugal (64 %), Malta (63 %), Mađarska (62 %), Grčka (59 %), Cipar (57 %), Poljska (56 %) i Hrvatska (52 %). S druge strane, 9 % u Finskoj, 12 % u Danskoj i 18 % u Njemačkoj i Estoniji osjećaju se osobno izloženima.

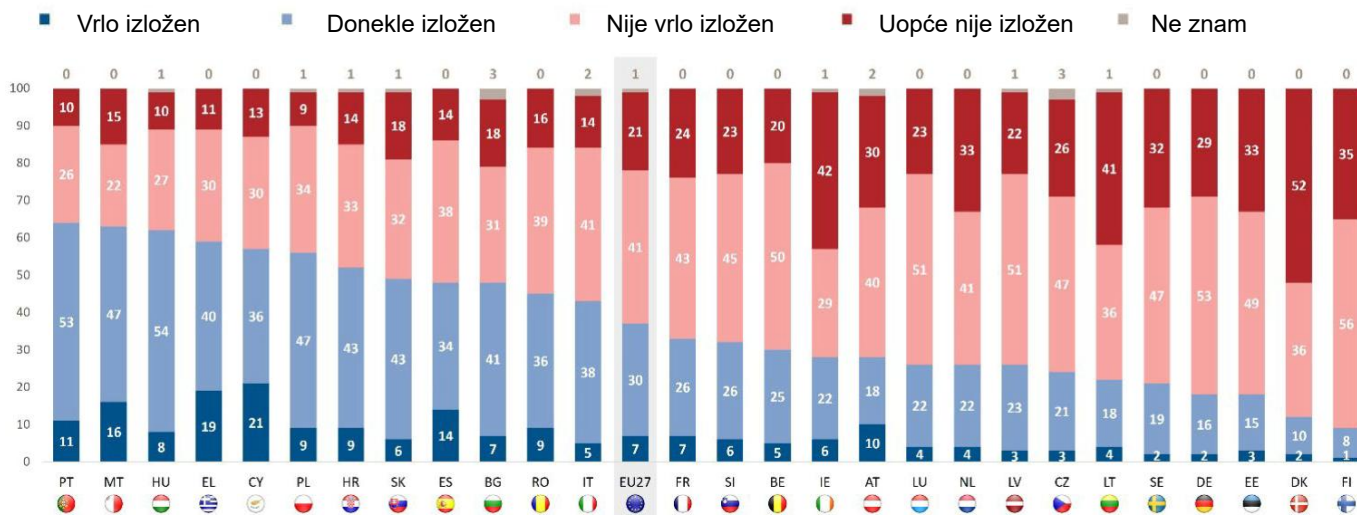
Udio ispitanika koji se osjećaju „vrlo izloženima“ najveći je u Cipru (21 %), Grčkoj (19 %) i Malti (16 %). S druge strane, najmanje četiri od deset u Danskoj (52 %), Irskoj (42 %) i Litvi (41 %) kažu da se uopće ne osjećaju izloženima tim rizicima i prijetnjama.

QC14. Koliko ste osobno izloženi rizicima i prijetnjama povezanim s okolišem i klimom (npr. požari, poplave, onečišćenje, ekstremni vremenski uvjeti itd.)? (% – EU27)

(Svibanj/lipanj 2023.)

QC14. Koliko ste osobno izloženi rizicima i prijetnjama povezanim s okolišem i klimom (npr. požari, poplave, onečišćenje, ekstremni vremenski uvjeti itd.)? (%)

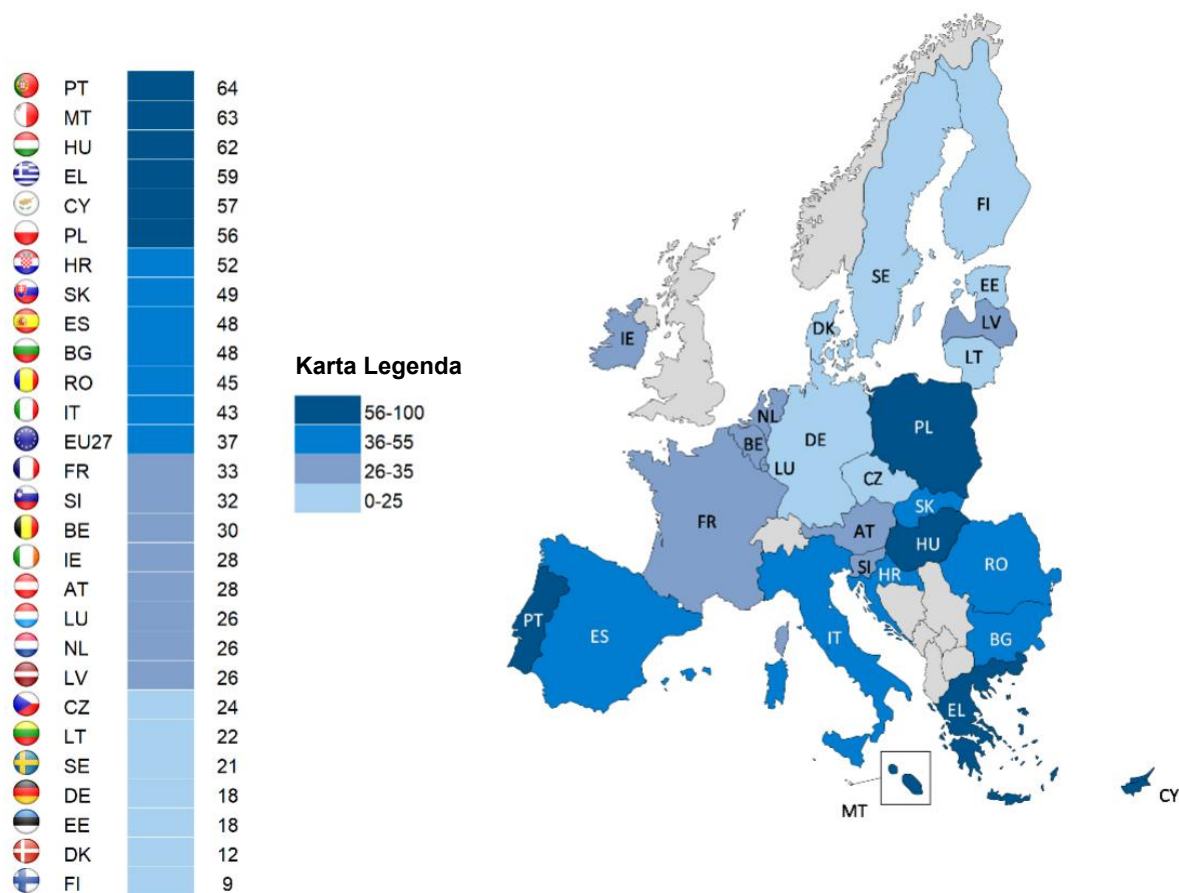
46 QC14. Koliko ste osobno izloženi rizicima i prijetnjama povezanim s okolišem i klimom (npr. požari, poplave, onečišćenje, ekstremni vremenski uvjeti itd.)?

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Karta prikazuje ispitanike u južnim i istočnim područjima EU-a za koje je vjerojatnije da će se osjećati izloženima tim rizicima i prijetnjama nego oni koji žive u sjevernim i nekim središnjim područjima.

QC14. Koliko ste osobno izloženi rizicima i prijetnjama povezanim s okolišem i klimom (npr. požari, poplave, onečišćenje, ekstremni vremenski uvjeti itd.)? (% – ukupno „izloženo”)

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Sociodemografska analiza pokazuje sljedeće:

- Ispitanici u dobi od 55 i više godina (33 %) manje je vjerojatno da će od mlađih ispitanika izjaviti da se osjećaju izloženima rizicima i prijetnjama povezanim s okolišem i klimom.
- Ostali radnici u bijelom ovratniku (43 %), domaći radnici (42 %) i samozaposlene osobe najvjerojatnije će reći da se osjećaju izloženima, posebno u usporedbi s umirovljenicima (31 %).
- Ispitanici koji nikada ili gotovo nikada nemaju poteškoća s plaćanjem računa (34 %) manje su vjerojatno da će se osjećati izloženima od onih koji imaju više poteškoća.
- Ispitanici koji se smatraju srednjom klasom ili nižim na društvenoj ljestvici imaju veću vjerojatnost da će se osjećati izloženima od onih koji se stavljaju na višu razinu. Na primjer, 39 % onih koji se smatraju dijelom radničke klase osjećaju se izloženima, u usporedbi s 30 % onih koji smatraju da pripadaju višoj srednjoj klasi.

Analiza također pokazuje da što su ozbiljniji problem koji ispitanici smatraju klimatskim promjenama, veća je vjerojatnost da će se osjećati izloženima: 38 % ispitanika smatra da je to vrlo ozbiljan problem, u usporedbi s ispitanicima koji smatraju da klimatske promjene nisu ozbiljan problem (23 %).

QC14 Koliko ste osobno izloženi rizicima i prijetnjama povezanim s okolišem i klimom (npr. požari, poplave, onečišćenje, ekstremni vremenski uvjeti itd.)? (% – EU)

	Ukupno „izloženo“	Ukupno „nije izloženo“	Ne znam
EU27	37	62	1
Spol			
Covjek	36	63	1
Zena	38	61	1
Dob			
15 – 24	39	60	1
25 – 39	38	61	1
40 – 54	38	61	1
55+	33	66	1
Obrazovanje (završetak)			
—15	37	62	1
16 – 19	37	62	1
20+	36	63	1
Još uvijek studira	35	64	1
Društveno-profesionalna kategorija			
Samozaposlena osoba	40	58	2
Menadžeri	35	65	0
Ostali bijeli ovratnici	43	56	1
Manualni radnici	37	62	1
Osobe u kući	42	56	2
Nezaposlen	37	62	1
Umirovljeni	31	68	1
Studenti	35	64	1
Poteškoće s plaćanjem računa			
Većinu vremena	44	56	0
S vremena na vrijeme	42	57	1
Gotovo nikada/nikad	34	65	1
Razmotrite pripadnost			
Radnička klasa	39	60	1
Niža srednja klasa	37	62	1
Srednja klasa	37	62	1
Gornja srednja klasa	30	70	0
Gornji razred	32	67	1
Klimatske promjene			
Najveći problem	23	77	0
Jedan od problema	32	67	1
Nije problem	38	61	1

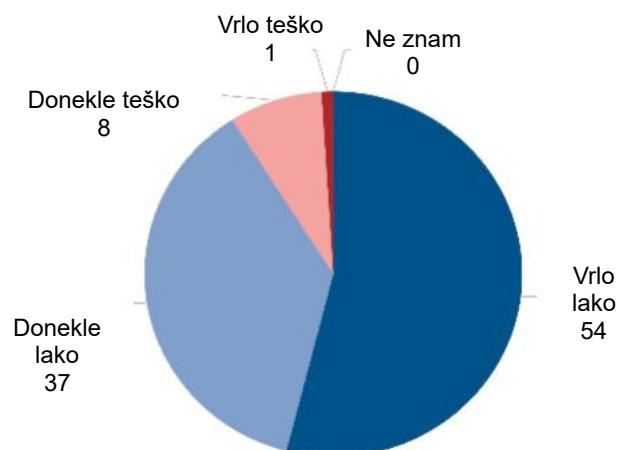
2. Pristup Europljana prirodi i zelenim površinama

Više od osam od deset Europljana tvrdi da im je jednostavan pristup prirodi i zelenim površinama

Ispitanicima je postavljeno pitanje koliko im je lako ili teško pristupiti prirodi i zelenim površinama.⁴⁷ Velika većina (91 %) kaže da je to lako, a 54 % izjavilo je da je to „vrlo lako“. Gotovo svaka deseta osoba (9 %) kaže da im je teško pristupiti prirodi i zelenim površinama.

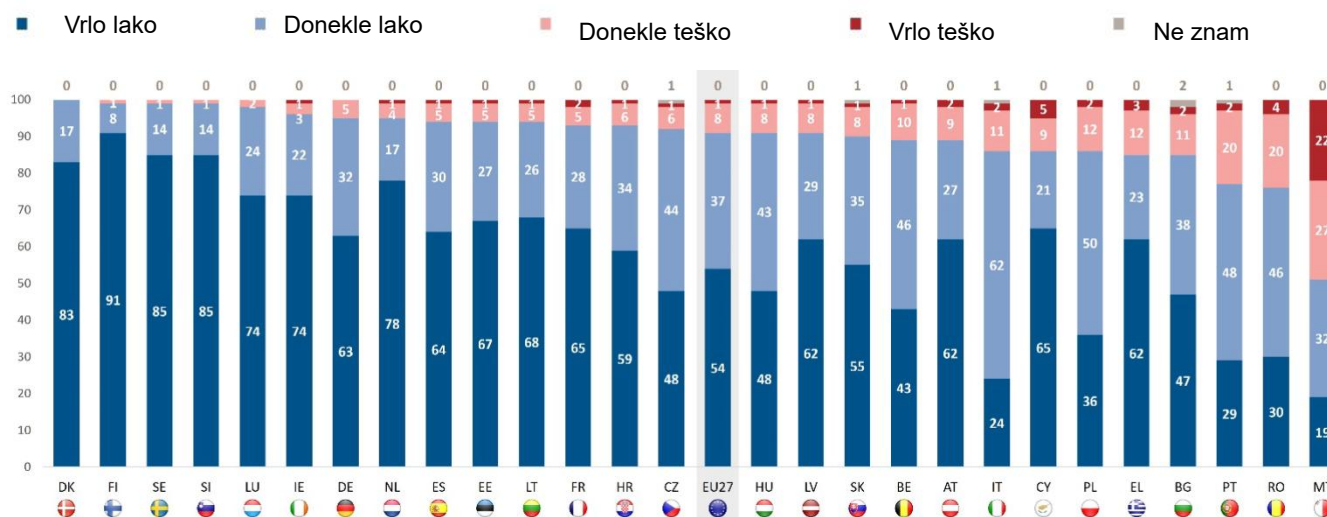
U svim zemljama osim jedne više od tri četvrtine ispitanika tvrdi da im je jednostavan pristup prirodi i zelenim površinama, a u 17 država članica to kaže najmanje devet od deset država članica. Svi ispitanici u Danskoj kažu da je taj pristup jednostavan (100 %), kao i 99 % u Sloveniji, Finskoj i Švedskoj. S druge strane, 51 % ispitanika na Malti, 76 % u Rumunjskoj i 77 % u Portugalu kaže isto.

QC13. Koliko vam je lako ili teško pristupiti prirodi i zelenim površinama? (% – EU27)

(Svibanj/srpanj 2023.)

QC13. Koliko vam je lako ili teško pristupiti prirodi i zelenim površinama? (%)

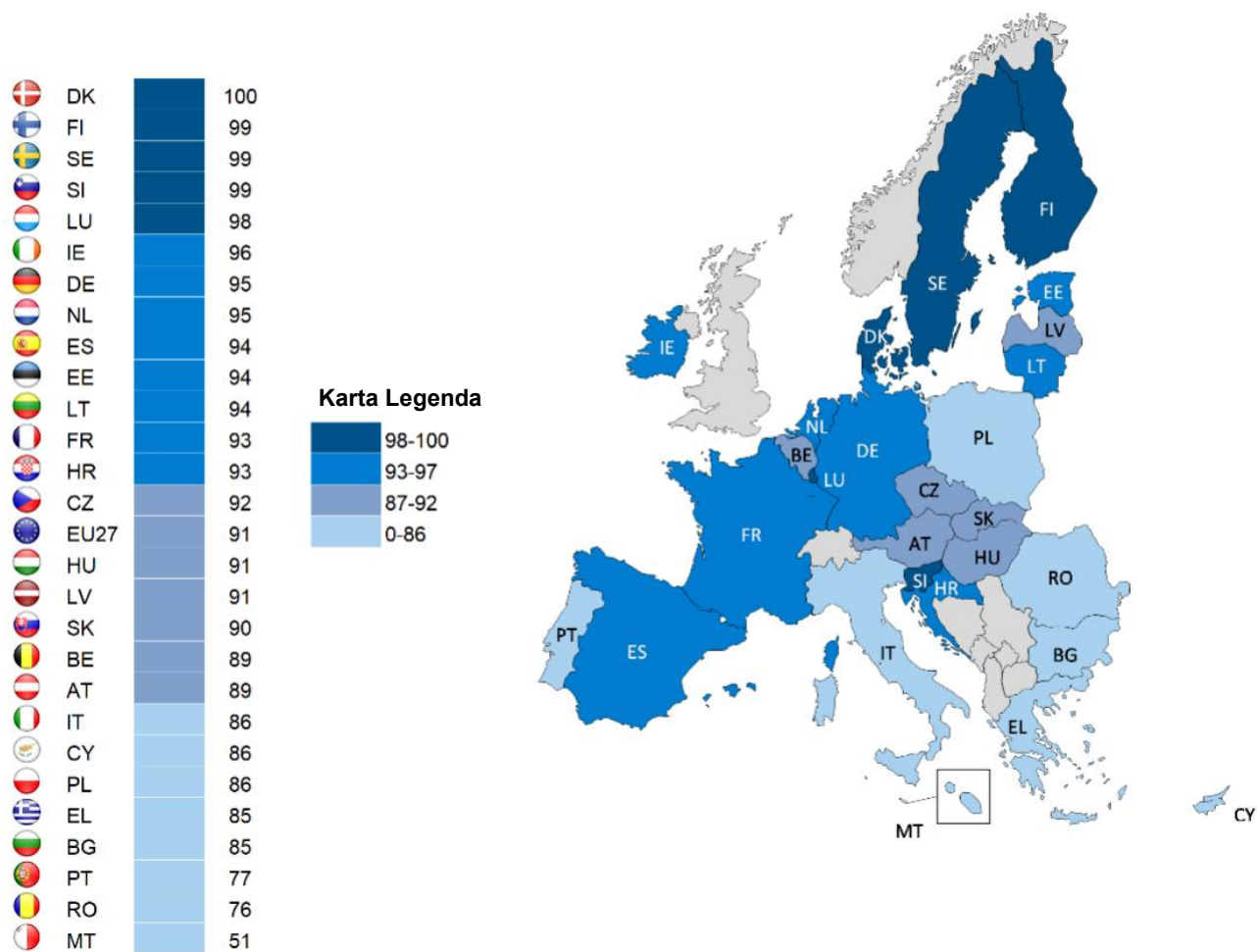
47 QC13. Koliko vam je lako ili teško pristupiti prirodi i zelenim površinama?

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Karta prikazuje ispitanike da je pristup prirodi i zelenim površinama najlakše pronaći u sjevernim i zapadnim područjima EU-a.

QC13. Koliko vam je lako ili teško pristupiti prirodi i zelenim površinama? (% – ukupno „Easy”)

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Sociodemografska analiza pokazuje da više od osam od deset ispitanika u svakoj skupini kaže da imaju jednostavan pristup prirodi i zelenim površinama. Kao rezultat toga, postoji nekoliko značajnih razlika:

- Rukovoditelji i studenti (93 %) najvjerojatnije će reći da je pristup jednostavan, posebno u usporedbi s kućnim osobama (84 %).
- Ispitanici koji nikada ili gotovo nikada nemaju poteškoća s plaćanjem računa vjerojatnije će reći da je pristup jednostavan od onih koji imaju veće poteškoće (94 % u odnosu na 85 %).

QC13 Koliko je lako ili teško pristupiti prirodi i zelenim površinama? (% – EU)

	Ukupno „jednostavno“	Ukupno „teško“	Ne znam
EU27	91	9	0
Spol			
Covjek	92	8	0
Zena	90	10	0
Dob			
15 – 24	92	8	0
25 – 39	91	9	0
40 – 54	92	8	0
55+	90	10	0
Obrazovanje (završetak)			
—15	88	12	0
16 – 19	89	11	0
20+	93	7	0
Još uvijek studira	93	7	0
Društveno-profesionalna kategorija			
Samozaposlena osoba	91	8	1
Menadžeri	93	7	0
Ostali bijeli ovrtnici	91	9	0
Manualni radnici	90	10	0
Osobe u kući	84	16	0
Nezaposlen	88	11	1
Umirovljeni	91	9	0
Studenti	93	7	0
Poteškoće s plaćanjem računa			
Većinu vremena	85	15	0
S vremena na vrijeme	85	14	1
Gotovo nikada/nikad	94	6	0
Razmotrite pripadnost			
Radnička klasa	91	9	0
Niža srednja klasa	89	10	1
Srednja klasa	91	9	0
Gornja srednja klasa	95	5	0
Gornji razred	93	7	0
Klimatske promjene			
Najveći problem	92	8	0
Jedan od problema	93	7	0
Nije problem	88	11	1

ZAKLJUČAK

Klimatske promjene

Iako se klimatske promjene i dalje smatraju vrlo ozbiljnim globalnim pitanjem, rezultati ovog Eurobarometra pokazuju da su mišljenja Europljana o klimatskim promjenama u posljednje dvije godine doživjela određene promjene. Klimatske promjene više nisu najozbiljniji problem s kojim se svijet suočava. Sada je treći iza siromaštva, gladi i nedostatka pitke vode i oružanih sukoba. Iako su siromaštvo, glad i nedostatak pitke vode povijesno rangirani kao najozbiljniji problem s kojim se svijet suočava, znatno povećanje spominjanja oružanog sukoba moglo bi se pripisati aktualnoj ruskoj invaziji na Ukrajinu, koja je započela u veljači 2022., u razdoblju od prethodne ankete 2021. do trenutačne.

Međutim, Europljani i dalje smatraju da su klimatske promjene samo po sebi ozbiljan problem. Gotovo osam od deset ispitanika smatra da su klimatske promjene ozbiljan problem, a taj je rezultat ostao relativno stabilan od 2019. To vrijedi za većinu u svim državama članicama EU-a.

Kad je riječ o borbi protiv klimatskih promjena, više od polovice smatra da su Europska unija, nacionalne vlade te poduzeća i industrija odgovorni za borbu protiv klimatskih promjena. Ispitanici su manje vjerojatno da će spominjati nacionalne vlade te poduzeća i industriju nego 2021., ali je vjerojatnije da će ih spomenuti nego 2019.

Na individualnoj razini, nešto više od trećine misli da su osobno odgovorni za borbu protiv klimatskih promjena. Unatoč tome, gotovo dvije trećine kažu da su u posljednjih šest mjeseci poduzele mjere za borbu protiv klimatskih promjena, što je razina koja je ostala relativno stabilna od 2019. godine. Međutim, tim se rezultatom prikrivaju znatne razlike na nacionalnoj razini – od više od osam od deset ispitanika u Luksemburgu do nešto manje od tri od deset ispitanika u Rumunjskoj.

Iako većina Europljana poduzima osobne mjere za borbu protiv klimatskih promjena, neke zajedničke mjere postale su manje raširene. Sedam od deset Europljana pokušava smanjiti otpad i redovito ga odvajati za recikliranje, što je za 5 postotnih bodova manje u odnosu na 2021. i 2019., dok nešto više od polovice pokušava smanjiti potrošnju proizvoda za jednokratnu uporabu (53 %, -6 postotnih bodova u usporedbi s 2021. i -9 postotnih bodova u odnosu na 2019.). Zapravo, trenutačni rezultati za te dvije mjere najniži su od 2013. Gotovo četiri od deset ispitanika kažu da je pri kupnji novog kućanskog uređaja niža potrošnja energije važan čimbenik u njihovom izboru, ali to je drugi uzastopni pad od 2019. godine.

Stavovi Europljana o borbi protiv klimatskih promjena i prelasku na čistu energiju ostali su relativno stabilni od 2021. Više od osam od deset ispitanika slaže se da bi borba protiv klimatskih promjena i pitanja okoliša trebala biti prioritet za poboljšanje javnog zdravlja. Tri četvrtine slažu se da će poduzimanje mjera u vezi s klimatskim promjenama dovesti do inovacija koje će poduzeća iz EU-a učiniti konkurentnijima, dok se nešto više od šest od deset slaže da prilagodba negativnim učincima klimatskih promjena može koristiti građanima EU-a.

Kad je riječ o energiji, gotovo osam od deset slaže se da bi trebalo dati veću javnu financijsku potporu prijelazu na čistu energiju, čak i ako to znači smanjenje subvencija za

fosilna goriva, dok se sedam od deset slaže da bi se smanjenjem uvoza fosilnih goriva iz zemalja izvan EU-a mogla povećati energetska sigurnost i ostvariti gospodarske koristi EU-u. Kad je riječ o gospodarstvu, gotovo tri četvrtine slažu se da je trošak štete prouzročene klimatskim promjenama mnogo veći od troška ulaganja potrebnih za zelenu tranziciju.

Okrećući se vladinim mjerama za borbu protiv klimatskih promjena, više od dvije trećine Europljana smatra da njihova nacionalna vlada ne čini dovoljno za borbu protiv klimatskih promjena, iako to predstavlja pad od osam postotnih bodova od 2021. Uz iznimku Finske, većina u svakoj zemlji smatra da njihova nacionalna vlada ne čini dovoljno.

Postoji snažna potpora ciljevima u pogledu energije iz obnovljivih izvora i poboljšanoj energetske učinkovitosti. Gotovo devet od deset ispitanika smatra da je važno da EU postavi ambiciozne ciljeve za povećanje količine energije iz obnovljivih izvora do 2030., a taj je rezultat ostao stabilan od 2021. Više od sedam od deset u svakoj državi članici smatra da je važno da EU postavi ambiciozne ciljeve u tom području. Gotovo devet od deset smatra da je važno da njihova nacionalna vlada postavi ambiciozne ciljeve za povećanje količine obnovljive energije koja se koristi do 2030. godine. Međutim, iako je riječ o smanjenju od samo jednog boda od 2021., trenutačni je rezultat najniža razina potpore ikad.

Uz veliku većinu u korist ambicioznih ciljeva u području energije iz obnovljivih izvora, više od osam od deset ispitanika smatra da je važno da Europska unija poduzme mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti do 2030. Više od osam od deset ispitanika također smatra da je važno da njihova nacionalna vlada poduzme mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti do 2030. godine. Iako je riječ o znatnoj većini, riječ je o najnižoj razini potpore ikad, dva boda ispod prethodne najniže razine od ožujka do travnja 2021. i šest bodova niže od najviših razina u razdoblju 2013. – 2015.

Klimatski neutralna Europa ima snažnu potporu u svim državama članicama. Gotovo devet od deset ispitanika smatra da bi emisije stakleničkih plinova trebalo smanjiti na najmanju moguću mjeru i istodobno neutralizirati preostale emisije kako bi gospodarstvo EU-a postalo klimatski neutralno do 2050., što je smanjenje u dva boda od 2021. i smanjenje od četiri točke od 2019., pri čemu se slaže i najmanje sedam od deset u svakoj državi članici.

Od ispitanika se tražilo da razmotre porast cijena energije i ograničenja opskrbe plinom zbog djelovanja Rusije te da kažu kako smatraju da bi EU i države članice trebali odgovoriti u pogledu politike zelene energije. Gotovo šest od deset ispitanika smatra da bi korištenje obnovljivih izvora energije trebalo ubrzati, povećati energetske učinkovitost i ubrzati prijelaz na zeleno gospodarstvo. Četvrtina smatra da bi trebalo zadržati tempo tranzicije, dok samo jedna desetina smatra da bi se tijekom energetske krize trebalo koristiti više fosilnih goriva i usporiti prijelaz na zeleno gospodarstvo.

Najpoželjnije mjere Europljana za ublažavanje gospodarskog pritiska uzrokovanog energetske krizom

jesu ubrzanje uvođenja obnovljivih izvora energije u EU-u i poduzimanje gospodarskih mjera za ograničavanje cijena energije za kućanstva, kao što su oporezivanje dobiti energetskih poduzeća i nametanje gornjih granica cijena energije.

S obzirom na šira pitanja zaštite okoliša, nešto više od devet od deset Europljana kaže da im je jednostavan pristup prirodi i zelenim površinama, a s time se slaže više od tri četvrtine u svakoj zemlji, uz iznimku Malte. Gotovo četiri od deset Europljana osjeća se osobno izloženim rizicima i prijetnjama povezanim s okolišem i klimom, ali to prikriva znatne razlike na nacionalnoj razini. Gotovo dvije trećine ljudi se tako osjeća u Portugalu, u usporedbi s nešto manje od jedne desetine u Finskoj.

Pregled sociodemografskih rezultata otkriva neke obrasce. Ispitanici u dobi od 15 do 24 godine, oni koji su završili obrazovanje u dobi od 20 ili više godina, oni koji rijetko ili nikada nemaju poteškoća s plaćanjem računa i oni koji smatraju da su dio više kategorije na društvenoj ljestvici dosljedno su među onima koji misle da su klimatske promjene ozbiljan problem. Veća je vjerojatnost da će te skupine podupirati mjere i politike kojima se to pitanje rješava te je vjerojatnije da će misliti da je potrebno učiniti više. Percepcija klimatskih promjena također je utjecajna. Oni koji misle da su klimatske promjene najveći ili jedan od najozbiljnijih problema s kojima se svijet suočava, a oni koji misle da su klimatske promjene vrlo ozbiljan problem sam po sebi, vjerojatnije će podržati akcije i politike koje se bave klimatskim promjenama i njihovim posljedicama.

Tehničke specifikacije

Od 10. svibnja do 5. lipnja 2023. Kantar Public u ime Kantar Belgium proveo je val 99.3 istraživanja Eurobarometra na zahtjev Europske komisije, Glavne uprave za komunikaciju, Odjel za praćenje medija i Eurobarometra.

Val 99.3. obuhvaća stanovništvo državljanstava država članica Europske unije s boravištem u svakoj od 27 država članica i starijim od 15 godina.

Osnovni dizajn uzorka koji se primjenjuje u svim zemljama je stratificirani višestupanjski, slučajni (vjerojatnost) jedan. U svakoj se zemlji okvir uzorka najprije stratificira po regijama NUTS-a i unutar svake regije mjerom urbaniteta (DEGURBA). Broj točaka uzoraka odabranih u svakom sloju odražava populaciju stratuma 15+. U drugoj fazi izvučene su točke uzorkovanja s vjerojatnošću razmjernom veličini njihove populacije 0+ iz svakog stratuma. Uzorci stoga predstavljaju cijelo državno područje zemalja obuhvaćenih istraživanjem prema NUTS II (ili ekvivalentu EUROSTAT-a) i u skladu s raspodjelom rezidentnog stanovništva odgovarajućih nacionalnosti u smislu metropolskih, urbanih i ruralnih područja⁴⁸.

U svakoj od odabranih točaka uzorkovanja nasumično je odabrana polazna koordinata i alat za geokodiranje u obrnutom smjeru za utvrđivanje adrese najbliže koordinati. Ova adresa je bila početna adresa za slučajni hod. Daljnje adrese (svaka Nth adresa) odabrane su standardnim postupcima „slučajne rute” s početne adrese. U svakom kućanstvu ispitanik je nasumično izvučen. Pristup nasumičnom odabiru ovisio je o veličini kućanstva. Na primjer, za kućanstva s dva 15+ članova scenarij je upotrijebljen za odabir informatora (osoba koja odgovara na upitnik za provjeru) ili drugog prihvatljivog člana u kućanstvu. Za kućanstva s tri više od 15 članova scenarij je upotrijebljen za odabir informatora (1/3 vremena) ili dva druga prihvatljiva člana u kućanstvu (2/3 vremena). Ako su odabrana druga dva člana, voditelju intervjua rečeno je da traži najmlađe ili najstarije. Scenarij bi nasumično dodijelio izbor najmlađim ili najstarijim s jednakom vjerojatnošću. Ovaj proces se nastavlja za četiri više od 15 članova kućanstva – nasumično tražeći najmlađe, 2. najmlađe i najstarije. Za kućanstva s pet više od 15 članova vraćamo se na pravilo posljednjeg rođendana.

Ako nije bilo kontakta s bilo kim u kućanstvu ili ako odabrani ispitanik nije bio dostupan (zauzet), voditelj intervjua ponovno je posjetio isto kućanstvo do tri dodatna

puta (ukupno četiri pokušaja kontakta). Ispitivači nikada ne navode da se anketa prethodno provodi u ime Europske komisije; te informacije mogu dati nakon završetka ankete, na zahtjev.

Faza zapošljavanja neznatno se razlikovala u Nizozemskoj, Finskoj i Švedskoj. U posljednje dvije zemlje odabran je uzorak adresa unutar svake točke uzorkovanja iz adrese ili registra stanovništva (u Finskoj se odabir ne provodi u svim točkama uzorka, ali u nekima se očekuje da će se stope odgovora poboljšati). Izbor adresa obavljen je nasumičan način. Kućanstva su zatim kontaktirana telefonom i angažirana za sudjelovanje u anketi. U Nizozemskoj se upotrebljava uzorak RDD-a s dvostrukim okvirom (brojevi pokretnih i fiksnih linija) jer ne postoji sveobuhvatan registar stanovništva s dostupnim telefonskim brojevima. Odabir brojeva na oba okvira obavlja se nasumično, pri čemu svaki broj dobiva jednaku vjerojatnost odabira. Za razliku od Švedske i Finske, uzorak je neklasteriran.

48 Urbana ruralna klasifikacija na temelju DEGURBE (<https://ec.europa.eu/eurostat/web/degree-of-urbanisation/background>)

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

	DRŽAVE	INSTITUTI	BR. INTERVJUA	DATUMI TERENSKIH RADOVA		STANOVNIŠTVO 15+	UDIO EU-A
BITI	Belgija	MCM Belgija	1038	10/05/2023	29/05/2023	9619330	2,53 %
BG	Bugarska	Kantar TNS BBSS	1017	11/05/2023	30/05/2023	5917534	1,56 %
CZ	Češka	STABLJIKA/OZNAKA	1011	11/05/2023	02/06/2023	8982036	2,36 %
DK	Danska	Plašt Danska (Kantar Public)	1001	11/05/2023	30/05/2023	4891261	1,29 %
DE	Njemačka	Plašt Njemačka (Kantar Public)	1507	11/05/2023	31/05/2023	71677231	18,87 %
EE	Estonija	Norstat Eesti	1005	11/05/2023	31/05/2023	1111597	0,29 %
IE	Irska	B i istraživanje	1006	11/05/2023	30/05/2023	4005909	1,05 %
EL	Grčka	Kantar Grčka	1007	11/05/2023	29/05/2023	9167896	2,41 %
ES	Španjolska	Plašt Španjolska (Kantar Public)	1015	11/05/2023	28/05/2023	40639381	10,70 %
FR	Francuska	MCM Francuska	1003	11/05/2023	25/05/2023	55700114	14,66 %
HR	Hrvatska	Hendal	1014	11/05/2023	30/05/2023	3461468	0,91 %
TO JE	Italija	Ispitna točka Italia	1024	10/05/2023	23/05/2023	51599668	13,58 %
CY	Odgovor Cipra	Cymar istraživanje tržišta	504	11/05/2023	25/05/2023	752304	0,20 %
LV	Latvija	Kantar TNS Latvija	1022	10/05/2023	23/05/2023	1590245	0,42 %
LT	Litva	Norstat LT	1009	11/05/2023	28/05/2023	2373312	0,62 %
LU	Luksemburg	TNS Ilres	507	11/05/2023	24/05/2023	533335	0,14 %
HU	Mađarska	Kantar Hoffmann	1029	11/05/2023	26/05/2023	8313539	2,19 %
MT	Malta	Misco International	504	11/05/2023	29/05/2023	446788	0,12 %
NL	Nizozemska	Kantar Nizozemska	1020	10/05/2023	29/05/2023	14763684	3,89 %
NA	Austrija	Das Österreichische Gallup Ins.	1002	11/05/2023	29/05/2023	7647176	2,01 %
PL	Poljska	Zajednička istraživanja	1026	11/05/2023	28/05/2023	31982941	8,42 %
PT	Portugal	Intercampus SA	1000	15/05/2023	31/05/2023	8915624	2,35 %
RO	Rumunjska	CSOP SRL	1065	11/05/2023	29/05/2023	16174719	4,26 %
SI	Slovenija	Mediana DOO	1001	11/05/2023	05/06/2023	1791246	0,47 %
SK	Slovačka	MNFORCE	1003	11/05/2023	26/05/2023	4591487	1,21 %
FI	Finska	Taloustutkimus Oy	1001	11/05/2023	02/06/2023	4672932	1,23 %
SE	Švedska	Plašt Švedska (Kantar Public)	1017	11/05/2023	30/05/2023	8541497	2,25 %
		UKUPNO EU27	26358	10/05/2023	05/06/2023	379864254	100 %

* Treba napomenuti da ukupni postotak prikazan u ovoj tablici može biti veći od 100 % zbog zaokruživanja.

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Način intervjuiranja po zemlji

Razgovori su provedeni putem razgovora uživo, bilo fizički u domovima ljudi ili putem video interakcije na daljinu na odgovarajućem nacionalnom jeziku. Razgovori s video interakcijom na daljinu („online face-to-face” ili CAVI, računalno potpomognuti video intervjui provedeni su samo u Češkoj, Danskoj, Malti i Finskoj).

DRŽAVE	BROJ RAZGOVORA U OKVIRU CAPI-JA	BROJ RAZGOVORA S CAWI-JEM	UKUPNO BR. INTERVJU A
BITI Belgija		1,03	1,03
BG Bugarska	1,03		1,03
CZ Češka		1,04	1,04
DK Danska		1,05	1,05
DE Njemačka	1,51		1,51
EE Estonija		1,02	1,02
IE Irska		1,03	1,03
EL Grčka	532	480	1,01
ES Španjolska	1,02		1,02
FR Francuska	1,02		1,02
HR Hrvatska	1,03		1,03
TO Italija	1,03		1,03
JE			1,03
CY Odgovor Cipra	504		504
LV Latvija		1,01	1,01
LT Litva		1,02	1,02
LU Luksemburg		513	513
HU Mađarska	1,05		1,05
MT Malta	329	191	520
NL Nizozemska	725	279	1
NA Austrija	1,03		1,03
PL Poljska	1,04		1,04
PT Portugal		1,04	1,04
RO Rumunjska	1,05		1,05
SI Slovenija	508	518	1,03
SK Slovačka	710	293	1
FI Finska		1,02	1,02
SE Švedska		1045	1,05
UKUPNO EU27	14,09	12,58	26,67

CAPI: Računalno potpomognuto osobno intervjuiranje
CAWI: Računalno potpomognuto Web intervjuiranje

DRŽAVE	BROJ RAZGOVORA U OKVIRU CAPI-JA	BROJ INTERVJU A U CAVIU	UKUPNO BR. INTERVJU A
BITI Belgija	1038		1038
BG Bugarska	1017		1017
CZ Češka	794	217	1011
DK Danska	810	191	1001
DE Njemačka	1507		1507
EE Estonija	1005		1005
IE Irska	1006		1006
EL Grčka	1007		1007
ES Španjolska	1015		1015
FR Francuska	1003		1003
HR Hrvatska	1014		1014
TO Italija	1024		1024
JE			1024
CY Odgovor Cipra	504		504
LV Latvija	1022		1022
LT Litva	1009		1009
LU Luksemburg	507		507
HU Mađarska	1029		1029
MT Malta	348	156	504
NL Nizozemska	1020		1020
NA Austrija	1002		1002
PL Poljska	1026		1026
PT Portugal	1000		1000
RO Rumunjska	1065		1065
SI Slovenija	1001		1001
SK Slovačka	1003		1003
FI Finska	992	9	1001
SE Švedska	1017		1017
UKUPNO EU27	25785	573	26358

CAPI: Računalno potpomognuto osobno intervjuiranje
CAVI: Računalno potpomognuto video intervjuiranje

Za upućivanje je dodana metodologija upotrijebljena 2021. Zbog pandemije bolesti COVID-19 intervjui su u brojnim zemljama provedeni putem računalno potpomognutog internetskog intervjua (CAWI). Zemlje u kojima se metodologija u potpunosti razlikuje od 2023. jesu Belgija, Češka, Danska, Estonija, Irska, Latvija, Litva, Luksemburg, Portugal, Finska i Švedska. Zemlje u kojima se metodologija djelomično razlikuje od 2023. jesu Grčka, Malta, Nizozemska, Slovenija i Slovačka.

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Stope odgovora

Za svaku se zemlju provodi usporedba uzorka koji odgovara na upitnik i svemira (tj. ukupnog stanovništva u zemlji). Utezi se koriste kako bi se uzorak odgovarao svemiru na temelju spola, regije i stupnja urbanizacije. Za europske procjene (tj. prosjek EU-a) prilagođavaju se ponderi pojedinačnih zemalja, pri čemu se ponderira naviše ili naniže kako bi se odrazilo njihovo 15+ stanovnika kao udio od 15+ stanovnika EU-a.

Stope odgovora izračunavaju se dijeljenjem ukupnog broja potpunih razgovora s brojem svih posjećenih adresa, osim onih koje ne ispunjavaju uvjete, ali uključuju i one za koje prihvatljivost nije poznata. Kad je riječ o valu 99.2 istraživanja EUROBAROMETER, stope odgovora za 27 država članica EU-a, koje je izračunao Kantar Public, iznose:

	DRŽAVE	STOPE ODGOVORA
BITI	Belgija	55,5 %
BG	Bugarska	43,4 %
CZ	Češka	52,5 %
DK	Danska	39,3 %
DE	Njemačka	23,7 %
EE	Estonija	51,6 %
IE	Irska	46,8 %
EL	Grčka	30,1 %
ES	Španjolska	36,9 %
FR	Francuska	37,2 %
HR	Hrvatska	42,6 %
TO	Italija	25,7 %
JE		
CY	Odgovor Cipra	52,4 %
LV	Latvija	42,6 %
LT	Litva	44,7 %
LU	Luksemburg	32,2 %
HU	Mađarska	62,1 %
MT	Malta	79,8 %
NL	Nizozemska	66,1 %
NA	Austrija	41,6 %
PL	Poljska	53,4 %
PT	Portugal	46,1 %
RO	Rumunjska	56,3 %
SI	Slovenija	43,9 %
SK	Slovačka	54,7 %
FI	Finska	27,9 %
SE	Švedska	64,7 %

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Margine pogreške

Čitatelje se podsjeća da su rezultati ankete procjene, čija točnost, sve što je jednako, ovisi o veličini uzorka i promatranom postotku. S uzorcima od oko 1000 intervjua,

stvarni postotci variraju unutar sljedećih granica pouzdanosti:

<u>Statističke razlike zbog postupka uzorkovanja</u>											
(na 95 %-tnoj razini pouzdanosti)											
<i>različite veličine uzorka nalaze se u redcima</i>						<i>različiti uočeni rezultati nalaze se u stupcima</i>					
	5 %	10 %	15 %	20 %	25 %	30 %	35 %	40 %	45 %	50 %	
	95 %	90 %	85 %	80 %	75 %	70 %	65 %	60 %	55 %	50 %	
N = 50	6,0	8,3	9,9	11,1	12,0	12,7	13,2	13,6	13,8	13,9	N = 50
N = 500	1,9	2,6	3,1	3,5	3,8	4,0	4,2	4,3	4,4	4,4	N = 500
N = 1000	1,4	1,9	2,2	2,5	2,7	2,8	3,0	3,0	3,1	3,1	N = 1000
N=1500	1,1	1,5	1,8	2,0	2,2	2,3	2,4	2,5	2,5	2,5	N=1500
N = 2000	1,0	1,3	1,6	1,8	1,9	2,0	2,1	2,1	2,2	2,2	N = 2000
N=3000	0,8	1,1	1,3	1,4	1,5	1,6	1,7	1,8	1,8	1,8	N=3000
N = 4000	0,7	0,9	1,1	1,2	1,3	1,4	1,5	1,5	1,5	1,5	N = 4000
N = 5000	0,6	0,8	1,0	1,1	1,2	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4	N = 5000
N = 6000	0,6	0,8	0,9	1,0	1,1	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3	N = 6000
N = 7000	0,5	0,7	0,8	0,9	1,0	1,1	1,1	1,1	1,2	1,2	N = 7000
N = 7500	0,5	0,7	0,8	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1	N = 7500
N = 8000	0,5	0,7	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	N = 8000
N = 9000	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0	N = 9000
N=10000	0,4	0,6	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	N=10000
N=11000	0,4	0,6	0,7	0,7	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	N=11000
N=12000	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9	N=12000
N=13000	0,4	0,5	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9	N=13000
N=14000	0,4	0,5	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	N=14000
N=15000	0,3	0,5	0,6	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	N=15000
	5 %	10 %	15 %	20 %	25 %	30 %	35 %	40 %	45 %	50 %	
	95 %	90 %	85 %	80 %	75 %	70 %	65 %	60 %	55 %	50 %	

Upitnik

Q1a Koji od sljedećeg smatrate jednim od najozbiljnijih problema s kojim se svijet suočava u cjelini?

(PRIKAZ ZASLONA – ČITANJE – ROTIRANJE – SAMO JEDAN ODGOVOR)

Q1b Koji drugi smatrate ozbiljnim problemima?

(PRIKAZ ZASLONA – ČITANJE – ROTIRANJE – NAJVIŠE 3 ODGOVORA)

	Q1a	Q1b
	Najozbiljniji problem	Ostali ozbiljni problemi
Klimatske promjene	1	1,
Međunarodni terorizam	2	2,
Siromaštvo, glad i nedostatak pitke vode	3	3,
Širenje zaraznih bolesti	4	4,
Gospodarsko stanje	5	5,
Zdravstveni problemi uzrokovani onečišćenjem (N)	6	6,
Širenje nuklearnog oružja	7	7,
Oružani sukobi	8	8,
Sve veće svjetsko stanovništvo	9	9
Pogoršanje prirode (N)	10	10
Pogoršanje stanja demokracije i vladavine prava (N)	11	11
Ostalo (spontano)	12	12
Nema (spontano)	13	13
Dna ne znam	14	14
EB95.1 QB1a i b		

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Q2 I koliko ozbiljan problem mislite da koristite ljestvicu od 1 do 10, s ,1' što znači ,10' što znači da je "iznimno ozbiljan

(PRIKAZ ZASLONA – SAMO JEDAN ODGOVOR)

1 Nije uopće ozbiljan problem	2	3	4	5	6	7	8	9	10 Vrlo ozbiljan problem	11 Dna ne znam
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

1 QU EB95.1 QB2

Pitanje 3. Prema vašem mišljenju, tko je u EU-u odgovoran za borbu protiv klimatskih promjena?

(PRIKAZ ZASLONA – ČITANJE – ROTIRANJE – MOGUĆE JE VIŠE ODGOVORA)

Nacionalne vlade	1,
Europska unija	2,
Regionalna i lokalna tijela	3,
Poslovanje i industrija	4,
Ti osobno	5,
Skupine za zaštitu okoliša	6,
Ostalo (spontano)	7,
Svi (spontani)	8,
Nema (spontano)	9,
Dna ne znam	10

EB95.1 QB3

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Pitanje 4. U kojoj se mjeri slažete ili ne slažete sa svakom od sljedećih izjava?

(PRIKAŽI ZASLON S LJESTVICOM – ČITANJE – ROTIRANJE – JEDAN ODGOVOR PO RETKU)

	Potpuno se slažem	Imaju tendenciju da se dogovore	Imaju tendenciju da se ne slažu	Uopće se ne slažem	Dna ne znam
Borba protiv klimatskih promjena i pitanja 1 okoliša trebala bi biti prioritet za poboljšanje javnog zdravlja(N)	1	2	3	4	5
Troškovi štete zbog klimatskih promjena 2 znatno su viši od troškova ulaganja potrebnih za zelenu tranziciju (N)	1	2	3	4	5
Smanjenjem uvoza fosilnih goriva iz 3 zemalja izvan EU-a može se povećati energetska sigurnost i ostvariti gospodarske koristi EU-u	1	2	3	4	5
Poduzimanje mjera u području klimatskih 4 promjena dovest će do inovacija koje će poduzeća iz EU-a učiniti konkurentnijima.	1	2	3	4	5
Za prelazak na čistu energiju trebalo bi dati 5 veću javnu financijsku potporu, čak i ako to znači smanjenje subvencija za fosilna goriva.	1	2	3	4	5
Prilagodba negativnim učincima klimatskih 6 promjena može imati koristi za građane u EU-u (M)	1	2	3	4	5

3 QU EB95.1 QB4 (točka 6. mijenja se)

Jeste li osobno poduzeli mjere za borbu protiv klimatskih promjena u posljednjih šest mjeseci?

(SAMO JEDAN ODGOVOR)

Da	1
Nema	2
Dna ne znam	3

1 QU EB95.1 QB5

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Q6 Koje od sljedećih radnji, ako postoje, vrijede za vas?

(PRIKAZ ZASLONA – ČITANJE – ROTIRANJE – MOGUĆE JE VIŠE ODGOVORA)

Kupili ste novi automobil i njegova niska potrošnja goriva bila je važan čimbenik u vašem izboru	1,
Kupili ste električni automobil	2,
Redovito upotrebljavate ekološki prihvatljive alternative privatnom automobilu kao što su pješaćenje, vožnja biciklom, javni prijevoz ili zajedničko korištenje automobila.	3,
Bolje ste izolirali svoj dom kako biste smanjili potrošnju energije	4,
Kupili ste niskoenergetsku kuću	5,
Pri kupnji novog kućanskog uređaja, npr. perilice rublja, hladnjaka ili televizora, niža potrošnja energije važan je čimbenik u vašem izboru.	6,
Prešli ste na dobavljača energije koji nudi veći udio energije iz obnovljivih izvora nego vaš prethodni	7,
Imate instaliranu opremu u svom domu za kontrolu i smanjenje potrošnje energije (npr. pametno brojilo)	8,
Instalirani solarni paneli u svom domu	9,
Uzimate u obzir ugljični otisak kupnje hrane i ponekad prilagođavate svoju kupnju u skladu s tim	10,
Uzimate u obzir ugljični otisak vašeg prijevoza prilikom planiranja odmora i drugih putovanja na duže udaljenosti, a ponekad i prilagodite svoje planove u skladu s tim.	11,
Kupujete i jedete manje mesa	12,
Kupujete i jedete više organske hrane	13,
Pokušavate smanjiti svoj otpad i redovito ga odvajate za recikliranje	14,
Pokušavate smanjiti potrošnju jednokratnih proizvoda kad god je to moguće, npr. plastičnih vrećica iz supermarketa, prekomjerne ambalaže	15,
Ostalo (spontano)	16,
Nema (spontano)	17
Dna ne znam	18

Posebno istraživanje Eurobarometra 538
Klimatske promjene

P7 Mislite li da vlada (nacionalnosti) čini dovoljno, nedovoljno ili previše za borbu protiv klimatskih promjena?
(SAMO JEDAN ODGOVOR)

Dosta	1
Nedovoljno	2
Previše	3
Ne znam	4

1 QU EB95.1 QB7

READ OUT: Pogledajmo sada budućnost.

Pitanje 8. Koliko je važno da sljedeća tijela poduzmu mjere i povećaju količinu energije iz obnovljivih izvora, kao što su energija vjetra ili solarna energija, do 2030.? (M)

(ČITAJ – JEDAN ODGOVOR PO RETKU)

	Vrlo važno	Prilično važno	Nije baš važno	Uopće nije važno	Dna ne znam
1 (Nacionalna) vlada	1	2	3	4	5
2 Europska unija	1	2	3	4	5

1QU EB95.1 QB8 IZMIJENJEN

Pitanje: Koliko je važno da sljedeća tijela poduzmu mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti do 2030. (npr. poticanjem ljudi da izoliraju svoj dom, instaliraju solarne ploče ili kupuju električne automobile)? (M)

(ČITAJ – JEDAN ODGOVOR PO RETKU)

	Vrlo važno	Prilično važno	Nije baš važno	Uopće nije važno	Dna ne znam
1 (Nacionalna) vlada	1	2	3	4	5
2 Europska unija	1	2	3	4	5

1QU EB95.1 QB9

Q10 U kojoj se mjeri slažete ili se ne slažete sa sljedećom izjavom: Emisije stakleničkih plinova trebali bismo smanjiti na najmanju moguću mjeru i istodobno neutralizirati preostale emisije, primjerice povećanjem šumskih područja, kako bi gospodarstvo EU-a do 2050. postalo klimatski neutralno.

(PROČITAJ – SAMO JEDAN ODGOVOR)

Potpuno se slažem	1
Imaju tendenciju da se dogovore	2
Imaju tendenciju da se ne slažu	3
Uopće se ne slažem	4
Dna ne znam	5

1 QU EB91.3 Q9

Pročitajte: Ruska invazija na Ukrajinu imala je globalni utjecaj na opskrbu plinom i hranom, energetska tržišta, inflaciju i troškove života. Neke su se zemlje morale vratiti korištenju ugljena i nafte za proizvodnju energije.

Pitanje 11. S porastom cijena energije i ograničenjima opskrbe plinom zbog djelovanja Rusije, kako bi EU i njegove države članice trebali odgovoriti u smislu zelene energije?

(PROČITAJ – SAMO JEDAN ODGOVOR)

Trebali bismo ubrzati upotrebu obnovljivih izvora energije, povećati energetske učinkovitost i ubrzati prelazak na zeleno gospodarstvo.	1
Trebali bismo zadržati isto tempo prijelaza na zeleno gospodarstvo	2
Trebali bismo se vratiti upotrebi više fosilnih goriva tijekom energetske krize i usporiti prijelaz na zeleno gospodarstvo.	3
Dna ne znam	4

Posebno istraživanje Eurobarometra 538

Klimatske promjene

Pitanje 12.a Na koji bi od sljedećih načina EU i vlade država članica trebali odgovoriti kako bi ublažili gospodarski pritisak uzrokovan energetsom krizom? Prvo?

(PRIKAZ ZASLONA – ČITANJE – ROTIRANJE – SAMO JEDAN ODGOVOR)

Q12b A onda?

(PRIKAZ ZASLONA – ČITANJE – ROTIRANJE – SAMO JEDAN ODGOVOR)

	Pitanje 12.a	Pitanje 12.b
	Prvo?	A onda?
Ubrzati uvođenje obnovljivih izvora energije u EU-u kako bi se smanjili troškovi energije i povećala energetska neovisnost	1	1,
Diversifikacija opskrbe fosilnim gorivima koja se uvoze u EU	2	2,
Više ulaganja u mjere energetske učinkovitosti (npr. poboljšana izolacija)	3	3,
Poduzeti gospodarske mjere kako bi se ograničila cijena računa za energiju za kućanstva, kao što je dobit poreznih energetske poduzeća i uvesti gornje granice cijena energije)	4	4,
Pružanje izravne financijske potpore ekonomski najranjivijim članovima društva	5	5,
Ostalo (spontano)	6	6,
Dna ne znam	7	7,
1 QU NOVI		

Pitanje 13 Koliko je lako ili teško pristupiti prirodi i zelenim površinama?

(PROČITAJ – SAMO JEDAN ODGOVOR)

Vrlo lako	1
Donekle lako	2
Donekle teško	3
Vrlo teško	4
Dna ne znam	5
1 QU NOVI	

Pitanje 14. Koliko ste osobno izloženi rizicima i prijetnjama povezanim s okolišem i klimom (npr. požari, poplave, onečišćenje, ekstremni vremenski uvjeti itd.)?

(PROČITAJ – SAMO JEDAN ODGOVOR)

Vrlo izložen	1
Donekle izložen	2
Nije vrlo izložen	3
Uopće nije izložen	4
Dna ne znam	5

Komentari

(Pierre Dieumegard)

Naslov priopćenja za medije ([Eurobarometar: ekološka tranzicija trebala bi se ubrzati \(europa.eu\)](#)) glasi „Eurobarometar: Većina Europljana smatra da bi zelena tranzicija trebala ići brže.”

Sadržaj ovog priopćenja za medije vrlo je pozitivan i čini se da Europljani podupiru planove Komisije za ekološku tranziciju i borbu protiv klimatskih promjena.

No, kada pogledamo brojke, grafikone i karte, optimizam treba staviti u perspektivu:

1) [pitanje u četvrtom](#) tromjesečju pokazuje da se potpora borbi protiv klimatskih promjena smanjuje

2) točnije, [pitanje 4.5 pokazuje](#) da se protivljenje financijskoj potpori za čistu energiju u odnosu na fosilna goriva povećava.

Postoje i velike razlike među državama članicama EU-a. „Istočne zemlje”, tj. one koje graniče s Rusijom, Bjelarusom i Ukrajinom, ne podržavaju ubrzavanje korištenja obnovljivih izvora energije: vidjeti [kartu pitanja Q11](#).